

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

भंडारा जिल्हा

१९९९-२०००

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई.

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

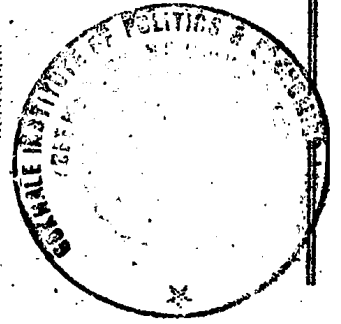
जिल्हा सामाजिक

व

आर्थिक समालोचन

1999 - 2000

जिल्हा : भंडारा

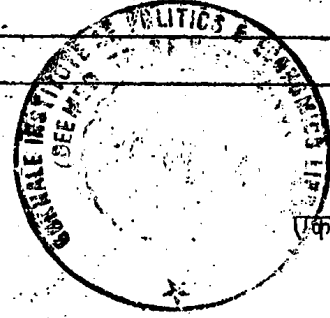

जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
महाराष्ट्र शासन,
भंडारा

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

अ. क्र.	लक्ष्य क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
		दृष्टिक्षेपात जिल्हा	I ते VII
		भाग - 1	
		समालोचन/बाबी	एक ते अठरा
		भाग - 2	
		<u>1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या</u>	
1.	1.1	1991च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
2.	1.2	1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक वाढ	3
3.	1.3	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण	9
4.	1.4	1991च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण आणि समालोचन 1999-2000	11
5.	1.5	1991च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणाऱ्यांची संख्या	13
6.	1.5(ब)	1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणाऱ्या व्यक्तींची उद्योगमट, क्षेत्रनिहाय विभागणी	17
7.	1.6(अ)	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण जनगणना 1981	18
8.	1.6(ब)	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण जनगणना 1991	19
9.	1.7	1991च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी	20
10.	1.8	भिंती/छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	22
11.	1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	23
12.	1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर	24
		<u>2. हवामान</u>	
13.	2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य 1998	25
14.	2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तापमान 1998	30
		<u>3. कृषी</u>	
15.	3.1	जमिनीचा वापर सन 1995-96 व 1997-98 या वर्षाकरिता	31
16.	3.2	तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र (1995-96 व 1997-98)	35

क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
17	3.3	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन 99-2000	47
18	3.4	विविध साधनांनी ओलीताखाली असलेले तालुकावार क्षेत्र (1995-96 व 1997-98)	48
19	3.5	विरनियोज्या पिकाखालील ओलीताचे तालुकावार क्षेत्र सन 1995-96 व 1997-98 या वर्षाकरीता	50
20	3.6(अ)	तालुकावार सिंचन विहीरी आणि इतर विहीरी 1995-96 व 1997-98	58
21	3.6(ब)	तालुकावार कुपनलीका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या (1999-2000)	60
22	3.7	विहीरी सेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे (1999-2000)	61
23	3.8	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे 30 जून 2000 असेरची	63
24	3.9	वहित धारण जमीनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलीताखाली असलेली वहितधारण जमीन आणि ओलीताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या व प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमीनीची संख्या (1990-91)	66
25	3.10	कृषी विषयक अवजारे कृषी गणना 1992	69
26	3.11	दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती 99-2000	70
27	3.12	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती 1999-2000	73
4. पशुसंवर्धन			
28	4.1	तहसिलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)	74
29	4.2	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या 99-2000	81
30	4.3	रोगाच्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (99-2000)	83
31	4.3(अ)	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष 1999-2000	84
32	4.4	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या (1999-2000)	85
33	4.5	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष 1999-2000	86
34	4.6	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वनउत्पादने वर्ष (1999-2000)	87
35	4.7	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)	88
36	4.8	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)	**
5. रोजगार उद्योग, सनीकर्म व वीज			
37	5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष 1999	89
38	5.2	चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999	93

पुढे चालू ...

अ. क्र.	तबता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
39.	5.3	कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष 1999	97
40.	5.4	उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींचा तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष 1996-97	101
41.	5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1999	108
42.	5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1999-2000	105
43.	5.7	जिल्ह्यांतील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1999)	106
44.	5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31 मार्च, 2000 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	107
45.	5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या व त्यांची लोकसंख्या 31 मार्च, 2000 अखेर	108
46.	5.10	विजेचा वापर 1999-2000 या वर्षाकरिता	110
47.	5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना 1998)	111
48.	5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार (कृषी व बिगर कृषी उद्योग) उद्योगांची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	113
49.	5.13	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	114
50.	5.14	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांतील कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	115
51.	5.15	बिगर कृषी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकूण) (आर्थिक गणना 1998)	116
52.	5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना 1998)	117
53.	5.17(अ)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	118
54.	5.17(ब)	वस्तूनिर्माण व दुरुस्तीसेवा उद्योगगटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	119
55.	5.18(अ)	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	120
56.	5.18(ब)	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	121
57.	5.19(अ)	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	122

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
58.	5.19(ब)	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	123
59.	5.20(अ)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	124
60.	5.20(ब)	सर्व उद्योग गट मिळून एकूण उद्योग गटामधील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना 1998)	125
6. सहकार			
61.	6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31.3.2000 अखेर	126
62.	6.2	जिल्हयातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती (31.3.2000 ला संपणा-या वर्षाकरिता)	127
63.	6.3	जिल्हयातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.2000 अखेर	128
64.	6.4	जिल्हयातील राज्य आणि जिल्हा पातळी वरील सहकारी बँकेची कार्ये 31.3.2000 अखेर	129
65.	6.5	जिल्हयातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	130
66.	6.6	जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	133
67.	6.7	जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	136
68.	6.8	जिल्हयातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर	139
69.	6.9	जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर	140
70.	6.10	जिल्हयातील आदिवासी सहाकारी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर	141
71.	6.11	जिल्हयातील बिगर कृषी सहकारी पतसंस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	142
72.	6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	143
73.	6.13	जिल्हयातील उत्पादन आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर	146
74.	6.14	जिल्हयातील उत्पादन संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशिल 31.3.2000 अखेर	147
75.	6.15	जिल्हयातील नियंत्रित बाजारपेठांची माहिती 31.3.2000 अखेर	148
76.	6.16	जिल्हयातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे 31.3.2000 अखेर	156

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4

7. वैद्यकीय व आरोग्य सेवा

77.	7.1	सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थामार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची माहिती 1999	157
78.	7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्युंची संख्या 1999	159
79.	7.3	विविध कारणानुसार मृत्युंची संख्या 1999	160
80.	7.4	माता बालसंगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1999-2000 वर्षाकरीता	161
81.	7.5	जिल्ह्यांतील कुटूंब नियोजन केंद्राची संख्या 1999-2000	162

8. शिक्षण

82.	8.1	1991 च्या जनगणने नुसार तालुकावार साक्षरता	163
83.	8.2	शैक्षणिक संख्या आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 98-99	164
84.	8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1998-99	165
85.	8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था 1998-99	167
86.	8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 1998-99	168
87.	8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1999-2000	169
88.	8.7	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी) 1999-2000	170
89.	8.8	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1999-2000	171
90.	8.9	स्त्रियांकरिता प्रशिक्षण संस्था 1998-99	172

शिक्शण

9. वाहतुक व दळणवळण

91.	9.1(अ)	रेल्वे मार्गाची लांबी (31. 3. 2000 या वर्षाअखेर)	172
92.	9.1(ब)	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी (31. 3. 2000 या दिवशीची)	173
93.	9.2	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी 31. 3. 2000 अखेर	174
94.	9.3	वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या 31 मार्च 2000 वर्षाअखेर	175
95.	9.4	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची (प्रवासी) वाहतुक आकडेवारी (99-2000) वर्षाकरीता	176
96.	9.5	महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतुक गणना 1999 या वर्षाकरीता (वाहतुक गणना मे 1999)	177
97.	9.6	पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी (वर्ष 31 मार्च 2000) अखेर	185

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
<u>10 स्थानिक संस्था</u>			
98.	10.1	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व स्वर्च (वर्ष 1999-2000 करीता)	186
99.	10.2	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व स्वर्च (1999-2000 करीता)	187
100.	10.3	जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व स्वर्च (1999-2000 या वर्षाकरीता)	190
101.	10.4	महानगरपालिका कटक मंडळे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व स्वर्च (1999-2000 वर्षाकरीता)	192
<u>11. नियोजन</u>			
102.	11.1	विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनाअंतर्गत स्वर्च 1999-2000	194
103.	11.2	योजनेखालील महत्वाची भौतिक साधने 1999-2000 या वर्षाकरिता	196
104.	11.3	रोजगार हमी योजना (1999-2000 या वर्षाकरिता)	205
105.	11.4	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व स्वर्च 1999-2000 या वर्षाकरिता	206
106.	11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोई व टंचाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना 1999-2000 या वर्षाकरिता	207
107.	11.6	संकरीत व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र (1999-2000 वर्षाकरिता)	209
108.	11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक स्वताचे वाटप (वर्ष 1999-2000 या वर्षाकरिता)	211
109.	11.8	जिल्ह्यातील साखर कारखाने 99-2000 या मळीत हंगामाकरिता	212
110.	11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या (वर्ष 1999-2000)	213
111.	11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती दर्शविणारा तक्ता (वर्ष 1999-2000)	***
112.	11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती व त्यावरील तरतुद व स्वर्च (वर्ष 1999-2000)	214
113.	11.12	वीस कलमी कार्यक्रम (1999-2000 वर्षाकरिता)	216
114.	11.13	विशेष घटक योजना (1999-2000 या वर्षाकरिता)	217
115.	11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम (वर्ष 1999-2000)	218
<u>12. किंमती व निर्देशांक</u>			
116.	12.1	जिल्ह्यातील निव्वळ शेतीमालाच्या सरासरी घाडुक किंमती एप्रिल 1999 ते मार्च 2000	219

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
1	2	3	4
117.	12.2	जिल्हयांतील मूख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती वर्ष 1999	221
118.	12.3	महत्वाच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन 1999-2000	227
13. न्याय व प्रशासन			
119.	13.1	जिल्हयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या सन 1999-2000	228
120.	13.2	जिल्हयातील गुन्हयासंबंधीची आकडेवारी सन 1999-2000	229
121.	13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार सन 1999-2000	231
122.	13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण 1999-2000	232
123.	13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे सन 1999-2000	233
14. बँकींग व विमा			
124.	14.1	जिल्हयातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकाची संख्या, ठेवी व कर्जे सन 1999-2000	234
125.	14.2	जिल्हयातील 31 मार्च 2000 रोजी चालु असलेल्या संयुक्त भांडवलाची संख्या	235
126.	14.3	उतरविलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम(99-2000)	235
15. संकिर्ण			
127.	15.1	जिल्हयातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी सन 1999-2000	236
128.	15.2	गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणुक व खातेदारांची संख्या सन 1999-2000	237
129.	15.3	तहसिल निहाय गोळा केलेला जमीन महसुल सन 1999-2000	238
130.	15.4	मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियमकालिके 31.3.2000 या दिवशी	239
131.	15.5	रूख्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर सन 1999-2000	241
132.	15.6	जिल्हयातील मागणी व वसुल केलेले धान्य सन 1999-2000	241
133.	15.7	जिल्हयातील 1999 मधील लोकसभा व 1999 मधील विधानसभा निवडणुक संबंधी आकडेवारी	242
134.	15.8	जिल्हयातील 31.3.2000 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुका निहाय यादी	245
135.	15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल 1999-2000	248

टिप :- ** तक्त्यामधील माहिती निरंक आहे.

I
जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

दृष्टिक्षेपात जिल्हा - भंडारा

अ क्र	बाब	परिमाण	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
[एक]	<u>प्राकृतिक स्थान</u>			
	आ <u>भौगोलिक स्थान</u>		0	0
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	20.39 ते 21.38	16.4 ते 22.1
	2) पूर्व रेखांश	अंश	79.27 ते 80.42	72.6 ते 80.9
	ब) <u>हवामान</u>		[1998]	
	तापमान			
	1) किमान	डिग्री सेल्सीअस	7.4	2.4
	2) कमाल	-----	47.5	47.7
	3) पर्जन्य (सरासरी)(1999)	मिमि	1361	1292.53(1995)
	क) <u>प्रशासकिय विभाग(99-2000)</u>			
	1) तालुके	संख्या	15	326
	2) पंचायत समित्या	संख्या	14	320
	3) टंचाई ग्रस्त तालुके	संख्या	--	उ. ना
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प	संख्या	14	उ. ना.
	5) शहरे	संख्या	8	336
	6) गावे (एकूण 1991 प्रमाणे)	संख्या	1803	43864
	1) निर्जन	संख्या	149	2613
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1654	41251
	7) क्षेत्रफळ	चौकिमि	9280	307713
दोन]	<u>प्रशासकिय संस्था [99-2000]</u>			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	14	320
	2) महानगरपालिका	संख्या	-	15
	3) नगरपरिषदा	संख्या	5	228
	4) कटक मंडळे	संख्या	-	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	1094	27627
	6) पोलीस ठाणी	संख्या	24	905
	7) पोलीस आऊट पोस्ट	संख्या	14	1584
				(31 डिसें. 97)

अक्र	बाब	परिणाम	जिल्हा- भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
तीना	<u>लोकसंख्या [1991] प्रमाणे</u>			
	1) ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	1832	48395
	2) नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	276	30542
	3) एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	2108	78937
	4) अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	355	8758
	5) अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	16.84	11.09
	6) अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	310	7318
	7) अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	टक्केवारी	14.70	9.27
	8) पुरुष	आकडे हजारात	1060	40826
	9) स्त्रिया	आकडे हजारात	1048	38111
	10) स्त्रिः पुरुष प्रमाण	1000 पुरुषामागे स्त्रियांचे प्रमाण	988	934
	11) घनता	दर चौरस किमि क्षेत्रातील लोकसंख्या	227	257
	<u>12) साक्षरतेचे प्रमाण [1991]</u>			
	1) एकूण	टक्केवारी	64.69	64.9
	2) पुरुष	टक्केवारी	78.82	76.2
	3) स्त्रिया	टक्केवारी	50.44	52.3
	4) राज्यामध्ये जिल्हयाचा क्रमांक	संख्या	-	-
चारा	<u>कृषि [अस्थायी]</u>		[1997-98]	[1998-99]
	1) भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	928	30758
	2) जंगलव्याप्त क्षेत्र त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर टक्केवारी	229	5366
	3) शेतीस उपलब्ध नसलेली जमीन		24.68	17.45
	अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	60	1239
	ब) पंडीत आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	43	1702
	क) एकूण (अ + ब)	हजार हेक्टर	103	2941

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
4)	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमिन			
1)	कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	72	1341
2)	झाडे झुडुपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	5	222
3)	लागवडीयोग्य परंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	15	888
5)	पडीत जमीन			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	22	1132
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	15	1139
6)	पिकाखालील जमीन			
1)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	405	17732
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	98	4423
3)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	503	22155
7)	ओलित क्षेत्र			
1)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	187	2568
2)	एकूण ओलित क्षेत्र	हजार हेक्टर	310	3374
8)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र [अन्नधान्या]	हजार हेक्टर	435	13642
9)	वहित धारण जमिन [अंतिम(1990-91)]			
1)	2 हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या हजारात	252	6003
2)	2 ते 10 हेक्टर	संख्या हजारात	54	3297
3)	10 हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या हजारात	1	171
10)	जमिन महसूल वसुली [99-2000]	लाख रुपये	20.39	9200
11)	जिल्हा परिषदाचा उपकर	हजार रुपये	4705	उ. ना.
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये		
पाचा	पशुसंवर्धन [पशुगणना 1992]		(1992)	(1997)
1)	एकूण पशुधन	संख्या हजारात	1283	39793
2)	गायी व बैल	संख्या हजारात	770	17949
3)	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	185	6484
4)	मेंढ्या व शेळ्या	संख्या हजारात	313	14716
5)	कोंबड्या व बदके	संख्या हजारात	884	34984

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
सहा)	<u>सहकार 199-2000</u>			
	1) सहकारी संस्था	संख्या	2044	152745
	2) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था	संख्या	671	20529
	3) प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	248	9750
	4) सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	544	22096
	5) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे	रुपये कोटीत	19.73	2646
सात)	<u>जलसिंचन 199-2000</u> च्या अखेरपर्यंत पुर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र			[जून 99]
	1) मोठे प्रकल्प	संख्या	4	29
	2) मध्यम प्रकल्प	संख्या	11	156
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	276	उ. ना.
	3) लघु प्रकल्प [राज्यक्षेत्र] लाभक्षेत्र	संख्या	119	2187
		हजार हेक्टर	37	उ. ना.
	4) सिंचन विहीरीखाली भिजणारे क्षेत्र [1997-98]	हजार हेक्टर	26	1400
आठ)	<u>उद्योग 1999 अखेर</u>			
	1) नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या	संख्या	650	33626
	2) नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या [उत्पादन चालू कारखाने]	संख्या	456	28678
	3) सहकारी साखर कारखान्याची संख्या [199-2000]	संख्या	1	188
	4) सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन [99-2000]	हजार मॅटन	3	6356
	5) सर्व सुत गिरण्यांची संख्या [99-2000]	संख्या	1	226
नऊ)	<u>वीज</u>		[31. 3. 00]	[31. 3. 98]
	1) वीजपुरवठा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	1706	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1698	उना

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	3) वीज पुरवठा केलेले पंप संघ (मार्च 2000 अखेरपर्यंत)	संख्या हजारात	30	2274
	4) बसविण्यात आलेले गौबरगॅस संपत्रे(99-2000 अखेर)	संख्या	22657	उ. ना.
दहा)	<u>सर्वजनिक आरोग्य(1999)</u>		[99-2000]	[99-2000]
	1) रुग्णालये	संख्या	19	887
	2) दवाखाने	संख्या	82	1396
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	72	1762
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके [अस्थायी]	संख्या	0	169
अकरा)	<u>शिक्षण</u>		[1998-99]	[99-2000]
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	1959	65338
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	301	12232
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	9	314
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	33	39
बारा)	<u>माध्यमिक शिक्षण [1998-99]</u>			[99-2000]
	1) दुर्यम शाळा	संख्या	451	14918
	2) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	218	8746
	3) शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	6	240
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	36	36
तेरा)	<u>उच्च शिक्षण(99-2000)</u>			[99-2000]
	1) संस्था	संख्या	33	1541
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	22	928
चौदा)	<u>अ) प्रौढ शिक्षण (99-2000)</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
	2) प्रौढांची उपस्थिती [साक्षर]	संख्या हजारात	उ. ना.	उ. ना.

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2	3	4	5
	ब) तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण(99-2000)			
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	28	616
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	24	347
	2) अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	4	269
	2) शासकिय व अशासकिय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता	संख्या	2228	94488
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षा- साठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	- उ. ना.	128 35309
	4) पदवीका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहि- ल्या वर्षासाठी प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या	उ. ना. उ. ना.	182 32244
	5) व्यवसाय शिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गटा] व त्यांची प्रवेश क्षमता	संख्या संख्या हजारात	31 2	उ. ना. उ. ना.
पंधरा]	परिवहन आणि दळणवळण [मार्च 2000 अखेर]			
	1) एकुण रेल्वे मार्ग लांबी	किमि	281	5396
	2) रस्त्यांनी जोडलेली गावे			(99-2000)
	अ) बारमाही	संख्या	1043	34744
	ब) हंगामी	संख्या	167	3501
	3) एकुण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठां- किता 99-2000	किमि	7853	213951
	4) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	किमि	106	3735
	5) राज्य महामार्गाची लांबी	किमि	849	33165
	6) महत्वाच्या जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	1382	46473
	7) इतर जिल्हा रस्त्याची लांबी	किमि	1906	43005
	8) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	किमि	3563	87573

VII

अक्र	बाब	परिमाण	जिल्हा-भंडारा	महाराष्ट्र राज्य
1	2.	3	4	5
सौळा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
	1) वारिदय खेखालील सुटुबे 1997-98 च्या सर्वेक्षणानुसार स्वर्णजयंती ग्रान्स्वयंरोजगार योजना	संख्या लाखात	2.29	38.19 (अस्थायी)
	2) स्वयंरोजगाराची संख्या [1999-2000]	संख्या	3438	87994
सतरा]	<u>रोजगार निर्मिती[99-2000]</u>			
	अ) रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [लाखात]	35.73	949.39
	ब) जवाहर ग्रामसमृद्धी योजना [99-2000 अखेर]	-----	16.04	341.00
अठरा]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना</u>			(1997-98)
	आदिवासीकरीता आश्रमशाळा विद्यार्थी	संख्या	43	731
		संख्या	21901	248298
एकोणवीस	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना</u>		[99-2000]	[1994-95]
	अ) मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	6	192
	ब) वस्तीगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	455	12797
वीस]	<u>जिल्हा नियोजन [99-2000]</u>			
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रुपये कोटीत	36.92	4219.42
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	रुपये कोटीत	1.34	379.55
एकेवीस]	<u>नागरी पुरवठा [99-2000]</u>			
	1) रास्त भावाची दुकाने	संख्या	1830	46705
	2) पुरविलेला एकुण साठा [एप्रिल 99 ते मार्च 2000]			
	अ) गहू	हजार टन	2687	1067
	ब) तांदूळ	हजार टन	1401	689
	3) शासकिय गोदामे [30.6.00]	संख्या	21	994
	4) साठविण्याची क्षमता[30.6.00]	मेटन	180	584

टिप : 1) उना = उपलब्ध नाही

आधार : - 1) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
2) जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा.

गणित - I

समाधान

1999 - 2000

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन 1999-2000

1. स्थान व प्राकृतिक रचना

भंडारा हा "भनारा" ह्या शब्दाचा अपभ्रंश असावा, कारण रतनपूर येथील उत्खननात इ.स. 1100 मध्ये मिळालेल्या शिल्लेखात "भनारा" असा शब्द प्रयोग आढळतो. इ.स. 1818 ते 1880 पर्यंत हा प्रदेश राजघराण्याच्या अधिपत्याखाली होता आणि जिल्हा मुख्यालय "लांजी" येथे होते. इ.स. 1821 चे दरम्यान "लांजी" मुख्यालय बदलून "भंडारा" येथे जिल्हा मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले. तसेच इ.स. 1867 मध्ये भंडारा जिल्ह्याचा काही भाग तोडून मध्य प्रदेशातील बालाघाट जिल्ह्याची निर्मिती करण्यांत आली. भंडारा जिल्ह्यातील "सानगडी" तालूका मुख्यालय बदलून "साकोली" तालूका मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले. इ.स. 1881 पर्यंत जिल्ह्यांत केवळ "तिरोडा व साकोली" हे दोनच तालूका मुख्यालये होती. "भंडारा" तालूका मुख्यालय नंतर निर्माण करण्यांत आले. त्यानंतर "तिरोडा" तालूका मुख्यालय बंद करून "गोंदिया" तालूका मुख्यालय स्थापन करण्यांत आले.

भंडारा जिल्हा वैनगंगेच्या खोऱ्यात उत्तर अक्षांश 20 - 39 ते 21 - 38 आणि पूर्व रेखांश 79 - 27 ते 80 - 42 चे दरम्यान वसलेले आहे. भंडारा जिल्ह्याच्या उत्तरेस मध्य प्रदेशातील बालाघाट जिल्हा व पूर्वेस राजनांदगाव जिल्हा आणि दक्षिणेस महाराष्ट्र राज्याचा चंद्रपूर जिल्हा व पश्चिमेस नागपूर जिल्हा आहे.

सर्वेअर जनरल ऑफ इंडिया यांचे अभिलेखानुसार भंडारा जिल्ह्याचे क्षेत्रफळ 9280 चौ. किलो मिटर असून ते राज्याच्या क्षेत्रफळाच्या जवळजवळ ३ टक्के एवढे आहे. उत्तरेकडील उंचवट्याचा प्रदेश सातपुडा पर्वताच्या शृंगारुदारे बनलेला असून त्यांत भिमसेन, कोका, गंगाझरी, दरेकसा, चिचगड इत्यादि टेकड्या आहेत. तसेच पूर्वेकडील भाग डोंगराळ असून गायमुख, चांदपूर, अंबागड, प्रतापगड, गायसुरी ह्या डोंगराचा समावेश होतो. प्रतापगडचे डोंगर सर्वांत मोठे आहे. जमीन उंचसवल असल्याने जिल्ह्याचे स्वाभाविक विभाग पुढीलप्रमाणे पडतात.

- 1) मध्य भागातील गायसुरी व आग्नेय भागातील प्रतापगडचा डोंगराळ प्रदेश.
- 2) वायेव्य भागातील अंबागडचा डोंगराळ प्रदेश आणि
- 3) पश्चिम आणि दक्षिण तसेच पूर्व व ईशान्ये भागातील वैनगंगेचा मैदानी प्रदेश.

1.1 - भूशास्त्र

जिल्ह्यातील मृदा मुख्यतः काळीकन्हार, सिहार, मोरांड, खरडी व बरडी प्रकारची आहे. पैकी कन्हार जमीन कमी असून जास्त मोलाची आहे. बरडी कन्हारपेक्षा वेगळी असून चूनखडी मिश्रीत व गाठीची आहे. लाल पिवळसर सिहार जमीन स्फटिकमय दगडाच्या घर्षणापासून निर्माण झालेली आहे. ह्या जमीनीला उन्हाळ्यात भेगा पडतात. हलक्या प्रकारच्या सिहार जमीनीस खरडी म्हणतात. वैनगंगा नदीच्या काठावरील भागात काळीकन्हार व प्रथम दर्जाची मोरांड जमीन आढळते. ती खोल थराची, चिकट व आद्रता टिकवून ठेवणारी असून त्यात वर्षातून दोनदा पिके घेतल्या जातात. वैनगंगेच्या खोऱ्यात वाळू मिश्रीत जमीन आढळते. ती खोल थराची चिकट व आद्रता टिकवून ठेवणारी असून त्यात वर्षातून दोनदा पिके घेतल्या जातात. वैनगंगेच्या खोऱ्यात वाळू मिश्रीत जमीन आढळते ती भात पिकास योग्य आहे. जिल्ह्यातील एकूण लागवडीयोग्य क्षेत्राच्या 71 टक्के सिहार जमीन आढळते. मोरांड प्रकारच्या जमीनीमध्ये विशेषतः ज्वारी, गहू व जवस ही पिके

(दोन)

घेतली जातात खरडी व बरडी जमीनीत हलक्या प्रकारच्या भाताचे व काही भागात ज्वारीचे पिक घेतल्या जाते. सातपुडा पर्वताच्या शृंगारद्वारे अनेक डोंगराळ भाग निर्माण झाल्यामुळे मँगनिज, कॉयनाईट, सिलीमिनाईट अशा मौल्यवान धातूचे खनिज मिश्रण असलेली भुगर्भ रचना आढळते.

1.2 - नद्या :-

वैनगंगा नदी ही सर्वांत मोठी व महत्त्वाची नदी असून ती जिल्ह्यात उत्तर पूर्व भागात प्रवेश करते. ती पूढे दक्षिणेकडील चंद्रपूर जिल्ह्यात वाहत जाते. बाघ, पांगोडी, सर, गाढवी, चदन आणि बावनथडी ह्या नद्या वैनगंगा नदीच्या उपनद्या आहेत. भंडारा जिल्ह्यात वैनगंगेची लांबी जवळपास 200 कि.मी. असून ती बासही महिने वाहत असते. बाघ नदीची जिल्ह्यातील लांबी 130 कि.मी. असून ती चियगड पहाडातून उगम पावून उत्तरेकडे वाहत जाते. देवरी तालुक्यातील सिरपूर गावाजवळ बाघ नदीवर मध्यम पाणी पूरवठा प्रकल्प उभारण्यात आला आहे.

1.3 - प्रशासकीय विभाग :-

जिल्ह्याचे प्रशासकीय मुख्य ठिकाण भंडारा येथे आहे. जिल्ह्याचे प्रशासकीय मुख्य ठिकाण राज्याच्या राजधानीपासून 899 कि.मी. आणि उपराजधानीचे ठिकाण 62 कि.मी. असून मुंबई - कलकत्ता या राष्ट्रीय महामार्गावर आहे.

भंडारा जिल्ह्यात एकूण 14 तहसिली आहेत. 1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या तालुक्याची टक्केवारी पाहता अर्जुनी/मोर, तालुक्याचे क्षेत्र सर्वांत जास्त म्हणजे 18 टक्के आहे व आमगांव तालुक्याचे सर्वांत कमी म्हणजे 8 टक्के आहे. देवरी तालुक्याचे क्षेत्र 12 टक्के आहे. तुमसर, साकोली, पवनी, भंडारा, गोंदिया, सालेकसा तालुक्याचे क्षेत्र जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या तुलनेत प्रत्येकी 6 टक्के आहे. जिल्ह्यात 1991 चे जनगणनेनुसार 1654 वस्ती असलेली गावे, 149 ओसाड गावे आणि 8 शहरे आहेत. जिल्ह्याच्या ग्रामीण विकासासाठी 14 पंचायत समिती अस्तित्वात आहेत. त्यापैकी सडक/अर्जुनी पंचायत समितीची निर्मिती दिनांक 15.3.1997 पासून करण्यात आलेली आहे.

भंडारा जिल्ह्यात 31 मार्च 2000 रोजी 1090 ग्रामपंचायती व 4 ग्राममंडळे होती. ग्राममंडळे मोहाडी पंचायत समिती अंतर्गत-1, तिरोडा पंचायत समिती अंतर्गत-2 व सालेकसा पंचायत समिती अंतर्गत-1 याप्रमाणे होत्या. त्यातील लोकनियुक्त राखीव सभासदांची संख्या 4327 व सर्वसाधारण सभासदांची संख्या 4558 असून एकूण सभासदांची संख्या 8885 होती.

1.4 - हवामान व पर्जन्यमान :-

भंडारा जिल्हा समुद्र सपाटीपासून फार दूर असल्यामुळे हवामान विषम स्वरूपाचे आहे. जिल्ह्यातील गोंदिया ह्या निवडक केंद्रातील सन 1998 मधील कमाल तापमान 47.5 डिग्री सेल्सियस व किमान तापमान 7.4 डिग्री सेल्सियस होते. येथील उन्हाळा व हिवाळा सारखाच तीव्र असतो. बहुतांशी पावसाचे जास्त प्रमाण जुलै व ऑगस्ट महिन्यात असते. जूनच्या दुसऱ्या आठवड्यापासून पावसाची सुरुवात होऊन ऑक्टोबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत पाऊस पडतो. वर्षातील सरासरीच्या 90 टक्के पाऊस ह्याच कालावधीत पडतो. सन 1999 मध्ये जिल्ह्यात 1361.0 मि. मि. पाऊस (पर्जन्य) पडल्याचे दिसून येते.

(तीन)

2. लोकसंख्या

2.1 - 1991 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या:-

1981 जनगणनेप्रमाणे भंडारा जिल्हयातील एकूण लोकसंख्या 18,87,577 असून त्यापैकी 9,20,159 पुरुष व 9,17,418 स्त्रिया होत्या. 1991 चे जनगणनेनुसार जिल्हयाची एकूण लोकसंख्या 21,07,629 इतकी असून त्यापैकी 10,60,275 पुरुष व 10,47,354 स्त्रिया आहेत. जिल्हयातील एकूण लोकसंख्येपैकी ग्रामीण भागात 18,31,735 लोकसंख्या व नागरी भागात 2,75,894 लोकसंख्या आहे. जिल्हयातील एकूण लोकसंख्येच्या तुलनेत ग्रामीण भागातील लोकसंख्येचे प्रमाण 87 टक्के इतके आहे व नागरी भागातील लोकसंख्येचे प्रमाण 13 टक्के इतके आहे. तसेच ग्रामीण भागात 9,18,113 पुरुष व 9,12,822 स्त्रिया असून नागरी भागात 1,41,362 पुरुष आणि 1,34,532 स्त्रिया आहेत. 1981, 1991 या दशवार्षिक कालावधीत लोकसंख्येत 14.70 टक्के वाढ झालेली आहे. भंडारा तालुक्यात सर्वात जास्त म्हणजे 30.71 टक्के लोकसंख्या वाढ असून तुमसर तालुक्यात सर्वात कमी म्हणजे 7.53 टक्के लोकसंख्या वाढ झालेली आढळते. 1981 चे जनगणनेच्या तुलनेत 1991 चे जनगणनेत पुरुषांमध्ये 15 टक्के तर स्त्रीयांमध्ये 14 टक्के वाढ झालेली आढळते. राज्याच्या तुलनेत 1991 चे जनगणनेनुसार जिल्हयाच्या लोकसंख्येची टक्केवारी 2.67 इतकी आहे.

भंडारा जिल्हयाची लोकसंख्या 1941 पासून 1971 पर्यंत वाढीव दराने वाढत गेली परंतु 1981 मध्ये हा वृद्धीदर कमी झाला. राज्याच्या तुलनेत जिल्हयाचा लोकसंख्येच्या वाढीचा दर नेहमीच कमी राहिलेला आहे. 1961-1971 या दशवार्षिक जिल्हयाचा लोकसंख्येचा वाढीचा दर 24.59 टक्के होता. तो 1991 पासून जिल्हयाच्या दशवार्षिक वाढीच्या तुलनेत सर्वात अधिक होता. तसेच 1981 च्या तुलनेत 1991 चा जिल्हयाच्या दशवार्षिक वाढीचा दर जवळ जवळ 1.2 टक्याने कमी झालेला आहे.

2.2 - लोकसंख्येची घनता:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्हयाकरीता लोकसंख्येचा प्रति चौ. कि. मी. मधील घनता दर 227-माणसे एवढा आढळतो. नागरी भागातील तो 3777 तर ग्रामीण भागासाठी 199 इतका येतो. तसेच जिल्हयातील गोंदिया तालुक्यात सर्वात अधिक म्हणजे 492 तर देवरी तालुक्यात सर्वात कमी म्हणजे 69 चौ. कि. मी. घनता दर असल्याचे आढळते.

2.3 - नागरी व ग्रामीण लोकसंख्या:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे जिल्हयातील एकूण लोकसंख्येच्या 87 टक्के लोकसंख्या ग्रामीण भागात तर 13 टक्के लोकसंख्या नागरी भागात आहे. तसेच जिल्हयातील नागरी भागाच्या लोकसंख्येपैकी जवळ जवळ 40 टक्के लोकसंख्या गोंदिया शहरात आणि सर्वात कमी लोकसंख्या मोहाडी तालुक्यात आढळून येते.

2.4 - स्त्रि-पुरुष प्रमाण:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे दर हजार पुरुषांमार्गे स्त्रियांची संख्या 988 आहे. हेच प्रमाण ग्रामीण भागात 998 व शहरी भागात 952 आहे. राज्याच्या तुलनेत(984)हे प्रमाण जास्त आढळते. जिल्हयातील गोंदिया तालुक्यात हे प्रमाण सर्वात जास्त म्हणजे 1018 तर भंडारा तालुक्यात सर्वात कमी म्हणजे 961 इतके आहे.

(चार)

2.5 - अनुसूचित जाती व जमाती:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्हयांतील अनुसूचित जातीची लोकसंख्या 3,55,484 तर अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या 3,09,822 इतकी आहे. ती जिल्हयांतील एकूण लोकसंख्येचे तुलनेत अनुक्रमे 16.87 व 14.70 इतकी आढळते.

2.6 - कामकरी:-

जिल्हयांत 1991 चे जनगणनेनुसार काम करणा-यांची संख्या 9,65,020 इतकी असून एकूण लोकसंख्येच्या 45.78 टक्के आहे. एकूण काम करणा-यांच्या संख्येपैकी 3,88,544 शेतकरी व 3,15,159 शेतमजूर आहेत. याशिवाय 70,001 कामकरी घरगुती उद्योगात गुंतलेले असून उर्वरित 1,91,316 कामकरी घरगुती उद्योगाखेरीज वाहतूक, बांधकाम व व्यापार यात गुंतलेले आढळून येतात. जिल्हयांत 1991 चे जनगणनेनुसार 91,574 सिमांतिक कामकरी होते. त्यांचा समावेश एकूण काम करणा-यांच्या संख्येत केल्यास काम करणा-यांचे प्रमाण सुमारे 50.13 टक्के येते.

2.7 - वयोगट:-

1991 चे जनगणनेप्रमाणे वयोगटानुसार आकडेवारी प्रकाशित केलेली नाही. तथापी 1981 चे जनगणनेनुसार एकूण लोकसंख्येच्या 38.40 टक्के लोकसंख्या 0-14 वयोगटात, 54.46 टक्के 60 व त्यावरील वयोगटात आणि 0.22 टक्के अनिर्देशित वयोगटात होती.

2.8 - साक्षरता:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्हयांत 11,43,915 म्हणजेच 64.69 टक्के लोक साक्षर आहेत त्यापैकी 6,99,946 पुरुष व 4,43,969 स्त्रिया आहेत. त्यांचे प्रमाण अनुक्रमे 78.82 व 50.44 टक्के इतके आहे. तसेच जिल्हयांत साक्षर लोकसंख्या अनुसूचित जातीची 1,34,242 व अनुसूचित जमातीची 9,615 इतकी आहे. जिल्हयांत साक्षरतेचे प्रमाण नागरी भागात 81.45 व ग्रामीण भागात 62.11 टक्के दिसून येते. वरील साक्षरतेची टक्केवारी काढतांना एकूण लोकसंख्येमधून 0 ते 6 वर्षे वयोगटातील लोकसंख्या कमी करण्यांत आलेली आहे.

2.9 - वापरातील निवासी घरे व कुटूंबे:-

1991 चे जनगणनेनुसार जिल्हयांत 5,12,380 एवढी वापरातील निवासी घरे असून त्यामध्ये 4,16,390 कुटूंबे राहत होती. त्यापैकी ग्रामीण व नागरी भागात अनुक्रमे 3,65,945 व 50,445 कुटूंबे आहेत. ग्रामीण व नागरी भागातील प्रत्येक कुटूंबाचा आकार अनुक्रमे 5 असा आहे.

2.10 - अपंगाची संख्या:-

1981 चे जनगणनेनुसार जिल्हयांतील एकूण अपंगाची संख्या 3,311 एवढी होती त्यापैकी ग्रामीण भागात 93.81 टक्के आणि नागरी भागात 6.19 टक्के होती. तालुक्याच्या तुलनेत सर्वात जास्त अपंग व्यक्ती साकोली तालुक्यात (तालुक्याच्या पूर्वेकडील) 36.97 टक्के असल्याचे आढळते. 1991 चे जनगणनेनुसार अपंग व्यक्तीची आकडेवारी उपलब्ध झालेली नसल्याने त्याबाबतची आकडेवारी येथे देण्यांत आलेली नाही.

(पाच)

3. वने

3.1 - वनक्षेत्रा-

मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचेकडून प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार जिल्ह्यांत 99-2000 वर्षांमध्ये 4351 चौ. कि.मी. अस्थाई वनक्षेत्र होते. हे वन क्षेत्र जिल्ह्यांतील एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या जवळ जवळ 47 टक्के असल्याचे आढळते. जिल्ह्यातील बहुतांश वनक्षेत्र भंडारा, तुमसर, तिरोडा, साकोली, देवरी, अर्जुनी/मोर. हया तालुक्यात अंबागड, गांधसूरी व प्रतापगड टेकड्यात समाविष्ट असल्याचे आढळते. वनक्षेत्राची राखीव संरक्षित व अवर्गीकृत अशा तीन भागात विभागणी करण्यांत येते. त्यापैकी अवर्गीकृत वनक्षेत्र महसूल विभागाच्या देखरेखीखाली येते. एकूण वन ठर्याप्त क्षेत्रापैकी राखीव वनक्षेत्र 52 टक्के, संरक्षित वनक्षेत्र 26 टक्के आणि अवर्गीकृत वनक्षेत्र 22 टक्के असल्याचे आढळते.

3.2 - वनोत्पादन-

जिल्ह्यात उत्तम दर्जाच्या सागवनी झाडाची वने आढळून येतात. तद्वतच बिजा, हळदा, तिवसा, सिसम, मोह, खैर, गराडी इत्यादि प्रकारची वनवृक्षे आढळतात. वनात विड्याकरीता तेंदूपाने, मोहाची फुले, लाखाकरीता पळस, डिकाकरीता काढई, धावडा आणि काताकरीता खैर इत्यादी उपयुक्त वृक्षे आढळतात. तसेच चराईकरीता अनेक भागात गवताची कुरणे आहेत. कागद कारखान्यासाठी बांबू वृक्षांची लागवड फार मोठ्या प्रमाणावर उंचवट्याच्या परिसरात केल्या जाते. सामाजिक वनीकरण खात्यामार्फत जिल्ह्यात डोंगर उतारावर, सपाट जमीनीवर व रस्त्याच्या कडेस मोठ्या प्रमाणावर सामाजिक वनीकरणाचा कार्यक्रम राबविला जातो. सिल्ककरीता सिल्क ककुनची जोपासना केली जाते. तसेच साकोली तालुक्यात एकोडी येथे तरस किड्याची (कोसा उद्योगाकरीता लागणाऱ्या) शेती करण्यात येते.

31. मार्च 2000 रोजी संपलेल्या वर्षात वन खात्याने जळाऊ लाकडाच्या विक्रीपासून 90.48 लाख रुपये व इमारती लाकडापासून 204.84 लाख रुपये उत्पन्न मिळविले. याशिवाय बांबू, गवत, तेंदूपाने, इतर गौण वन उत्पादनाच्या विक्रीपासून 312.19 लाख रुपये उत्पन्न प्राप्त केले. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत 99-2000 वर्षांमध्ये एकूण उत्पादनात रु. 291.21 लाखांनी लाखांनी घट झालेली आहे.

3.3 - वन विकास कार्यक्रमा-

धूप, जोराच्या पाण्याचा निचरा व पूर यापासून जमीनीचे संरक्षण करण्याचे हेतूने व जमीनीचा कस टिकवून ठेवण्याच्या दृष्टीने वनविभाग महत्वाची कामगिरी बजावतात त्यासाठी दरवर्षी जिल्हा स्तरावर खालील योजना/कार्यक्रम राबविल्या जातात.

- 1) मध्यवर्ती रोपमळ्याची स्थापना
- 2) निकृष्ट वनाचे पुर्नवनीकरण
- 3) वन समुपयोजना, वन संरक्षण तसेच वन्य प्राणी व निसर्ग संरक्षण

(सहा)

4. कृषि

4.1 जमिनीचा वापर - 1997-98 वर्षात जिल्ह्यातील एकूण भौगोलिक क्षेत्र 928 हजार हेक्टर इतके होते. जिल्ह्याचे वार्षिक ऋतू व पिके अहवालानुसार 1997-98 वर्षात लागवडीखालील क्षेत्रापैकी निव्वळ कसलेले क्षेत्र 405 हजार हेक्टर व दुबारा पिकाखालील क्षेत्र 98 हजार हेक्टर असे एकूण लागवडीखालील क्षेत्र 503 हजार हेक्टर होते. जिल्ह्यातील लागवडीखालील (पिकाखालील) एकूण क्षेत्राचे निव्वळ कसलेल्या क्षेत्राशी प्रमाण 80.52 टक्के व एकूण ओलीताखालील क्षेत्राचे एकूण लागवडीखालील क्षेत्राशी प्रमाण 61.66 टक्के असून निव्वळ ओलीताखालील क्षेत्राचे एकूण ओलीताखालील क्षेत्राशी प्रमाण 60.29 टक्के इतके असल्याचे सदर अहवालावरून दिसून येते.

4.2 कृषि क्षेत्राबाबतची सन 1997-98 या वर्षाची आकडेवारी "वार्षिक ऋतू व पिके अहवालावरून घेण्यात आलेली आहे. जिल्ह्याचे ठिकाणी असलेल्या अधीक्षक, भूमीअभिलेख यांचे कार्यालयामार्फत सदरचा अहवाल तयार करण्यात येतो. कृषि संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पूर्ण यांचे कडून 1995-96 या वर्षाची पूर्ण सुधारीत माहिती पुरविण्यात आली आहे. तसेच अधीक्षक, भूमीअभिलेख, भंडारा यांनी 1997-98 या वर्षासाठी वार्षिक ऋतू व पिके अहवाल तयार केले असून त्यातील माहिती अस्थाई स्वरूपाची आहे. त्यावरून कृषि विषयक आकडेवारी घेतलेली आहे. जमीन धारणेबाबतची माहिती कृषि सात्याने सन 1990-91 मध्ये केलेल्या गणनेच्या आधारे देण्यात आलेली आहे.

4.3 कृषि गणना 1990-91 मधील आकडेवारी पाहता असे आढळते की, जिल्ह्यात एकूण 3,06,553 वहिती खाती होती व त्याखाली 4,01,193 हेक्टर क्षेत्र होते. त्यापैकी 86.20 टक्के वहितीखाती वैयक्तिक होती. उर्वरित संयुक्त व संस्थेची वहिती खाती होती. जमीनेचे क्षेत्र व एकूण खाती यांची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्रं.	धारणगट (हेक्टर)	भुधारक (टक्केवारी)		क्षेत्र (टक्केवारी)	
		1985-86	1990-91	1985-86	1990-91
1.	2 पर्यंत	78	82	40	49
2.	2 ते 5	18	15	35	34
3.	5 ते 10	4	3	17	13
4.	10 ते 20	0.67	0.36	6	4
5.	20 व त्यापेक्षा जास्त	0.07	0.04	1	1

वरील तक्त्यावरून असे दिसून येते की, कृषि गणना 1990 प्रमाणे 0 ते 2 हेक्टर पर्यंतच्या एकूण 82.07 टक्के खातेदाराकडे 48.95 टक्के हेक्टर जमीन आहे. 2 ते 5 हेक्टर पर्यंतच्या 14.94 खातेदाराकडे 33.79 टक्के हेक्टर जमीन आहे. 0 ते 2 हेक्टर पर्यंतच्या खातेदाराकडे जास्त जमीन आहे. एकूण 50111 खातेदारांची 44899 हेक्टर जमीन बारमाही ओलीताखाली असून 88212 खातेदारांची 149904 हेक्टर जमीन अंशतः ओलीताखाली आहे. 1985-86 चे तुलनेत वैयक्तिक खात्यामध्ये 5.90 टक्के वाढ तर संयुक्त खातेदारांमध्ये 23.19 टक्के वाढ झालेली आहे.

(सात)

4.4 - पिकांचे स्वरूप-

जिल्ह्यात भाताचे मुख्य पिक आहे. 1997-98 चा वर्षी निव्वळ पिकाखालील क्षेत्रएकूण पिकाखालील क्षेत्राच्या 80.52 टक्के होते. याशिवाय तूपधान्यासाठी 74.73 टक्के, कडधान्याखालील 11.76 टक्के, खाद्य पिकाखाली 89.47 टक्के व उर्वरीत 8.60 टक्के असाय पिकाखाली होते.

4.5 - महत्वाच्या पिकांचे उत्पादन व क्षेत्र -

जिल्ह्यातील कृषि विषयक संक्षिप्त माहिती कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे दर वर्षी प्रसिध्द करते 99-2000 यावर्षी भाताचे उत्पादन 2391 शंभर मे. टन असून सन 1998-99 चे तुलनेत 1478 शंभर मे. टनानी घट झालेली आहे. तसेच 99-2000 मध्ये ज्वारी, मका, हरभरा, उडीद, मोहरी व बटाटा या पिकांचे उत्पादनात घट झालेली आहे व इतर धान्ये गहू, तूर, मसूर, इतर कडधान्ये तीळ, एरंडी, उस, सूठ, मिरची, (लाल)हळद या पिकांचे उत्पादनात वाढ झालेली आहे.

4.6 - अधिक उत्पादन देणा-या पिकांचे क्षेत्र -

जिल्ह्यातील अधिक उत्पन्न देणा-या तांदूळ, गहू या पिकांचे क्षेत्रात मागील वर्षांचे तुलनेत घट झालेली आहे. तांदूळ या पिकाचे क्षेत्र 1996-97 मध्ये 3,18,475 हेक्टर होते. त्यामध्ये 1997-98 मध्ये 30,044 हेक्टरनी घट झालेली आहे. त्याचप्रमाणे गव्हाचे क्षेत्र 1996-97 मध्ये 26,035 हेक्टर होते ते 1997-98 मध्ये 3309 हेक्टरनी कमी झालेले आहे. परंतु ज्वारी, मुग, वाल, मिरची, हळद, तीळ या पिकांचे क्षेत्रात वाढ झालेली आहे.

4.7 - फळे व भाजीपाला -

जिल्ह्यामध्ये फळे व भाजीपाला पिकांचे क्षेत्रातही वाढ होत आहे. सन 1995-96 व 1996-97 मध्ये अनुक्रमे 9,459 व 20,527 हेक्टर असून सन 1997-98 मध्ये 8,654 हेक्टर पर्यंत पोहचले आहे. सन 1995-96 चे तुलनेत 91.49 टक्यानी वाढ झालेली आहे.

4.8 - शेतमाल साठवणूकीच्या व नियंत्रित बाजारपेठेच्या सोयी-

जिल्ह्यात सन 99-2000 मध्ये 10 नियंत्रित कृषि उत्पन्न बाजार समित्या व 7 उप-बाजार समित्या कार्यरत आहेत. जिल्ह्यातील या समित्यामध्ये धान, तांदूळ, ज्वारी, गहू, चना, उडीद, मूग, तूर, मसूर, सोयाबीन, भुईमूग, पोपट, जवस, गुळ, वाटाणा या पिकांची मोठ्या प्रमाणावर आवक होते. सन 1998-99 चे तुलनेत धान, गहू, चना, मूग, मसूर, भुईमुग, जवस वाटाणा या पिकाची आवक कमी झाली आहे.

4.9 - जमीन सुधारणा -

मृद व जलसंधारण योजनेअंतर्गत जमीनीच्या विकासाची कामे करण्यांत येतात. या कार्यक्रमांतर्गत मातीचे बांध घालणे, जमीनीचे सपाटीकरण करणे, सिमेंट प्लग, दगडी बांध घालणे, जैविकबांध, नालाबंदीम इत्यादी उपाय योजना केल्या जातात. "मृद संधारणाकरीता फलोत्पादन (काऊडेप)" ही योजना जिल्ह्याचे विभागीय मृद संधारण अधिका-यामार्फत राबविण्यांत येते. अतिरिक्त जमीनी दिलेल्या अभिहस्तांकीतांना अर्थ

(अ०)

सहाय्य देणे या योजनेअंतर्गत शेती अवजारे वाटप केल्या जातात. कृषि विकास अधि-
कारी, जिल्हा परिषद यांचे मार्फत अनुसूचित जाती/जमातीचे कुटुंबांना अनुदानावर बी-
बियाणे, सते, अवजारे इत्यादीचे वाटप करण्यांत येते. तसेच पाईपलाईन जूनी विहीर
दुरुस्ती, बैलजोडी-गाडी इत्यादीची मदत अनुदानावर करण्यांत येते.

5. जल सिंचन

5.1 सन 1997-98 कृषि क्षेत्राच्या अस्थाई आकडेवारीनुसार जिल्ह्यांतील निव्वळ बागा-
यती क्षेत्र 1,86,878 हेक्टर होते. ते एकूण लागवडीसालील क्षेत्राच्या 37.18 टक्के पडते व
निव्वळ बागायती पीकासालील क्षेत्र निव्वळ पीकासालील क्षेत्राच्या 46.17 टक्के पडते. तसेच
जिल्ह्यातील एकूण ओलीतासालील क्षेत्र एकूण लागवडीसाली क्षेत्राच्या 61.66 टक्के आढळते.

5.2 जमीनीच्या पृष्ठभागावरील साधने (उदा. लिफ्ट, कालवा इत्यादी) व जमिनीच्या
पृष्ठभागासालील साधने (प्रामुख्याने विहीरी) या दोन साधनांनी पिकांना पाणी दिल्या
जाते. जिल्ह्यांतील इटियाडोह, बाघ प्रकल्प, बावनथडी प्रकल्प, कालीसराड या मोठ्या
पाटबंधारे प्रकल्पासाठी 236.01 कि.मी. लांबीचे कालवे पूर्ण झाले असून 99-2000 मध्ये 41691
हेक्टर जमीन बारमाही ओलीतासाली व 14,200 हेक्टर जमीन हंगामी ओलीतासाली आणलेली
होती. त्याचप्रमाणे बोदलकसा, बघेला, टेकेपार, बोथली, चुलबंद, चोरसमारा, चांदपूर, सैरबंदा,
मानागड, शेोपार, संग्रामपूर, सोरणा या मध्यम प्रकल्पांतर्गत 615 कि.मी. लांबीचे कालवे
पूर्ण झाले असून 22,138 हेक्टर क्षेत्र हंगामी ओलीतासाली आणण्यात आले. इटियाडोह या
मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पाचे पाणी जिल्ह्यांतील गोरेगांव, अर्जुनी/मोर, व लासांदूर तालू-
क्यातील तसेच गडचिरोली व चंद्रपूर जिल्ह्यांतील काही तालुक्यातील शेतीला देण्यांत येते
कालीसराड या प्रकल्पाचे पाणी जिल्ह्यांतील सालेकसा तालुक्यांतील शेतीस आणि मध्यप्रदे-
शातील शेतीस देण्यात येते. बाघ प्रकल्पांतर्गत शिरपूर धरनातील पाणी देवरी तालुक्या-
तील शेतीस देण्यांत येते व इतर 11 मध्यम प्रकल्पाचे पाणी तिरोडा, तूमसर, मोहाडी, गोरे-
गांव, सालेकसा, सडक अर्जुनी इत्यादी तालुक्यांतील शेतीस देण्यात येते. बावनथडी प्रकल्पा
चे काम पूर्ण झाल्यानंतर महाराष्ट्रातील 17,557 हे. व मध्य प्रदेशातील 18,615 हे. क्षेत्र जमीनी-
ला सिंचनाची सोय उपलब्ध होण्याची शक्यता आहे.

5.3 याशिवाय गोसेसुर्द (इंदिरा सागर) प्रकल्प हा भंडारा जिल्ह्यांतील पवनी तालू-
क्यामध्ये वैनगंगा नदीवर भंडारा शहराच्या दक्षिणेस 35 कि.मी. व पवनी शहरापासून
उत्तरेस 10 कि.मी. अंतरावर गोसेसुर्द गावाजवळ या प्रकल्पाचे मुख्य धरण बांधण्यात येत
आहे. या प्रकल्पामुळे भंडारा जिल्ह्यांतील 89,856 हेक्टर, नागपूर जिल्ह्यांतील 19,480 हेक्टर
आणि चंद्रपूर जिल्ह्यांतील 1,41,464 हेक्टर जमीनीस ओलीताची सोय उपलब्ध होणार आहे.
लाभक्षेत्रासाली लागवडीलायक क्षेत्र 2,50,000 हेक्टर असून प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर 1,90,000 हे.
क्षेत्र ओलीतासाली येईल. या प्रकल्पांतर्गत भंडारा जिल्ह्यांतील 104, नागपूर जिल्ह्यांतील
85 गावे, व चंद्रपूर जिल्ह्यांतील 11 गावे बुडीत क्षेत्रात येतील. त्यापैकी भंडारा जिल्ह्यांतील
34, नागपूर जिल्ह्यांतील 51 व चंद्रपूर जिल्ह्यांतील 8 गावांचे पुनर्वसन करावे लागेल. गोसे-
सुर्द प्रकल्पांतर्गत गोसेसुर्द प्रकल्पातून टेकेपार उपसा सिंचन योजना, पाघोरा उपसा
सिंचन योजनेला पाणी पुरवठा करण्यात येणार आहे. गोसेसुर्द डावा कालव्याची लांबी 23
कि.मी. असून प्रथम 10 कि.मी. मधील काम प्रगती पथावर आहे. प्रकल्पाचे काम पूर्ण होण्याचे
होण्याचे संभाव्य वर्ष 2006 असून माती धरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

5.4 1997-98 चे अस्थाई आकडेवारीनुसार जिल्ह्यांतील विविध बागायती क्षेत्रांपैकी

(नक)

जवळ जवळ 95 टक्के क्षेत्र साद्य पिकाखाली तर 5 टक्के क्षेत्र असाद्य पिकाखालील आढळून येते. बागायत साद्यपिकाखालील क्षेत्रापैकी 86 टक्के क्षेत्र तुण धान्याखाली येते.

5.5 जिल्ह्यात 1995-96 या वर्षाच्या पूर्ण सुधारित आकडेवारीनुसार वापरात असलेल्या सिंचन विहीरींची संख्या 16,941 इतकी होती. विहीरीवर ऑईल इंजिन व कीजेचे पंप बसवून पिकांना पाणी दिल्या जाते. तेव्हा याअंतर्गत 1995-96 साली विहीरीवरील विद्युत पंपाची संख्या 13,598 तसेच डिझेल पंपाची संख्या 2,595 होती. जिल्ह्यामध्ये 99-2000 वर्षी अखेर विहीरीसरीज 8,934 पाझर तलाव व बंधारे अस्तित्वात होते आणि त्याबंदारे 84,609 निव्वळ हेक्टर क्षेत्र भिजविण्यांत आले.

6. पशुसंवर्धन, पशुवैद्यकीय सेवा आणि दुग्ध व्यवसाय

6.1 - पशुधन-

1992 च्या पशुगणनेनुसार जिल्ह्यात 12,82,250 पशुधन होते. याशिवाय कुक्कट-वर्गीय पक्ष्यांची संख्या 8,83,670 होती. या गणनेनुसार एकूण 12,82,250 पशुधनापैकी माई-बैल 60 टक्के, म्हशी व शेडे 14 टक्के, शेळ्या-मेंढ्या 24 टक्के आणि घोडे व सिंगरे व इतर पशुधन 2 टक्के होते. 1987च्या गणनेच्या तुलनेत पशुधनात 5.75 टक्के वाढ झालेली आढळते. शासकीय शासकीय प्रोत्साहनात्मक योजनेनुसार शेतकरी, शेतमजूर हे कुक्कट पालन हा जोडधंदा करित असल्यांमुळे कुक्कटांच्या संख्येतही 31.29 टक्के इतकी लक्षणीय वाढ झालेली आहे.

6.2 - पशु उत्पादन-

जिल्ह्यात मान्यताप्राप्त 5 पशुवध गृहाची संख्या असून त्यामध्ये सन 99-2000 या वर्षी 3,831 शेळ्या-मेंढ्यांची कत्तल केल्याचे आढळते. मागील वर्षाच्या तुलनेत मासांच्या कत्तलीचे प्रमाण 57.79 टक्क्यांनी घट झालेली आहे.

6.3 - पशुवैद्यकीय सेवा

जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 2000 रोजी 1 पशुवैद्यकीय सर्व चिकीत्सालय, 35 दवाखाने, 57 मदत केंद्रे, फिरती दवाखाने 2, दक्षता पथके 2 व 168 कृत्रिम रेतन केंद्रे होते. ह्या सुविधामार्फत जिल्ह्यातील 4,04,745 जनावरावर औषधोपचार करण्यात आला. 33255 जनावरांचे स्वच्छीकरण करण्यात आले. 41857 जनावरावर कृत्रिम गर्भधारणा करण्यात आली. जन्मलेल्या वासरांची संख्या 14,810 असून त्यापैकी 10,161 संकरीत वासरे होती. जिल्ह्यात 99-2000 मध्ये 965281 जनावरांना लस टोचण्यांत आले. जिल्ह्यामध्ये सधन पशुधन विकास प्रकल्प असून त्यामार्फत जनावरांच्या नविन सुधारित जातीची पैदास व कृत्रिम गर्भधारणा वगैरे कार्यक्रमांचा प्रचार होतो. सदर वर्षामध्ये कृत्रिम रेतन, जनावरावर औषधोपचार, जनावरांची शस्त्रक्रिया, लसीकरण, शेतकऱ्यांची शिबीरे व प्रशिक्षण इत्यादी कार्यक्रम घेण्यांत आले.

6.4 - दुग्ध व्यवसाय -

जिल्ह्यात शेतीकरीता पुरक व्यवसाय म्हणून दुग्ध व्यवसाय करण्यात येतो. जिल्ह्यात माई, म्हशी, व संकरीत जनावरांची संख्या मोठ्या प्रमाणावर आहे. सहकारी

(दहा)

दुग्ध संकलन केंद्रामार्फत, शासकीय दुग्ध योजनेअंतर्गत दुग्ध संकलन व वितरण केल्या जाते. जिल्ह्यांत 236 पंजीबद्ध सहकारी दुग्धसंस्था असून गोंदिया-1, भंडारा-2, तुमसर-1, सालेकसा-1 स/अर्जुनी-1, पवनर-1 इत्यादी तालुक्यांत जिल्ह्यांत एकूण 7 शितगृहे आहेत. या शितगृहाची एकूण क्षमता 115 हजार लिटर असून 98-99 मध्ये दैनंदिनी सरासरी दुग्ध संकलन 85 हजार लिटर होते. ते 99-2000 मध्ये 59 हजार लिटर पर्यंत घटलेले आहे.

7. मत्स्य व्यवसाय

7.1 - मत्स्योत्पादन :-

जिल्ह्यांत सागरी किनारा नाही त्यामुळे नद्या, तलाव मोठ्या जलाशयांत मत्स्योत्पादन होते. जिल्ह्यांत नद्याची लांबी 620 कि.मी. असून अने तलाव आहेत. त्यामुळे भंडारा जिल्ह्याला तलावाचा जिल्हा म्हणून संबोधण्यात येते. नद्या, तळी व मोठ्या जलाशयाचे मार्च 2000 अखेर 34,320 हेक्टर क्षेत्र मत्स्योत्पादनासाठी अनुकूल आहे. ह्या अनुकूल क्षेत्राच्या 86 टक्के क्षेत्र प्रत्यक्ष वापरात आणण्यात आहे. मत्स्योत्पादनाची लिलाव पध्दतीने विक्री केल्या जाते. सन 99-2000 वर्षात 30,096 मे. टन माशांचे उत्पादन झाले व त्यापासून 45.21 कोटी रुपये उत्पन्न मिळाले. जिल्ह्यात मोहाडी तालुक्यात नागठाणा, अर्जुनी/मोर. तालुक्यात इटियाडोह, साकोली तालुक्यात शिवनीबांध तर गोंदिया तालुक्यात आंभोरा ह्या ठिकाणी मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रे कार्यरत आहेत. सन 99-2000 मध्ये या केंद्रात 1004.32 लाख मत्स्यबीज सोडण्यात आले होते.

8. वीज

8.1 - विद्युतीकरण:-

जिल्ह्यामध्ये 1991 चे जनगणनेनुसार 1,654 वस्ती असलेले, 149 ओसाड गांवे आणि 8 शहरे आहेत. 31 मार्च 1991 पर्यंत आबादी गांवाचे व शहराचे विद्युतीकरण करण्यात आलेले आहे. ग्रामीण विद्युतीकरणामुळे शेतीमध्ये विद्युत पंप वापरण्याचे प्रमाण वाढत आहे. 31 मार्च 2000 अखेरपर्यंत 30,498 शेतीच्या पंपाना वीज पुरवठा करण्यात आलेला आहे.

8.2 - वीजेचा वापर:-

वीजेचा वापर घरगुती, औद्योगिक व शेती अशा विविध कारणाकरीता होतो. 99-2000 मध्ये 6,58,530 हजार किलोवॉट तास वीजेचा एकूण वापर करण्यात आला. त्यापैकी 115740 घरगुती, 17,850 व्यापारी कामासाठी, 3,18,000 औद्योगिक, 7,710 सार्वजनिक दिवाबत्ती 1,64,305 कृषि व 34,925 इतर उद्योगाकरीता वीजेचा वापर करण्यात आला. सनप्लॅग व अशोक लेलॅंड हे दोन मोठे उद्योग जिल्ह्यात सुरु असल्याने त्यांच्या उपयोगासाठी मोठ्या प्रमाणावर वीजेचा वापर करण्यात येतो.

9. खनिजे व उद्योग

9.1 - खनिज:-

भंडारा जिल्हा खनिज उत्पादनाच्या दृष्टीने समृद्ध आहे. जिल्ह्यात मोठ्या

(अकरा)

प्रमाणावर उच्च व हलक्या प्रतीचे कच्चे मँगनीज आढळते. तसेच खनिजांमध्ये लोहखनिज, क्रोमाईट, कॉयनाईट, सिलीमनाईट, कोरंडम, पायरोफीलाईट, क्वार्ट्ज, सॅन्ड. खनिजे आढळते. गौण खनिजात रत्ती, इमारती दगड/बोल्डर, विटा व कवले तयार करण्यासाठी लागणारी माती इत्यादी प्रकारचे खनिजे आढळतात. कच्चा मँगनीजचासाठा तूमसर तालुक्यात चिखला सितासावंगी, इंदरबूची, डोंगरी बुजूर्ग व बालापूर हमेशा येथे आढळतो. 99-2000 मध्ये 2, 42, 400 मे. टन कच्चा मँगनीजचे उत्पादन झाले.

जिल्ह्यांत भंडारा, साकोली, लाखांदूर तालुक्यात कॉयनाईट, सिलीमीनाईट, पायरोफिलाईटच्या खाणी असून सन 99-2000 मध्ये कॉयनाईटचे 1, 305 मे. टन, सिलीमीनाईट 365 मे. टन, पायरोफिलाईटचे 2, 948 मे. टन उत्पादन झाले. याशिवाय लोहखनिज गोरेगांव तालुका, क्रोमाईट पवनी तालुका, क्वार्ट्ज तूमसर व सॅन्डच्या मोहाडी तालुक्यात खाणी आहेत. तसेच 99-2000 मध्ये लोहखनिज 3, 072 मे. टन, क्रोमाईट 31 मे. टन, स्टॅन्डचे 2, 105 मे. टन क्वार्ट्ज 248 मे. टन उत्पादन झाले. याशिवाय सन 99-2000 मध्ये रत्ती 9 लाख, इमारती दगड/बोल्डर 16.50 लाख मे. टन तसेच कौले विटांची माती 95 हजार मे. टनाचे उत्पादन झाले.

9.2- उद्योग व कामगार:-

जिल्ह्यात 1999 वर्षा अखेर नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या 650 इतकी होती. पैकी 458 कारखाने चालू स्थितीमध्ये असून त्यांत 7433 कामगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यात आले.

जिल्ह्यांत अनेक छोटे मोठे कारखाने असून त्यापैकी भंडारा शहरात पितळी भांडी तयार करण्याचे जवळ जवळ 80 कारखाने आहेत. सन 1945 पासून भंडारा शहरात पितळी भांड्याचा व्यवसाय सुरु आहे. पुढे तो स्वातंत्रोत्तर काळात वाढत गेला. मात्र आज पितळीच्या स्पर्धेत अन्य धातू आल्यामुळे ह्या उद्योगाचे भवितव्य अंधारले आहे. तरीपण आजही दर दिवशी अंदाजे 15 ते 25 टन पितळभांड्याची मोड भंडारा शहरात विकासास येते. जिल्ह्यात दुसरा महत्वाचा उद्योग म्हणजे विडी तयार करणे हा आहे. ह्या उद्योगाचे जिल्ह्यात भंडारा, मोहाडी, तूमसर, साकोली, गोंदिया, तिरोडा, गोरेगांव व आमगांव तालुक्यात अंदाजे एकूण 120 कारखाने कार्यरत असून यांतर्गत 29, 028 कामगारांना रोजगार उपलब्ध होत आहे.

9.3 - औद्योगिक वसाहत:-

जिल्ह्यामध्ये उद्योगाच्या विकासाकरीता महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळा मार्फत भंडारा शहरापासून 16 कि.मी. अंतरावर मौजा गडेगाव व राजेगाव येथे साकोली मार्गावर 142.71 हेक्टर जमीनीवर औद्योगिक वसाहत निर्माण करण्यांत आली आहे. त्यात 42 भूखंड असून त्यापैकी 37 भूखंड निरनिराळे उद्योग स्थापण्यासाठी देण्यात आलेले आहेत. तसेच गोंदिया शहरापासून 6 कि.मी. अंतरावर मौजा मुंडीपार येथे महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळामार्फत 146.14 हेक्टर जमीन संपादीत करून विकास केलेला आहे. या स्थापित जमीनींतर्गत 140 भूखंड असून 61 भूखंड निरनिराळे उद्योग स्थापण्याकरीता देण्यांत आलेले आहेत. सदर दोन्ही वसाहतीमध्ये पाण्याची व वीजेची सोय महामंडळाव्दारे करण्यात येते.

9.4 भंडारा औद्योगिक वसाहतीत अशोक लेलॅन्ड हा प्रमुख उद्योग असून या उद्योगाचे 12 पुरक उद्योग कार्यरत आहेत. ह्या पुरक उद्योगांपैकी केवळ 6 उद्योग सुरु असून त्या उद्योगातर्फे अशोक लेलॅन्ड कंपनीला उत्पादीत माल पुरविल्या जातो. हिन्दूस्थान कंपोझिस्ट

(बारा)

इंडिया लिमिटेड हा उद्योग गडेगांव येथे 20,500 चौ.मी. क्षेत्रात उभारला असून ह्या उद्योगाकडून आटोमोबाईल, जॉईन्ट्स, क्लच व ब्रेक लायनिंगचे उत्पादन केल्या जाते व निर्यात सुध्दा केल्या जाते. भंडारा रोड रेल्वे स्टेशनच्या बाजूला एकलारी गावाजवळ मे. सनप्लॅग आयर्न स्टील कंपनी दिल्ली यांचा पोलाद कारखाना उभारण्यांत आला आहे. त्यासाठी अदमासे 170 हेक्टर जमीन मौजा बिडसितेपार, सिरशी, एकलारी व वरठी या गावांद्वारे उपलब्ध करून देण्यांत आले आहे. 150 हजार मे. टन स्पॅज लोखंड, 100 हजार मे. टन सेलेबल स्टीलची वार्षिक उत्पादन क्षमता या कारखान्याची आहे. त्यांत जवळ जवळ 600 कुशल व 400 अकुशल कामगार कार्यरत आहेत.

9.5 जिल्ह्यात भंडारा येथे 1968 मध्ये एक सहकारी उद्योग समूह 8.24 हेक्टर जमिनीवर उभारण्यात आला आहे. मार्च 2000 अखेर पर्यंत त्यात 90 सभासद असून सहकारी उद्योगाची संख्या 48 आहे. एकूण विकसीत भुखंडाची संख्या 71 असून त्यापैकी 70 भुखंडाचे वाटप करण्यात आले आहे व उर्वरित 1 भुखंड संस्थेचे कार्यालय व धर्मकाटा याकरीता राखून ठेवलेले आहे. चालू उद्योगामध्ये 403 कामगार कार्यरत आहेत.

10. वाहतूक व दळणवळण

10.1 - लोहमार्ग-

जिल्ह्यात 31 मार्च 2000 अखेर 132 कि.मी. लांबीचे दूहेरी रुंद लोहमार्ग, 120 कि.मी. लांबीचे एकेरी रुंद लोहमार्ग आणि 29 कि.मी. लांबीचे एकेरी अरुंद लोहमार्ग आहेत. अशा प्रकारे जिल्ह्यात एकूण 281 कि.मी. लांबीचे लोहमार्ग अस्तीत्वात आहेत.

10.2 - रस्ते

जिल्ह्यात महाराष्ट्र शासन, जिल्हा परिषद व नगरपालिकेमार्फत रस्ते तयार करणे व त्याची निगा राखणे ही कामे प्रामुख्याने केली जातात. मार्च 2000 अखेर जिल्ह्यात शासकीय, जिल्हा परिषदेचे अनुक्रमे 2,187 व 5,548 कि.मी. लांबीचे रस्ते असून याशिवाय नगरपालिका हद्दीतील 118 कि.मी. लांबीचे रस्ते आहेत. पृष्ठभागाचे वर्गीकरणानुसार जिल्ह्यात डांबरीकरणाचे 26 टक्के, खडीचे व पक्के रस्ते 50 टक्के व इतर प्रकारचे 24 टक्के रस्ते आहेत. जिल्ह्यामधून मुंबई ते कलकत्ता हा राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 6 जातो.

10.3 - नोंदणीकृत वाहने -

जिल्ह्यात मार्च 2000 अखेर एकूण 69,251 मोटार वाहने वापरात होती त्यापैकी 53,356 दुचाकी व 506 तीचांकी वाहने होती. तसेच अवजड वाहने 15,389 इतकी होती. गत वर्षीच्या तुलनेत 99-2000 या वर्षी वापरातील एकूण मोटार वाहनांच्या संख्येत 11.84 टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

10.4 - डांक व तारघरे-

जिल्ह्यात 31 मार्च 2000 अखेर 300 पोस्ट कार्यालये, 2 तारघरे, 1094 पत्रपेट्या व

(तेरा)

341 पोस्टमन कार्यरत होते. तसेच 302 गावात पोस्ट कार्यालयाची सोय उपलब्ध करून देण्यात आलेली असून ऑक्टोबर 1999 चे प्रक्षेपित लोकसंख्येनुसार दर लाख लोकसंख्येमागे 13 पोस्ट कार्यालये कार्यरत असल्याचे आढळते.

10.5 - दूरध्वनी व दूरदर्शन संघ -

जिल्ह्यात 1998-99 या वर्षी 21,230 दूरध्वनीची संख्या होती. त्यामध्ये वाढ होऊन 99-2000 मध्ये ती संख्या 27,629 वर पोहोचली आहे. गतवर्षीच्या तुलनेत यांत 30 टक्क्यांनी वाढ झाल्याचे दिसून येते. तसेच जिल्ह्यात शासनामार्फत 31 मार्च 2000 अखेर 546 दूरदर्शन संघ वाटप करण्यात आले असून गतवर्षीच्या तुलनेत सन 99-2000 मध्ये वाढ किंवा घट झालेली नाही.

11. कामगार व उद्योग विनिमय

11.1 - रोजगार -

जिल्ह्यामध्ये 99-2000 या वर्षीत खाजगी व सार्वजनिक क्षेत्रात अनुक्रमे 29 व 204 अशा एकूण 233 लोकांना रोजगार उपलब्ध झाला. या दोन्ही क्षेत्रात एकूण जाहीर केलेल्या रोजगाराच्या तुलनेत 1.93 व 13.57 टक्के रोजगार या अंतर्गत उपलब्ध केल्या गेला आहे. रोजगार विनिमय केंद्रांमध्ये रोजगार विषयक माहिती पूर्विणा-या संस्थांच्या माहितीच्या आधारे वरील आकडेवारी दिलेली आहे.

11.2 - रोजगार विनिमय -

जिल्ह्यामध्ये भंडारा येथे रोजगार विनिमय केंद्र असून याअंतर्गत ग्रामीण क्षेत्रातील बेरोजगार युवकांना नोंदणी करणे सोयीचे व्हावे म्हणून जिल्हा सेवायोजन कार्यालयाकडून महिन्यातून एकदा तालुका स्तरावर पथक पाठविण्यात येते. जिल्ह्यात देवरी येथे आदिवासी भागातील बेरोजगार सुशिक्षित युवक, युवतींना रोजगाराची संधी उपलब्ध व्हावी याकरीता मार्गदर्शन केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. 31 मार्च 2000 रोजी रोजगार विनिमय केंद्राच्या पटावर एकूण 1,38,688 उमेदवार होते. त्यापैकी 29 लोकांना खाजगी व 204 लोकांना सार्वजनिक क्षेत्रात रोजगार उपलब्ध झाला आहे. यांत अनुसूचित जाती व जमातीचे 28 टक्के उमेदवार असल्याचे दिसून येते. सन 99-2000 मध्ये 197 मालकांनी उद्योग विनिमय केंद्राची मदत घेतली असून 99-2000 या वर्षीत निरनिराळ्या उद्योगातील 450 आस्थापनात 47,254 लोकांना रोजगार दिल्याचे आढळते. त्यापैकी खाजगी उद्योगात 11,971 व शासकीय व निमशासकीय उद्योगात 35,283 कामगार कार्यरत होते.

11.3 - मजूरीचे दर -

जिल्ह्यात 1999 साली सूतार, लोहार व चांभार ह्या कुशल कामगारांचे प्रती दिन मजूरीचे सरासरी दर अनुक्रमे रुपये 49, रुपये 44, रुपये 27 व शेतमजूर, इतर मजूर व मेंढपाळ यांचे अनुक्रमे रुपये 30, रुपये 25 व रुपये 25 इतके होते.

(तेरा - अ)

आर्थिक गणना 1998- या संचालनालयामार्फत वर्ष 1998 मध्ये चौथी आर्थिक गणना घेण्यात आली असून सदर आर्थिक गणनेत बिगर कृषि व निवडक कृषि (शेती) या उद्योगातील स्वयं-कार्यरत व आस्थापनाविषयक माहितीचा यात समावेश करण्यात आला आहे.

11.4 - कृषि व बिगर कृषि आस्थापना

जिल्ह्यांमध्ये कृषि व बिगर कृषि उद्योगांची संख्या 98003 आहे. यापैकी 81.23 टक्के आस्थापना ग्रामीण भागात तर केवळ 18.77 टक्के आस्थापना नागरी भागात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनापैकी 90322 (92.16) सजाजगी तर 860 (0.88) आस्थापना सहकारी क्षेत्रात व 6821 (6.96) सार्वजनिक क्षेत्रात कार्यरत आहेत. एकूण आस्थापनेच्या 20.99 टक्के आस्थापनांचे मालक अनुजातीचे तर केवळ 8.09 टक्के आस्थापनांचे मालक अनुसूचित जमातीचे आहेत. एकूण आस्थापनापैकी 13.83 टक्के आस्थापना जागा विरहीत कार्यान्वीत होत्या. तर केवळ 17.75 टक्के आस्थापनेमध्ये उत्पादनासाठी विजेचा वापर करण्यात येत होता.

11.5 - कामगार

कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांमध्ये 225607 कामगार काम करीत होते यापैकी 73.60 टक्के कामगार ग्रामीण भागात तर 26.40 टक्के कामगार नागरी भागात काम करीत होते. एकूण कामगारापैकी वेतनावर काम करणारे कामगार 85307 (37.81) होते. जिल्ह्यांतील प्रत्येक आस्थापनेत सरासरी 2 कामगार काम करीत होते. तर ग्रामीण व नागरी भागातील आस्थापनेकरीता हेच प्रमाण 2 व 3 असे होते.

11.6 - उद्योग गटानुसार वर्गीकरण

प्रत्येक उद्योग गटात किती कामगार काम करीत होते याची गटवार माहिती या प्रकाशनांतील तक्ता क्रं. 5.12 मध्ये देण्यात आली आहे. एकूण आस्थापनेपैकी वस्तू निर्माण या उद्योग गटात सर्वाधिक म्हणजे 29157 (29.75) आस्थापना होत्या व त्यामध्ये एकूण कामगारापैकी 70460 (31.23) कामगार काम करीत होते. सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा या उद्योग गटाचा दुसरा क्रमांक लागतो. त्यामध्ये एकूण 18183 (18.55) आस्थापना होत्या. कामगार संख्येच्या दृष्टीकोनातून विचार केल्यास या आस्थापनेमध्ये 61280 (27.16) कामगार काम करीत होते. किरकोळ व्यापार या उद्योग गटात 21702 (22.15) आस्थापना होत्या. या आस्थापनेमध्ये 35322 (15.66) कामगार काम करीत होते. उर्वरित उद्योग गटातील 28961 (29.55) आस्थापनेमध्ये 58545 (25.95) कामगार गुंतलेले होते.

11.7 - सहकार क्षेत्रातील आस्थापना

बिगर कृषि सहकार क्षेत्रात असणा-या एकूण 854 आस्थापनापैकी 683 आस्थापना ग्रामीण भागात तर 171 आस्थापना नागरी भागात होत्या. एकूण आस्थापनापैकी 14.24 टक्के आस्थापना विजेवर चालणा-या होत्या. (एकूण कामगारापैकी बिगर कृषि सहकारी क्षेत्रातील आस्थापनांमध्ये काम करणा-या कामगाराची संख्या उपलब्ध नाही.)

11.8 - स्वाकार्यरत उद्योग

या जिल्ह्यांतील 'सर्व गट मिळून एकत्र' या गटातील स्वाकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या 80930 आहे. यापैकी ग्रामीण भागात 67670 (83.62) व नागरी भागात 13260 (16.38) उद्योग अस्तीत्वात आहेत. स्वाकार्यरत उद्योगातील व्यक्तींची/कामगारांची संख्या 40400 असून त्यापैकी ग्रामीण भागात 37202 (92.08) तर नागरी भागात 3198 (7.92) व्यक्ती कार्यरत आहेत.

(चौदा)

12 सहकार

12.1 - सहकारी संस्था

अ) जिल्ह्यात 99-2000 वर्षाअखेर सर्व प्रकारचे एकूण 5,148 संस्था कार्यरत होत्या व त्यामधील सभासद संख्या 5,54,529 इतकी होती. गतवर्षीच्या संस्थेच्या संख्येला 12.46 टक्यानी घट व सभासदांच्या संख्येत 1.84 टक्यानी घट दिसून येते.

ब) एकूण 2,044 सहकारी संस्थापैकी 90,388 टक्के पतसंस्था आणि 1,049 (51 टक्के) बिगर पतसंस्था कार्यरत होत्या. एकूण पतसंस्था पैकी (71.86 टक्के) 715 संस्था कृषि पत पुरवठा संस्था होत्या. तर 280 बिगर कृषि पत संस्था असून 1,049 बिगर कृषि ना पत पुरवठा संस्था होत्या. प्राथमिक कृषि पत पुरवठा संस्थानी 99-2000 वर्षात 23.77 कोटी रुपये पत पुरवठा केला आहे. यात गतवर्षीच्या तुलनेत 20.48 टक्यानी घट झाल्याचे दिसून येते.

क) जिल्ह्यातील एकूण 392 सामाजिक सेवा संस्था पैकी 148 गृहनिर्माण, 138 कामगार कंत्राटदार संस्था, ग्राहक भांडार 49, परिवहन संस्था 6 व इतर 51 संस्था कार्यरत होत्या. एकूण 644 उत्पादक संस्थापैकी 236 दुग्ध संस्था, 198 मत्स्यव्यवसाय संस्था, 41 उपसा सिंचन संस्था, 33 वन कामगारसंस्था, 25 विणकरसंस्था व 111 औद्योगिक व इतरसंस्था कार्यरत असल्याचे आढळते.

ड) जिल्ह्यात भंडारा येथे जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे कार्यालय आहे. या बँकेने 99-2000 वर्षात 65.61 कोटी रुपये कर्ज वाटप केले. त्यापैकी अल्पमुदतीचे 42.83 कोटी रुपये, मध्यम मुदतीचे 22.31 कोटी रुपये आणि दीर्घ मुदतीचे 0.47 कोटी रुपये होते. त्यापैकी येणे कर्ज आणि धकीत कर्जाची राशी अनुक्रमे 132.90 व 65.04 कोटी रुपये होती.

13. अधिकोष

13.1 जिल्ह्यात 31 मार्च 2000 रोजी 112 ठिकाणी (शहरे व सेडी धरून) बँका कार्यरत होत्या. मार्च 2000 अखेर राष्ट्रीयकृत बँक शाखा व सहकारी बँक शाखा अनुक्रमे 130 व 85 असल्याचे आढळते. याप्रमाणे दर अधिकोष शाखा ऑक्टोबर 1999 च्या प्रक्षेपित लोकसंख्येच्या तुलनेत सरासरी 10,622 लोकसंख्येस सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. तसेच दर लाख लोकसंख्यामागे 9 अधिकोष शाखा कार्यालये असल्याचे आढळते.

14. किमती व बाजारभाव

14.1 - घाऊक बाजारभाव -

जिल्ह्यात 11 ठिकाणी कृषि उत्पन्न बाजार समित्या आहेत त्यामध्ये सर्व प्रकारची अन्नधान्याची आवक होते. प्रामुख्याने ह्या कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांद्वारे धान, तांदूळ, गहू, ज्वारी, चना, मूग, तूर, उडीद, मसूर, सोयाबीन, भुईमूग, पोपट, जवस व गूळ ह्या महत्त्वाच्या वस्तूंची आवक होते. 99-2000 या वर्षात गेल्यावर्षीच्या तुलनेत सर्वसाधारणपणे शेतमालाच्या सरासरी घाऊक बाजारभावापैकी ज्वारी, चना, उडीद, मूग, तूर, मसूर, भुईमूग, व गूळ या वस्तूंच्या भावात गतवर्षीच्या तुलनेत वाढ झाल्याचे दिसून येते. तर धान, तांदूळ, गहू, सोयाबीन, पोपट, जवस व वाटाणा इत्यादी वस्तूंच्या किमतीत अल्पशी घट झाल्याचे दिसून येते.

(पंधरा)

14.2 - किरकोळ बाजारभाव

जीवनावश्यक वस्तूंच्या किरकोळ भावात गेली काही वर्षे सतत वाढ होत आहे. संदर्भ वर्षातील किंमतीची तुलना 1998 वर्षाशी केली असता तांदूळ, गहू, ज्वारी, बाजरी, उडीद, वनस्पती तूप, सुटेदूध, शुध्द तूप, बोकडाचे मास, ताजे मासे कोंबडीची अंडी, मिरची, सुकी, चहापत्ती, जलाऊ लाकूड, रॉकल, लक्स साबून, टूथपेस्ट कोलगेट, सुपारी व सिगारेट या वस्तूत वाढ झालेली आहे.

1982 ते 1999 हया कालावधीत तांदूळ, गहू, मूग दाळ, तूर दाळ, उडीद दाळ, सुकी मिरची, बटाटे, पितळीची पातेले, गूळ, साखर, तूप, बोकडाचे मास, अंडी व साबून यांच्या किमतीत तिपटीने वाढ झालेली आहे.

14.3 - कामगाराकरीता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक -

दर वर्षी नागपूर केंद्रासाठी ग्राहक किमतीचा निर्देशांक जाहीर होतो आणि तोच निर्देशांक भंडारा जिल्हयासाठी वापरल्या जातो. सप्टेंबर 1988 पर्यंत 1960 हे पायाभूत वर्ष ग्राहक धरण्यात आले होते. ऑक्टोबर 1988 पासून 1982 हे पायाभूत वर्ष ग्राहक धरण्यात आलेले आहे. त्या पायाभूत वर्षानुसार 99-2000 मध्ये जिल्हयासाठी कामगारासाठी ग्राहक किमतीचा सर्वसाधारण निर्देशांक 439 होता आणि त्यातील उप बाबीपैकी अन्न 421 पान, सुपारी, तंबाखू इत्यादी 673, इंधन व दिवाबत्ती 392, घरे 623, कापड बिछाना व पादत्राणे 276 व संकीर्ण 461 याप्रमाणे निर्देशित केला होता. 1998-99 चे तुलनेत संदर्भ वर्षाच्या निर्देशांकात 0.92 टक्यानी वाढ झालेली आहे.

15. शिक्षण

15.1 - प्राथमिक/माध्यमिक व उच्च शिक्षण

जिल्हयात 1998-99 हया वर्षी 1959 प्राथमिक, 451 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आणि 33 उच्च सामान्य शैक्षणिक संस्था होत्या. लोकसंख्या व शैक्षणिक संस्था यांचे प्रमाणानुसार ऑक्टोबर 1999 चे प्रक्षेपित लोकसंख्येनुसार दर लाख लोकसंख्येमागे 86 प्राथमिक व 20 माध्यमिक व उच्च माध्यमिक संस्था असल्याचे प्रमाण दिसून येते. तसेच दरलाख लोकसंख्येमागे 1 उच्च सामान्य शिक्षण संस्था पडतात. 1998-99 या वर्षामध्ये पूर्व प्राथमिक 93,895, प्राथमिक 3,01,130, माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) 2,18,084, उच्च सामान्य शिक्षण 21,593 अशाप्रकारे विद्यार्थी शालेय पटावर होते. जिल्हयामध्ये 33 महाविद्यालये असून याशिवाय 1 अभियांत्रिकी महाविद्यालय, 2 तंत्रनिकेतन, 9 शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये, 6 अध्यापक महाविद्यालये, 1 विधी महाविद्यालय आणि आय. टी. आय. 19 कार्यरत होती.

15.2 - प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम -

जिल्हयामध्ये फरवरी 1979 पासून प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम सुरु झाला. कार्यक्रम सुरु होण्यापूर्वी जिल्हयात 15 ते 39 या वयोगटात 5,85,000 निरक्षर प्रौढ होते. मार्च 1995 अखेर जिल्हयामध्ये साकोली तालुक्यात 300 प्रौढ शिक्षण केंद्र कार्यरत होते. व हया केंद्रामधून 1,068 प्रौढ साक्षर झाले. याशिवाय नव साक्षरांसाठी साक्षरोत्तर कार्यक्रमांतर्गत 116 प्रौढांना जनशिक्षण निलयम केंद्रात दाखल करण्यात आले होते. 99-2000 मध्ये प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम कार्यान्वित नव्हता.

(सोळा)

16. सार्वजनिक आरोग्य व वैद्यकीय सेवा

16.1 - वैद्यकीय सेवा -

जिल्ह्यात वैद्यकीय सेवामध्ये लक्षणीय वाढ झालेली आहे. मार्च 1999 अखेर जिल्ह्यांत 19 रुग्णालये, 82 दवाखाने, 44 प्रसूतीगृहे व 72 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे कार्यरत होते. वैद्यकीय सुविधात वाढ झाल्यामुळे मृत्युदराने घट झाल्याचे दिसून येते. 1971 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्याचा दर हजारी मृत्यु दर 12 होता. सन 1981 मध्ये 8.47 तर 1991 च्या जनगणनेनुसार मृत्युदर 7.54 पर्यंत खाली आला. लोकसंख्या वाढ थांबविण्यासाठी शासनाने कुटूंब नियोजन कार्यक्रमाचा मोठ्या प्रमाणावर प्रचार केल्याने प्रभावी अंमलबजावणीमुळे जन्म दर कमी झालेला आहे. 1971 चे जनगणनेनुसार दर हजारी जन्म प्रमाण 29.2 होते ते 1981 चे जनगणनेनुसार हेच प्रमाण 22.06 पर्यंत उतरले आहे. जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च 1999 रोजी 88 कुटूंब नियोजन केंद्रे कार्यरत होते. या केंद्रातून 99-2000 या वर्षात 16193 स्त्रियांवर कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यांत आल्यांत तसेच 1066 पुरुषांवर नशबंदी शस्त्रक्रिया करण्यांत आल्यात.

16.2 - पाणी पुरवठा सुविधा -

जिल्ह्यात 1991 चे जनगणनेनुसार 1654 वस्ती असलेली गावे असून 99-2000 या वर्षात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेल्या गावांपैकी 629 गावांना पाणी पुरवठा करण्यात आला.

17. कमजोर घटकाचे कल्याण

17.1 - नियोजन -

महाराष्ट्र शासनाने 1974 पासून नियोजनाची प्रक्रीया जिल्हा पातळीवर सुरु केली होती व जिल्ह्याचे ठिकाणी जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाची स्थापना करून नियोजनाच्या उद्दिष्ट पुर्तीसाठी या मंडळाचे अधिपत्याखाली विविध यंत्रणामार्फत जिल्हा विकासाची कामे पार पाडण्यासाठी कार्यविषयक धोरण अंमलात आणण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

17.2 - वार्षिक योजना -

जिल्ह्यात 99-2000 या वार्षिक योजनेत राबविण्यात आलेल्या बिगर आदिवासी व आदिवासी क्षेत्रांतर्गत एकूण रुपये 36.92 कोटी खर्चापैकी कृषि व संलग्न सेवा 14.01 टक्के, ग्रामीण विकास 19.39 टक्के, पाटबंधारे व पूर नियंत्रण 11.73 टक्के, वाहतूक व दळणवळण 16.71 टक्के, सामाजिक व सामूहिक सेवा 33.29 टक्के, विद्युत विकास 4.06 टक्के, उद्योग व खाणकाम 0.54 टक्के, स्थानिक विकास कार्यक्रम अंतर्गत 0.27 टक्के खर्च झालेला आहे.

17.3 - अनुशेष -

अनुशेषांतर्गत योजनांवर एकूण 1.34 कोटी रुपये खर्चापैकी रस्ते विकास 77.61 टक्के व तांत्रिक शिक्षणावर 22.39 टक्के खर्च झालेला आहे.

(सतरा)

17.4 ग्रामीण भागात रोजगार उपलब्ध करून देण्याकरीता राबविण्यात आलेल्या रोजगार हमी योजनेअंतर्गत 16.45 कोटी रुपये सन 99-2000 मध्ये खर्च करण्यांत आले असून 35.73 लाख मनुष्य दिवस रोजगार निर्माती केलेली आहे. जिल्ह्यांत अनुसूचित जमातीच्या विकासा करीता राबविण्यांत आलेल्या आदिवासी क्षेत्राकरीता 5.10 कोटी व ओटीएसपी क्षेत्राकरीता 7.31 कोटी रु. तसेच सन 99-2000 मध्ये अनुसूचित जमातीच्या विकासाकरीता न्यूक्लीअस बजेट तसेच विशेष केंद्रीय सहाय्यक (म्हाडा) करीता शासनाकडून तरतूद उपलब्ध नसल्यामुळे खर्च झालेला नाही. तसेच अनुसूचित जातीच्या विकासाकरीता विशेष घटक योजनेअंतर्गत विविध विकासाच्या योजनावर 12.54 कोटी रुपये खर्च झालेला आहे.

17.5 - नवीन 20 - कलमी कार्यक्रम -

नवीन 20 कलमी कार्यक्रमांतर्गत सन 99-2000 मध्ये एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमांतर्गत 4,813 लाभार्थींना फायदा मिळालेला आहे. अनुसूचित जातीच्या 3,649 व अनुसूचित जमातीच्या 3,120 कुटूंबांना फायदा मिळालेला आहे. संदर्भ वर्षात 508 बायोगॅस संयंत्रे बसविण्यात आले असून 17,259 कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यांत आल्यात.

18. संकीर्ण

18.1 - स्थानिक स्वराज्य संस्था -

जिल्हा परिषदेचे सन 99-2000 वर्षाची सुरुवातीची शिल्लक धरून प्रत्यक्ष उत्पन्न 585.28 कोटी रुपये होते व खर्च 457.15 कोटी रुपये असून अखेरची शिल्लक 78.14 कोटी रुपये होती.

मार्च 2000 अखेर जिल्ह्यांतील ग्रामपंचायतीचे व ग्राममंडळाचे वर्षातील प्रत्यक्ष उत्पन्न सुरुवातीची शिल्लक वगळता 10.22 कोटी रुपये असून अखेरची शिल्लक वगळता 10.07 कोटी रुपये खर्च झालेला आहे. मागील वर्षाच्या तुलनेत ग्रामपंचायतीलचे उत्पन्नात 5.36 टक्यानी वाढ झालेली आहे. जिल्ह्यात पबनी, तुमसर, तिरोडा, गोंदिया, भंडारा इत्यादी ठिकाणी नगरपरिषदा आहेत. या सर्व नगरपरिषदांचे 99-2000 अखेर प्रत्यक्ष उत्पन्न सुरुवातीची शिल्लक वगळता 26.81 कोटी रुपये असून 26.86 कोटी रुपये अखेरची शिल्लक वगळता प्रत्यक्ष खर्च झालेला आहे.

18.2 - जमीन महसूल -

जिल्ह्यामध्ये सन 1999 मध्ये एकत्रित जमीन महसूलाची मागणी 12.85 लाख रुपये होती. तसेच 99-2000 ला सूट देण्यांत आली नसल्याने वसूलीस पात्र असलेल्या रकमेपेक्षा प्रत्यक्ष वसूली 3.32 लाख वसूली जास्त झालेली आहे.

18.3 - वाचनालये, वृत्तपत्रे व नियतकालिके-

जिल्हा मुख्यालयी शासकीय ग्रंथालयाची सोय उपलब्ध आहे. तसेच सामाजिक संस्थांद्वारे सार्वजनिक वाचनालये चालविली जातात.

(अठरा)

मार्च, 2000 रोजी जिल्ह्यात 158 मुद्रणालये होती. त्यापैकी सर्वात जास्त 40 मुद्रणालये गोंदिया तालुक्यात होती. त्याखालोखाल भंडारा, तुमसर तालुक्यात अनुक्रमे 22 - 22 मुद्रणालये नोंदणी केलेले आढळून येतात. तसेच जिल्ह्यात दैनिक वर्तमान पत्रे मराठी-8, हिंदी-8, साप्ताहिक मराठी-18, हिंदी-24 नियतकालीक प्रकाशित करण्यात येतात.

18.4 - पोलीस व गुन्हे -

31 मार्च, 2000 रोजी जिल्ह्यात 24 पोलीस ठाणे, 14 अऊटपोस्ट व 8 सबपोस्ट होती जिल्ह्यात पोलीस दलाची एकूण संख्या 2,377 असून संदर्भीय वर्षात पोलीस दलावर झालेला एकूण खर्च 8055.10 लाख रुपये करण्यात आलेला आहे.

जिल्ह्यामध्ये 99-2000 वर्षी 11,942 गुन्हे न्यायालयांत व चौकशीसाठी नोंदविण्यात आलेली आहेत. वर्षाच्या शेवटी न्यायालयांत प्रलंबित प्रकरणे, भागील वर्षाचे कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे धरून 43,783 प्रकरणे प्रलंबित होती.

जिल्ह्यात 99-2000 या वर्षामध्ये 2448 कैदी कारागृहात होते त्यापैकी 2355 पुरुष व 93 स्त्रिया कैदी होत्या. गेल्या वर्षाच्या तुलनेत गुन्हेगारांच्या संख्येत 13.44 टक्यानी वाढ झालेली आहे. 31 ते 40 वर्षापर्यंतच्या वयोगटात गुन्हेगारांचे प्रभाव सर्वात जास्त होते.

18.5 - करमणूक-

जिल्ह्यामध्ये 31 मार्च, 2000 रोजी 13 कायम स्वरूपाची चित्रपटगृहे व 9 फिरते चित्रपटगृहे व 56 विहडीओगृहांची संख्या होती. या सर्व चित्रपटगृहापासून सन 99-2000 वर्षात 68.72 लाखाचे उत्पन्न शासनोस प्राप्त झाले.

18.6 - प्रेक्षणीय स्थळे:-

जिल्ह्यात नवेगांव बांध व शिवनी बांध ही प्रेक्षणीय स्थळे आहेत. काही जूनी देवालये व किल्ले असले तरी बाहेरून पर्यटकांना आकर्षित करण्या इतपत नाही. पवनी तालुक्यातील अडयाळ गांवी हनुमानाची प्राचिन भव्य मुर्ती आहे. तेथे रथयात्रा भरते. ही मुर्ती स्वयंभू असून जमीनीतून वर आली असावी अशी आख्यायिका आहे. अंबागडच्या टेकड्या प्रेक्षणीय आहेत. पदमपूर येथे दगडी इमारती असून प्राचिन कालीन विष्णू व सरस्वती हया हिन्दू देवतांच्या आणि जैन तीर्थकारांच्या मुर्त्या आढळतात. यावरून असा निष्कर्ष निघतो की, सर्वश्रेष्ठ संस्कृत नाटककार "भवभूती" यांचे जन्मस्थान पदमपूर असावे असे महामहोपाध्याय तोरार्शीनी पूराण्यानिशी सिध्द केले आहे. भंडारा शहराच्या मध्यभागी हेमांडपंथी देवालये आढळतात. सालेकसा तालुक्यातील दरेकसा खेड्याजवळ चांदसूरज पहाडावर एक वैशिष्टपूर्ण गुहा आहे. पवनी हे शहर पौराणिक राजा "पवन" यांचे राहण्याचे ठिकाण होते. उत्सवनात पवनी शहरा शेजारी बुध्द स्तूपाची प्रवेशद्वारे सापडल्यामुळे त्या शहराला ऐतिहासिक महत्त्व प्राप्त झाले आहे. प्राचिन काळात पवनी बौध्द धर्माचे केंद्र होते. भंडारा शहरापासून 16 कि.मी. अंतरावर जवाहरनगर येथे डिसेंबर 1964 मध्ये आयुध निर्माण कारखाना स्थापन करण्यात आला. गायमुख गावाजवळ पाण्याचा झरा प्रसिध्द असून तेथे दरवर्षी महाशिवरात्रीला मोठी यात्रा भरते. मोहाडी तालुक्यातील आंधळगांव हे गांव रेशमी साड्यासाठी प्रसिध्द आहे. चैत्र पूर्णिमेला अर्जुनी/मोरगांव तालुक्यातील बाँडगांव (देवी) येथे गंगा जमूना देवीची आणि तुमसर तालुक्यात आष्टी येथे होळीच्या दुसऱ्या दिवशी "गरराची" मोठी यात्रा भरते.

भाग - 2

अथ

1999 - 2000

...1...

तक्ता क्र. 1.1

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बा ब	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घर चौ. कि. मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		श. ह. रे संख्या	आकडे हजारात		लोकसंख्या हजारात		
					वस्ती अ स ले	ओ सा ड		वाप- राती- ल निवा- सगृहे संख्या	कुटुंबे संख्या	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	एकूण	646.00	342	136	28	1	44	46	221	113	108
		ग्रामीण	629.17	237	136	28	-	31	32	149	76	73
		नागरी	16.83	4278	-	-	1	13	14	72	37	35
2	मोहाडी	एकूण	593.00	228	107	8	1	25	28	135	68	67
		ग्रामीण	586.33	216	107	8	-	23	26	127	64	63
		नागरी	6.67	1199	-	-	1	2	2	8	4	4
3	तूमसर	एकूण	661.00	293	134	13	3	41	42	194	97	96
		ग्रामीण	653.64	226	134	13	-	29	30	148	74	74
		नागरी	7.36	6250	-	-	3	12	12	46	23	22
4	तिरोडा	एकूण	548.00	314	123	9	1	33	35	172	86	86
		ग्रामीण	532.38	284	123	9	-	30	31	151	75	76
		नागरी	15.62	1344	-	-	1	3	4	21	11	10
5	गोंदिया	एकूण	628.00	492	131	1	1	60	62	309	156	153
		ग्रामीण	609.92	328	131	1	-	40	41	200	100	100
		नागरी	18.08	6029	-	-	1	20	21	109	56	53
6	आमगांव	एकूण	268.00	347	65	-	-	18	19	93	46	47
		ग्रामीण	268.00	347	65	-	-	18	19	93	46	47
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	एकूण	581.46	227	108	4	-	25	27	132	65	67
		ग्रामीण	581.46	227	108	4	-	25	27	132	65	67
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	एकूण	616.00	149	105	7	-	19	19	92	46	46
		ग्रामीण	616.00	149	105	7	-	19	19	92	46	46
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

तक्ता क्र. 1.1 पुढे चालू

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बाब	क्षेत्र चौ. कि. मी.	घरे मध्ये लोकसंख्या	गावे संख्या		शहरी संख्या	आकडेवारी		लोकसंख्या		
					अस्तित्व	संख्या		वापरातील	कुटुंबे संख्या	एकूण	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
9	देवरी	एकूण	1060.08	69	106	6	-	15	14	73	37	36
		ग्रामीण	1060.08	69	106	6	-	15	14	73	37	36
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	एकूण	728.00	280	127	13	-	41	42	204	103	101
		ग्रामीण	728.00	280	127	13	-	41	42	204	103	101
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	एकूण	1164.52	122	182	22	-	29	30	142	72	70
		ग्रामीण	1164.52	122	182	22	-	29	30	142	72	70
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	एकूण	519.00	218	96	8	-	23	23	113	57	56
		ग्रामीण	519.00	218	96	8	-	23	23	113	57	56
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	एकूण	706.00	190	134	22	1	27	27	134	68	67
		ग्रामीण	697.48	163	134	22	-	23	23	114	57	57
		नागरी	8.52	2347	-	1	4	4	20	11	10	
14	स. अर्जुनी	एकूण	560.94	168	101	7	-	19	20	94	46	47
		ग्रामीण	560.94	168	101	7	-	19	20	94	46	47
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा		एकूण	9280.00	227	1654	149	8	419	434	2108	1060	1047
		एकूण	9206.92	199	1654	149	-	365	377	1832	918	913
		नागरी	73.08	3777	-	-	8	54	57	276	142	134

टिप:- 1) ही आकडेवारी केवळ अस्थाई व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) सडक अर्जुनी हा नविन तालुका 15/8/1992 पासून निर्माण करण्यात आला. यातील माहिती केवळ अस्थाई असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार :- 1991 ची जनगणना.

तत्का क्रमांक : 1.2

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	1991	221	149	72	113	76	37	108	73	35
		1981	591	469	122	297	235	62	294	234	60
		1971	503	416	87	254	209	45	249	207	42
		1961	401	334	67	202	167	35	199	167	32
		1951	341	286	55	170	142	28	171	144	27
2	मोहाडी	1991	135	127	8	68	64	4	67	63	4
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
3	तूमसर	1991	194	148	46	97	74	23	96	74	22
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
4	तिरोडा	1991	172	151	21	86	75	11	86	76	10
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
5	गोंदिया	1991	309	200	109	156	100	56	153	100	53
		1981	704	585	119	351	290	61	353	295	58
		1971	624	530	94	314	265	49	310	265	45
		1961	506	437	69	253	217	36	253	220	33
		1951	432	395	37	217	197	20	215	198	17

पुढे चालू..

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
6	आमगांव	1991	93	93	--	46	46	--	47	47	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
7	गोसाव	1991	132	132	--	65	65	--	67	67	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
8	सालेकसा	1991	92	92	--	46	46	--	46	46	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
9	देवरी	1991	73	73	--	37	37	--	36	36	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
10	साकोली	1991	204	204	--	103	103	--	101	101	--
		1981	543	543	--	272	272	--	271	271	--
		1971	459	459	--	230	230	--	229	229	--
		1961	361	361	--	180	180	--	181	181	--
		1951	299	299	--	148	148	--	151	151	--

...5...

तक्ता क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण व्यक्ती			पुरुष			स्त्रिया		
			एकूण	ग्रामी- ण	नागरी	एकूण	ग्रामी- ण	नागरी	एकूण	ग्रामी- ण	नागरी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
11	अर्जुनी/मोर	1991	142	142	--	72	72	--	70	70	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
12	लाखांदूर	1991	113	113	--	57	57	--	56	56	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
13	पवनी	1991	134	114	20	68	57	11	67	57	10
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
14	स/अर्जुनी	1991	94	94	--	46	46	--	47	47	--
		1981									
		1971									
		1961									
		1951									
	जि	1991	2108	1832	276	1060	918	142	1047	913	134
	ल्हा	1981	1838	1597	241	920	797	123	918	800	118
	ए	1971	1586	1405	181	798	704	94	788	701	87
	क	1961	1268	1142	136	635	564	71	633	568	65
	ण	1951	1072	980	92	534	487	48	537	493	44

पुढे चालू..

तत्का क्रमांक 1.2 पुढे सुरु..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	दश वार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
1	भंडारा	1991	342	956	--	-	--
		1981	227	990	+ 17.5	+ 12.7	+ 40.2
		1971	193	980	+ 25.4	+ 24.7	+ 28.9
		1961	160	985	+ 17.5	+ 16.6	+ 21.9
		1951	136	1006	--	-	--
2	मोहाडी	1991	228	985	--	-	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
3	तूमसर	1991	293	990	--	-	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
4	तिरोडा	1991	314	1000	--	-	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
5	गोंदिया	1991	492	981	--	-	--
		1981	262	1006	+ 12.8	+ 10.4	+ 26.6
		1971	232	987	+ 23.1	+ 21.1	+ 36.0
		1961	177	1000	+ 17.2	+ 10.7	+ 87.6
		1951	151	991	--	-	--

पुढे चालू..

...7...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु ..

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्षे	दर चौरस कि. मी. मधील लोकसंख्या	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण	दर दशवार्षिक		
					एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
6	आमगांव	1991	847	1022	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
7	गोखांव	1991	227	1031	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
8	सालेकसा	1991	149	1000	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
9	देवरी	1991	69	973	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
10	साकोली	1991	280	981	--	--	--
		1981	136	996	+ 18.3	+ 18.3	--
		1971	115	996	+ 27.3	+ 27.3	--
		1961	90	1006	+ 20.9	+ 20.9	--
		1951	74	1020	--	--	--

पुढे चालू...

तत्का क्रमांक : 1.2 पुढे सुरु

1951 पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	दर चौरस	दर हजार	दर		
			कि. मी. मधील लोकसंख्या	पुरुषांमार्गे स्त्रियांचे प्रमाण	एकूण	ग्रामीण	नागरी
1	2	3	13	14	15	16	17
11	अर्जुनी/मोर	1991	122	972	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
12	लासांदूर	1991	218	982	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
13	पवनी	1991	190	985	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
14	स/अर्जुनी	1991	168	1022	--	--	--
		1981					
		1971					
		1961					
		1951					
जि		1991	227	988	+ 14.7	+ 14.7	+ 14.5
ल्हा		1981	199	998	+ 15.9	+ 13.7	+ 33.1
ए		1971	172	987	+ 24.6	+ 24.1	+ 32.5
कू		1961	137	997	+ 18.3	+ 15.5	+ 48.1
ण		1951	114	1004	+ 11.3	+ 9.3	+ 37.3

टिप-1) ही आकडेवारी "केवळ अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) 1951 वर्षाकरीता स्तंभ 15 ते 17 मधील आकडेवारी उपलब्ध नाही.

4) जिल्ह्यामध्ये तालूकांची पूर्णरचना करण्यांत आल्यामुळे पुनर्रचित तालूकांचे बाबतीत

1981 व त्यापूर्वीची लोकसंख्या उपलब्ध नसल्यामुळे आकडेवारी देण्यांत आलेली नाही.

आधार :- 1951, 1961, 1971, 1981 व 1991ची जनगणना.

....9....

तक्ता क्रमांक : 1.3

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : भंडारा (लोकसंख्या शंभरात)

अ. क.	तहसील	व स्ती		अ स ले ली		गा वे		10		
		200 पेक्षा कमी		200 ते 499		500 ते 999			1000 ते 1999	
		संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या	संख्या	लो. संख्या		संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	भंडारा	10	9	32	112	46	348	2	449	
2	मोहाडी	9	8	16	58	40	290	26	374	
3	तूमसर	12	11	23	81	39	288	43	577	
4	तिरोडा	4	6	10	37	47	343	44	636	
5	गोंदिया	2	3	12	41	32	232	54	300	
6	आमगांव	-	-	8	29	20	141	24	356	
7	गोरेगांव	10	11	12	43	31	227	35	511	
8	सालेकसा	3	4	23	85	42	292	33	432	
9	देवरी	16	20	28	98	46	335	13	163	
10	साकोली	7	7	16	62	58	573	28	500	
11	अर्जुनी/मोर.	32	34	73	147	20	122	44	615	
12	लासांदूर	7	6	15	58	29	223	30	380	
13	पवनी	24	24	33	110	42	324	25	344	
14	स/अर्जुनी	9	10	17	40	39	280	29	402	
एकूण जिल्हा		145	153	318	999	531	4023	457	6539	

पुढे चालू..

तत्ता क्रमांक : 1.3 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	व स्ती		अ स ले ती		गा वें				
		2000 ते 4999	5000 ते 9999	10000 व अधिक	ए	कू	ण			
		संख्या	लोक- संख्या	संख्या	लोक- संख्या	संख्या	लोक- संख्या	ओसाड गावे संख्या		
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	भंडारा	14	371	1	56	1	143	136	1488	28
2	मोहाडी	15	405	2	139	-	-	107	1272	8
3	तुमसर	15	414	2	109	-	-	134	1480	13
4	तिरोडा	17	439	1	52	-	-	123	1511	9
5	गोंदिया	29	811	2	109	-	-	131	1996	1
6	आमगांव	11	254	2	148	-	-	65	928	-
7	गोरेगांव	19	471	1	57	-	-	108	1320	4
8	सालेकसा	4	103	-	-	-	-	105	917	7
9	देवरी	1	21	1	95	-	-	105	732	7
10	साकोली	16	545	2	115	2	237	127	2044	13
11	अर्जुनी/मोर.	8	203	5	298	-	-	182	1419	22
12	लासांदूर	14	391	1	69	-	-	96	1127	8
13	पवनी	9	250	1	87	-	-	134	1140	22
14	स/अर्जुनी	6	156	1	55	-	-	101	943	7
जिल्हा एकूण		178	4834	22	1389	3	380	1654	18317	149

टीपा- 1) ही आकडेवारी केवळ "अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

3) सडक अर्जुनी हा नविन तालुका 15.8.92 पासून निर्माण करण्यांत आल्यामुळे माहिती केवळ अस्थायी असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार: 1991 ची जनगणना.

...11...

तक्का क्रमांक : 1.4

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोकसंख्ये प्रमाणे शहरांची संख्या					
		5000 पेक्षा कमी संख्या लोकसंख्या		5000 ते 9999 संख्या लोकसंख्या		10000 ते 19999 संख्या लोकसंख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	1	8	-	-
3	तूमसर	2	7	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-
7	गोखाव	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2	7	1	8	-	-

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक : 1.4 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण
जिल्हा : भंडारा (लोकसंख्या हजारात)

अ. क्र.	तहसील	लोक संख्ये प्रमाणे		शहरांची संख्या		एकूण शहरे			
		20000 ते 49999 संख्या	50000 ते 99999 लोकसंख्या	100000 व अधिक संख्या लोकसंख्या	एकूण शहरे लोकसंख्या				
1	2	9	10	11	12	13	14	15	16
1	भंडारा	- 8	-	1	72	-	1	1	72
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	1	8
3	तूमसर	1	39	-	-	-	-	3	46
4	तिरोडा	1	21	-	-	-	-	1	21
5	गोंदिया	-	-	-	-	1	109	1	109
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोर्गाव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	धवनी	1	20	-	-	-	-	1	20
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		3	80	1	72	1	109	8	276

टिप: 1) ही आकडेवारी केवळ "अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकाने केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार : 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे.

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			शेतकरी	शेतमजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	स्वाणकाम व दगड स्वाणकाम करणारे	वस्तुनिर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ. घरगुती उद्योगात काम करणारे	घरगुती उद्योगा-व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांधकाम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	ग्रामीण	192	261	14	5	42	61	14
		नागरी	10	21	9	-	10	29	9
		एकूण	202	282	23	5	52	90	23
2	मोहाडी	ग्रामीण	257	213	14	-	58	28	3
		नागरी	2	6	-	-	6	6	1
		एकूण	259	219	14	-	64	34	4
3	तूमसर	ग्रामीण	271	238	13	19	90	26	7
		नागरी	10	19	3	12	28	19	3
		एकूण	281	257	16	31	118	45	10
4	तिरोडा	ग्रामीण	333	202	10	1	66	76	4
		नागरी	9	12	2	-	3	24	1
		एकूण	342	214	12	1	69	100	5
5	गोंदिया	ग्रामीण	421	259	11	3	120	68	12
		नागरी	10	14	8	1	40	44	14
		एकूण	431	273	19	4	160	112	26
6	आमगांव	ग्रामीण	244	99	5	1	28	23	5
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	244	99	5	1	28	23	5
7	गोरेगांव	ग्रामीण	317	174	7	1	68	22	4
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	317	174	7	1	68	22	4
8	सालेकसा	ग्रामीण	269	141	6	1	8	7	9
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	269	141	6	1	8	7	9

तत्का कमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	का म क र णा - यां चा व र्ग						
			शेत- करी	शेत- मजूर	पशुसंवर्धन, जंगल काम, मच्छीमारी, शिकारी, फळबाग, मळे, इ.	खाण- काम व दगड खाण- काम करणारे	वस्तू निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुस्त्या इ. घरगुती उद्योगात काम करणारे	घरगुती उद्योगा- व्यतिरिक्त इतर उद्योग	बांध- काम करणारे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	देवरी	ग्रामीण	198	98	8	-	6	5	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	198	98	8	-	6	5	3
10	साकोली	ग्रामीण	356	419	21	3	44	20	6
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	356	419	21	3	44	20	6
11	अर्जुनी/मोर.	ग्रामीण	302	294	13	3	15	7	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	302	294	13	3	15	7	3
12	लासांदूर	ग्रामीण	254	246	8	-	20	6	2
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	254	246	8	-	20	6	2
13	पवनी	ग्रामीण	209	262	12	1	14	9	5
		नागरी	6	23	3	-	6	3	1
		एकूण	215	285	15	1	20	12	6
14	सडक अर्जुनी	ग्रामीण	214	151	13	-	29	7	3
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	214	151	13	-	29	7	3
जिल्हा	ग्रामीण	3837	3057	155	37	607	365	80	
	नागरी	48	95	25	13	93	125	29	
	एकूण	3885	3152	180	50	700	490	109	

पुढे चालू...

...15...

तत्का कमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग						
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठवण आणि दळणवळण	इतर काम करणारे	एकूण मुख्यतः काम करणारे (4 ते 13 ची बेरीज)	सिमांतिक काम करणारे	एकूण काम करणारे	एकूण लोकसंख्या (14 ते 16 ची बेरीज)
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	ग्रामीण	17	10	41	658	65	766	1488
		नागरी	35	14	65	201	8	509	718
		एकूण	52	24	106	859	73	1275	2206
2	मोहाडी	ग्रामीण	16	4	28	622	55	594	1272
		नागरी	3	2	3	28	1	50	79
		एकूण	19	6	31	650	56	644	1351
3	तुमसर	ग्रामीण	14	10	30	717	67	695	1480
		नागरी	22	7	26	149	11	300	460
		एकूण	36	17	56	866	78	995	1940
4	तिरोडा	ग्रामीण	11	3	29	736	77	698	1511
		नागरी	9	3	12	75	3	127	205
		एकूण	20	6	41	811	80	825	1716
5	गोंदिया	ग्रामीण	19	14	39	966	84	946	1996
		नागरी	79	40	70	319	6	770	1095
		एकूण	98	54	109	1285	90	1716	3091
6	आमगांव	ग्रामीण	16	6	23	449	38	141	929
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	16	6	23	449	38	141	929
7	गोरेगांव	ग्रामीण	12	5	28	637	94	588	1320
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	12	5	28	637	94	588	1320
8	सालेकसा	ग्रामीण	5	2	18	466	37	414	917
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
		एकूण	5	2	18	466	37	414	917

पुढे चालू..

तत्का कमांक : 1.5 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणने नुसार काम करणारे व काम न करणारे यांची संख्या

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	तहसील	बाब	काम करणाऱ्यांचा वर्ग					एकूण काम न करणाऱ्यांचा वर्ग	एकूण लोकसंख्या (14 ते 16 ची बेरीज)
			व्यापार आणि वाणिज्य क्षेत्रात काम करणारे	वाहतूक साठवण आणि दुळण वळण	इतर काम करणाऱ्या	एकूण मुख्यतः काम करणारे (4 ते 13 ची बेरीज)	सिमांतिक काम करणाऱ्या		
1	2	3	11	12	13	14	15	16	17
9	देवरी	ग्रामीण	10	3	20	350	39	344	732
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
एकूण			10	3	20	350	39	344	732
10	साकोली	ग्रामीण	26	8	56	959	73	1012	2044
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
एकूण			26	8	56	959	73	1012	2044
11	अर्जुनी/मोर.	ग्रामीण	11	2	28	680	78	661	1419
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
एकूण			11	2	28	680	78	661	1419
12	लासांदूर	ग्रामीण	12	1	24	574	51	502	1127
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
एकूण			12	1	24	574	51	502	1127
13	प्रवनी	ग्रामीण	12	3	27	554	61	526	1140
		नागरी	8	2	9	62	7	132	202
एकूण			20	5	36	616	68	658	1342
14	सडक अर्जुनी	ग्रामीण	10	4	19	450	60	434	943
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-
एकूण			10	4	19	450	60	434	943
जिल्हा			192	76	409	8815	880	8821	8317
एकूण			155	67	185	835	36	1889	2759
एकूण			347	143	594	9650	916	10510	21076

टिप- 1) ही आकडेवारी केवळ "अस्थायी" व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

आधार : 1991 ची जनगणना.

...17...

तक्ता क्रमांक : 1.5 (ब)

1991 च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणा-या व्यक्तींची उद्योगाट क्षेत्रनिहाय विभागणी

जिल्हा : भंडारा

(आकडे हजारात)

बाब	प्राथमिक क्षेत्र		द्वितीय क्षेत्र		तृतीय क्षेत्र		एकूण					
	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ग्रामीण	365	344	709	59	46	105	59	9	68	483	399	882
	(76)	(86)	(180)	(12)	(12)	(12)	(12)	(2)	(8)	(100)	(100)	(100)
नागरी	11	7	18	16	8	25	35	6	41	63	21	83
	(18)	(32)	(22)	(26)	(41)	(30)	(56)	(27)	(49)	(100)	(100)	(100)
एकूण	376	351	727	75	55	130	94	14	108	546	419	965
	(69)	(84)	(175)	(14)	(13)	(13)	(17)	(3)	(11)	(100)	(100)	(100)

कंसातील आकडे काम करणा-या एकूण व्यक्तींशी [पुरुष/स्त्रिया/एकूण] टक्केवारी दर्शवितात.

...18...

तक्का क्रमांक : 1.6 (अ)

लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1981

जिल्हा :	भंडारा	(आकडे शंभूरात)				
बा ब	सर्व वयोगट	0 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34
1	2	3	4	5	6	7
एकूण	18376	7057	1634	1501	1331	1176
ग्रामीण	15968	6134	1386	1284	1148	1018
नागरी	2408	923	249	217	183	158

पुढे चालू...

तक्का क्रमांक : 1.6 (अ) पुढे सुरु ..

बा ब	35 - 39	40 - 49	50 - 59	60 व त्यावरील	वय अनिर्देशित
1	8	9	10	11	12
एकूण	1137	1953	1276	1271	40
ग्रामीण	986	1717	1128	1134	33
नागरी	151	236	148	137	7

टिप : आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

आधार : 1981 ची जनगणना.

...19...

तक्का क्रमांक : 1.6 (ब)

लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण - जनगणना 1991

जिल्हा : भंडारा

(आकडे शंभरात)

अ. क्र.	पुरुष/स्त्रिया/एकूण	बा ब	सर्व धर्म	बौद्ध	सिख्यन	हिंदू	जैन	मुस्लीम	शीख	इतर	धर्म अनिर्दिशित
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	पुरुष	एकूण	10603	1272	9	9030	8	205	9	47	23
		गामीण	9189	1122	4	7897	3	98	4	46	20
		नागरी	1414	150	5	1133	5	112	5	1	3
2	स्त्रिया	एकूण	10473	1288	9	8897	7	193	7	48	24
		गामीण	9128	1137	4	7824	3	89	3	47	21
		नागरी	1345	151	5	1073	4	104	4	1	3
	एकूण	एकूण	21076	2560	18	17928	15	398	17	94	46
		गामीण	18317	2259	8	15722	6	181	8	93	40
		नागरी	2759	301	10	2206	9	217	9	1	6

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थाई आकडेवारी)

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बा ब	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए क ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	एकूण	49	25	24	17	9	9	67	34	33
		ग्रामीण	37	19	18	10	5	5	47	24	23
		नागरी	12	6	6	7	4	4	19	10	10
2	मोहाडी	एकूण	16	8	8	15	8	7	31	16	15
		ग्रामीण	14	7	7	15	8	7	29	15	14
		नागरी	3	2	1	+ -	+ -	-	3	2	1
3	तुमसर	एकूण	26	13	13	25	13	12	52	26	26
		ग्रामीण	19	9	10	22	11	11	41	20	21
		नागरी	8	4	4	3	2	1	11	6	5
4	तिरोडा	एकूण	24	12	12	16	8	8	40	20	20
		ग्रामीण	19	9	10	15	7	7	34	16	17
		नागरी	5	3	2	1	1	1	6	4	3
5	गोंदिया	एकूण	48	24	24	31	16	15	79	41	39
		ग्रामीण	28	14	14	25	13	12	53	27	26
		नागरी	21	11	10	6	3	3	27	14	13
6	आमगांव	एकूण	11	5	6	7	3	4	18	8	10
		ग्रामीण	11	5	6	7	3	4	18	8	10
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसांव	एकूण	18	9	9	20	10	10	38	19	19
		ग्रामीण	18	9	9	20	10	10	38	19	19
		नागरी	--	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	एकूण	8	4	4	26	13	13	34	17	17
		ग्रामीण	8	4	4	26	13	13	34	17	17
		नागरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक : 1.7 पुढे सुरु ..

1991 च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमाती करिता आकडेवारी

जिल्हा : भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	तहसील	बा ब.	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			ए क ण		
			व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	एकूण	10	5	5	39	19	20	49	24	25
		ग्रामीण	10	5	5	39	19	20	49	24	25
		नागरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
10	साकोली	एकूण	43	22	21	29	14	15	72	36	36
		ग्रामीण	43	22	21	29	14	15	72	36	36
		नागरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
11	अर्जुनी/मोर.	एकूण	31	16	15	39	20	19	70	36	34
		ग्रामीण	31	16	15	39	20	19	70	36	34
		नागरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
12	लासांदूर	एकूण	23	12	12	8	4	4	31	16	16
		ग्रामीण	23	12	12	8	4	4	31	16	16
		नागरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
13	पवनी	एकूण	32	16	16	12	6	6	44	22	22
		ग्रामीण	28	14	14	9	5	4	37	19	18
		नागरी	4	2	2	3	1	2	7	3	4
14	स/अर्जुनी	एकूण	16	8	8	23	12	12	39	20	20
		ग्रामीण	16	8	8	23	12	12	39	20	20
		नागरी	--	--	--	--	--	--	--	--	--
जिल्हा	एकूण	एकूण	355	177	178	310	155	155	665	332	333
		ग्रामीण	304	152	152	288	144	144	592	296	296
		नागरी	51	26	25	21	11	10	72	37	35

टिप : 1) आकडे पूर्णांकांत केल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

2) नव बौध्दांची लोकसंख्या अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येत समाविष्ट आहे.

3) अशी आकडेवारी 500 पेक्षा कमी दर्शविते.

4) यांतील आकडेवारी केवळ अस्थायी असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थायी आकडेवारी)

भिंती / छपरे यासाठी वापरलेल्या साधन सामग्री नुसार घरांचे वर्गीकरण

जिल्हा : भंडारा.

(1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	एकूण संख्या	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या
1	2		3	4	5
	एक : एकूण जनगणना घरे		540010	474830	65180
1	भिंतीची सामुग्री : गवत, पाने, वेळू व बांबू		14000	12985	1015
2	माती		376945	362705	14240
3	कच्च्या विटा		16240	11340	4900
4	लाकूड		2505	3130	375
5	पक्क्या विटा		111520	70730	40790
6	गॅल्वानाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातूचे पत्रे		185	145	40
7	दगड		1070	960	100
8	सिमेंट काँक्रीट		4665	2195	2470
9	वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली इतर सामुग्री		12890	11640	1250
	<u>दोन : छपरांसाठी वापरलेली सामुग्री</u>				
1	गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा किंवा बांबू		52835	50195	2640
2	कौले, तक्ती दगड, कंकर		423315	385205	38110
3	पन्हाळीचे लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातूचे पत्रे		3515	1960	1555
4	असबेसटॉस सिमेंटचे पत्रे		4315	2500	1815
5	विटा व चूना		7695	3790	3905
6	दगड		575	360	215
7	प्रचलित सिमेंट काँक्रीट		28035	13220	14815
8	इतर वर उल्लेखलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुग्री		19725	17600	2125

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थाई आकडेवारी)

तक्ता क्रमांक 1.9

आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण / नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण

जिल्हा : मंडारा

(1991 च्या जनगणनेनुसार)

अ. क्र.	बा	ब	ग्रामीण संख्या	नागरी संख्या	एकूण संख्या
1	2	3	4	5	
1	एक) एकूण कुटुंबे		365945	50445	416390
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		335920	31650	367570
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		25080	17875	42955
	क) बेघर कुटुंबे				
	ड) इतर		4945	920	5865
2	एक ते दोन व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		46165	6660	52825
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		37185	3030	40215
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		7515	3455	10970
	क) बेघर कुटुंबे				
	ड) इतर		1465	177	1640
3	तीन ते पाच व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		188745	23440	212185
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		173425	13170	186595
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		12650	9775	22425
	क) बेघर कुटुंबे				
	ड) इतर		2670	495	3165
4	सहा ते आठ व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		106825	15775	122600
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		101565	11460	113025
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		4530	4105	8635
	क) बेघर कुटुंबे				
	ड) इतर		730	210	940
5	नऊ व अधिक व्यक्ती असलेली कुटुंबे				
	एक) एकूण कुटुंबे		24210	4570	28780
	दोन) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली		23745	3990	27735
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी		335	540	925
	क) बेघर कुटुंबे				
	ड) इतर		80	40	120

अ. क्र.	बा ब	एकूण जनगणना घरे	जनगणनेच्या सुवातीची रिकामी असलेली घरे	जनगणना घरांचा वापर			इतर वापर रासह स्तंभ 6 व 7 मध्ये निर्देशित केलेल्या व्यतिरिक्त रहाणे	हॉटेल, धर्मशाळा, पर्यटन घरे इत्यादि
				रहाणे	दुकान आणि रहाणे	घंत्रशाळा (कुटीरोघोमास-ह) आणि रहाणे		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	एकूण	540010	27630	379025	5695	23620	6795	675
2	ग्रामीण	474830	21560	332535	4845	20890	6510	520
3	नागरी	65180	6070	46490	850	2730	285	155

पुढे चालू ..

तक्ता क्र. 1.10 पुढे सुरु ..

अ. क्र.	बा ब	उपहार गृहे सीडून दुकाने	व्यवसायांची घरे आणि कार्यालये	कारखाने घंत्रशाळा छपरे इत्यादी	स्टॉर मिठाईची दुकाने आणि उपहार गृहे	करमणूक पंचायत घरे सांस्कृतिक केंद्र इ. पुजास्थाने सोडून	पुजास्थानां देवळे चर्च मशिद गुळदारा वगैरे	इतर
1	एकूण	7025	2775	7345	1000	590	4115	73720
2	ग्रामीण	4545	2165	5415	765	510	3725	70845
3	नागरी	2480	610	1930	235	80	390	2875

आधार : 1991 ची जनगणना (अस्थायी आकडेवारी)

...25...

तक्ता क्र. 2.1

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा & भंडारा

वर्ष - 1999

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जानेवारी			फेब्रुवारी			मार्च		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	12.1	-	-	26.6	3	29.7	18.9	-	-
2	मोहाडी	12.1	-	-	26.6	3	33.2	18.9	-	-
3	तुमसर	12.1	-	-	26.6	3	43.5	18.9	-	-
4	तिरोडा	12.2	-	-	22.3	2	41.0	14.5	-	-
5	गोंदिया	18.0	-	-	30.6	4	33.0	15.9	-	-
6	आमगांव	18.0	-	-	30.6	4	33.4	15.9	-	-
7	गोरेगांव	18.0	-	-	30.6	3	20.0	15.9	-	-
8	सालेकसा	18.0	-	-	30.6	4	42.0	15.9	-	-
9	देवरी	10.0	-	-	13.4	2	33.2	23.2	-	-
10	साकोली	13.0	-	-	24.0	2	12.0	18.3	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	13.0	-	-	24.0	3	27.0	18.3	-	-
12	लासांदूर	13.0	-	-	24.0	3	31.0	18.3	-	-
13	पवनी	22.0	-	-	10.1	4	72.0	22.5	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	4	36.0	-	-	-

पुढे चालू...

तबता क्र. 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा : भंडारा

वर्ष - 1999

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		एप्रिल			मे			जून		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	भंडारा	18.3	-	-	14.1	-	-	195.8	15	284.5
2	मोहाडी	18.3	-	-	14.1	-	-	195.8	15	171.5
3	तुमसर	18.3	-	-	14.1	-	-	195.8	15	203.6
4	तिरोडा	11.6	-	-	10.8	-	-	195.5	10	266.6
5	गोंदिया	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	12	242.6
6	आमगांव	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	12	179.6
7	गोखाव	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	9	337.0
8	सालेकसा	15.9	-	-	13.6	-	-	219.1	11	147.4
9	देवरी	14.6	-	-	12.9	-	-	184.6	10	254.7
10	साकोली	15.0	-	-	14.7	-	-	211.1	12	300.0
11	अर्जुनी/मोर.	15.0	-	-	14.7	-	-	211.1	11	208.8
12	लाखांदूर	15.0	-	-	14.7	-	-	211.1	14	271.6
13	पवनी	18.4	-	-	14.1	-	-	184.6	15	233.1
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	9	305.0

पुढे चालू.

...27...

तबता क्र. 2.1 पुढे चालु

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1999

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		जुलै			ऑगस्ट			सप्टेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	भंडारा	415.8	21	270.1	391.5	21	363.3	214.4	25	315.6
2	मोहाडी	415.8	18	242.4	391.5	19	381.2	214.4	21	500.7
3	तुमसर	415.8	16	161.5	391.5	16	338.9	214.4	23	336.8
4	तिरोडा	444.3	18	239.7	411.9	20	524.7	204.1	21	465.8
5	गोंदिया	503.8	19	206.4	443.5	18	443.4	222.2	23	277.7
6	आमगांव	503.8	17	336.6	443.5	21	354.2	222.2	24	242.2
7	गोरेगांव	503.8	15	259.5	443.5	18	521.0	222.5	14	315.5
8	सालेकसा	503.8	22	275.0	443.5	24	336.1	222.2	25	279.9
9	देवरी	497.1	17	171.8	449.9	17	367.7	327.9	15	161.1
10	साकोली	500.6	21	470.7	444.3	19	477.1	241.2	21	356.4
11	अर्जुनी/मोरु	500.6	19	220.2	444.3	18	357.6	241.2	21	206.8
12	लासांदूर	500.6	18	279.2	443.3	15	332.0	241.2	16	234.6
13	पवनी	353.9	19	191.9	305.6	19	445.4	253.6	21	316.1
14	स/अर्जुनी	-	18	256.0	-	20	419.5	-	25	344.5

पुढे चालु...

तक्ता क्र. 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा : भंडारा

वर्ष - 1999

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	महिना व वर्ष								
		ऑक्टोबर			नोव्हेंबर			डिसेंबर		
		सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सरा-सरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	भंडारा	44.1	8	102.9	13.0	-	-	11.7	-	-
2	मोहाडी	44.1	8	100.0	13.0	-	-	11.7	-	-
3	तुमसर	44.1	6	109.3	13.0	-	-	11.7	-	-
4	तिरोडा	54.8	7	90.0	12.2	-	-	7.1	-	-
5	गोंदिया	66.6	5	77.7	22.9	-	-	5.7	-	-
6	आमगांव	66.6	8	141.2	22.9	-	-	5.7	-	-
7	गोसांव	66.6	6	151.5	22.9	-	-	5.7	-	-
8	सालेकसा	66.6	9	136.2	22.9	-	-	5.7	-	-
9	देवरी	65.4	5	171.6	7.6	-	-	3.4	-	-
10	साकोली	53.6	5	95.5	11.4	-	-	9.9	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	53.6	6	48.8	11.4	-	-	9.9	-	-
12	लासांदूर	53.6	4	121.0	11.4	-	-	9.9	-	-
13	पवनी	58.2	6	88.6	19.4	-	-	12.4	-	-
14	स/अर्जुनी	-	9	80.0	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

टिप:-माहे जानेवारी, मार्च, एप्रिल, मे, नोव्हेंबर, व डिसेंबर ची पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्याची माहिती उपलब्ध नाही.

तक्ता क्रमांक 2.1 पुढे चालू

निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1999

(पर्जन्य मि. मि.)

अ. क्र.	तहसील/केंद्र	एकूण 1999		
		सरासरी	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
1	2	39	40	41
1	भंडारा	1376.3	93	1366.1
2	मोहाडी	1376.3	84	1429.0
3	तुमसर	1376.3	79	1193.6
4	तिरोडा	1401.0	78	1677.8
5	गोंदिया	1577.8	81	1280.8
6	आमगांव	1577.8	86	1287.2
7	गोसांव	1578.1	65	1604.5
8	सालेकसा	1577.8	95	1216.6
9	देवरी	1610.0	66	1160.1
10	साकोली	1557.1	80	1711.7
11	अर्जुनी/मोर.	1557.1	78	1089.2
12	लासांदूर	1556.1	70	1269.4
13	पवनी	1224.8	84	1347.1
14	स/अर्जुनी	-	85	1441.0

टिप :- स/अर्जुनी या नवनिर्मित तालुक्याकरीता पर्जन्याची सरासरी उपलब्ध नाही.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान (1998)

जिल्हा : भंडारा

(आकडे सेल्सिअसमध्ये)

अ. क्र.	माहिती	1998		केंद्र :- गोंदिया	गोंदिया
		कमाल	किमान		
1	2	3	4	5	6
1.	जानेवारी	31.7	10.9	-	-
2.	फेब्रुवारी	32.7	11.8	-	-
3.	मार्च	38.9	13.4	-	-
4.	एप्रिल	43.1	18.2	-	-
5.	मे	47.5	21.6	-	-
6.	जून	46.1	21.6	-	-
7.	जुलै	36.9	21.8	-	-
8.	ऑगस्ट	34.8	21.8	-	-
9.	सप्टेंबर	34.2	21.4	-	-
10.	ऑक्टोबर	35.5	17.6	-	-
11.	नोव्हेंबर	32.6	8.5	-	-
12.	डिसेंबर	30.5	7.4	-	-
	वार्षिकी	47.5	7.4	-	-

टिप-1999 या वर्षाची माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे 1998 चीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार : विभक्तगीय हवामान शास्त्र कार्यालय, भारत सरकार नागपूर.

... 31 ...
 तबता क्र. 3.1.
 जमिनीचा वापर
 (वर्ष 1995-96 व 1997-98)

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र "00" हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र		नसलेली जमीन	पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवड न झालेली एकूण जमीन			
					बिगर शेती वापरातील जमीन	लागवडी लायक नसलेली जमीन		लागवडी पारत नसलेली	कायम गुरे चरण व चरणाची जागा	कपले व जमिनीसमोरील नसलेली झाडे, झुडये, फळबागा यासारखी जमीन	एकूण (9+10+11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	95-96	631	68	91	26	117	8	29	-	37
		97-98	644	58	28	50	78	9	37	-	46
2	मोहाडी	95-96	679	31	29	11	40	15	37	26	78
		97-98	590	134	18	22	40	21	19	-	40
3	तुमसर	95-96	645	99	50	23	73	12	36	8	56
		97-98	659	63	27	47	74	38	41	9	88
4	तिरोडा	95-96	800	68	50	10	60	16	42	1	69
		97-98	545	274	48	-	48	11	43	3	57
5	गोंदिया	95-96	685	46	75	19	94	24	56	1	81
		97-98	626	62	31	58	89	12	71	-	83
6	आमगांव	95-96	294	59	33	6	39	4	16	-	20
		97-98	294	390	13	6	18	19	30	26	75
7	गोसांव	95-96	535	193	10	23	33	3	69	1	73
		97-98	580	156	19	10	29	6	35	-	40
8	सालेकसा	95-96	697	199	36	2	38	5	77	-	82
		97-98	614	135	30	43	73	6	41	-	47

पुढे चालू.

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र 00 हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल व्यापक क्षेत्र	शेतीला लागू क्षेत्र	उपलब्ध क्षेत्र	इतर क्षेत्र (6+7)	जमीन नसलेली जमीन	जमीन विकासासाठी लागू क्षेत्र	जमीन नसलेली जमीन	एकूण जमीन (9+10+11)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	95-96	1174	545	143	66	209	10	198	1	209
		97-98	1058	455	93	66	159	9	102	16	127
10	साकोली	95-96	689	140	55	15	70	7	70	2	79
		97-98	726	110	55	25	80	6	93	2	101
11	अर्जुनी/मोर.	95-96	1084	313	105	76	181	7	271	-	278
		97-98	1164	182	102	57	159	6	143	-	149
12	लासांदूर	95-96	490	25	63	-	63	4	43	-	47
		97-98	517	32	62	-	62	2	31	-	33
13	पवनी	95-96	616	48	54	3	57	5	50	-	55
		97-98	704	70	29	33	62	5	21	-	26
14	स/अर्जुनी	95-96	561	272	43	19	62	3	140	4	147
		97-98	559	172	43	19	62	3	110	-	113
जिल्हा एकूण		95-96	9280	2106	837	299	1136	123	1134	44	1301
		97-98	9280	2293	598	435	1033	152	817	56	1025

पुढे चालू

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू
जमिनीचा वापर

जिल्हा : भंडारा

(नित्र 100 हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पंडीत जमीन			लागवडीसालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+7+10)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एका-पेक्षा अधिक	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
1	भंडारा	95-96	13	1	14	308	81	389	380
		97-98	19	13	32	345	56	402	386
2	मोहाडी	95-96	5	3	8	341	63	404	390
		97-98	29	10	39	328	55	383	388
3	तुमसर	95-96	25	87	112	216	92	308	348
		97-98	58	19	77	255	39	294	379
4	तिरोडा	95-96	9	21	30	299	98	397	346
		97-98	21	14	35	302	58	360	351
5	गोंदिया	95-96	7	4	11	357	157	514	393
		97-98	22	26	48	396	53	449	456
6	आमगांव	95-96	1	2	3	132	159	291	139
		97-98	5	4	9	206	18	224	260
7	गोरगांव	95-96	4	49	53	241	98	339	298
		97-98	10	5	15	243	54	297	263
8	सालेकसा	95-96	5	97	102	180	30	210	287
		97-98	4	11	15	160	44	204	181

पुढे चालू

तक्ता क्र. 3.1 पुढे चालू

जमिनीचा वापर

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र 00 हेक्टर)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	पडीत जमीन			लागवडीखालील क्षेत्र			लागवडीलायक क्षेत्र (9+11+15+16)
			चालू पड	इतर पड	एकूण पड	निव्वळ क्षेत्र	एका-पेक्षा अधिक		
							एकूण क्षेत्र	एकूण क्षेत्र	
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19
9	देवरी	95-96	9	15	24	225	23	248	260
		97-98	18	3	21	229	22	250	275
10	साकोली	95-96	-	2	2	302	205	507	313
		97-98	7	11	18	368	74	442	394
11	अर्जुनी/मोर.	95-96	3	42	45	283	112	375	315
		97-98	5	7	12	267	84	351	285
12	लासांडूर	95-96	6	4	10	320	187	507	334
		97-98	6	8	14	325	187	512	341
13	पवनी	95-96	12	18	30	341	178	519	376
		97-98	15	11	26	424	176	600	455
14	स/अर्जुनी	95-96	2	1	3	175	85	260	185
		97-98	4	4	8	200	59	259	211
जिल्हा		95-96	101	346	447	3700	1568	5268	4314
एकूण		97-98	223	146	369	4048	979	5027	4625

- टिप- 1) आकडे संक्षिप्तात केल्याने बेरजा जुळणार नाही. 2) 95-96 वर्षाची माहिती पूर्ण सुधारीत असून कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून प्रविण्यात आलेली आहे.
 3) 97-98 वर्षाची माहिती अस्थायी आहे. ती जिल्हा क्र. व पिके अहवालावरून देण्यात आली
 4) कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून 96-97 ची सुधारीत माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तसेच जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा यांचेकडून 98-99 ची अस्थायी माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारीत माहिती देण्यात आली नाही.

- आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे
 2) जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र
(वर्षे 1995-96 व 1997-98)

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीसर्प ज्वारी	रबी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वरी	नाचणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	1995-96	21466	4533	41	1810	1851	-	-	-	-
		1997-98	21269	4617	17	904	921	-	-	-	-
2	मोहाडी	1995-96	26411	4220	-	377	377	-	-	-	-
		1997-98	24496	4100	-	272	272	-	-	-	-
3	तुमसर	1995-96	21568	1310	-	68	68	-	75	-	-
		1997-98	20356	1728	3	32	35	-	-	-	-
4	तिरोडा	1995-96	28428	720	11	38	49	-	-	-	-
		1997-98	27915	356	7	13	20	-	-	-	-
5	गोंदिया	1995-96	37883	1048	-	-	-	-	13	-	-
		1997-98	35204	353	-	-	-	-	1	-	-
6	आमगांव	1995-96	22212	390	-	-	-	-	2	-	-
		1997-98	21107	154	-	-	-	-	1	-	-
7	गोरेगांव	1995-96	22271	562	-	-	-	-	6	-	-
		1997-98	22045	523	-	-	-	-	2	-	-
8	सालेकसा	1995-96	16025	401	-	-	-	-	57	-	-
		1997-98	16489	147	-	-	-	-	66	-	-

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठी क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	सरीसोप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	वरी	जावणी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	1995-96	20380	175	-	-	-	-	115	-	-
		1997-98	20365	150	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	1995-96	34511	3458	-	61	61	-	15	-	-
		1997-98	34843	1498	-	10	10	-	6	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	30009	2091	-	11	11	-	8	-	-
		1997-98	28344	1602	-	-	-	3	-	-	-
12	लासांदूर	1995-96	29699	2673	1	705	706	-	-	-	-
		1997-98	29784	2396	19	668	687	-	-	-	-
13	पवनी	1995-96	26592	4226	-	896	896	-	-	-	-
		1997-98	27325	4217	-	458	458	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	1995-96	18977	890	-	-	-	-	26	-	-
		1997-98	18977	890	-	-	-	-	26	-	-
जिल्हा एकूण		1995-96	356430	26697	53	8966	4019	-	317	-	-
		1997-98	348519	22726	46	2357	2403	3	102	-	-

पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराल्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर तु- ण धान्य	एकूण तुण- धान्य	हरम- स	र	मूषा	उशाद	जाल	कुडी- ध	मट- की
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	भंडारा	1995-96	-	27850	1564	1111	336	270	22	28	-
		1997-98	-	26807	1223	15	315	164	14	24	-
2	मोहाडी	1995-96	-	31008	1374	824	98	206	8	7	-
		1997-98	-	28868	1283	792	111	156	35	4	-
3	तुमसर	1995-96	-	23021	547	835	136	164	32	6	-
		1997-98	-	22119	849	857	109	-	32	-	-
4	तिरोडा	1995-96	2	29197	698	847	17	70	64	48	-
		1997-98	-	28291	220	878	23	19	57	8	-
5	गोंदिया	1995-96	1	38945	641	920	11	496	100	14	-
		1997-98	-	35558	247	898	7	136	66	4	-
6	आमगांव	1995-96	18	22622	353	236	5	183	78	28	-
		1997-98	19	21281	180	134	13	104	71	21	-
7	गौसांव	1995-96	1	22840	378	482	19	274	124	3	-
		1997-98	-	22570	270	495	26	134	125	2	-
8	सालेकसा	1995-96	378	16861	353	163	6	272	105	45	-
		1997-98	319	17021	146	167	9	80	100	37	-

पढे चालू...

... 88 ...
तबता क्र. 3.2

तहसिलवार निम्नलिखित विक्रीवालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(सत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर नु- ण धान्य	एकूण तह- धान्य	कमी श	कु	कु	कु	कु	कु	कु
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
9	देवरी	1995-96	1353	22023	337	195	19	137	74	280	-
		1997-98	1532	22047	239	162	29	150	82	351	-
10	साकोली	1995-96	-	38045	1445	1056	108	1329	37	59	-
		1997-98	-	36352	575	1004	90	644	35	27	-
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	-	32119	826	495	92	592	25	43	-
		1997-98	-	29949	541	526	48	457	32	5	-
12	लासांदूर	1995-96	-	33078	1100	838	4799	3810	22	127	-
		1997-98	-	32367	1019	851	5186	3550	26	133	-
13	पवनी	1995-96	-	31714	1440	887	3232	3862	-	71	-
		1997-98	-	32000	1233	905	2830	3486	-	71	-
14	स/अर्जुनी	1995-96	1	19894	720	417	65	683	40	118	-
		1997-98	1	19894	720	417	65	483	44	118	-
जिल्हा एकूण		1995-96	1754	339217	11776	9306	9943	12347	731	857	-
		1997-98	1871	375624	8745	8101	8862	9513	719	805	-

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराड्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	इतर क- डधान्य	एकूण धान्य	एकूण अन्न- धान्ये	जव	निरधी	हळद	सु- पारी	इतर मसा- ल्या- चे प- दार्थ	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	भंडारा	1995-96	1719	5050	32900	85	-	-	-	-	874
		1997-98	2187	3942	30749	57	666	3	-	161	830
2	मोहाडी	1995-96	2230	4746	35754	350	-	-	-	-	538
		1997-98	3444	5825	34693	145	448	-	-	148	596
3	तुमसर	1995-96	2388	4108	27129	544	-	-	-	-	465
		1997-98	1571	3418	25537	469	266	-	-	127	393
4	तिरोडा	1995-96	3096	4840	34037	77	-	-	-	-	215
		1997-98	1363	2568	30859	13	96	2	-	96	194
5	गोंदिया	1995-96	2749	4931	43878	170	-	-	-	-	269
		1997-98	559	1917	37475	161	49	-	-	92	141
6	आमगांव	1995-96	1187	2070	24692	3	-	-	-	-	192
		1997-98	532	1055	22336	3	40	5	-	171	216
7	गोरेगांव	1995-96	2630	3910	26750	2	-	-	-	-	189
		1997-98	963	2015	24585	2	27	2	-	193	222
8	सालेकसा	1995-96	885	1829	18690	3	-	-	-	-	135
		1997-98	602	1091	18112	8	27	-	-	55	82

... 41 ...

तबता क्र. 3.2

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांसाठीील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	आंबा	काजू	एकूण फळे व भाजीपाला	संकीर्ण साधपिके	एकूण साधपिके	कापूस	इतर तंतुपिके	एकूण तंतुपिके	ईसू
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
1	भंडारा	1995-96	-	-	1443	-	35302	-	36	36	2
		1997-98	20	-	1295	-	32931	-	18	18	-
2	मोहाडी	1995-96	-	-	1369	-	38011	-	58	58	26
		1997-98	47	-	1305	-	36739	-	29	29	10
3	सुमसर	1995-96	-	-	1209	-	29347	-	89	89	16
		1997-98	19	-	987	-	27386	-	23	23	34
4	तिरोडा	1995-96	-	-	408	-	34737	-	75	75	-
		1997-98	48	-	450	-	31516	-	24	24	2
5	गोंदिया	1995-96	-	-	740	-	45055	-	150	150	5
		1997-98	13	-	453	7	38237	-	142	142	2
6	आमगांव	1995-96	-	-	424	-	25311	-	71	71	16
		1997-98	11	-	335	-	22890	-	61	61	9
7	गोरेगांव	1995-96	-	-	344	-	27285	-	79	79	11
		1997-98	4	-	379	-	25188	-	79	79	3
8	सालेकसा	1995-96	-	-	305	-	19133	-	70	70	3
		1997-98	54	-	229	-	18431	-	72	72	1

पुढे चालू

तबला क. 2

तहसिलवार किसानों का आय और खर्च का विवरण

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हंडारमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	अंवा	काजू	एकूण फळे व भाजी-पाला	संजी-पिके	एकूण साय-पिके	कापूस	इतर तंबू-पिके	एकूण तंबू-पिके	मुंडू-अ
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39
9	देवरी	1995-96	-	-	222	-	23785	-	28	28	2
		1997-98	22	-	257	-	23861	-	30	30	-
10	साकोली	1995-96	-	-	589	-	47214	-	12	12	22
		1997-98	34	-	552	-	41731	-	19	19	23
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	-	-	265	-	35912	-	34	34	18
		1997-98	18	-	222	-	33180	-	9	9	5
12	लासांदूर	1995-96	-	-	940	-	47842	-	82	82	179
		1997-98	65	-	945	3	48139	-	72	72	185
13	पवनी	1995-96	-	-	351	-	45045	-	72	72	150
		1997-98	34	-	360	-	45901	-	114	114	96
14	स/अर्जुनी	1995-96	-	-	380	-	23711	-	18	18	7
		1997-98	19	-	285	-	23603	-	18	18	7
जिल्हा एकूण		1995-96	-	-	9459	-	477638	-	874	874	462
		1997-98	408	-	8654	10	449733	-	710	710	377

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
1	भंडारा	1995-96	3	969	54	-	2529	3557	-	-
		1997-98	1	794	48	-	2655	3498	-	-
2	मोहाडी	1995-96	58	1502	75	-	642	2302	-	-
		1997-98	44	1216	90	-	905	2265	-	-
3	तुमसर	1995-96	-	1148	139	-	90	1393	-	-
		1997-98	-	812	182	-	263	1291	-	-
4	तिरोडा	1995-96	2	4748	148	-	58	4956	-	-
		1997-98	-	4196	177	-	39	4414	-	-
5	गोंदिया	1995-96	7	5946	259	-	46	6263	-	-
		1997-98	13	1557	214	-	50	1836	-	-
6	आमगांव	1995-96	4	3510	112	-	-	3642	-	-
		1997-98	-	2371	94	-	-	2474	-	-
7	गोरेगांव	1995-96	1	6264	206	-	5	6487	-	-
		1997-98	1	3266	210	-	5	3485	-	-
8	सालेकसा	1995-96	1	1715	67	-	17	1808	-	-
		1997-98	-	1732	91	-	8	1832	-	-

पुढे चालू...

तबता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करडई	जवस	तीळ	नारळ	इतर गळीत धान्ये	एकूण गळीत धान्ये	तंबाखू	इतर औषधी व मादक पदार्थ
1	2	3	40	41	42	43	44	45	46	47
9	देवरी	1995-96	-	972	50	-	-	1024	-	-
		1997-98	-	66	65	-	1260	1391	-	-
10	साकोली	1995-96	22	2784	211	-	352	3391	-	-
		1997-98	7	1237	203	-	203	1673	-	-
11	अर्जुनी/मोर	1995-96	55	1381	127	-	7	1588	-	-
		1997-98	41	874	135	-	179	1234	-	-
12	लासांदूर	1995-96	22	1273	145	-	1179	2798	-	-
		1997-98	15	1378	184	-	1178	2940	-	-
13	पवनी	1995-96	1	1356	41	1	5140	6689	-	-
		1997-98	3	1274	49	-	4808	6230	-	-
14	स/अर्जुनी	1995-96	6	2136	120	-	40	2309	-	-
		1997-98	6	2136	120	-	40	2309	-	-
जिल्हा एकूण		1995-96	182	35704	1754	1	10105	48208	-	-
		1997-98	131	22909	1862	-	11593	36872	-	-

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिरवी पिके	मकी-र्ण अ-साद्य पिके	एकूण असाद्य पिके	लागव-डी खा-नील एका-क्षेत्र	एकापे-क्षा अधि-क वेळा लागव-डीखाली-ल क्षेत्र	लाग-वडी खालील निव्वळ क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
1	भंडारा	1995-96	-	5	-	-	3598	38901	8118	30783
		1997-98	-	-	-	-	3516	40176	5636	34540
2	मोहाडी	1995-96	-	3	-	-	2364	40375	6274	34101
		1997-98	-	3	-	-	2297	38243	5499	32744
3	तुमसर	1995-96	-	-	-	-	1482	30329	9201	21628
		1997-98	-	-	-	-	1314	29373	3923	25450
4	तिरोडा	1995-96	-	-	-	-	5031	39768	9835	29933
		1997-98	-	-	-	-	4438	36037	5814	30223
5	गोंदिया	1995-96	-	1	-	3	6417	51469	15743	35726
		1997-98	-	2	-	-	1980	44938	5344	39594
6	आमगांव	1995-96	-	-	-	-	3713	29024	15855	18169
		1997-98	-	-	-	-	2535	22361	1804	20557
7	गोरेगांव	1995-96	-	-	-	-	6566	33851	9775	24076
		1997-98	-	-	-	-	3564	29728	5384	24344
8	सालेकसा	1995-96	-	-	-	-	1878	21012	2995	18017
		1997-98	-	-	-	-	1904	20389	4367	16022

पुढे चालू...

तक्ता क्र. 3.2 पुढे चालू

तहसिलवार निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्र

जिल्हा भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण औषधी व मादक पदार्थ	चा-यांची पिके	हिर-वी पिके	संकी-र्ण अ-साद्य पिके	एकूण असाद्य पिके	लागव-डी खा-लील एकूण क्षेत्र	एकापे-क्षा अधि-क वेळा लागव-डीखालील क्षेत्र	लाग-वडी खा-लील क्षेत्र
1	2	3	48	49	50	51	52	53	54	55
9	देवरी	1995-96	-	-	-	-	1052	24789	2296	22493
		1997-98	-	-	-	-	1421	25028	2169	22859
10	साकोली	1995-96	-	4	-	-	3407	50621	20467	30154
		1997-98	-	4	-	-	1696	44171	7378	36793
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	-	-	-	-	1622	37534	11237	26297
		1997-98	-	-	-	-	1248	35087	8392	26695
12	लासांदूर	1995-96	-	1	-	-	2881	50723	18717	32006
		1997-98	-	7	-	-	3019	51203	18668	32535
13	पवनी	1995-96	-	35	-	-	6796	51839	17778	34061
		1997-98	-	47	-	-	6391	59988	17551	42437
14	स/अर्जुनी	1995-96	-	-	-	-	2327	26038	8516	17522
		1997-98	-	-	-	-	2327	25942	5945	19997
जिल्हा एकूण		1995-96	-	49	-	3	49134	526773	156307	369966
		1997-98	-	63	-	-	37645	502664	97874	404790

टिप :- 1) 95-96 वर्षाची माहिती पूर्ण सुधारित असून ती कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली. 2) 97-98 वर्षाची माहिती अस्थायी असून ती जिल्हा वार्षिक ऋतु व पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेली आहे. 3) कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून 96-97 ची सुधारीत माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तसेच जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा यांचेकडून 98-99 ची अस्थायी माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारीत माहिती देण्यांत आलेली नाही.

आधार : कृषि आयुक्तालय, पुणे, 2) अधिक्षक, भूमी अभिलेख, भंडारा.

मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पादन व एकूण उत्पादन

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 99-2000

1) दर हेक्टरी उत्पादन - किलोमध्ये, 2) एकूण उत्पादन - "00" मेटनात.

अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन	अ. क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पादन	एकूण उत्पादन
1	2	3	4	1	2	3	4
1	तांदूळ	1561	2391	17	जवस	281	35
2	गहू	804	165	18	मुईमूग	800	4
3	ज्वारी	400	6	19	मोहरी	258	1
4	बाजरी	-	-	20	तीळ	333	8
5	बाली	-	-	21	एन्ही	350	3
6	मका	1175	2	22	ऊस	88	963
7	नाचणी	-	-	23	नारळ	-	-
8	इतर धान्ये	668	21	24	कापूस (सरकी विरहीत)	-	-
9	एकूण धान्ये	1465	4958	25	ताग	258	1
10	हरभरा	441	38	26	मेस्टा(अंबाडी)	271	6
11	तूर	941	95	27	तंबाखू	-	-
12	उडीद	273	4	28	एकूण औषधी व अमली पदार्थ	-	-
13	मुग	348	3	29	सुंठ (आले)	1002	124
14	मसूर	452	11	30	मिरची (लाल)	398	12
15	इतर कडधान्ये	487	157	31	हळद	1057	78
16	एकूण कडधान्ये	517	308	32	बटाटा	4000	8

टिप - 1) ऊसाचे उत्पादन डेस्ड केनच्या स्वरूपात आहे. 2) सुंठ/आले व हळद या पिकांचे उत्पादन टनामध्ये आहे. 3) मेस्टा(अंबाडी) या पिकांचे उत्पादन गासडी मध्ये असून, 1 गासडी=180 कि. गा. असे आहे.

आधार : कृषि आयुक्तालय, पुणे.

तक्ता क्र. 3.4

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र
(वर्ष 1995-96 व 1997-98)

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र		ओलिता- खालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीखालील क्षे- त्राशी टक्के- वारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	भंडारा	1995-96	10136	3333	13469	15969	38901	41.05
		1997-98	10757	2409	13166	15412	40176	38.36
2	मोहाडी	1995-96	17435	3281	20716	23106	40375	57.23
		1997-98	15902	3539	19441	36560	38243	96.60
3	तुमसर	1995-96	10824	4443	15267	17538	30829	57.05
		1997-98	9599	3967	13566	26438	29373	90.00
4	तिरोडा	1995-96	21204	1209	22413	23351	39768	58.72
		1997-98	18981	1382	20580	35799	36037	99.34
5	गोंदिया	1995-96	19780	1146	20926	21634	51469	42.42
		1997-98	18936	1555	20491	37640	44938	83.76
6	आमगांव	1995-96	11693	95	11788	14466	29024	49.84
		1997-98	12059	430	12489	18219	22361	81.44
7	गोरेगांव	1995-96	7678	350	8028	8476	33851	25.04
		1997-98	7683	17	7700	8444	29728	28.40
8	सालेकसा	1995-96	7118	66	7184	8443	21012	40.21
		1997-98	6999	160	7159	8959	20389	43.94

49.
तक्ता क्र. 3.4 पुढे चालू

विविध साधनांचे ओलिता खालील क्षेत्र

जिल्हा व भंडारा

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	ओलिताखालील क्षेत्र पुष्ट भागीय	विहिरी	ओलिता- खालील निव्वळ क्षेत्र	ओलिता- खालील एकूण क्षेत्र	एकूण लागवडी खालील क्षेत्र	ओलिताखालील एकूण क्षेत्राची एकूण लागव- डीखालील क्षे- त्राशी टक्के- वारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	देवरी	1995-96	4523	157	4680	5061	24789	20.42
		1997-98	3752	513	5165	23835	25028	95.23
10	साकोली	1995-96	19583	1820	21403	22717	50621	44.88
		1997-98	17158	889	19847	21897	44171	49.57
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	14852	754	15606	18792	37584	50.06
		1997-98	15925	642	16567	19736	35087	56.25
12	लाखांदूर	1995-96	4678	8076	10754	15254	50723	30.07
		1997-98	7168	4637	11805	17235	51203	33.66
13	पवनी	1995-96	3483	5346	8829	13646	51839	26.32
		1997-98	3869	5384	9253	13892	59988	23.16
14	स/अर्जुनी	1995-96	16965	1534	18499	20547	26038	78.91
		1997-98	9122	566	9699	25884	25942	99.78
जिल्हा एकूण		1995-96	169952	29610	199562	229255	526773	43.52
		1997-98	157890	25890	186878	309941	502664	61.66

टिप:- 1) 95-96 या वर्षाची माहिती सुधारित असून ती कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आलेली आहे. 2) 97-98 या वर्षाची माहिती अस्थायी असून ती जिल्हा ऋतू पिके अहवालावरून घेण्यांत आलेली आहे. 3) कृषि संचालनालय, पुणे यांचेकडून 96-97 ची सुधारित माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तसेच जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा यांचेकडून 98-99 ची अस्थायी माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारित माहिती देण्यांत आलेली नाही.

आधार :- 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे
2) जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

...३०...

तबता क्र. ३.५

निरनिराळ्या विक्रसातील मरितीचे क्षेत्र
(वर्ष १९९५-९६ व १९९७-९८)

जिल्हा - मंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

क्र.	विक्रसाचे क्षेत्र	वर्ष	संयुक्त मज्जा	सरीस	रुडो	एकूण	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	मंडारा	१५-९६	११६४४	२४६८	-	२४३	२४३	-	-	-	-
		९७-९८	११७४५	२५३२	-	-	-	-	-	-	-
२	मोहाडी	९५-९६	१८७६५	२६२८	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	२४४८६	४१००	११	२२६	२३७	-	-	-	-
३	तुमसर	९५-९६	१४९५७	७७८	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	२१२९४	-	५	८७	९२	-	८२	-	-
४	तिरोडा	९५-९६	२२२५८	११०	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	२७९१५	३७०	७	१३	२०	-	२	-	-
५	गोंदिया	९५-९६	२०६५५	२२६	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	३३७४६	३७७	-	-	-	-	२	-	-
६	आमगांव	९५-९६	१३९६४	६१	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	१४६६८	३०	-	-	-	-	-	-	-
७	गोरेगांव	९५-९६	७९९९	९७	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	७९६४	१२६	-	-	-	-	-	-	-
८	भालेकसा	९५-९६	८०५९	९७	-	-	-	-	-	-	-
		९७-९८	८७३५	४९	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू..

...51...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा व मंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदूळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	नाचणी	इतर तृणधान्ये
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
9	देवरी	95-96	4731	29	-	-	-	-	-	-	-
		97-98	20365	150	-	-	-	-	-	-	209
10	साकोली	95-96	21057	505	-	-	-	-	-	-	-
		97-98	20679	318	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	95-96	17224	313	-	-	-	-	-	-	-
		97-98	18979	203	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	95-96	13303	471	-	-	-	-	-	-	-
		97-98	15195	625	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	95-96	9999	1979	2	-	2	-	-	-	-
		97-98	10691	1615	-	3	3	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	95-96	18977	890	-	-	-	-	3	-	-
		97-98	18988	866	-	-	-	-	12	-	1
जिल्हा		95-96	203572	10849	2	243	245	-	3	-	-
एकूण		97-98	255680	11361	23	329	352	-	98	-	210

पुढे चालू.

...६२...

तबता क्र. ३.५ पुढे चालू

निम्नलिखिता पिकावलील अलिताये क्षेत्र

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

क्र.	वर्ष	एकूण नृण-धान्ये	हरम-स	नूर	वाटा-णा	इतर कड-धान्ये	एकूण कड-धान्ये	एकूण अन्न-धान्ये	ऊस	मसा-ल्याये पदा-र्थ	
१	२	३	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१ भंडारा	९५-९६	१४३५५	३	-	२	१६१	१६६	१४५२१	८५	४३१	
	९७-९८	१४२७७	३	-	१	११२	११६	१४३९३	५७	४४९	
२ मोहाडी	९५-९६	२१५९३	२	-	३	५२	५७	२१६५०	३५०	२९९	
	९७-९८	२८३२३	१२३३	७९२	४१	२६६५	४७८१	३३६०४	१४५	५९६	
३ तुमसर	९५-९६	१५७३३	२१५	-	-	५४	२६९	१६००२	५४४	३३२	
	९७-९८	२१४६८	-	८०९	३३	१४२१	२२६३	२३७३१	४७२	३९६	
४ तिमोडा	९५-९६	२२६६८	४९८	-	-	-	४९८	२२६६८	७७	१६९	
	९७-९८	२८३६७	२२०	८७८	९	१२५६	२३६३	३०६७०	७	१९१	
५ गोंदिया	९५-९६	२०९१०	-	-	-	१	१	२०९११	१७०	२६९	
	९७-९८	३४१२५	२०२	७८५	४	४२९	१४२०	३५५४५	१६१	१०३	
६ आमगांव	९५-९६	१४०२५	-	-	-	-	-	१४०२५	३	१७८	
	९७-९८	१४३९८	२९	६३	-	१७५	२६७	१५१६५	३	२२२	
७ गोर्गांव	९५-९६	८०६६	-	-	-	-	-	८०६६	२	१८९	
	९७-९८	८०९०	-	-	-	-	-	८०९०	२	१३२	
८ सालेकसा	९५-९६	८१३८	-	-	२	२	४	८१४०	३	१३५	
	९७-९८	८८१४	-	-	-	१	१	८८१५	८	५९	

पुढे चालू.

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण तृणधान्ये	हरभरा	तूर	वाटाणा	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	ऊस	मसाल्याचे पदार्थ
1	2	3	13	14	15	16	17	18	19	20	21
9	देवरी	95-96	4780	-	-	-	-	-	4780	5	164
		97-98	20724	289	162	-	828	1224	21948	4	229
10	साकोली	95-96	21562	-	-	-	-	-	21562	319	462
		97-98	20997	-	-	-	5	5	21002	90	385
11	अर्जुनी/मोर	95-96	17537	526	-	-	-	526	18063	31	521
		97-98	19182	1	-	-	3	4	19186	8	426
12	लासांदूर	95-96	13774	-	-	-	25	25	13799	271	329
		97-98	15820	8	-	-	56	64	15884	90	403
13	पवनी	95-96	11980	-	-	103	2	105	12085	471	240
		97-98	12309	-	-	118	12	130	12439	85	197
14	स/अर्जुनी	95-96	19870	120	-	-	-	120	19990	135	228
		97-98	19867	710	407	9	1840	2966	22833	135	295
जिल्हा		95-96	214669	1364	-	110	297	1771	216440	2466	3966
एकूण		97-98	267701	2695	3896	215	8798	15604	283305	1267	4033

पुढे चालू..

... 54 ...

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकांसाठी अ. विभागे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	व.	एकूण क्षेत्र	एकूण भाज. पट्टा	सुरक्षित क्षेत्र	ए. वि. क्षेत्र	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	मुईमूग	जवस सूर्य फूल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	भंडारा	95-96	52	755	-	15844	-	-	-	2	-
		97-98	19	345	-	15263	-	-	-	56	28
2	मोहाडी	95-96	87	671	-	23057	-	-	-	24	-
		97-98	179	513	-	35037	-	29	29	10	1265
3	तुमसर	95-96	93	595	-	17566	-	-	-	9	-
		97-98	86	566	-	25251	-	7	7	3	971
4	निरोडा	95-96	46	173	-	23351	-	-	-	-	-
		97-98	78	415	-	31361	-	24	24	6	4198
5	गोंदिया	95-96	39	443	-	21832	-	-	-	2	-
		97-98	26	216	-	36051	-	129	129	-	1211
6	आमगांव	95-96	14	234	-	14454	-	-	-	12	-
		97-98	34	251	2	15677	-	58	58	9	2371
7	गोसेगांव	95-96	5	203	-	8465	-	-	-	11	-
		97-98	-	217	-	8441	-	-	-	3	-
8	सालेकसा	95-96	15	147	-	8440	-	-	-	8	-
		97-98	7	70	-	8959	-	-	-	-	-

पुढे चालू...

... 55 ...

तकता क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिराळ्या पिकाखालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	एकूण फळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण साय पिके	एकूण साय पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	एकूण तंतू पिके	भुईमूग	जवस सूर्य-फल
1	2	3	22	23	24	25	26	27	28	29	30
9	देवरी	95-96	1	129	-	5059	-	-	-	2	-
		97-98	41	154	104	22480	-	30	30	-	1259
10	साकोली	95-96	57	286	-	22686	-	-	-	21	-
		97-98	26	402	12	21867	-	-	-	22	2
11	अर्जुनी/मोर.	95-96	7	153	-	18775	-	-	-	17	-
		97-98	2	101	-	19723	-	-	-	2	-
12	लासांदूर	95-96	35	696	-	15129	-	-	-	125	-
		97-98	5	704	-	17086	-	-	-	180	-
13	पवनी	95-96	75	435	-	18306	-	-	-	124	-
		97-98	42	679	201	13643	-	-	-	67	-
14	स/अर्जुनी	95-96	19	166	-	20588	-	-	-	7	-
		97-98	37	251	4	23555	-	18	18	7	2143
जिल्हा		95-96	545	5085	-	228502	-	-	-	364	-
एकूण		97-98	582	4884	323	294394	-	295	295	315	13448

पुढे चालू

56
 तबला क्र. 3.5 पुढे चालू

निरनिरात्या पिकांवालील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा - भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	तांदी पिके	तांदी पिके	धोस धोस मादक क प दार्थ	धोस धोस मादक क प दार्थ	ची पिके	घ पिके	संकीर्ण असा घ पिके	एकूण असा घ पिके	ओलितासाल एकूण क्षेत्र	
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
1	भंडारा	95-96	-	118	120	-	-	-	5	-	125	15969
		97-98	-	65	149	-	-	-	31	-	149	15412
2	मोहाडी	95-96	-	22	46	-	-	-	3	-	49	23106
		97-98	47	948	2270	-	-	-	23	-	1523	36560
3	तुमसर	95-96	-	13	22	-	-	-	-	-	22	17588
		97-98	-	206	1180	-	-	-	-	-	1187	26438
4	तिरोडा	95-96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23251
		97-98	-	210	4414	-	-	-	-	-	4438	35799
5	गोंदिया	95-96	-	-	233	-	-	-	-	-	2	21354
		97-98	13	234	1458	-	-	-	2	-	1589	37640
6	आमगांव	95-96	-	-	12	-	-	-	-	-	12	14466
		97-98	-	95	2475	-	-	-	-	-	2533	18210
7	गोरेगांव	95-96	-	-	11	-	-	-	-	-	11	8476
		97-98	-	-	3	-	-	-	-	-	3	8444
8	सालेकसा	95-96	-	-	8	-	-	-	-	-	8	8448
		97-98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8959

पुढे चालू

तक्ता क्र. 3.5 पुढे चालू
निरनिराळ्या पिकांसाठीील ओलिताचे क्षेत्र

जिल्हा : भंडारा

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसील	वर्ष	करड-ई	इतर गळी-ताची पिके	एकूण गळी-ताची पिके	तंबा-खू	इतर औष-धी व माद-क प-दार्थ	एकूण औष-धी व माद-क प-दार्थ	चा-या-ची पिके	संकीर्ण असा-घ पिके	एकूण असा-घ पिके	ओलि-तासा-लील एकूण क्षेत्र
1	2	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
9	देवरी	95-96	-	-	2	-	-	-	-	-	2	5061
		97-98	-	66	1325	-	-	-	-	-	1355	23835
10	साकोली	95-96	-	6	27	-	-	-	4	-	31	22717
		97-98	-	2	26	-	-	-	4	-	30	21897
11	अर्जुनी/मोर.	95-96	-	-	17	-	-	-	-	-	17	18792
		97-98	-	11	13	-	-	-	-	-	13	19736
12	लासांदूर	95-96	-	-	125	-	-	-	-	-	125	15254
		97-98	-	11	141	-	-	-	7	-	149	17235
13	पवनी	95-96	-	181	305	-	-	-	35	-	340	13646
		97-98	-	135	202	-	-	-	47	-	249	13892
14	स/अर्जुनी	95-96	-	2	9	-	-	-	-	-	9	20547
		97-98	6	155	2311	-	-	-	-	-	2329	26884
जिल्हा		95-96	-	342	706	-	-	-	47	-	753	229255
एकूण		97-98	66	2138	15967	-	-	-	83	-	15547	309941

टिप :- 1) 95-96 वर्षाची माहिती पूर्ण सुधारित असून कृषि आयुक्तालय, पुणे कडून पुरविण्यात आलेली आहे. 2) 97-98 ची माहिती अस्थायी असून ती जिल्हा ऋतू व पिके अहवाल यावरून घेण्यात आलेली आहे. 3) कृषि संचालनालय, पुणे कडून 96-97 ची सुधारित माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तसेच जिल्हा निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा कडून 98-99 ची अस्थायी माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारित माहिती देण्यात आलेली नाही.

आधार :- 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे. 2) जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेख, भंडारा.

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी
(वर्ष 1995-96 व 1997-98)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरीची एकूण संख्या	वगणान विहिरी डि.डि.एल पंप	उत्प्रेरक बंधनिलेले विजेचे पंप	नापरात नसलेल्या सिंचन विहिरीची संख्या	इतर विहिरीची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	1995-96	1145	845	711	427	1522
		1997-98	1561	574	1417	383	2225
2	मोहाडी	1995-96	1709	-	1010	202	1149
		1997-98	2293	432	1811	75	1266
3	तुमसर	1995-96	1965	115	1682	115	21
		1997-98	2342	32	1912	-	2446
4	तिरोडा	1995-96	1412	10	658	282	2945
		1997-98	571	-	683	309	3085
5	गोंदिया	1995-96	798	178	482	140	4573
		1997-98	1606	498	419	101	4084
6	आमगांव	1995-96	423	207	654	2	1400
		1997-98	283	191	594	10	2607
7	गोरेगांव	1995-96	184	249	278	19	3225
		1997-98	119	328	310	19	3298
8	सालेकसा	1995-96	250	-	10	54	1034
		1997-98	126	-	258	-	1289

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक : 3. 6(अ) पुढे चालू

तालुकावार सिंचन विहिरी आणि इतर विहिरी
(1995-96 व 1996-97)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसिल	वर्ष	सिंचन विहिरींची एकूण संख्या	वापरात असलेल्या विहिरींवर बसविलेले डिझेल पंप	विजेचे पंप	वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरींची संख्या	इतर विहिरींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
9	देवरी	1995-96	672	42	190	32	775
		1997-98	565	257	205	43	806
10	साकोली	1995-96	2012	166	1221	166	2305
		1997-98	2147	578	1779	348	2684
11	अर्जुनी/मोर.	1995-96	447	259	988	44	1141
		1997-98	279	184	577	42	1035
12	लाखांदूर	1995-96	2243	172	2128	244	1097
		1997-98	2393	189	2244	286	1083
13	पवनी	1995-96	2904	208	2635	453	954
		1997-98	3439	296	3030	546	897
14	स/अर्जुनी	1995-96	777	144	351	90	1027
		1997-98	791	213	501	90	1022
जिल्हा		1995-96	16941	2595	13598	2270	23168
एकूण		1997-98	18515	3772	15715	2252	27827

टिप:- 1) 95-96 वर्षाची माहिती कृषि आयुक्तालय पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली असून ती पुर्णरूपधारीत आहे. 2) 97-98 वर्षाची माहिती अस्थायी आहे. ती जिल्हा ऋतू व पिके अल्लोकावरून घेण्यांत आली. 3) कृषि संचालनालय, पुणे कडून 96-97 ची सुधारीत माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे तसेच जिल्हा निरीक्षक, भूमी अभिलेख, भंडारा कडून 98-99 ची अस्थायी प्राप्त न झाल्यामुळे सुधारीत माहिती देण्यांत आलेली नाही.

आधार : 1) कृषि आयुक्तालय, पुणे. 2) निरीक्षक भूमी अभिलेख, भंडारा.

तालुकावार कुपनलिका, हातपंप चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	यशस्वी कुपनलिकांची संख्या	बसविलेल्या हातपंपांची संख्या	बसविलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	चालू असलेल्या हातपंपांची संख्या	चालू असलेल्या विद्युत पंपांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	भंडारा	30	30	-	643	28
2	मोहाडी	27	27	-	650	19
3	तुमसर	43	43	-	783	12
4	तिरोडा	31	31	-	816	11
5	गोंदिया	94	92	-	1195	19
6	आमगांव	23	23	-	602	22
7	गोसांव	35	35	-	895	8
8	सालेकसा	49	48	-	740	3
9	देवरी	36	35	-	1068	15
10	साकोली	45	44	-	757	29
11	अर्जुनी/मोर.	19	19	-	913	17
12	लाखांदूर	26	26	-	559	18
13	पवनी	23	23	-	512	15
14	स/अर्जुनी	25	25	-	91	18
जिल्हा एकूण		506	501	-	10224	234

टिप :- 1) 1999-2000 वर्षात वीज पंप बसविण्यात आलेले नाही.

2) स्तंभ क्र. 6 व 7 मधील आकडेवारी ही संचित आहे.

आधार :- 1) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भंडारा.

2) उप अभियंता (यांत्रिकी) भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा, भंडारा.

... 61 ...

तक्ता क्र. 3.7

लघुपाटबंधा-यांची कामे

- जिल्हा - भंडारा

वर्ष 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	पूर्ण झालेली कामे (संख्या)				उपयोगात असलेली कामे (संख्या)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	स्वाजगी/सहकार	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	189	-	उ. ना	189	189	6	उ. ना	195
2	मोहाडी	169	-	-	169	169	7	-	176
3	तुमसर	466	-	-	466	466	8	-	474
4	तिरोडा	178	-	-	178	178	5	-	183
5	गोंदिया	281	-	-	281	281	8	-	289
6	आमगांव	209	-	-	209	209	-	-	209
7	गोरेगांव	292	-	-	292	292	5	-	297
8	सालेकसा	402	-	-	402	402	2	-	404
9	देवरी	197	-	-	197	197	9	-	206
10	साकोली	383	-	-	383	383	22	-	405
11	अर्जुनी/मोर.	412	-	-	412	412	20	-	432
12	लासांदूर	170	-	-	170	170	5	-	175
13	पवनी	287	-	-	287	287	4	-	291
14	स/अर्जुनी	180	-	-	180	180	18	-	198
जिल्हा एकूण		3815	-	-	3815	3815	119	-	3934

पुढे चालू.

... ४६ ...
 तक्र. क्र. ३.७ पुढे चालू
 लघुपाटबंधा-यांची कामे

जिल्हा - भंडारा

वर्ष : १९९९-२०००

अ. क्र.	तहसील	वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)				ऑलिगावलीन निठवळ क्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण	जिल्हा परिषद	राज्य	साजगी/सहकार	एकूण
	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१	भंडारा	४१३७	२३७२	उ. ना	६५०९	४१३७	२२२४	उ. ना.	६३६१
२	मोहाडी	४३३९	१७२०	-	६०५९	४३३९	११६३	-	६००२
३	तुमसर	४३८४	१७७९	-	६१६३	४३८४	८९६	-	५२८०
४	तिरोडा	३४२६	२७४५	-	६१७१	३४२६	२३७७	-	५८०३
५	गोंदिया	४४३५	२०७५	-	६५१०	४४३५	४२७	-	४८६२
६	आमगाव	३३४२	-	-	३३४२	३३४२	-	-	३३४२
७	गौसाव	३९७६	१२३७	-	५२१३	३९७६	३१०	-	४२८६
८	सालेकसा	४७०६	५१३	-	५२१९	४७०६	४९१	-	५१९७
९	देवरी	५०९३	२१०७	-	७२००	५०९३	१११४	-	६२०७
१०	साण्णीली	५८१८	६०३४	-	११८५२	५८१८	२७९८	-	८६१६
११	अर्जुनी/मोर.	६६६६	१०६६७	-	१७३३३	६६६६	८२४१	-	१४९०७
१२	लासांदूर	२८८५	११८०	-	४०६५	२८८५	३१२	-	३१९७
१३	पवनी	४८९०	११८४	-	६०७४	४८९०	४१३	-	५३०३
१४	स/अर्जुनी	२६१६	३३२२	-	५९३८	२६१६	२६३०	-	५२४६
जिल्हा एकूण		६१२१३	३६९३५	-	९८१४८	६१२१३	२३३९६	-	८४६०९

टिप- १) साजगी व सहकारी यांची माहिती उपलब्ध नाही.

२) १९९८-९९ मध्ये भंडारा तालुक्यात असलेल्या राज्य शासनाच्या उपयोगात असलेल्या कामामध्ये ९९-२००० मध्ये घट झाल्यामुळे लाभक्षेत्र कमी दर्शविण्यात आले आहे.

आधार : १) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, जि. प. भंडारा. २) कार्यकारी अभियंता भंडारा घाटबंधारे विभाग, गोंदिया. ३) जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : भंडारा

जून 2000 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प				
1	2	1)	2)	3)	4)	
1	प्रकल्पाचे नांव	इटियाडोह	बाघ प्रकल्प	बावनथडी	कालसरार	
2	प्रकल्पाचे स्थान	अर्जुनी/मोर. ता. गोठणगावजवळ गाढवी नदीवर	राज्यीय प्रकल्प 1)सिरपूर धरण ता. देवरी 2)पुजारी टोला उन्ने यी बंधारा ता. आमगांव	बावनथडी प्रकल्प ता. तुमसर सिलेगाव-जवळ काम चालू आहे	कालसरार प्रकल्प ता. साले-कसा महा जन टो-ल्याजवळ	
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	1980-81 - 805	1980-81 - 1136	1980-81 - 2003	1990 - 1477	
4	धरण अ) मंजूर झालेली उंची(मी) ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	30.00 30.00	(महा. चा वाटा) 24.69 24.69	10.36 10.36	31.00 10.00	25.32 25.32
5	कालवा अ) एकूण लांबी (कि. मी.) ब) पूर्ण लांबी	117 117	स्वतंत्र कालवा नाही	डा. 85.00 उ. 29.40	उ. 26.61 डा. 76.80	स्वतंत्र कालवा नाही
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	225.15	192.56	48.70	280.24	27.75
7	31.3.00 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	98.87	136.94	8.04	काही नाही	3.80
8	एकूण लाभक्षेत्र	80703	-	45749	39459 (महा.)	1174
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	39516	-	29716	25062 (महा.)	1174
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	39161	-	24696	17537 (महा.)	1174
11	सध्या 99-00 मध्ये ओलिता-खाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर) अ) वारमाही (खरीप) ब) हंगामी (उन्हा).	17874 8000	-	23817 6200	काही नाही काही नाही	-

... 64 ...
 तक्ता क्र. 3.8 पुढे चालू

मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पामुळे मिजणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे

जिल्हा : भंडारा

जून 2000 अखेरची

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प					
1	2	1)	2)	3)	4)	5)	6)
1	प्रकल्पाचे नांव	बोदलकसा	बघेडा	टैकेपार बो.	युलबंद	चोरख.	चांदपूर
2	प्रकल्पाचे स्थान	बोदलकसा ता. तिरोडा	बघेडा ता. तुमसर	देवलगांव ता. मोहाडी	मुरदोली ता. गोखाव	चोरख. ता. तिरोडा	चांदपूर ता. तुमसर
3	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे वर्ष क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च लाखांत	1923	1974	1979	1977	1923	1915
4	धरण						
	अ) मंजूर झालेली उंची(मी)	19.35	14.90	20.70	22.69	18.53	19.00
	ब) पूर्ण झालेली उंची(मी.)	19.35	14.90	20.70	22.69	18.53	19.00
5	कालवा						
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	97.00	36.00	18.00	63.00	106.00	115.00
	ब) पूर्ण लांबी -"-	97.00	36.00	18.00	63.00	106.00	115.00
6	कमाल क्षमता(द. ल. घ. मी)	16.45	4.54	3.67	21.45	20.80	28.88
7	31.3.00 रोजी प्रत्यक्ष साठा (द. ल. घ. मी.)	1.797	1.913	0.892	0.929	3.812	2.283
8	एकूण लाभक्षेत्र	19188	2695	1315	18718	24556	14938
9	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र	4785	629	808	3003	4336	3567
10	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	5371	1798	1315	3564	5712	7029
11	सध्या 99-00 मध्ये ओलिताखाली असलेले क्षेत्र(हेक्टर)						
	अ) ब्रारमाही						
	ब) हंगामी	2447.00	1158.00	782.00	1807.00	3140.00	4524.00

पुढे चालू.

अ. क्र.	बाब	मध्यम प्रकल्प				
1	2	7	8	9	10	11
1)	प्रकल्पाचे नांव	खैरबंदा	मानागड	खोपार	संग्रामपूर	सोरणा
2)	प्रकल्पाचे स्थान	साईटोला ता. तिरोडा	मानागड ता. साले	खोपार ता. स/अर्जुनी	संग्रामपूर ता. तिरोडा	सोरणा ता. मोहा
3)	अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	1915	1970	1981	1969	1974
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (रु. लाखात)	7.94	44.38	70.80	21.09	37.05
4)	धरण					
	अ) मंजूर झालेली उंची (उंची)	18.17	15.81	17.17	14.18	14.33
	ब) पूर्ण झालेली उंची (कि. मी.)	18.17	15.81	17.17	14.18	14.33
5)	कालवा					
	अ) एकूण लांबी (कि. मी.)	91.00	36.00	21.00	10.00	22.00
	ब) पूर्ण झालेली लांबी (कि. मी.)	91.00	36.00	21.00	10.00	22.00
6)	कमाल क्षमता (द. ल. घ. मी.)	15.95	7.05	3.56	3.87	5.73
7)	प्रत्यक्ष साठा 30.6.00 रोजीचा (द. ल. घ. मी.)	2.659	2.051	0.504	0.520	1.871
8)	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	12446	5008	3500	2979	1701
9)	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	4487	992	934	1058	679
10)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर औलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	5086	1700	1200	639	933
11)	सध्या 99-00 मध्ये औलिताखालील क्षेत्र (हेक्टर)					
	अ) बारमाही	-	-	-	-	-
	ब) हंगामी	4912.00	1017.00	724.00	624.00	998.00

टिप :- बावनथडी मोठ्या प्रकल्पाअंतर्गत 98-99 ला पूर्ण लांबी 103.41 कि. मी. वूकीने दर्शविण्यांत आली होती ती प्रत्यक्षात 20.00 कि. मी. आहे. तसेच 99-2000 ला 24.61 कि. मी. झालेली आहे.

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, बाघ इटियाडोह पाटबंधारे विभाग, गोंदिया जिल्हा भंडारा.
2) कार्यकारी अभियंता, भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया जिल्हा भंडारा
3) कार्यकारी अभियंता, बाघ व बावनथडी विभाग गोंदिया, जिल्हा भंडारा.

तक्ता क्रमांक :- 3.9

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- भंडारा

वर्ष:- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		संस्था धारण		एकूण धारण		पूर्णपणे ओलिताखालील	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.02 हेक्टरखालील	1232	8	290	2	3	-	1525	10	56	-
2	0.02 - 0.5 हेक्टर	79801	22957	12746	3235	79	16	92626	26208	20949	6061
3	0.5 - 1.0 -- " --	67074	49024	9436	6937	38	27	76548	55988	13362	9317
4	1.0 - 2.0 -- " --	70322	99131	10550	15017	26	34	80398	114182	10957	14608
5	2.0 - 3.0 -- " --	23075	55482	4172	10127	16	40	27263	65649	2662	5910
6	3.0 - 4.0 -- " --	10294	35319	1999	6869	7	23	12300	42211	1101	3508
7	4.0 - 5.0 -- " --	5108	22686	1118	4977	7	30	6233	27693	456	1888
8	5.0 - 7.5 -- " --	4983	29611	1134	6763	3	19	6120	36393	402	2200
9	7.5 - 10.0 -- " --	1417	12058	385	3288	6	48	1808	15394	105	792
10	10.0 - 20.0 -- " --	872	11110	236	2999	9	127	1117	14236	53	548
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	79	2119	33	979	3	131	115	3229	8	67
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		264257	339505	42099	61193	197	495	306553	401193	50111	44899

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक :- 3.9 पुढे चालू ..

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित

जिल्हा:- भंडारा		धारण जमिनीची संख्या.					(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)			
		वर्ष:- 1990-91								
अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	पूर्णपणे जिराईत धारण संख्या	अंशतः ओलिताखाली धारण संख्या	एकूण क्षेत्रफळ	ओलिताखालील क्षेत्र	ओलिताखालील क्षेत्र संख्या	निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्र	संपूर्ण मालकीचे व कसलेले संख्या	क्षेत्रफळ	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	0.02 हेक्टरखालील	831	9	-	-	-	56	-	1525	10
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	56535	14357	14463	4801	4337	35412	10398	92586	26199
3	0.05 - 1.0 -- "	42050	29141	20773	15119	12530	34135	21847	76499	55955
4	1.0 - 2.0 -- "	41939	54609	27731	38816	29780	38688	44388	80748	113983
5	2.0 - 3.0 -- "	12635	27894	11896	27907	19704	14558	25614	27216	65546
6	3.0 - 4.0 -- "	5474	17020	5701	18658	12374	6802	15882	12294	42192
7	4.0 - 5.0 -- "	2807	11216	2975	12609	7865	3431	9753	6233	27693
8	5.0 - 7.5 -- "	2513	13280	3176	17721	10704	3578	12904	6141	36356
9	7.5 - 10.0 -- "	765	5786	935	7358	4447	1040	5239	1799	15318
10	10.0 - 20.0 -- "	521	5746	545	6402	3913	598	4461	1117	14236
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	92	2188	17	513	198	25	265	115	3229
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		166162	181246	88212	149904	105852	138323	150751	306246	400717

तक्ता क्रमांक :- 3.9 पुढे सुरु ..

वहित धारण जमिनीच्या संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेली वहित धारण जमिन आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहितीच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा :- भंडारा

वर्ष :- 1990-91

(क्षेत्रफळ- हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी हेक्टर	संपूर्ण भाडेपट्टीचे धारण		संपूर्ण इतरांमार्फत कसलेले धारण		अंशतः मालकीचे, अंशतः भाडेपट्टीचे व इतरांमार्फत कसलेले धारण				
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	मालकीचे क्षेत्र	भाडेपट्टीचे क्षेत्रफळ	इतरांमार्फत कसलेले क्षेत्र	एकूण क्षेत्रफळ
1	2	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	0.02 हेक्टरखालील	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	0.02 - 0.05 हेक्टर	-	-	30	9	10	-	-	-	-
3	0.05 - 1.0 -- "	-	-	36	24	13	7	-	2	9
4	1.0 - 2.0 -- "	-	-	93	106	57	59	-	34	93
5	2.0 - 3.0 -- "	-	-	5	9	42	65	-	29	94
6	3.0 - 4.0 -- "	-	-	-	-	8	12	-	7	19
7	4.0 - 5.0 -- "	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	5.0 - 7.5 -- "	-	-	-	-	8	13	-	24	37
9	7.5 - 10.0 -- "	-	-	-	-	9	38	10	28	76
10	10.0 - 20.0 -- "	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	20.0 हेक्टर पेक्षा जास्त	-	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण (सर्व क्षेत्रफळ श्रेणी)		-	-	164	148	143	194	10	124	328

आधार : महा. शासनाच्या कृषि विभागाने 1990-91 मध्ये घेतलेल्या कृषि गणनेतील सांख्यिकी तक्ते

... 69 ...

तक्ता क्रमांक : 3.10

कृषिविषयक अवजारे - कृषि गणना

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1992

अ. क्र.	तहसील	नांगरांची संख्या		बैलगा-इया संख्या	ऊसाचे घरक		ओलीतासाठी		ट्रॅक्टर संख्या	तेलघाणी	
		लाक-डी	लोख-डी		शक्ति-वर चाल-णारे	बैल म-दतीने चाल-णारे	तेला-वर चाल-णारे पंप	विद्युत पंप		विद्यु-त श-क्तिवर चाल-णारी	इतर शक्ति-वर चाल-णारी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	भंडारा	8542	774	4846	20	-	251	793	165	6	-
2	मोहाडी	9301	7678	2502	-	7	387	525	73	-	1
3	चूमसर	15102	8180	3846	6	36	886	768	182	-	-
4	तिरोडा	16504	13350	8850	5	6	227	414	42	32	-
5	गोंदिया	21284	15419	13577	-	47	255	472	170	-	-
6	आमगांव	11949	548	7064	-	-	170	543	38	-	-
7	गोरेगांव	15726	1076	1622	-	14	88	77	29	-	-
8	सालेकसा	8910	3	5166	-	-	283	61	6	-	-
9	देवरी	13944	636	3946	-	5	216	187	35	2	-
10	साकोली	11469	791	8887	8	44	430	1346	260	46	18
11	अर्जुनी/मोर.	19754	740	8653	-	-	911	345	273	-	-
12	लासांदूर	11595	190	6253	-	1	216	828	110	-	-
13	पवनी	9733	9598	1913	-	-	130	665	75	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		173303	58933	77126	39	160	4450	7024	1459	86	19

टिप-11वरील आकडेवारी अस्थायी आहे. 21सडक अर्जुनी येथे पं. स. स्थापन झाली नाही. त्यामुळे ह्या तालुक्याची माहिती गोरेगांव, देवरी व अर्जुनी/मोर. तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार : पशु गणना - 1992 (अस्थायी आकडेवारी)

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सद्दूश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	बा				ब						
		(अ)	दुष्काळ	व	ति व्र	टंचाई	मदती-कामा-		केले-शेत ज-			
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त कुटुंबे संख्या	जमीन महसूल पूर्ण वा निलंबन दि-लेली गा-वे संख्या	अंदाजित हानी पिक न येणे	पशु-धन माल-मत्ता इ.ची हानी	ती घेतलेली कामे	घेतलेल्यांची संख्या	रुपये (ला-खा-त)	रुपये (ला-खा-त)	मिन अधि-नियम साली दिले-ली त-गाई-रुपये

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	भंडारा	174										
2	मोहाडी	108										
3	तुमसर	150										
4	तिरोडा	129										
5	गोंदिया	147										
6	आमगांव	89										
7	गोरेगांव	104			..... निस्क.....							
8	सालेकसा	85										
9	देवरी	131										
10	साकोली	158										
11	अर्जुनी/मोर.	177										
12	लासांदूर	114										
13	पवनी	157										
14	भ/अर्जुनी	108										

जिल्हा 1831

एकूण

पुढे चालू..

...71...

तत्का क्रमांक 3.11 पुढे चालू.

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सदृश परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1999-2000

अ. तहसील	ब											
	(ब)	अ	व	र्ष	ण	स	दृ	श	प	रि	स्थि	ती
एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक-संख्या	जमिन महुसु-ल पूर्ण निलंब-न दि-लेली गावे संख्या	जमिन	अंदाजित हानी रु. पिक पशु-धन माल-मत्ता इ.	मदती-ची हा-ती घे-तलेली कामे	कामा-वर घेतले-ल्यांची संख्या	केले-ला स्वर्च रुपये	शेत ज-मिन अधि-निय-मासा-ली दि-लेली तगाई रुपये			
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1	भंडारा	174										
2	मोहाडी	108										
3	तुमसर	150										
4	तिरोडा	129										
5	गोदिया	147										
6	आमगांव	89										
7	गोखांव	104										
8	सालेकसा	85										
9	देवरी	131										
10	साकोली	158										
11	अर्जुनी मोर.	177										
12	लासांदूर	114										
13	पवनी	157										
14	सडक अर्जुनी	108										
	जिल्हा	1831										
	एकूण											

पुढे चालू..

तक्ता क्रमांक: 3.11 पुढे चालू.

दुष्काळ, टंचाई व टंचाई सक्षम परिस्थितीची माहिती

जिल्हा : भंडारा

वर्ष : 1999-2000

अ.	तहसील	बा		जमिन	अंदाजित	मदती	कामा-	केले-	शेत ज-		
		(क)	पू							र	
		एकूण गावे संख्या	ग्रस्त गावे संख्या	ग्रस्त लोक-संख्या	महसु-ल पूर्ण निलंब-न दि-लेली गावे संख्या	हानी रु. पिक पशु-धन माल-मत्ता इ.	ची हा-ती घे-तलेली कामे	वर घेतले-ल्यांची संख्या	ला स्वर्च रुपये	मिन अधि-निय-माखा-ली दि-लेली तगाई रुपये	
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	भंडारा	174	11	1450	-	42.90	0.06	-	-	-	-
2	मोहाडी	108	1	-	-	52.80	-	-	-	-	-
3	तुमसर	150	5	217	-	96.60	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	129	5	-	-	2.43	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	147	4	-	-	1.90	-	-	-	-	-
6	आमगांव	89	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	85	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	131	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	158	-	-	-	-	0.10	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	177	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	114	3	538	-	99.60	-	-	-	-	-
13	पवनी	157	6	376	-	48.00	-	-	-	-	-
14	सडक अर्जुनी	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	1831	35	2581	-	344.23	0.16	-	-	-	-

आधार : मा. जिल्हाधिकारी (महसूल शाखा), भंडारा

टंचाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती
जिल्हा : भंडारा वर्ष : 1999-2000

अ. क्र.	तहसील	मंडळाचे संख्या	मंडळातील गावांची संख्या	ग्रस्त गावांची संख्या
1	2	3	4	5
1	भंडारा	4	174	-
2	मोहाडी	4	108	-
3	तुमसर	4	150	-
4	तिरोडा	4	129	-
5	गोंदिया	5	147	-
6	आमगांव	3	89	-
7	गोरेगांव	2	104	-
8	सालेकसा	2	85	-
9	देवरी	2	131	-
10	साकोली	4	158	-
11	अर्जुनी/मोर.	4	177	-
12	लासांदूर	4	114	-
13	पवनी	4	157	-
14	स/अर्जुनी	3	108	-
जिल्हा एकूण		49	1831	-

आधार : टंचाई शाखा, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा: भंडारा

अ. क्र.	तहसील	विदेशी/संकरित गाई व बैल				एकूण (3 ते 6)
		अडीच वर्षावरील बैल				
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले वच्चू	पैदाशी व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामा करिता उप- योगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामा- साठी उपयो- गात न आणलेले बैल	
1	2	3	4	5	6	7
1	भंडारा	28	49	488	26	589
2	मोहाडी	33	32	392	11	468
3	तूमसर	58	71	257	33	419
4	तिरोडा	30	21	43	21	116
5	गोंदिया	9	4	132	3	148
6	आमगांव	4	5	107	12	128
7	गोखांब	26	35	174	26	261
8	सालेकसा	3	5	75	-	83
9	देवरी	8	14	105	8	135
10	साकोली	74	67	483	100	724
11	अर्जुनी/मोर	21	82	103	20	226
12	लासांदूर	8	25	225	10	268
13	पवनी	32	19	332	17	450
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		332	429	2966	287	4014

...75...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	विदेशी / संकरित गाई व बैल					
		अडीच वर्षांवरील गाई			एकूण गाई	विदेशी/संकरित अडीच वर्षांपर्यंत	एकूण विदेशी संकरित गाई व बैल (7+11+12)
8	9	10	11	12			
1	भंडारा	1407	799	64	2270	2359	5218
2	मोहाडी	1575	1129	115	2819	2358	5645
3	तूमसर	704	436	36	1176	1355	2950
4	तिरोडा	120	152	11	283	329	727
5	गोंदिया	514	311	8	833	837	1818
6	आमगांव	140	103	6	249	372	749
7	गोरेगांव	239	180	29	488	418	1167
8	सालेकसा	62	52	-	114	131	328
9	डेवरी	200	215	17	432	470	1037
10	साकोली	1648	1223	109	2980	3115	6819
11	अर्जुनी/मोर.	258	277	20	555	500	1281
12	लासांदूर	254	288	24	566	612	1446
13	पवनी	979	878	27	1884	1684	4018
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		8100	6043	466	14649	14540	33203

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल						
		तीन वर्षावरील बैल			तीन वर्षावरील गाई			
		केवळ पै- दाशीसा- ठी वापर- लेले वळू	पैदाशी व कामाकरि- ता उपयो- गात आण- लेले	केवळ कामा- करिता वापरलेले	इतर बैल	एकूण 3 वर्षाव- रील बै- ल(14+15 +16+17)	दुभत्या	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या गाई
1	2	14	15	16	17	18	19	20
1	भंडारा	57	365	16425	312	17159	4192	5975
2	मोहाडी	217	432	18441	346	19436	4312	5999
3	तूमसर	400	661	29363	604	31028	13788	7849
4	तिरोडा	422	573	25572	1028	27595	5678	11769
5	गोंदिया	253	125	33983	352	34713	11442	12563
6	आमगांव	59	206	19015	289	19569	3602	7252
7	गोखांव	112	201	26679	549	27541	5823	10632
8	सालेकसा	-	1	14115	16	14132	2884	7078
9	देवरी	261	652	26887	524	28324	6155	13099
10	साकोली	456	632	38934	487	40509	5935	15775
11	अर्जुनी/मोद	223	572	35579	384	36758	6053	15972
12	लासांदूर	-	403	21643	106	22152	2572	6922
13	पवनी	226	307	18064	127	18724	2698	7291
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2686	5130	324700	5124	337640	75134	128176

पुढे चालू

...77...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	देशी गाई व बैल				
		३ वर्षांवरील गाई इतर	एकूण गाई	तीन वर्ष व त्याखालील देशी वासरे	एकूण देशी गाई व बैल (18+22+23)	विदेशी / संकरीत व देशी एकूण गाई व बैल (13+24)
1	2	21	22	23	24	25
1	भंडारा	129	10296	10777	38232	48450
2	मोहाडी	268	10579	9720	39735	45380
3	तूमसर	627	22264	27891	81183	84131
4	तिरोडा	41	17488	14668	59749	60476
5	गोंदिया	188	24193	22460	81366	83184
6	आमगांव	221	11075	10304	40948	41697
7	गोखांव	350	16805	14035	58381	49548
8	सालेकसा	4	9966	9319	33417	33745
9	देवरी	268	19522	17544	65390	66427
10	साकोली	790	22500	20571	83580	90399
11	अर्जुनी/मोर.	197	22222	17329	76309	77590
12	लाखांदूर	44	9538	9566	41255	42701
13	पवनी	26	10015	8564	37303	41321
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		3153	206463	192745	736848	770051

पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू
तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व रेंडे					३ वर्षांवरील म्हशी	
		तीन वर्षांवरील रेंडे			इतर	एकूण रेंडे (26 ते 29)	दुभत्या	आटलेल्या व न व्यायलेल्या
1	2	26	27	28				
1	भंडारा	131	68	66	50	315	4177	3204
2	मोहाडी	117	32	66	31	246	4152	3905
3	तूमसर	247	283	1899	169	2598	6998	3735
4	तिरोडा	253	172	760	80	1265	3379	4536
5	गोंदिया	215	313	4312	96	4936	6009	4613
6	अमगांव	63	174	3463	141	3841	1563	1672
7	गोरगांव	63	150	4069	149	4431	2077	1851
8	सालेकसा	3	6	3457	20	3486	816	1191
9	देवरी	66	240	6443	128	6875	1112	1346
10	साकोली	307	259	1858	175	2599	5544	6269
11	अर्जुनी/मोर.	51	141	3812	73	4077	2149	3270
12	लासांदूर	38	31	219	13	301	1836	2932
13	पवनी	45	18	39	17	119	2379	3187
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1599	1887	30463	1140	35089	42191	41711

पुढे चालू.

... 79 ...

तक्ता क्रमांक 4.1 पुढे चालू

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा & भंडारा

अ. क्र.	तहसील	म्हशी व डे			एकूण म्हशी व डेके (30+34+35)	एकूण गोजातीय (25+36)
		३ वर्षावरील म्हशी इतर	एकूण म्हशी (31 ते 33)	डेक ३ वर्षे व त्याहालील		
1	2	33	34	35	36	37
1	भंडारा	122	7493	4601	12409	55859
2	मोहाडी	206	8263	4728	13237	52617
3	तूमसर	408	11141	13141	26288	111016
4	तिरोडा	18	7933	4807	14005	74431
5	गोंदिया	65	10687	7741	23365	106549
6	आमगांव	44	3279	3229	10410	52107
7	गोरेगांव	83	4011	3088	11525	71073
8	सालेकसा	2	2609	1754	7283	41034
9	देवरी	50	2508	2310	11633	73110
10	साकोली	214	12027	8816	23242	113641
11	अर्जुनी/मोर.	24	5443	4553	14078	91668
12	लासांदूर	7	4775	2777	7853	50554
13	पवनी	19	5585	3300	9004	50325
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1252	85154	64738	134981	955032

पुढे चालू.

तहसीलवार पशुधन (1992 च्या पशुगणनेप्रमाणे)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मेंढया	बक-या	घोडे व शिंगरे	इतर पशुधन	एकूण पशुधन (37 ते 41)	एकूण कोंबडया	एकूण कुक्कुट पक्षी
1	2	38	39	40	41	42	43	44
1	भंडारा	222	24854	21	618	81374	52505	52556
2	मोहाडी	53	20793	4	682	80149	50921	51411
3	तूमसर	235	29819	-	3070	144140	81121	81410
4	तिरोडा	10	24234	29	440	99194	38899	40557
5	गोंदिया	30	37553	14	2608	146754	145981	150036
6	आमगांव	-	14036	2	888	67033	34813	35475
7	गोसागांव	-	22119	2	582	93776	52360	52970
8	सालेकसा	5	12959	2	713	54713	31178	31478
9	देवरी	7	18947	2	1818	98834	65438	66038
10	साकोली	-	39683	5	1801	155130	127097	128046
11	अर्जुनी/मोर.	49	20119	-	314	112148	95867	97727
12	लासांदूर	577	21886	-	243	73260	39710	40002
13	पवनी	1154	24505	12	399	76395	55268	55964
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		2342	311307	93	14176	1282950	871158	883670

टिप- 1) अर्जुनी येथे प. स. स्थापन झालेली नाही. या तालुक्याची माहिती संबंधित तालुक्यांत समाविष्ट आहे. 2) पशु गणना 1992 ची माहिती स्थायी असून ती पशु संचालनालय, पुणे यांचेकडून पुरविण्यांत आली.

आधार : पशुगणना 1992 (अस्थायी आकडेवारी)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार								
		पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रे	पशुरोग अन्वेषण केंद्रे/प्रयोगशाळा	फिरते पशुरोग नियंत्रण पथके	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	दक्षता पथके		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	1	-	2	2	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	3	5	-	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	2	5	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	3	4	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	-	-	2	8	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	2	5	-	-	-	-	1
7	गोरेगांव	-	-	3	1	-	-	-	-	-
8	सालेकमा	-	-	2	2	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	2	3	-	-	-	1	-
10	साकोली	-	-	4	2	-	-	-	-	1
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	3	7	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	2	6	-	-	-	1	-
13	पर्वनी	-	-	4	4	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	1	3	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		1	-	35	57	-	-	-	2	2

... 32 ...
 तत्का क्रमांक : 4.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालिकावार संख्या : 1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवैद्यकीय संस्थांचा प्रकार										
		कृत्रिम स्तन प्रशिक्षण केंद्रे	विभागीय कृत्रिम स्तन केंद्रे	जिल्हा कृत्रिम स्तन केंद्रे	आधार भूत ग्राम केंद्रे	कृत्रिम स्तन केंद्रे	जिल्हा परिषद डाक डील	स्तन केंद्रे	विभागीय ग्राम केंद्रा- साली लील	पशुपे- दास केंद्रे	सधन कुक्कु- ट वि- कास गट	मेष पैदा- स केंद्रे
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	भंडारा	-	1	1	1	4	5	5	-	1	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	8	2	2	-	-	-	-
3	तुमसर	-	-	-	-	7	-	6	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	1	-	-	7	-	5	-	1	-	-
5	गोंदिया	-	1	-	-	10	2	6	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	7	1	1	-	-	-	-
7	गोर्गांव	-	-	-	-	4	-	3	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	1	-	-	5	-	7	-	-	-	-
10	साकोली	-	1	-	-	6	1	11	-	-	-	-
11	अर्जुनी/भोर.	-	-	-	-	10	1	3	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	3	1	1	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		-	5	1	1	92	15	52	-	2	-	-

टिप:- 1) स्तंभ क्र. 20 मध्ये आय. पी. डी. सी. निस्क असून एन. सी. डी. सी. बाबत आकडेवारी दिलेली आहे.

आधार : 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उपसंचालक, भंडारा.
 2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या वर्ष (1999-2000)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संसर्गजन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण	मृत्यू
1	2	3	4

1. एकूण पशूधनाची मृत्यू संख्या

गाई, म्हशी व बैल

अ) घटसर्प

ब) लाळ्या (पायलाग)

क) फ-या

ड) फासी

इ) सरा

फ) देवी

ग) इतर

एकूण :-

2. मेंढ्या व बक-या

अ) फ-या

ब) न्युमोनिया

क) लाळ्या (पायलाग)

ड) देवी

इ) इतर

एकूण :-

3. कोंबड्या

अ) राणीखेत (मानमोडी)

ब) देवी

क) बुळकांडी

ड) इतर

एकूण :-

टिप- 1999-2000 या वर्षी रोगांच्या प्रकारानुसार पशूंच्या लागण व मृत्यूची संख्या निसंक आहे.

आधार :- 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, भंडारा.

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. भंडारा.

... 84 ...

तक्ता क्रमांक 4.3 (अ)

विविध पशुवैद्यकीय संघांचे कार्य वर्ष (1999-2000)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	स्वयं-करण केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या जनावरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा अंतर्गत जन्मास आलेल्या वामरांची संख्या		लस टोचलेल्या जनावरांची संख्या
					एकूण वासरे	स्तंभ-6 पैकी संकरित वासरांची संख्या	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	40023	3654	5520	2141	1628	122327
2	मोहाडी	28458	2369	3837	1417	1175	63279
3	तुमसर	36977	2542	3472	1290	717	79493
4	तिरोडा	19262	2348	2271	787	542	63785
5	गोंदिया	35891	4436	3269	957	440	82599
6	आमगांव	29898	2967	2044	650	403	46898
7	गोहागांव	20155	2528	2566	789	512	46651
8	सालेकसा	10523	1442	586	202	96	39718
9	देवरी	24847	2453	1031	292	127	62361
10	साकोली	43297	4188	6705	2691	1929	124283
11	अर्जुनी/मोर.	32295	2291	2024	627	333	41694
12	लासांदूर	40374	2315	2575	826	471	80182
13	पवनी	26989	1979	3559	1289	1164	51170
14	स/अर्जुनी	15756	2743	2398	852	624	60841
जिल्हा एकूण		404745	38255	41857	14810	10161	965281

आधार - 1) जिल्हा पशुसंवर्धन उप संचालक, भंडारा.

2) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जि. प. भंडारा.

तबता क्रमांक 4.4

मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या(1999-2000)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	पशुवध गृहांची संख्या	एकूण कत्तल केलेली जनावरे(संख्या)						
			गायी व बैल	म्हशी व रडे	मेंढया	शेळ्या/ बक-या	डुकरे	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	1	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	1	-	-	1	1780	-	-	1781
4	तिरोडा	1	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	1	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोखाव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	1	-	-	-	2050	-	-	2050
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		5	-	-	1	3830	-	-	3831

टिप- तिरोडा आणि गोंदिया नगरपरिषद क्षेत्रातील अधिकृत कत्तलखाने बंद अवस्थेत असल्यामुळे माहिती निरंक आहे.

आधार : जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

... 86 ...

तक्ता क्रमांक 4.5

जिल्ह्यातील वनक्षेत्र वर्ष (1999-2000)

जिल्हा : भंडारा

(वनक्षेत्र चौ. कि. मी.)

अ. क्र.	विभाग	राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत	ए कू ण
1	2	3	4	5	6
1	महसूल विभाग	-	-	579	579
2	वन विभाग	2279	1129	364	3772
जिल्हा एकूण		2279	1129	943	4351

टिप :- स्तंभ क्र. 3 मधील वन विभागाखालील "राखीव" क्षेत्रात महाराष्ट्र वन विकास महामंडळाकडे हस्तांतरित केलेल्या वन क्षेत्राचा समावेश करण्यांत आलेला आहे.

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

जिल्हयातील मुख्य व गौण वन उत्पादने वर्ष (1999-2000)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	वन उत्पादने	संदर्भ वर्षातील एकूण उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्री केलेले उत्पादन	संदर्भ वर्षातील एकूण विक्रीचे मूल्य (मागील शिलकी उत्पादन धरून) (रु. हजारांत)
1	2	3	4	5
1	इमारती लाकूड (हजार घमी)	80.38	80.38	20484
2	जळकू लाकूड (हजार घमी)	46.40	46.40	9048
3	चंदन लाकूड (हजार घमी)	-	-	-
4	गौण वन उत्पादने			
	अ) बांबू (संख्या)	594347	594347	9843
	ब) गवत इत्यादि (क्विंटल)	130	130	6
	क) विडी पाने (स्टॅ. बॅग)	101885	101885	20761
	ड) डिंक (क्विंटल)	4178.90	4178.90	314
5	इतर			
	1. आपटा पाने	-	-	-
	2. मोहाची फुले (क्विं.)	8588.02	8588.02	49
	3. साणी व सनिजे	-	-	-
	4. हिरडा (क्विंटल)	1480.50	1480.50	52
	5. आंबा	-	-	-
	6. खिरणी फळे (क्विंटल)	25.00	25.00	8
	7. लास (क्विंटल)	1981.10	1981.10	162
	8. सिताफळ (क्विंटल)	100.00	100.00	24
6	एकूण गौण उत्पादने (4+5)	-	-	31219
जिल्हा एकूण किंमत (1+2+3+6)				60751

आधार :- 1) उप वन संरक्षक, भंडारा व गोंदिया वन विभाग, जिल्हा भंडारा.

जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय वर्ष (1999-2000)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	नदीची लांबी (किमी)	मत्स्यव्यवसायासाठी अनुकूल क्षेत्रातली, सरोवरे व जलाशयांचे एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मत्स्यव्यवसायासाठी आणलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मे. टन)	पकडलेल्या माशांची उत्पादकास मिळालेली किंमत (रुपये लाखांत)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापरलेले मत्स्यबीज (लाखांत)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	-	1568	1078	1552	232.08	54.00
2	मोहाडी	-	1800	1600	1585	237.75	52.35
3	तुमसर	-	2242	2200	1705	255.75	32.85
4	तिरोडा	-	2419	1800	2725	408.75	65.75
5	गोंदिया	-	2277	2000	2492	373.80	80.55
6	आमगांव	-	633	620	1801	270.15	45.30
7	गोरेगांव	-	1896	1488	2705	405.75	100.20
8	सालेकसा	-	3928	3130	3800	570.00	96.00
9	देवरी	-	1907	1800	1603	240.45	72.50
10	साकोली	-	2924	2609	2435	365.25	91.25
11	अर्जुनी/मोर.	-	8223	7901	4730	709.50	191.00
12	लाखांदूर	-	1183	1000	1028	154.20	45.85
13	पवनी	-	2048	1458	1340	201.00	42.50
14	स/अर्जुनी	-	1272	951	595	89.25	34.22
जिल्हा एकूण		620	34320	29624	30096	4521.68	1004.32

टिप :- स्तंभ क्र. 3 ची माहिती तालूकावार उपलब्ध नाही.

आधार :- सहाय्यक संचालक, मत्स्यव्यवसाय, भंडारा.

तबता क्रमांक 5.1

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा : महारा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार		
			नोद- णी झा- लेले	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पिक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	1	-	1	16	7	9
2	मटन मासे फळभाज्या, तेल इ. उत्पादन	151	7	-	5	148	143	5
3	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	7	-	7	145	141	4
4	कडधान्यापासून निर्मित उत्पादन	153	396	24	271	1386	1294	92
5	इतर खाद्यान्न उत्पादन	154	4	2	2	190	156	34
6	मादक पेयांचे उत्पादन	155	12	2	9	50	50	-
7	तंबाखुच्या वस्तूंचे उत्पादन	160	3	-	2	58	46	12
8	सुत कातने, विणने व कापड तयार करणे	171	1	-	1	10	10	-
9	पादत्राणे तयार करणे	192	2	-	2	14	14	-
10	लाकूड कापायची गिरणी इत्यादी	201	79	3	67	253	253	-
11	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने	210	3	1	2	172	172	-
12	शुध्द पेट्रोलियम निर्मित उत्पादने	232	2	-	2	13	13	-
13	मूळ रासायनिक-पदार्थांचे उत्पादन	241	11	1	5	67	67	-
14	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	242	9	-	4	257	253	4
15	रबरापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	251	4	1	3	16	16	-
16	प्लास्टिक वस्तूंचे उत्पादन	252	1	-	-	-	-	-
17	अधातू खनिजांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गी- करण न झालेले)	269	13	-	10	274	169	105
18	मूळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	271	4	-	4	2104	2057	47
19	धातूचे साचे बनविणे	273	1	-	-	-	-	-
20	बांधकामाशी निगडित धातूची उत्पादन, टाक्या, वाफेवर चालणारी विद्युत निर्मित यंत्र	281	5	1	2	18	18	-
21	धातूंच्या इतर वस्तूंचे उत्पादन	289	44	1	27	494	493	1

पुढे चालू..

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ 11 मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
1	पिक भाजीपाला व फळांची लागवड	011	3	-	-
2	मटन मासे फळ भाज्या, तेल इ. उत्पादन	151	46	2	4
3	दुधापासून निर्मित पदार्थांचे उत्पादन	152	52	-	-
4	कडधान्यापासून निर्मित उत्पादन	153	357	101	387
5	इतर खाद्यान्न उत्पादन	154	56	-	-
6	मादक पेयांचे उत्पादन	155	16	1	4
7	तंबाखुच्या वस्तूंचे उत्पादन	160	18	1	6
8	सूत कातणे, विणणे व कापड तयार करणे	171	3	-	-
9	पादत्राणे तयार करणे	192	4	-	-
10	लाकूड कापायची गिरणी इत्यादी	201	67	9	29
11	कागद व कागदापासूनची इतर उत्पादने	210	60	-	-
12	शुध्द पेट्रोलियम निर्मित उत्पादने	232	4	-	-
13	मूळ रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	241	20	5	28
14	इतर रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन	242	77	5	38
15	रबरापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	251	5	-	-
16	प्लास्टिक वस्तूंचे उत्पादन	252	-	1	8
17	अधातू खनिजांचे उत्पादन (इतरत्र वर्गी- करण न झालेले)	269	63	3	20
18	मूळ लोखंड व स्टीलचे उत्पादन	271	716	-	-
19	धातूचे साचे बनविणे	273	-	1	8
20	बांधकामाशी निगडित धातूची उत्पादन, टाक्या, वाफेवर चालणारी विद्युत निर्मिती यंत्र	281	5	2	18
21	धातूच्या इतर वस्तूंचे उत्पादन	289	142	16	111

...91...

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्रं.	उद्योग गट	संके- तांक	कारखाने संख्या			स्तंभ 6 मधील कार- खान्यातील कामगार			
			नोंद- णी झा- लेली	बंद	प्रपत्रे पाठ- विणारे चालू	ए कू ण	पु रु ष	स्त्रि या	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
22	विजेचे दिवे व उपकरणांचे उत्पादन	315	2	1	1	9	9	-	
23	मोटर वाहनांचे उत्पादन	341	1	-	1	396	396	-	
24	मोटर वाहनासाठी सूट्या भागाचे उत्पादन	343	4	1	2	153	153	-	
25	लाकडी सामानाचे उत्पादन	361	4	-	1	7	7	-	
26	यांत्रिक वाहनांची देखभाल व दुरुस्ती	502	6	-	4	267	259	8	
27	वाहनाकरीता लागणा-या हंधनाची किरकोळ विक्री	505	21	-	19	88	88	-	
28	अकृषि उप उत्पादनांची घाऊक विक्री	514	1	-	1	12	12	-	
29	घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	526	1	-	1	6	6	-	
30	परीवहन संबंधी व्यवसाय, ट्रॅव्हल एजंसीचा व्यवसाय	630	1	1	-	-	-	-	
एकूण जिल्हा बेरीज				650	39	456	6623	6302	321

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक 5.1 पुढे चालू

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या वर्ष (1999)

जिल्हा भंडागः

अ. क्रं.	उद्योग गट	संके- तांक	काम केलेल्या श्रम दिनांची एकूण संख्या (हजारात)	संख्या	
				प्रपत्र न पाठवि- णारे चालू कारखाने	स्तंभ ii मधी- ल कारखान्या- तील काम- गार
1	2	3	10	11	12
22	विजेचे दिवे व उपकरणांचे उत्पादन	315	3	-	-
23	मोटार वाहनांचे उत्पादन	341	119	-	-
24	मोटार वाहनासाठी सूट्या भागांचे उत्पादन	343	47	1	8
25	लाकडी सामानांचे उत्पादन	361	2	3	58
26	यांत्रिक वाहनांची देखभाल व दुरुस्ती	502	89	2	75
27	वाहनांकरीता लागणाऱ्या इंधणाची किरकोळ विक्री	505	32	2	8
28	अकृषि उप उत्पादनांची घारूक विक्री	514	4	-	-
29	घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	526	2	-	-
30	परिवहन संबंधी व्यवसाय, ट्रॅव्हल एजन्सीचा व्यवसाय	630	-	-	-
एकूण जिल्हा बेरीज			2011	155	810

आधार - संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	10 कामगारांपेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	01 शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवा उद्योग	-	-	1	16	-	-	-	-	-	-
2	15 खाद्य पदार्थ व मादक पेयाचे उत्पादन	380	1698	9	111	4	137	4	222	1	146
3	16 तंबासु संबंधित पदार्थांचे उत्पादन	1	6	-	-	2	58	-	-	-	-
4	17 वस्त्र निर्मिती	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-
5	19 चामडे रंगविणे व तयार करणे, चामड्यांच्या वस्तूची निर्मिती	1	4	1	10	-	-	-	-	-	-
6	20 लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तूचे उत्पादन	76	282	-	-	-	-	-	-	-	-
7	21 कागद व कागदांपासून निर्मित वस्तूचे उत्पादन	-	-	1	15	-	-	-	-	1	167
8	23 भाजलेले दगडी कोळसा, शुद्ध पेट्रोलचे उत्पादने व आण्विक जळण	2	13	-	-	-	-	-	-	-	-
9	24 रसायने व त्यावर आधारित उत्पादने	12	66	2	23	3	90	-	-	2	211
10	25 रबर व प्लास्टिकची उत्पादने	3	12	1	12	-	-	-	-	-	-
11	26 इतर अधातू स्वनिज वस्तूचे उत्पादन	8	56	2	26	-	-	3	212	-	-

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा - मंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतक	10 कामगारांपेक्षा कमी		10 ते 19 कामगार		20 ते 49 कामगार		50 ते 99 कामगार		100 ते 499 कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	27 मूळ धातूचे उत्पादन	1	8	-	-	-	-	-	-	3	963
13	28 धातूच्या फॅब्रीकेटेड वस्तूंची निर्मिती (यंत्रे व उपकरणे वगळून)	37	244	7	73	2	70	-	-	1	254
14	31 विजेची यंत्रे व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-
15	34 मोटार वाहने, ट्रॅलर व सेमी ट्रॅलरचे उत्पादन	1	8	1	10	-	-	-	-	2	539
16	36 लाकडी सामानाचे उत्पादन (इतर वर्गीकरण न झालेले)	2	15	-	-	2	50	-	-	-	-
17	50 यांत्रिक वाहनांची विक्री देखभाल व दुरुस्ती, वाहनाच्या इंधनाचे किरकोळ विक्री	21	96	-	-	5	188	-	-	1	154
18	51 घाऊक व दलाली व्यापार (यांत्रिक वाहनाव्यति रिक्त)	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-
19	52 किरकोळ विक्री (यांत्रिक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		547	2523	27	318	18	593	7	434	11	2424

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेतांक	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए. व. कु. ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1	01 शेतकी, शिकारी व त्या- संबंधी सेवा उद्योग	-	-	-	-	-	-	1	16
2	15 साद्य पदार्थ व मादक पेयाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	398	2814
3	16 तंबासु संबंधीत पदा- र्थाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	3	64
4	17 वस्त्र निर्मिती	-	-	-	-	-	-	1	10
5	19 चामडे साविणे व तयार करणे, चामड्यांच्या वस्तुंची निर्मिती	-	-	-	-	-	-	2	14
6	20 लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तुंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	76	282
7	21 कागद व कागदापासून निर्मित वस्तुंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	2	172
8	23 भाजलेले दगडी कोळसा, शुध्द पेट्रोलचे उत्पादने व आण्विक जळण	-	-	-	-	-	-	2	13
9	24 रसायने व त्यावर आधारीत उत्पादने	-	-	-	-	-	-	19	390
10	25 रबर व प्लास्टिकचे उत्पा- दने	-	-	-	-	-	-	4	24
11	26 इतर अधातू स्वनिज वस्तुंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	13	294

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक 5.2 पुढे चालू

चालू कारखान्यांचे व कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योगनिहाय वर्गीकरण सन 1999

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व संकेत	500 ते 999 कामगार		1000 ते 4999 कामगार		5000 व हून अधिक		ए. कू. ण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
12	27 मूळ धातूचे उत्पादन	-	-	1	1141	-	-	5	2112
13	28 धातूच्या फॅब्रीकेटेड वस्तूची निर्मिती (यंत्रे व उपकरणे वगळून)	-	-	-	-	-	-	47	641
14	31 विजेची यंत्रे व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	-	-	-	-	-	-	1	9
15	34 मोटार वाहने, ट्रॅलर व सेमी ट्रॅलरचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	4	557
16	36 लाकडी सामानाचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	-	-	-	-	-	-	4	65
17	50 यांत्रिक वाहनांची विक्री, देखभाल व दुरुस्ती, वाहनांच्या इंधनाची किरकोळ विक्री	-	-	-	-	-	-	27	488
18	51 घाऊक दलाली व्यापार (यांत्रिक वाहनाव्यतिरिक्त)	-	-	-	-	-	-	1	12
19	52 किरकोळ विक्री (यांत्रिक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वस्तूची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	-	1	6
जिल्हा एकूण		-	-	1	1141	-	-	611	7438

टिप : अ) कारखान्यांची संख्या,
ब) कामगारांची संख्या.

आधार :- संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य, संचालनालय, मुंबई.

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (१९९९)

जिल्हा नं. ३३

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या								
		अनुल्लेखित		६० दिवस व त्यापेक्षा कमी		६१ ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस		
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१	०१ शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवा सेवा उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	१५ खाद्य पदार्थ व मादक पेयाचे उत्पादन	-	-	-	-	४	१५	१२	७२	
३	१६ तंबासु संबंधित पदार्थांचे उत्पा.	-	-	-	-	-	-	-	-	
४	१७ वस्त्र निर्माती	-	-	-	-	-	-	-	-	
५	१९ चामडे रंगविणे व तयार करणे, चामड्याच्या वस्तूची निर्माती	-	-	-	-	-	-	-	-	
६	२० लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	
७	२१ कागद व कागदापासून निर्मित वस्तूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	
८	२३ भाजलेले दगडीकोळसा, शुद्ध पेट्रोल लचे उत्पादने व आण्विक जळण	-	-	-	-	-	-	-	-	
९	२४ रसायने व त्यावरील आधारित उत्पादने	-	-	-	-	-	-	-	-	
१०	२५ रबर व प्लास्टिकची उत्पादने	-	-	-	-	-	-	-	-	
११	२६ इतर अधातू खनिज वस्तूंचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	१	१०	

पुढे चालू ...

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू

प्रमुख उद्योगांच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1999)

जिल्हा : कोल्हापूर

अ.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
1	01 शेतकी, शिकारी व त्यासंबंधी सेवा उद्योग	1	16	-	-	-	-	1	16
2	15 साद्य पदार्थ व मादक पेयाचे उत्पादन	53	215	188	1190	37	427	294	1919
3	16 तबाखू संबंधित पदार्थांचे उत्पा.	-	-	1	33	1	25	2	58
4	17 वस्त्र निर्मिती	-	-	1	10	-	-	1	10
5	19 चामडे रंगावणे व तयार करणे, चामड्यांच्या वस्तूची निर्मिती	-	-	2	14	-	-	2	14
6	20 लाकूड व लाकडापासून निर्मित वस्तूचे उत्पादन	9	28	49	189	9	36	67	253
7	21 कागद व कागदापासून निर्मित वस्तूचे उत्पादन	-	-	1	15	1	157	2	172
8	23 भाजलेले दगडीकोळसा, शुध्द पेट्रोलचे उत्पादने व आप्तिक जळण	-	-	2	13	-	-	2	13
9	24 रसायने व त्यावर आधारीत उत्पादने	1	7	5	160	3	157	9	324
10	25 रबर व प्लास्टिकची उत्पादने	-	-	-	-	3	16	3	16
11	26 इतर अधातू खनिज वस्तूचे उत्पा.	4	220	5	44	-	-	10	274

पुढे चालू ...

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू.

वस्तूच्या दिवसांच्या संख्येनुसार चालू असलेल्या कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष (1999)

जिल्हा - महाराष्ट्र

अ. क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचा संकेतांक	दिवसांची संख्या								
		अनुलेखित		60 दिवस व त्यापेक्षा कमी		61 ते 120 दिवस		121 ते 180 दिवस		
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
12	27 मूळ धातूचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	28 धातूच्या फॅब्रीकेटेड वस्तूंची निर्मिती (यंत्रे व उपकरणे वगळून)	-	-	-	-	2	13	4	19	
14	31 विजेची यंत्रे व उपकरणांची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरणे न झालेले)	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	34 मोटार वाहने, ट्रॅलर व सेमी ट्रॅलरचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	
16	36 लाकडी सामाने उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरणे न झालेले)	-	-	-	-	-	-	-	-	
17	50 यांत्रिक वाहनांची विक्री, देखभाल व दुरुस्ती, वाहनांच्या इंजनांची किरकोळ विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	
18	51 घाऊक व दलाली व्यापार (यांत्रिक वाहनाव्यतिरीक्त)	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	52 किरकोळ विक्री (यांत्रिक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वस्तूंची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा एकूण		-	-	-	-	6	28	17	101	

पुढे चालू..

तक्ता क्रमांक 5.3 पुढे चालू

कामगारांच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण (वर्ष 1999)

जिल्हा : महाराष्ट्र

अ. क्र.	मुख्य उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	दिवसांची संख्या							
		181 ते 240 दिवस		241 ते 300 दिवस		300 हून अधिक दिवस		एकूण	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18
12	27 मूळ धातूचे उत्पादन	-	-	-	-	4	2104	4	2104
13	28 धातूच्या फॅब्रीकेटेड वस्तूची निर्मिती (यंत्रे व उपकरणे वगळून)	14	98	4	37	5	345	29	512
14	31 विजेची यंत्रे व उपकरणाची निर्मिती (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	-	-	1	9	-	-	1	9
15	34 मोटार वाहने, ट्रॅलर व सेमीट्रॅलरचे उत्पादन	-	-	1	396	2	153	3	549
16	36 लाकडी सामानाचे उत्पादन (इतरत्र वर्गीकरण न झालेले)	1	7	-	-	-	-	1	7
17	50 यांत्रिक वाहनांची विक्री, देखभाल व दुरुस्ती, वाहनाच्या इंधनाचे किरकोळ विक्री	-	-	-	-	23	355	23	355
18	51 घाऊक व दलाली व्यापार (यांत्रिक वाहनाव्यतिरीक्त)	-	-	-	-	1	12	1	12
19	52 किरकोळ विक्री (यांत्रिक वाहने वगळता) घरगुती व वैयक्तिक वस्तूची दुरुस्ती	-	-	1	6	-	-	1	6
जिल्हा एकूण		83	591	261	2116	89	3787	456	6623

टीप : 1) अ- कारखान्यांची संख्या 2) ब- कामगारांची संख्या
आधार : संचालक, औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, मुंबई.

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1996-97)

जिल्हा : भंडारा

(रु. हजारात)

अ क्र	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	स्थिर भां- डवल रु.	स्वेळते भां- डवल रु.	कामगार संख्या	कर्मचारी संख्या	कामगारां- चे वेतन
1	2	3	4	5	6	7
1	20 व 21 साद्य पदार्थांचे उत्पादन	168048	77407	952	1144	17916
2	22 पेय, तंबासु पदार्थांचे उत्पादन	86038	22364	356	495	4364
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-
5	25 तागापासूनची उत्पादन (कापूस व्यतिरिक्त)	1094	4925	15	20	113
6	26 कापडी वस्तूंचे उत्पा. (पादत्राणा- शिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	-	-	-	-	-
7	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	1978	902	15	17	208
8	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	124164	113638	631	784	22175
9	29 कातडी आणि केसाळ कातडी वस्तूंची दुरुस्ती आणि उत्पादन	-	-	-	-	-
10	30 रबर, प्लॅस्टीक, पेट्रोलियम व कोळ- सा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-
11	31 रसायने, रासा. पदार्थांचे उत्पा. (पेट्रो- लियम, कोळशांचे पदार्थ वगळून)	-	-	-	-	-
12	32 अधातू सनिज पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-
13	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	3552745	162553	2206	2999	70516
14	34 धातूंच्या वस्तूंच्या सुटेभागांचे उत्पा (यंत्र व परिवहन सामुग्री शिवाय)	-	-	-	-	-
15	35 यंत्रसामुग्री, यांत्रिक अवजारे, सुटेभा- गांचे उत्पा. (विद्युत यंत्रसामुग्री वग.)	-	-	-	-	-
16	36 विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उप- करणे पुरवठा व सुटेभागांचे उत्पा.	-	-	-	-	-
17	37 परिवहन सामुग्री, सुटेभागांचे उत्पा.	1370690	47281	694	850	22135
18	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-	-
19	39 सर्व प्रकारच्या यंत्रांची दुरुस्ती	-	-	-	-	-
20	40 घरगुती वापरासाठी विद्युत	-	-	-	-	-
21	41 घरगुती गॅस वितरण	-	-	-	-	-
22	42 पिण्यासाठी पाणी पुरविणे.	-	-	-	-	-
23	43 गोबर गॅस निर्मिती व वितरण	-	-	-	-	-
24	74 वस्त्र व कोठारे	-	-	-	-	-
25	97 दुरुस्ती व सेवा	-	-	-	-	-
26	इतर	194159	212421	3978	5008	62795
जिल्हा एकूण		5498905	641492	8847	11317	205222

पुढे चालू...

उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींची तपशिल (वार्षिक उद्योग पाहणी) वर्ष (1996-97) जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	उद्योगाचे वर्णन व संकेतांक	एकूण मिळकत	एकूण उत्पादन	एकूण निविष्टी	मूल्य वृद्धी
1	2	8	9	10	11
1	20 व 21 खाद्य वस्तूंचे उत्पादन	26597	472181	524714	34638
2	22 पेय, तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	9545	122164	142773	17081
3	23 सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-
4	24 कृत्रिम कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-
5	25 तागापासूनचे उत्पादन (कापूस व्यतिरिक्त)	173	6979	8449	1331
6	26 कापडी वस्तूंचे उत्पा. (पादत्राणाशिवाय परिधान करण्याच्या वस्तू)	-	-	-	-
7	27 लाकडी वस्तू, फर्निचरचे उत्पादन	263	2194	2937	253
8	28 कागद, कागदाच्या वस्तू, मुद्रण, प्रकाशन व संबंधित उद्योग	36610	387376	456443	60388
9	29 कातडी आणि केसाळ कातडी वस्तूंची दुरुस्ती आणि उत्पादन	-	-	-	-
10	30 रबर, प्लास्टीक, पेट्रोलियम व कोळसा यांच्या पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-
11	31 रसायने, रासा. पदार्थांचे उत्पादन (पेट्रोलियम, कोळशांचे पदार्थ वगळून)	-	-	-	-
12	32 अधातू खनिज पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-
13	33 मुलभूत व मिश्र धातूंचे उत्पादन	190022	2830518	3717397	637289
14	34 धातूंच्या वस्तूंच्या सुटे भागांचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्रीशिवाय)	-	-	-	-
15	35 यंत्र सामुग्री, यांत्रिकी अवजारे सुटे भागांचे उत्पा. (विद्युत यंत्र सामुग्री वग.)	-	-	-	-
16	36 विद्युत यंत्र सामुग्री, साधने उपकरणे पुरवठा व सुटे भागांचे उत्पादन	-	-	-	-
17	37 परिवहन सामुग्री, सुटे भागांचे उत्पा.	97004	1745616	2818153	955444
18	38 उत्पादन करणारे इतर उद्योग	-	-	-	-
19	39 सर्व प्रकाराच्या यंत्रांची दुरुस्ती	-	-	-	-
20	40 घरगुती वापरासाठी विद्युत	-	-	-	-
21	41 घरगुती गॅस वितरण	-	-	-	-
22	42 पिण्यासाठी पाणी पुरविणे	-	-	-	-
23	43 गोबर गॅस निर्माती व वितरण	-	-	-	-
24	74 वखार व कोठारे	-	-	-	-
25	97 दुरुस्ती व सेवा	-	-	-	-
26	इतर	97056	1229813	1428511	177236
जिल्हा एकूण		457271	6796840	9099377	1883710

टिप:- 1) उद्योग गटनिहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्याची (नमूना निवडीवर) माहिती "इतर" समोर देण्यात आली आहे. 2) उद्योगाच्या महत्वाच्या बाबींच्या तपशिलाची (वार्षिक उद्योग पाहणी) माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे 96-97 चीच माहिती देण्यात आली.

आधार:- अर्थ व यांत्रिकी संचालनालय

तक्ता क्रमांक 5.5

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1999

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1999
1	2	3
1.	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	1508
2.	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	197
3.	नवीन नोंदणी केलेल्या उमेदवारांची संख्या	26557
4.	वर्ष अखेरीस पटावरील उमेदवारांची एकूण संख्या	138688
5.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) स्वाजमी क्षेत्र	29
	(ब) सार्वजनिक क्षेत्र	204
	(क) एकूण	233
6.	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या	
	(अ) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती	66
	(ब) इतर	167
	(क) एकूण	233
7.	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	1) व्यवसायिक तांत्रिक आणि संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	944
	ब) नोकरी दिलेले	16
	2) प्रशासकीय, शास्त्रीय व व्यवस्थापकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	10
	ब) नोकरी दिलेले	-
	3) लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	586
	ब) नोकरी दिलेले	6
	4) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	-
	ब) नोकरी दिलेले	-
	5) शेतकरी, मत्स्यव्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	106
	ब) नोकरी दिलेले	25

पुढे चालू

लक्षता क्रमांक 5.5 पुढे चालू

रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी वर्ष 1999

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा ब	वर्ष 1999
1	2	3

7	6) खाण कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	76
	ब) नोकरी दिलेले	1
	7) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	97
	ब) नोकरी दिलेले	-
	8) क्राफ्टसमन, उत्पादन प्रक्रिया कामगार व इतर	
	अ) नोंदणी केलेले	315
	ब) नोकरी दिलेले	2
	9) सेवा, खेळ व तत्सम कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	924
	ब) नोकरी दिलेले	7
	10) इतर कोठेही वर्गीकरण न केलेले कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	23499
	ब) नोकरी दिलेले	176
	11) ए कू ण	
	अ) नोंदणी केलेले	26557
	ब) नोकरी दिलेले	233

आधार : जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम वर्ष 1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा ब	परिमाण	वर्ष 1999-2000
1	2	3	4

1 सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन केंद्र

(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	3002
(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	78
(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	1672

2 विश्वविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन

(1) वैयक्तिक मार्गदर्शन/व्यक्तीशः अगर गटांमध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	65
(2) सेवायोजन केंद्रांमध्ये घेण्यात आलेली गटांशी चर्चा	संख्या	13
(3) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर/प्रशिक्षणासाठी/उमेदवारांसाठी दिलेल्यांची संख्या	संख्या	3

आधार : 1) जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

2) उप-प्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी वर्ग-1 विद्यापिठ व्यवसाय माहिती व मार्गदर्शन केंद्र, अमरावती रोड, नागपूर.

...100...

तक्ता क्रमांक 5.7

जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या (कर्मचारी गणना 1999)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब (वेतनश्रेणीनुसार पदाची श्रेणी)	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगर परिषद
1	2	3	4	5
1.	अ	301	195	10
2.	ब	1265	1566	120
3.	क	7964	9466	987
4.	ड	4125	1482	1308
5.	एकूण अ ते ड	13655	12709	2425
6.	इ (इतर वर्ग)	2249	5506	624
7.	एकूण अ ते इ	15904	18215	3049

टिप - "इ" इतर यामध्ये कार्यरतची आस्थापनेवरील; आकस्मिक स्वर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील, अंशकालिक, मानसेवी आणि वरील वर्गीकरणात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार (31-मार्च 2000 ला संपणा-या वर्षाकरिता)

जिल्हा ४ भंडारा

अ. क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संकेतांक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	कर्मचारी संख्या			
				शासकीय	निम शासकीय	स्वाजमी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1	कृषि	00	21	1806	252	263	2321
2	खाणकाम	10	4	-	2163	-	2163
3	वस्तू निर्माण	20 व 21	64	3595	-	4592	8187
4	बीज निर्मिती, गॅस, पाणी व सांडपाणी सेवा	40 ते 42	5	52	1802	-	1854
5	बांधकाम	50	15	1679	598	-	2277
6	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	60 ते 69	6	-	15	177	192
7	परिवहन, गोदामे आणि दळणवळण	70 ते 75	8	416	1863	8	2287
8	वित्त पुरवठा, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	80 ते 83	95	14	1147	1157	2318
9	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा	90 ते 96	232	5724	14157	5774	25655
10	इतर (दुरुस्ती सेवा)	98 ते 99	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण			450	13286	21997	11971	47254

आधार ४ जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, भंडारा.

...108...

तक्ता क्रमांक 5.9

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(लोकसंख्या हजारात)

अ.क्र.	घटना	वर्ष	जिल्ह्यातील संख्या		विद्युतीकरण झालेली गावे	
			गावे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	4	5	6	7
1	महाराष्ट्र राज्य	31.3.91	1803	8	1698	1832
	विद्युत मंडळ	31.3.99	1803	8	1698	1832
	भंडारा	31.3.00	1803	8	1698	1832
2	साजगी विद्युत	31.3.91	-	-	-	-
	कंपन्या	31.3.99	-	-	-	-
		31.3.00	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		31.3.91	1803	8	1698	1832
		31.3.99	1803	8	1698	1832
		31.3.00	1803	8	1698	1832

पुढे चालू.

...109...

तक्ता क्रमांक : 5.9 पुढे चालू...

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या

31 मार्च 2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	घंजणा	वर्ष	विद्युतीकरण झालेली शहरे		एकूण विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे संख्या	
			संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
1	2	3	8	9	10	11
1	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, भंडारा	31-03-91	8	276	1706	2108
		31-03-99	8	276	1706	2108
		31-03-00	8	276	1706	2108
2	साजगी विद्युत	31-03-91	-	-	-	-
		31-03-99	-	-	-	-
		31-03-00	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		31-03-91	8	276	1706	2108
		31-03-98	8	276	1706	2108
		31-03-99	8	276	1706	2108
		31-03-00	8	276	1706	2108

टिप- 1) जिल्ह्यांत विद्युतीकरणासाठी साजगी कंपनी नाहीत.

2) स्तंभ क्रं. 4 व 6 मध्ये ओसाड गावे समाविष्ट आहेत.

आधार :- अधीक्षक अभियंता, संचालन व सुव्यवस्था, प्रविभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, भंडारा.

...110
तक्ता क्रमांक 5.10

विजेची वापर 1999-2000 चा वर्षाकरिता

जिल्हा : भंडारा

(हजार किलोवॉट तासामध्ये)

अ. क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या प्रकाराचा वापर							कनेक्शनसची संख्या
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी लघुशक्तीसाठी	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवाबत्ती	कृषि	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	धर्मल	115740 (17.58)	17850 (2.71)	318000 (48.29)	7710 (1.17)	164305 (24.95)	34925 (5.30)	658530	264045
2	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
3	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण		115740 (17.58)	17850 (2.71)	318000 (48.29)	7710 (1.17)	164305 (24.95)	34925 (5.30)	658530	264045

टिप : कंसातील आकडे एकूणशी टक्केवारी दर्शवितात.

आधार : अधीक्षक अभियंता, संचालन व सुव्यवस्था प्रविभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ भंडारा.

...111...

तक्ता क्रमांक - 511

(आर्थिक गणना-1993)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषिउद्योग			कृषि व बिगर कृषि		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	उद्योगाची संख्या									
	अ. स्वकार्यरत	17174	746	17920	50496	12514	63010	67670	13260	80930
	ब. आस्थापना ***	441	22	463	11499	5111	16610	11940	5133	17073
	क. एकूण	17615	768	18383	61995	17625	79620	79610	18393	98003
2.	मालकीच्या प्रकारा नुसार एकूण उद्योग (संख्या)									
	अ. सहकारी	5	1	6	683	171	854	688	172	860
	ब. सार्वजनिक	2	-	2	6042	777	6819	6044	777	6821
	क. खाजगी	17608	767	18375	55270	16677	71947	72878	17444	90322
3.	मालकाचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संस्थेची टक्केवारी)									
	अ. अनु. जाती	9.54	11.33	9.61	25.35	17.56	23.62	21.85	17.30	20.99
	ब. अनु. जमाती	12.36	8.33	12.19	7.42	6.20	7.15	8.51	6.29	8.09
4.	जागेविरहित कार्यान्वीत असले- ल्या उद्योगाची एकूणशी टक्केवारी	27.68	50.78	28.64	9.65	13.09	10.41	13.64	14.67	13.83
5.	शक्तीवर चालणा-या उद्योगाची एकूण संस्थेशी टक्केवारी	0.73	6.64	0.98	13.17	18.00	14.24	10.42	17.52	11.75

पुढे चालू...

स्तता क्रमांक - 5.11 पुढे चालू

(आर्थिक गणना-1998)

कृषि व बिगर कृषि उद्योग

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब	* कृषि उद्योग			बिगर कृषि उद्योग			कृषि व बिगर कृषि एकूण		
		ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.	सर्वसाधारणपणे काम करणा-या कामगारांची संख्या									
अ)	एकूण कामगार	30527	1381	31908	135528	58171	193699	166055	59552	225607
ब)	वेतनावर काम करणारे कामगार	639	45	684	47869	36754	84623	48508	36799	85307
क)	वेतनावरील कामगारांची एकूण	2.09	3.26	2.14	35.32	63.18	43.69	29.21	61.79	37.81
ड)	कामगारांची प्रति उद्योग सरासरी संख्या	2	2	2	2	3	2	2	3	2

टीप : * कृषि उत्पादन व मळे वगळून कृषि संबंधित उद्योग

** पगारावर एकही कर्मचारी नसलेले उद्योग

*** ज्या उद्योगात कमीत कमी एकतरी व्यक्ती पगारावर काम करते असे उद्योग

आधार - आर्थिक गणना 1998 अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगांची संख्या आणि रजिस्ट्रारपणे
नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या (आर्थिक वर्ष 1998)
(कृषि व बिगर कृषि उद्योग)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बाब	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार	उद्योग	कामगार
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	कृषि	17615	30527	768	1381	18383	31908
2.	सनिज उत्पादन व साणकाम	17	157	5	1767	22	1924
3.	वस्तुनिर्माण	24960	58211	4197	12249	29157	70460
4.	बीज, गॅस आणि पाणी- पुरवठा	33	325	14	114	47	439
5.	बांधकाम	2002	3829	189	559	2091	4388
6.	घाऊक व्यापार	482	895	456	1110	938	2005
7.	किरकोळ व्यापार	15326	24477	6376	10345	21702	35322
8.	उपहारगृहे आणि हॉटेल्स	2252	4394	896	2058	3148	6452
9.	वाहतूक	599	1410	325	1345	924	2755
10.	साठवण आणि गोदाम विषयक	84	168	115	204	199	372
11.	दळणवळण	170	403	122	429	292	832
12.	वित्तीय, विमा, स्थावर मालमत्ता आणि व्यावसायिक सेवा	1997	4642	820	2828	2817	7470
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	14073	36617	4110	24663	18183	61280
14.	इतर सेवा [इतरत्र वर्गीकरण न केलेल्या]	-	-	-	-	-	-
सर्व प्रमुख उद्योग गट एकूण		79610	166055	18398	59552	98003	225607

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना 1998)

महत्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषि व बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या(आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	आस्थापना		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1.	कृषि	0	441	22	463
2.	स्त्राणकाम व दगडकाम	1	3	5	8
3.	वस्तुनिर्माण	2 & 3	1341	778	2119
4.	वीज, गॅस व पाणीपुरवठा	4	32	12	44
5.	बांधकाम	5	138	51	189
6.	घाऊक व्यापार	6	74	200	274
7.	किरकोळ व्यापार	6	1596	1558	3154
8.	उपहारगृहे व हॉटेल्स	6	410	334	744
9.	वाहतूक	7	245	96	341
10.	साठवण व गोदामविषयक	7	64	45	109
11.	दळणवळण	7	140	59	199
12.	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता व धंदेविषयक	8	717	388	1105
13.	सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	6739	1585	8324
14.	इतर	10	0	0	0
एकूण			11940	5133	17073

आधार :- अर्थ सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

महत्वाच्या उद्योगांनुसार कृषि व बिगर कृषि अस्थापनातील
कामगारांची संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	अस्थापनेतील कामगार		
			ग्रामीण	नागरी	एकूण
1	2	3	4	5	6
1	कृषि	0	1184	94	1278
2	साणकाम व दगडकाम	1	124	1767	1891
3	वस्तुनिर्माण	2 & 3	13529	7044	20573
4	बीज व गॅस पाणी	4	324	109	433
5	बांधकाम	5	1198	390	1588
6	घाऊक व्यापार	6	361	796	1157
7	किरकोळ व्यापार	6	4252	4565	8817
8	निवासगृहे व उपहारगृहे	6	1547	1282	2829
9	वाहतूक	7	893	1090	1983
10	साठवणूक व वसाह	7	148	124	272
11	दळणवळण	7	363	341	704
12	अर्थपुरवठा संस्था, विमा मालमत्ता	8	2872	2290	5162
13	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	9	27344	21582	48926
14	इतर	10	0	0	0
एकूण			54139	41474	95613

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन (आर्थिक गणना 1998)

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रोजगारसंचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योग एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	20588	34572	3127	4168	23715	38740
2.	3	2338	7014	191	573	2529	7587
3.	4	516	2064	67	268	583	2332
4.	5	95	475	19	95	114	570
5.	6 ते 9	74	477	15	101	89	578
6.	10 व अधिक	8	80	-	-	8	80
सर्व आकारमान गट		23619	44682	3419	5205	27038	49887

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

...119...

तक्ता क्रमांक - 5.17 [ब]

वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम

करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	सोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	399	732	194	360	598	1092
2.	3	204	612	158	474	362	1086
3.	4	148	592	98	392	246	984
4.	5	113	565	66	330	179	895
5.	6-9	216	1535	117	822	333	2357
6.	10-19	158	2032	89	1154	247	3186
7.	20-49	80	2181	42	1273	122	3454
8.	50-199	16	1368	12	944	28	2312
9.	200-499	4	1398	1	295	5	1698
10.	500 व त्यापेक्षा जास्त	3	2514	1	1000	4	3514
सर्व आकारमान गट		1341	13529	778	7044	2119	20573

अधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (अधिक गणना-1998)

जिल्हा : मंडरा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत एकूण उद्योग संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	13425	18377	4847	5825	18272	24202
2.	3	542	1626	161	483	703	2109
3.	4	124	496	48	192	172	688
4.	5	27	135	15	75	42	210
5.	6-9	20	125	3	19	23	144
6.	10 व अधिक	-	-	-	-	-	-
सर्व आकारमान गट		14138	20759	5074	6594	19212	27353

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (अधिक गणना-1998).

घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगारांचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1. 1-2		1026	1914	900	1714	1926	3628
2. 3		399	1197	481	1443	880	2640
3. 4		134	536	188	752	322	1288
4. 5		43	215	66	330	109	545
5. 6-9		38	251	90	617	128	868
6. 10-19		24	308	28	330	52	638
7. 20-49		5	139	4	112	9	251
8. 50-199		1	53	1	63	2	116
9. 200-499		-	-	-	-	-	-
10. 500 आणि त्यापेक्षा जास्त		-	-	-	-	-	-
सर्व	आकारमान गट	1670	4613	1758	5361	3428	9974

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

सामूहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील एकूण स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व नेहमी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणाऱ्या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	7135	8551	2440	2787	9575	11338
2.	3	136	408	65	195	201	603
3.	4	41	164	11	44	52	208
4.	5	12	60	4	20	16	80
5.	6 ते 9	8	55	4	25	12	80
6.	10 व अधिक	2	35	1	10	3	45
सर्व आकारमान गट		7334	9273	2525	3081	9859	12354

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

...123...

तक्ता क्रमांक - 5.19 [ब]

सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवामधील आस्थापनेची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	4141	7383	591	1046	4732	8429
2.	3	710	2130	216	648	926	2778
3.	4	506	2024	140	560	646	2584
4.	5	243	1215	88	440	331	1655
5.	6-9	617	4495	181	1303	798	5798
6.	10-19	370	4787	177	2351	547	7138
7.	20-49	137	3883	136	4187	273	8020
8.	50-199	13	832	46	3959	59	4791
9.	200-499	2	645	7	2555	9	3200
10.	500 व त्यापेक्षा जास्त	-	-	3	4533	3	4533
सर्व	आकारमान गट	6739	27344	1585	21582	8324	48926

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

...124...

तक्ता क्रमांक - 5.20 [अ]

सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा & भंडारा

अ. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट संख्या	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	स्वकार्यरत उद्योगांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	20476	29994	2068	2575	22544	32569
2.	3	1528	4584	113	339	1641	4928
3.	4	381	1524	30	120	411	1644
4.	5	114	570	22	110	136	680
5.	6 ते 9	78	510	9	54	87	584
6.	10 व अधिक	2	20	-	-	2	20
सर्व आकारमान गट		22579	37202	2242	3198	24821	40400

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

...125...

तक्ता क्रमांक - 5.20 (ब)

सर्वे उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील आस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम
करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या (आर्थिक गणना-1998)

जिल्हा : भंडारा

स. क्र.	रोजगाराचा आकारमान गट-संख्या	ग्रामीण		नगरी		एकूण	
		आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनाची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1-2	6635	11970	2036	3761	8671	15731
2.	3	1729	5187	1082	3246	2811	8433
3.	4	1037	4148	558	2224	1593	6372
4.	5	554	2770	291	1455	845	4225
5.	6-9	1077	7675	503	3552	1530	11227
6.	10-19	618	7962	376	4912	994	12874
7.	20-49	244	6746	207	6300	451	13046
8.	50-199	35	2705	65	6438	100	8143
9.	200-499	8	2462	11	3841	19	6303
10.	500 आणि त्यापेक्षा जास्त	3	2514	6	6745	9	9259
सर्व आकारमान गट		11940	54139	5133	4474	17073	95618

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (आर्थिक गणना-1998)

...126...

तत्का क्रमांक : 6.1

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था 31-3-2000अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या
1	2	3
1.	सहकारी पतसंस्था (एकूण)	
1.1	जिल्हामध्यवर्ती सहकारी बँका	1
1.2	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था	671
1.3	शेतकरी सेवा संस्था	2
1.4	लॅम्पस सहकारी संस्था (आदिवासी सहकारी संस्था)	39
1.5	धान्य बँका	2
1.6	इतर (संस्थेचा प्रकार द्यावा)	-
2.0	बिगर कृषि पत संस्था (एकूण)	
2.1	प्राथमिक सहकारी बँका	
	अ. नागरी बँका	3
	ब. कर्मचारी पत संस्था	-
2.2	इतर बिगर कृषि पत संस्था	
	अ. कर्मचारी पत संस्था	149
	ब. नागरी पत संस्था आणि इतर (मिशी शिफ्ट आणि पतसंस्था वगैरे)	40
	क. इतर	88
3.	पणन संस्था (एकूण)	
3.1	जिल्हा पणन संस्था	
	अ. सर्वसाधारण उद्देश	1
	ब. विशेष उद्देश	-
3.2	प्राथमिक पणन संस्था	
	अ. सर्वसामान्य तालुका स्तराची विक्री संघ	12
	ब. विशेष	-
3.3	इतर	
4.0	उत्पादक संस्था (एकूण)(तपशिल 6.13 मध्ये पहावे)अवलोकनार्थ	644
5.0	सामाजिक सेवा संस्था (तपशिल 6.13 मध्ये पहावे) अवलोकनार्थ	392
	एकूण	2044

टिप - जिल्ह्यांतील दुग्ध व्यवसाय संस्था व मत्स्य व्यवसाय संस्था बंद पडल्यामुळे तसेच काही सामाजिक सेवा संस्था अवसायनात काढल्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत एकूण संस्थांची संख्या कमी दिसून येते.

आधार - जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, भंडारा.

...127...

तत्का क्रमांक 6.2

जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती
(31-03-2000 ला संपणाऱ्या वर्षाकरिता)

जिल्हा: भंडारा

[रूपये व सभासद संख्या हजारात]

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	संस्था	2044
2	एकूण सभासद	554529
3	भरणा झालेले भागभांडवल (रु.)	695988
4	वरील तीन पैकी अ. शासकीय भाग भांडवल (रु.) ब. स्वतःचा निधी (रु.)	72025 623963
5	ठेवी	3135433
6	सेवते भांडवल (रु.)	6229356
7	निव्वळ दिलेली कर्जे (रु.)	2155162
8	सख्दीची किंमत (रु.)	533942
9	विक्रीची किंमत	564639
10	नफा मिळालेल्याः अ. संस्था ब. रक्कम	915 98540
11	तोट्यातीलः अ. संस्था ब. रक्कम	937 74122
12	नफा किंवा तोटा नसलेल्या संस्था	192

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

जिल्हयातील सहकारी संस्थांची लेखा परीक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गवारी 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	लेखा परीक्षणानुसार वर्गवारी				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परीक्षा न झालेल्या	एकूण सहकारी संस्था
		अ	ब	क	ड			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	भंडारा	39	78	38	-	192	31	356
2	मोहाडी	1	3	26	-	93	31	154
3	तुमसर	10	10	41	1	81	37	180
4	तिरोडा	3	3	38	1	84	17	146
5	गोंदिया	9	36	141	21	-	5	212
6	आमगांव	-	1	42	1	25	33	102
7	गोरेगांव	-	-	-	-	78	35	113
8	सालेकसा	-	-	-	-	36	24	60
9	देवरी	1	8	27	3	52	23	114
10	साकोली	34	40	76	4	9	24	187
11	अर्जुनी/मोर.	-	3	32	-	61	30	126
12	लाखांदूर	-	-	-	-	97	21	118
13	पवनी	7	22	37	1	46	33	146
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	16	14	30
जिल्हा एकूण		104	182	498	32	870	358	2044

टिप :- 1) जिल्हयांतील काही दूग्ध/मत्स्य व्यवसाय संस्था बंद पडल्यामुळे व काही सामाजिक सेवा संस्था अवसायनात काढल्यामुळे मागील वर्षाच्या तुलनेत एकूण संस्थांची संख्या कमी दिसून येते. 2) जिल्हा विशेष लेखा परीक्षक वर्ग-1 अंतर्गत येणा-या संस्थांची स/अर्जुनीची माहिती देवरी सालाख्यात आहे. 3) स्तंभ 8 मध्ये लेखा परीक्षणास घात्र नसलेल्या संस्थांचा समावेश आहे. 4) यांतील माहिती सुधारीत आहे.

आधार :- 1) जिल्हा विशेष लेखा परीक्षक वर्ग-1 सहकारी संस्था, भंडारा.
2) जिल्हा विशेष लेखा परीक्षक वर्ग-2 सहकारी संस्था, (पदुम) भंडारा.

अ. क्र.	बँकांचा प्रकार	बँक शाखा	सभासद		भाग भांडवल (रु.)	राखीव व इतर निधी	ठेवी (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)
			संस्था सभा.	वैयक्तिक सभासद				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	महाराष्ट्र राज्य सह. बँक, मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-
2	जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, लि.	58	1654	103	78397	120189	1952666	2724265
3	जिल्हा औद्योगिक सह. बँक,	-	-	-	-	-	-	-
4	राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा,	14	39	24842	171588	-	-	-
5	राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक	-	-	-	-	-	-	-

तक्का क्रमांक : 6.4 पुढे सुरु

अ. क्र.	अल्प मुदतीचे कर्ज			मध्यम दीर्घ		येणे कर्ज			धकलेली कर्ज			
	रोख पत (रु.)	वटवि लेली बिले (रु.)	एकूण (10 + 11) (रु.)	शेतीच्या कामासाठी (रु.)	मुदतीची कर्जे (रु.)	दीर्घ मुदतीची कर्जे (रु.)	अल्प मुदतीची (रु.)	मध्यम मुदतीची (रु.)	दीर्घ मुदतीची (रु.)	अल्प मुदतीची (रु.)	मध्यम मुदतीची (रु.)	दीर्घ मुदतीची (रु.)
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	428255	-	428255	173005	223120	4704	599456	674090	55488	365184	276431	8837
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	1679	-	-	1508796	-	-	49307
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप- 1) अ. क्र. 4 समोरील स्तंभ क्र. 8 मध्ये 0 पे आफीसचा समावेश आहे.

2) स्तंभ क्र. 13 मधील कर्ज स्तंभ क्र. 12 पैकी आहेत.

आधार : 1) जिल्हा मध्यवर्ती बँक लि. भंडारा. 2) महाराष्ट्र राज्य सहकारी कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि. भंडारा.

...130...

तत्का क्रमांक : 6.5

जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या			भाग भांडवल (रु.)	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल	
				एकूण	महान खातेदार	मोठे खातेदार			इतर सभासद
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	71	24470	19275	13135	5900	240	7810	17
2	मोहाडी	49	26760	20165	14420	4835	910	10972	6
3	तूमसर	65	23257	19737	13203	5394	1140	7502	73
4	तिरोडा	64	26760	20917	13201	5976	1740	6920	-
5	गोंदिया	59	26552	22005	11233	8587	2185	5930	174
6	आमगांव	46	24080	19943	8493	7630	3820	4771	20
7	गोसांव	53	22190	19088	10555	3923	4610	4811	31
8	सालेकसा	17	6820	6271	3648	1993	630	1315	2
9	देवरी	18	8635	7797	5021	2706	70	3780	41
10	साकोली	80	33010	33678	24746	8932	-	11390	187
11	अर्जुनी/मोर	35	16080	14642	10811	3831	-	6820	8
12	लासांदूर	63	24940	22817	12220	9188	1409	8956	145
13	पवनी	51	22260	21731	15011	6720	-	8120	72
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		671	285814	248066	155697	75615	16754	89097	776

पुढे चालू.

...131...

तत्का क्रमांक: 6.5 पुढे चालु

जिल्हयातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रु.)	सेवते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची) कर्जदार कर्जाची रक्कम (रु.)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची) बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रु.)	
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	786	65235	65170	9026	16624	14054	41284
2	मोहाडी	972	102520	98740	9441	27429	17955	77103
3	तूमसर	1935	55040	65170	9733	16192	17432	51882
4	तिरोडा	875	55720	73335	9497	24800	17907	58463
5	गोंदिया	936	50340	62230	7894	12615	17237	37383
6	आमगांव	369	40275	52130	6877	1012	12963	18010
7	गोरेगांव	528	30520	52145	7106	1085	12716	15829
8	सालेकसा	35	6530	9530	5186	1735	6800	6450
9	देवरी	262	33930	37240	6859	6942	12827	28994
10	साकोली	12209	92130	115030	9833	43723	16501	68864
11	अर्जुनी/मोर.	5985	35341	52530	9469	24852	16039	35745
12	लासांदूर	12805	67530	86150	7005	9763	13673	42509
13	पवनी	3492	40530	69235	8112	10585	15644	38481
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		41187	675641	838635	106038	197362	191748	518947

पुढे चालु.

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकीदार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	भंडारा	5028	24610	4783	23335	245	1275
2	मोहाडी	8514	49674	8385	47800	129	1874
3	तूमसर	7699	35690	7637	34675	62	1015
4	तिरोडा	8410	33663	8258	32679	152	984
5	गोंदिया	9343	24768	9196	23906	147	862
6	आमगांव	6086	16998	5840	15570	246	1428
7	गोखांब	5610	14744	5544	14639	66	105
8	सालेकसा	1614	4715	1484	3662	130	1053
9	देवरी	5968	20052	5840	17451	128	2601
10	साकोली	8858	25151	8714	23173	144	1978
11	अर्जुनी/मोर.	6840	10893	6725	9213	115	1680
12	लाखांदूर	6668	32741	6468	31622	200	1119
13	पवनी	7532	27896	7226	27848	306	48
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		88170	321595	86100	305573	2070	16022

टिप :- सडक अर्जुनी तालुक्यासाठी माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...133..

तत्का क्रमांक ६.६

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, ३१.३.२०००अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारतः)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदारांची संख्या	सभासद संख्या				भाग भांडवल (रु.)	स्तंभ ९ पैकी शासकीय भाग भांडवल (रु.)
				एकूण	लहान खातेदार	मोठे खातेदार	इतर सभासद		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-
२	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
३	तूमसर	१	३५८५	३२७०	२०२५	१०१२	२३३	१६४०	१८२
४	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	-
५	गोंदिया	१	९९१०	६६८५	३५४८	१४७५	६६२	१८९५	२२६
६	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
७	गोसाव	-	-	-	-	-	-	-	-
८	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
९	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-
१०	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
११	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-	-
१२	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
१३	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
१४	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		२	१३४९५	९१५५	५५७३	२४८७	१०९५	३५३५	३५७

पुढे चालू.

...134...

तक्का क्रमांक : 6.6 पुढे चालू

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारत)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर (रु.)	संस्थेने घेतलेली एकूण (रु.)	खेळते भांडवल (रु.)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)	कर्जदार कर्जाची रक्कम (रु.)	बाकी असलेली सभासद	रक्कम (रु.)
1	2	11	12	13	14	15	16	17	
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	
3	तूमसर	81	11898	36258	130	2434	852	16523	
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	-	
5	गोंदिया	1094	8388	18140	49	518	2185	6841	
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-	
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा एकूण		1175	20286	54398	179	2952	3037	23364	

पुढे चालू.

...135...

तत्का क्रमांक : 6.6 पुढे चालु

जिल्हयातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य, 31.8.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दीर्घ मुदतीची)		२ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		२ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)	थकबाकी- दार	रक्कम (रु.)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	862	5760	541	2894	321	2866
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	2185	6841	438	1741	1747	5100
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-
12	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		3047	12801	979	4635	2068	7966

आधार : - जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...136...

तत्का क्रमांक : 6.7

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्थांची संख्या	एकूण खातेदा- रांची संख्या	सभासद संख्या (00)				भाग भांडवल (रुपये)	स्तंभ 9 पैकी शासकीय भाग भांडवल
				एकूण	लहान खाते- दार	मोठे खाते- दार	इतर सभा- सद		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	2	4485	775	650	92	33	248	44
5	गोंदिया	1	1015	752	465	135	152	197	18
6	आमगांव	1	1705	529	419	75	35	151	18
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	6	5985	4175	2100	1365	710	534	125
9	देवरी	23	21435	15210	9260	2885	3065	8590	705
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	6	7521	6157	3507	1080	1570	2480	117
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		39	42146	27598	16401	5632	5565	12200	1027

पुढे चालू.

...137...

तक्ता क्रमांक : 6.7 पुढे चालू

जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थांचे कार्य, 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रु. हजारात)

अ. क्र.	तहसील	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	संस्थेने घेतलेली एकूण कर्जे (रुपये)	खेवते भांडवल (रुपये)	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		घेणे कर्जे (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)	
					कर्जेदार	कर्जाची रक्कम (रुपये)	बाकी असलेले सभासद	रक्कम (रुपये)
1	2	11	12	13	14	15	16	17
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	4	2182	3067	105	820	225	540
5	गोंदिया	12	1319	1750	70	507	321	1470
6	आमगांव	23	1333	1785	185	475	297	375
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	94	5290	5965	203	1257	1287	1735
9	देवरी	173	32570	42370	4473	20552	5080	14357
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	90	18002	21080	1790	13802	2095	7480
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		396	60696	76017	6826	87413	9305	25957

पुढे चालू...

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम, दिर्घ मुदतीची)		३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी		३ वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे कर्जाची थकबाकी	
		थकबाकीदार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)	थकबाकी- दार	रक्कम (रुपये)
1	2	18	19	20	21	22	23
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	317	1640	117	878	200	762
5	गोंदिया	207	188	125	127	82	61
6	आमगांव	212	899	181	615	31	284
7	गोरेगांव	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	683	3489	325	2573	358	916
9	देवरी	3692	17868	2567	12963	1125	4905
10	साकोली	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	1813	10848	1235	6511	578	4337
12	लाखांदूर	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		6924	34932	4550	28667	2374	11285

टिप:- सडक अर्जुनी या नविन तालुक्यासाठी माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...139...

तत्का क्रमांक : 6.8

जिल्हयातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे - 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू स	गळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	37302	-	37302	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	57805	-	57805	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तुमसर	29910	-	29910	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	38220	-	38220	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	14320	-	14320	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	13330	-	13330	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसांव	14120	-	14120	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	1910	-	1910	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	19720	-	19720	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	63507	-	63037	-	-	-	-	-	470	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	37830	-	37830	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	29330	-	29330	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	32820	130	31550	-	-	320	-	-	820	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		390124	130	388384	-	-	320	-	-	1290	-	-

टिप:-स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही. ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

...140...

तक्का क्रमांक : 6.9

जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकमीना १ ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापूस	गळीताची धान्ये	ऊस	तागव मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	4560	-	4560	-	-	-	-	-	-	-	-
4	त्सोडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	720	-	720	-	-	-	-	-	-	-	-
6	अमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोंगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

जिल्हा एकूण 5280 - 5280

टिप- सडक अर्जुनी तालुक्याकरीता स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे.
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...141...

तक्का क्रमांक : 6.10

जिल्हयातील आदिवासी सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	एकूण रकाना 4 ते 13	अन्नधान्ये					अन्नधान्येतर				
			गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये	डाळी	इतर	कापू स	मळी- ताची धान्ये	ऊस	ताग व मेष्टा	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	तूमसर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	827	-	827	-	-	-	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	583	-	583	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	460	-	460	-	-	-	-	-	-	-	-
7	गोसांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	1230	-	1230	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	22178	-	22178	-	-	-	-	-	-	-	-
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	13930	-	13930	-	-	-	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		39208	-	39208	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप:- स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यांत समाविष्ट आहे
आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...142...

तक्का क्रमांक : 6.11

जिल्ह्यातील विंगर कृषि सहकारी पत संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	प्रकार	संस्था संख्या	सभा-सद सद संख्या	भाग-भांडवल (रु.)	राष्ट्रीय व इतर निधी (रु.)	ठेवी (रु.)	सेवते भांडवल (रु.)	कर्ज			
								अग्रिम (रु.)	वसूल झालेले (रु.)	येणे (रु.)	थकीत (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	<u>प्राथमिक सहकारी बँका</u>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.	नागरी बँका	3	38403	31407	48790	1445006	1694077	423886	790827	768052	77824
2.	कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	<u>इतर विंगरकृषि</u>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.	नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	कर्मचारी पतपेढी	149	46946	1616322	31858	365836	852617	486829	389481	274478	36332
3.	इतर (नागरी पतपेढी)	123	50037	53614	11319	191121	235182	200855	149621	65233	27837

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

...143...

तक्का क्रमांक : 6.12

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	संस्था संख्या	सभासदांची संख्या	खेळते भांडवल (रु.)	खेदीची किंमत(रु.)			विक्रीची किंमत(रु.)		
					कृषि उत्पादन	शेतीच्या जेव्या वस्तू	उपभोग्याच्या वस्तू	मालक म्हणून	अडत्या म्हणून	एकूण (रु.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	1	959	1953	1775	1428	14	3317	-	3317
2	मोहाडी	1	737	4730	15692	6967	-	15692	-	15692
3	तुमसर	1	458	3012	122	3629	-	3872	-	3872
4	तिरोडा	1	53	8086	-	2229	-	366	-	366
5	गोंदिया	1	1060	-	1235	-	-	23970	-	23970
6	आमगांव	1	1136	4147	-	7205	10999	5025	-	5025
7	गोरेगांव	1	497	597	-	2346	-	45202	-	45202
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	1	1165	633	1262	-	676	1622	-	1622
10	साकोली	1	3014	1500	-	5260	15525	6724	-	6724
11	अर्जुनी/मोर.	1	4327	3317	13796	-	6081	13370	-	13370
12	लासांदूर	1	1189	3940	-	4514	-	4489	-	4489
13	पवनी	1	1238	1466	154	3781	7535	10613	-	10613
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		12	15833	33431	34036	37357	40830	134262	-	134262
जिल्हा पातळीवरील संस्था		1	206	2618	3344	-	-	44455	-	44455

पुढे चालू.

...144...

तक्ता क्रमांक : 6.12 पुढे चालू

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31. 3. 2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	कृषि उत्पादनाची विक्री (अडते व मालक म्हणून)							एकूण (रु.)
		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळी-ताची धान्ये	डाळी	इतर	
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	1820	1820
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-	-	-
4	तिरोडा	-	-	-	-	-	-	47	47
5	गोंदिया	-	-	-	-	-	-	-	-
6	आमगांव	-	-	-	-	-	-	282	282
7	गोखांब	-	-	-	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	-	-
9	देवरी	140	116	-	-	-	-	615	871
10	साकोली	-	-	-	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	-	-	-	-	-	-	88	88
12	लासांदूर	-	-	-	-	-	-	-	-
13	पवनी	-	-	-	-	-	-	7061	7061
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		140	116	-	-	-	-	9913	10169
जिल्हा पोतळी-वरील संस्था		-	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू

...145...

तत्का क्रमांक : 6.12 पुढे चालू

जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	तहसील	शेतीला आवश्यक वस्तूंची विक्री (आडते व मालक म्हणून)					एकूण	उपभोग्य वस्तूंची एकूण विक्री
		खते	बियाणे	कृषि अवजारे	इतर			
1	2	20	21	22	23	24	25	
1	भंडारा	1537	1780	-	-	3317	99	
2	मोहाडी	13872	1820	-	75	15767	7773	
3	तुमसर	3739	133	-	-	3872	3	
4	तिरोडा	1438	47	-	8	1493	-	
5	गोंदिया	1280	-	-	-	1280	438	
6	आमगांव	-	-	7293	92	7385	11355	
7	गोरेगांव	2127	282	-	-	2409	-	
8	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	
9	देवरी	692	615	-	103	1410	-	
10	साकोली	6527	197	-	-	6724	-	
11	अर्जुनी/मोर.	13282	88	-	398	13768	6228	
12	लासांदूर	4486	3	-	10	4499	-	
13	पवनी	3552	-	-	-	3552	-	
14	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा एकूण		52532	4965	7293	686	65476	25896	
जिल्हा पातळी- वरील संस्था		3411	25	-	-	3436	-	

टिप: स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

जिल्ह्यातील उत्पादक आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य 31.3.2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या	भाग भांडवल (रुपये)	राखीव आणि इतर निधी (रुपये)	खेळते भांडवल (रुपये)
1	2	3	4	5	6	7
1	<u>उत्पादक संस्था</u>					
1.1	साखर कारखाने	1	4991	61874	115800	34973
1.2	इतर शेती प्रक्रिया संस्था	25	17114	1815	8781	19125
1.3	विणकर संस्था (हातमाग, यंत्रमाग)	25	3550	1123	525	9013
1.4	सुत गिरण्या	1	370	295	3	425
1.5	औद्योगिक वसाहती/संस्था	1	90	237	690	1083
1.6	इतर औद्योगिक संस्था	42	15742	3666	1335	18414
1.7	दुग्ध व्यवसाय संस्था	236	13110	610	7410	11212
1.8	दुग्ध व्यवसाय संघटना	1	371	3892	38253	66313
1.9	मत्स्यव्यवसाय संस्था	198	16378	645	775	889
1.10	शेती संस्था	2	300	12	2	14
1.11	उपसा जलसिंचन संस्था	41	3021	1217	1218	18354
1.12	वन कामगार संस्था	33	11671	108	2022	59327
1.13	इतर संस्था (पशुधन संस्था)	31	2092	245	5	252
1.14	कुक्कूट पालन वराहपालन संस्था	7	330	211	30	15180
2	<u>सामाजिक सेवा संस्था</u>					
2.1	गाहक भांडारे	49	20647	54787	4370	78261
2.2	गृह निर्माण संस्था	148	5392	2636	468	94615
2.3	कामगार कंत्राटदार संस्था	138	6411	1134	3393	34130
2.4	परिवहन संस्था	6	100	92	78	2167
2.5	अ) महिला सहकारी संस्था	30	1915	643	24	1902
	ब) जिल्हा सहकारी मंडळ	1	1117	1170	730	21884
	क) संघ	6	730	1560	4593	18193
	ड) जिल्हा देखरेख संस्था	14	658	-	-	-

टिप- अ. क्र. 2.5 (क)समोरील संघात दुग्ध संघाचा समावेश करण्यात आला आहे.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक , सहकारी संस्था, भंडारा

जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशील

31. 3. 2000 अखेर

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र	संस्थांचे प्रकार	उत्पन्न	परिमाण	साध्य
1	2	3	4	5
1	साखर कारखाने	अ. गाळलेल्या ऊसाची वजन	हजार मे. टन	31668.25
		ब. गाळलेल्या ऊसाची किंमत	लाख रुपये	177.50
		क. उत्पादित साखरेचे वजन	हजार मे. टन	3060.00
		ड. उत्पादित साखरेची किंमत	लाख रुपये	391.00
2	प्राथमिक विणकर सहकारी संस्था	अ. चालू माग	संख्या	280
		ब. सूत खरेदी	लाख रुपये	0.70
		क. उत्पादन	लाख रुपये	2.59
		ड. विक्री	लाख रुपये	1.90
3	सूत गिरण्या	अ. चात्यांची संख्या	संख्या "00"	निरंक
		ब. उत्पादित सूत	हजार टन	निरंक
4	इतर औद्योगिक संस्था	अ. कच्चा माल खरेदी	लाख रुपये	9.10
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	12.30
		क. विक्री	लाख रुपये	11.29
5	दुग्ध व्यवसाय संस्था	अ. दुध खरेदीची किंमत	लाख रुपये	2261.42
		ब. दुध विक्रीची किंमत	लाख रुपये	2319.21
6	दुग्ध व्यवसाय सघटना	अ. खरेदीची किंमत	लाख रुपये	1932.74
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	2196.73
7	मत्स्य व्यवसाय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	5.90
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	7.08
8	मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संस्था	अ. पकडलेल्या मासळीची किंमत	लाख रुपये	19.59
		ब. विक्रीची किंमत	लाख रुपये	12.40
9	कृषि संस्था	अ. कसलेले क्षेत्र	"0" हेक्टर	उ. ना.
		ब. उत्पादन	लाख रुपये	उ. ना.
10	उपसा सिंचन संस्था	मिजलेले क्षेत्र	"0" हेक्टर	उ. ना.
11	वन कामगार संस्था	अ. दिलेली कुपे	संख्या	38
		ब. वन उत्पादन मूल्य	लाख रुपये	39.35
12	घाऊक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत	-- --	उ. ना.
		ब. विक्रीची किंमत	-- --	उ. ना.
13	प्राथमिक ग्राहक भांडारे	अ. खरेदीची किंमत	-- --	14.92
		ब. विक्रीची किंमत	-- --	15.71
14	कामगार कंत्राटदार संस्था	अ. वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या	320
		ब. हाती घेतलेल्या कामांची अदा. किं.	लाख रुपये	1294.13
		क. दिलेली मजूरी	-- --	उ. ना.
15	गृह निर्माण संस्था	अ. बांधलेल्या घरांची/ गाळ्यांची संख्या	संख्या	810

टिप- जिल्ह्यातील सूत गिरण्या अद्यापही चालू झालेल्या नाहीत.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा

जिल्हा : भंडारा

(परिमाण - टनामध्ये, मूल्य - रुपये हजारात)

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक		परिमाण	मूल्य (रुपये)
					1) धान	2) तांदूळ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	88	550	34	308
2	मोहाडी	मोहाडी	-- "	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	-- "	1	33572	189523	1000	14178
4	तिरोडा	तिरोडा	-- "	-	11980	78999	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	-- "	2	30781	178244	164	1584
6	आमगांव	आमगांव	-- "	-	13334	74115	3868	19034
7	गोखामा	गोखामा	-- "	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	-- "	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-- "	-	-	-	-	-
10	लाखनी	साकोली	-- "	1	4099	23715	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	-- "	1	62612	31306	-	-
12	लाखांदूर	लाखांदूर	-- "	-	2563	128542	19	13710
13	पवनी	पवनी	-- "	2	11278	61207	3845	29741
14	-	स/अर्जुनी	-- "	-	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	7	170307	766201	8930	78535

पुढे चालू.

...149...

तत्का क्रमांक : 6.15 पुढे सुरु

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					3) ज्वारी परिमाण	मूल्य (रुपये)	4) गहू परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	10	11	12	13
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	11	84	889	4363
2	मोहाडी	मोहाडी	--	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	--	1	1	8	279	1704
4	तिरोडा	तिरोडा	--	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	--	2	1	7	421	3012
6	आमगांव	आमगांव	--	-	-	-	1534	5404
7	गोरेगांव	गोरेगांव	--	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	--	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	--	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	--	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	--	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	--	-	-	-	7	273
13	पंवनी	पवनी	--	2	2	8	14	91
14	-	स/अर्जुनी	--	-	-	-	-	-
एकूण				7	15	105	3144	14847

पुढे चालू

...150...

तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसिल	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					5) चना परिमाण	मूल्य (रुपये)	6) उडीद परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	14	15	16	17
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	105	1154	1	14
2	मोहाडी	मोहाडी	--	--	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	--	--	1	194	2197	3
4	तिरोडा	तिरोडा	--	--	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	--	--	2	58	762	-
6	आमगांव	आमगांव	--	--	-	-	-	-
7	गोरेगांव	गोरेगांव	--	--	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	--	--	-	-	-	-
9	-	देवरी	--	--	-	-	-	-
10	लाखनी	साकोली	--	--	1	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	--	--	1	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	--	--	-	24	285	12
13	पवनी	पवनी	--	--	2	2	21	7
14	-	स/अर्जुनी	--	--	-	-	-	-
एकूण				7	383	4419	23	391

पुढे चालू.

...151...

तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ. क्रं.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					7) मूग परिमाण	8) तूर परिमाण		
1	2	3	4	5	18	19	20	21
					परिमाण	मूल्य (रुपये)	परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	21	318	31	1669
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	64	1068	16	238
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	-	-	-	-
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	गोरेगांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी मोर	---	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	1	1980	1	31
13	पवनी	पवनी	---	2	55	764	4	55
14	-	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण -				7	141	4130	52	1993

पुढे चालू...

जिल्हा - भंडारा

क्र. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नाव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					9) मसुर परिमाण	10) सोयाबिन परिमाण		
1	2	3	4	5	22	23	24	25
						मूल्य (रुपये)	मूल्य (रुपये)	
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	2	20	1220	9555
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	3	36	90	674
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	-	-	-	-
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	गोरेगांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	---	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	---	-	-	-	-	-
10	लासनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	-	-
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	-	-	1	866
13	पवनी	पवनी	---	2	-	-	320	2507
14	-	स/अर्जुनी	---	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण				7	5	56	1631	13802

पुढे चालू.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्रं.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					11) भुईमूग परिमाण	मूल्य (रुपये)	12) पोपट परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	26	27	28	29
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	-	-	177	2727
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	7	77	303	4325
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	2	30	1	11
6	आमगांव	आमगांव	---	-	27	216	2	15
7	गोसांव	गोसांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	---	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	---	-	-	-	-	-
10	लाखनी	साकोली	---	1	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	-	-
12	लाखांदूर	लाखांदूर	---	-	1	490	1	622
13	पवनी	पवनी	---	2	114	1380	37	396
14	-	स/अर्जुनी	---	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण-				7	151	2193	521	8096

पुढे चालू.

...154...

तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक				
					13) जवस परिमाण	मूल्य (रुपये)	14) गूळ परिमाण	मूल्य (रुपये)	
1	2	3	4	5	30	31	32	33	
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	16	250	-	-	
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-	
3	तुमसर	तुमसर	---	1	23	392	3689	33441	
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	-	-	
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	41	603	40	385	
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	41	328	
7	गोरेगांव	गोरेगांव	---	-	-	-	-	-	
8	-	सालेकसा	-	-	-	-	-	-	
9	-	देवरी	-	-	-	-	-	-	
10	लाखनी	साकोली	---	1	-	-	-	-	
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	-	-	
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	-	-	-	-	
13	पवनी	पवनी	---	2	1	8	-	-	
14	-	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-	
जिल्हा एकूण -					7	81	1253	3770	34154

पुढे चालू.

...155...

तक्ता क्रमांक 6.15 पुढे सुरु

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	कृषि उत्पन्न बाजार समितीचे नांव	तहसील	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक			
					15) वाटाणा परिमाण	मूल्य (रुपये)	एकूण बेरीज परिमाण	मूल्य (रुपये)
1	2	3	4	5	34	35	36	37
1	भंडारा	भंडारा	प्राथमिक	-	-	-	2595	21212
2	मोहाडी	मोहाडी	---	-	-	-	-	-
3	तुमसर	तुमसर	---	1	46	644	39290	248543
4	तिरोडा	तिरोडा	---	-	-	-	11980	78999
5	गोंदिया	गोंदिया	---	2	30	318	31539	184936
6	आमगांव	आमगांव	---	-	-	-	18806	99112
7	गोरेगांव	गोरेगांव	---	-	-	-	-	-
8	-	सालेकसा	-	-	-	-	-	-
9	-	देवरी	-	-	-	-	-	-
10	लाखनी	साकोली	---	1	-	-	4099	23715
11	अर्जुनी/मोर	अर्जुनी/मोर	---	1	-	-	62612	31306
12	लासांदूर	लासांदूर	---	-	17	1199	2647	148251
13	पवनी	पवनी	---	2	862	7030	16541	103292
14	-	स/अर्जुनी	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण -				7	955	9191	190109	939366

टिप :- 1) स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती संबंधित तालुक्यात समाविष्ट आहे. 2) मोहाडी व गोरेगाव बाजारपेठेत मालाची आवक झालेली नाही. 3) सालेकसा, देवरी व स/अर्जुनी ह्या तालुक्यात नियंत्रित बाजारपेठा नाहीत.

आधार :- 1) जिल्ह्यांतील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या. 2) जिल्हा उपनिबंधक सह. सं. भंडारा

150...

तक्का क्रमांक ४ ०.1०

जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे ३१.७.२००० अखेर

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ.	तहसील	सावकारांची संख्या	व्यापा-याना दिलेली कर्जे (रु.)	व्यापा-यां-व्यतिरिक्त दिलेली कर्जे (रु.)	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	भंडारा	४३	-	३८२२	३८२२
२	भोहाडी	३०	-	४६७०	४६७०
३	तुमसर	३७	-	१०१२	१०१२
४	तिरोडा	१३	-	६६६	६६६
५	गोंदिया	४०	-	२६१४	२६१४
६	अम्बवाक	६	-	६३४	६३४
७	गोखांव	१	-	६०	६०
८	सालेकसा	-	-	-	-
९	देवरी	९	-	१३६०	१३६०
१०	साकोली	४२	-	३०६१	३०६१
११	अर्जुनी/मोर	१६	-	२१८२	२१८२
१२	लाखांदूर	११	-	६६४	६६४
१३	पवनी	१९	-	११६४	११६४
१४	स/अर्जुनी	-	-	-	-
जिल्हा-एकूण		२६६	-	२११२८	२११२८

टिप- १) स/अर्जुनी येथे सहाय्यक निबंधक सहकारी संस्था यांचे कार्यालय उघडण्यात आले नाही. २) स/अर्जुनी तालुक्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नसून ती देवरी तालुक्यात समाविष्ट आहे.

आधार : जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, भंडारा.

सार्वजनिक व अर्थसहाय्यीत संस्थांमार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय

सुविधांची माहिती-1999

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसूतीगृहे	प्रा. आ. केंद्र	प्रा.आ. उप केंद्र	डॉक्टर	परिचारिका
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	भंडारा	2	7	4	5	27	68	216
2.	मोहाडी	1	3	4	5	25	20	69
3.	तूमसर	1	3	5	5	37	28	100
4.	तिरोडा	1	4	2	4	30	18	70
5.	गोंदिया	3	9	4	8	46	49	170
6.	आमगांव	1	5	2	5	24	19	65
7.	गोभांव	1	2	2	5	23	15	45
8.	सालेकसा	1	3	1	3	20	8	60
9.	देवरी	2	5	1	4	29	20	94
10.	साकोली	1	13	5	9	45	36	126
11.	अर्जुनी/मोर.	2	7	2	6	40	24	120
12.	लासांदूर	1	8	7	5	32	21	80
13.	पवनी	1	9	1	4	24	26	76
14.	स/अर्जुनी	1	4	2	4	27	15	53
जिल्हा एकूण		19	82	44	72	429	367	1344

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक - 7.1 पुढे चालू

अ. क्र.	तालुका	साटांची संख्या			उपचार केलेले आंतररुग्ण (00)			उपचार केलेले बाह्यरुग्ण(00)		
		एकूण	स्त्रियां- साठी	मुलां- साठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
1	2	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	भंडारा	418	208	166	356	397	247	320	341	213
2.	मोहाडी	70	20	30	249	290	180	232	250	176
3.	तूमसर	100	40	30	404	423	275	301	257	171
4.	तिरोडा	58	18	28	256	306	188	210	185	140
5.	गोंदिया	168	86	67	257	301	118	743	624	592
6.	आमगांव	60	20	30	401	456	285	290	280	223
7.	गोरेगांव	60	20	30	156	186	114	185	168	109
8.	सालेकसा	58	26	22	56	64	39	163	165	96
9.	देवरी	98	38	46	48	48	32	308	278	189
10.	साकोली	100	30	48	137	183	106	408	444	339
11.	अर्जुनी/मोर.	105	42	43	283	211	138	292	292	299
12.	लासांदूर	76	20	35	251	266	86	346	357	231
13.	पवनी	84	28	36	251	291	180	456	408	189
14.	स/अर्जुनी	54	18	26	50	60	56	229	260	171
जिल्हा एकूण		1509	614	635	3155	3482	2044	4486	4309	3138

आधार :- 1) जिल्हा शल्य चिकित्सक, सामान्य रुग्णालय, भंडारा 2) जिल्हा आरोग्य अधिकारी,
3) स्वास्थ्य अधिकारी, रेल्वे दवाखाना/हेल्थ युनिट, गोंदिया.

नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या-1999

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. भंडारा	एकूण		4200	3779	7979	1539	825	2364	145	91	236
	ग्रामीण		1387	1250	2637	555	396	951	21	22	43
2. मोहाडी	एकूण		1075	1110	2185	438	327	765	20	12	32
	ग्रामीण		845	836	1681	368	272	640	19	12	31
3. तुमसर	एकूण		2301	2148	4449	864	561	1425	54	40	94
	ग्रामीण		1477	1335	2812	587	378	965	26	13	39
4. तिरोडा	एकूण		1587	1455	3042	709	521	1230	28	31	59
	ग्रामीण		1348	1225	2573	593	467	1060	28	30	58
5. गोंदिया	एकूण		4932	4649	9581	1676	1155	2831	88	63	151
	ग्रामीण		2369	2298	4667	971	741	1712	45	36	81
6. आमगांव	एकूण		1191	1084	2275	444	316	760	16	16	32
	ग्रामीण		1191	1084	2275	444	316	760	16	16	32
7. गोंगांव	एकूण		1182	1028	2210	476	348	824	31	17	48
	ग्रामीण		1182	1028	2210	476	348	824	31	17	48
8. सालेकसा	एकूण		800	825	1625	260	217	477	7	10	17
	ग्रामीण		800	825	1625	260	217	477	7	10	17
9. देवरी	एकूण		1305	1183	2488	345	264	609	33	13	46
	ग्रामीण		1305	1183	2488	345	264	609	33	13	46
10. साकोली	एकूण		2413	2094	4507	788	583	1371	26	28	54
	ग्रामीण		2413	2094	4507	788	583	1371	26	28	54
11. अर्जुनी/मो	एकूण		1450	1353	2803	498	336	834	27	18	45
	ग्रामीण		1450	1353	2803	498	336	834	27	18	45
12. लासांदूर	एकूण		1309	1198	2507	491	394	885	42	38	80
	ग्रामीण		1309	1198	2507	491	394	885	42	38	80
13. पवनी	एकूण		1617	1458	3075	540	365	905	21	27	48
	ग्रामीण		1253	1097	2350	445	290	735	20	20	40
14. स/अर्जुनी	एकूण		1030	984	2014	384	256	640	18	16	34
	ग्रामीण		1030	984	2014	384	256	640	18	16	34
जिल्हा बेरीज	एकूण		26392	24348	50740	9452	6468	15920	556	420	976
	ग्रामीण		19359	17790	37149	7205	5258	12463	359	289	648

आधार - उपसंचालक, आरोग्य सेवा (आ. मा. जि. आ.) पुणे

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या-1999

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	मृत्यूचे कारण	मृत्यूंची संख्या
1	2	3
1.	हिवताप	6
2.	पटकी	-
3.	देवी	-
4.	क्षय	308
5.	न्युमोनिया	97
6.	अमांश, अतिसार, गॅस्ट्रो	7
7.	हृदय विकार	999
8.	विषमज्वर	24
9.	कर्करोग	249
10.	श्वसन क्रियेसंबंधी	589
11.	<u>अपघात</u>	
	अ) आत्महत्या	67
	ब) रहदारी वाहतूक	48
	क) इतर अपघात	473
12.	इतर कारणे	13105
	एकूण मृत्यू	15920

आधार - उपसंचालक, आरोग्य सेवा, राज्य आरोग्य माहिती व जीवनविषयक
आकडेवारी केंद्र, पुणे.

तक्ता क्रमांक - 7.4

माताबाल संगोपन कार्यक्रम अंतर्गत लस टोचणी 1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बा. ब.	त्रिगुणी लस ति. डो.	पोलिओ	बीसीजी	गोवर	द्विगुणी (डीटी)	विष-मज्वर	१० वर्षे	१६ वर्षे	ध. लस	गरोदर स्त्रिया
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	भंडारा	गा.	3412	3412	3431	3404	3586	-	3579	2828	3726	
		ए.	5886	5676	6369	4458	4209	-	3918	5253	5911	
2.	मोहाडी	गा.	2943	2943	3061	2904	3016	-	3020	2657	3504	
		ए.	2943	2943	3061	2904	3016	-	3020	2657	3504	
3.	तुमसर	गा.	3725	3725	3749	3358	4390	-	3963	3472	4002	
		ए.	5372	5372	5208	4437	5477	-	4907	4067	5261	
4.	तिरोडा	गा.	3219	3219	3071	2917	3041	-	2848	2636	3383	
		ए.	3833	3833	3685	3239	3466	-	2777	2772	3683	
5.	गोंदिया	गा.	6207	6222	5867	5748	5802	-	5892	4988	6496	
		ए.	9543	9358	9472	8418	7370	-	6328	6004	8691	
6.	आमगांव	गा.	2679	2979	2713	2666	3011	-	3090	2718	3125	
		ए.	2679	2979	2713	2666	3011	-	3090	2718	3125	
7.	गोसागांव	गा.	3064	3064	3173	3083	3789	-	2967	2681	3283	
		ए.	3064	3064	3173	3083	3789	-	2967	2681	3283	
8.	सालेकसा	गा.	1878	1878	1929	1822	1771	-	1660	1720	2084	
		ए.	1878	1878	1929	1822	1771	-	1660	1720	2084	
9.	देवरी	गा.	2932	2932	2872	2799	2405	-	2347	2157	3092	
		ए.	2932	2932	2872	2799	2405	-	2347	2157	3092	
10.	साकोली	गा.	4376	4440	4580	3965	4640	-	4342	3880	4685	
		ए.	4376	4440	4580	3965	4640	-	4342	3880	4685	
11.	अर्जुनी/मोर.	गा.	3177	3177	3044	3157	3281	-	2950	2786	3760	
		ए.	3177	3177	3044	3157	3281	-	2950	2786	3760	
12.	लासांदूर	गा.	2521	2521	2556	2369	3746	-	2983	2759	3142	
		ए.	2521	2521	2556	2369	3746	-	2983	2759	3142	
13.	पवनी	गा.	2798	2798	2786	2480	2827	-	2969	2548	2980	
		ए.	3397	3397	3352	2945	3177	-	3285	3623	3577	
14स/अर्जुनी		गा.	2430	2430	2548	2257	2609	-	2630	2147	2597	
		ए.	2430	2430	2548	2257	2609	-	2630	2147	2597	
	जिल्हा	गा.	45361	45740	45330	42929	47914	-	44840	39975	49859	
	एकूण	ए.	54031	54000	54562	48569	51967	-	47204	45229	56395	

टिप - 1) विषम ज्वराचा कार्यक्रम राबविण्यांत आलेला नाही.

अधार- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि. प. भंडारा

...182...

तबता क्रमांक - 7.5

जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या-1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	एकूण ग्रामीण	31.3.99 रोजी असलेल्या केंद्रांची संख्या	निर्वाचीकरण केलेल्यांची संख्या			लूपपध्दती I. U. C. D. संख्या	जननक्षम जोडण्यांची संख्या
				पुरुष नसबंदी	स्त्रियांची नसबंदी	एकूण नसबंदी		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. भंडारा	एकूण		5	134	1861	1795	1053	35948
	ग्रामीण		4	83	991	1074	758	23789
2. मोहाडी	एकूण		6	26	1089	1115	710	23176
	ग्रामीण		6	26	1089	1115	710	23176
3. तुमसर	एकूण		6	43	1647	1690	1050	31361
	ग्रामीण		5	31	1286	1317	901	26287
4. तिरोडा	एकूण		5	37	1185	1222	800	26922
	ग्रामीण		4	28	1048	1076	764	23127
5. गोंदिया	एकूण		10	36	2721	2757	1598	59100
	ग्रामीण		8	20	1948	2004	1093	39868
6. आमगांव	एकूण		5	45	882	927	446	19667
	ग्रामीण		5	45	882	927	446	19667
7. गोसांव	एकूण		6	33	903	936	577	19969
	ग्रामीण		6	33	903	936	577	19969
8. सालेकसा	एकूण		4	36	530	566	324	12762
	ग्रामीण		4	36	530	566	324	12762
9. देवरी	एकूण		6	169	543	712	363	16760
	ग्रामीण		6	169	543	712	363	16760
10. साकोली	एकूण		11	143	1744	1887	1043	36293
	ग्रामीण		11	143	1744	1887	1043	36293
11. अर्जुनी/भो	एकूण		7	58	918	976	585	22249
	ग्रामीण		7	58	918	976	585	22249
12. लासांदूर	एकूण		5	168	676	844	581	16817
	ग्रामीण		5	168	676	844	581	16817
13. पवनी	एकूण		5	83	994	1077	635	22415
	ग्रामीण		4	77	872	949	551	19485
14. स/अर्जुनी	एकूण		5	55	700	755	318	17102
	ग्रामीण		5	55	700	755	318	17102
एकूण जिल्हा	एकूण		86	1066	16193	17259	10083	360541
	ग्रामीण		80	972	14166	15138	9014	317351

अधार : जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जि.प. भंडारा

1991 च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तालुका	साक्षरताची संख्या (हजाराने)								
		ग्रामीण			नगरी			एकूण		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	50 (78.75)	38 (54.00)	88 (66.54)	29 (91.89)	23 (76.95)	52 (84.67)	79 (83.13)	56 (61.45)	135 (72.51)
2	मोहाडी	41 (77.03)	25 (47.58)	66 (62.38)	3 (89.32)	2 (65.27)	5 (77.93)	44 (77.78)	27 (48.56)	71 (63.29)
3	तुमसर	46 (74.51)	27 (43.98)	73 (59.24)	18 (90.08)	13 (65.92)	31 (78.15)	64 (78.32)	40 (49.25)	104 (63.82)
4	तिरोडा	51 (81.35)	31 (49.68)	82 (65.40)	8 (90.42)	6 (64.65)	14 (77.62)	59 (82.47)	37 (51.47)	96 (66.89)
5	गोंदिया	64 (76.60)	38 (45.14)	102 (60.85)	44 (92.07)	34 (73.93)	78 (83.22)	108 (82.28)	72 (55.37)	180 (68.94)
6	आमगांव	31 (80.33)	19 (51.14)	50 (65.64)	- (-)	- (-)	- (-)	31 (80.33)	19 (51.14)	50 (65.64)
7	गोसांव	44 (81.48)	28 (49.12)	72 (64.86)	- (-)	- (-)	- (-)	44 (81.48)	28 (49.12)	72 (64.86)
8	सालेकसा	28 (72.97)	16 (41.85)	44 (57.40)	- (-)	- (-)	- (-)	28 (72.97)	16 (41.85)	44 (57.40)
9	देवरी	22 (70.96)	12 (41.37)	34 (56.66)	- (-)	- (-)	- (-)	22 (70.96)	12 (41.37)	34 (56.66)
10	साकोली	70 (80.45)	44 (51.76)	114 (66.28)	- (-)	- (-)	- (-)	70 (80.45)	44 (51.76)	114 (66.28)
11	अर्जुनी/मोर	45 (73.77)	26 (44.06)	71 (59.16)	- (-)	- (-)	- (-)	45 (73.77)	26 (44.06)	71 (59.16)
12	लासांदूर	35 (73.56)	21 (44.33)	56 (59.01)	- (-)	- (-)	- (-)	35 (73.56)	21 (44.33)	56 (59.01)
13	पवनी	35 (72.54)	22 (46.25)	57 (59.46)	7 (83.83)	5 (62.21)	12 (73.18)	42 (74.28)	27 (48.67)	69 (61.55)
14	स/अर्जुनी	30 (78.94)	18 (46.15)	48 (61.54)	- (-)	- (-)	- (-)	30 (78.94)	18 (46.15)	48 (61.54)
जिल्हा एकूण		590 (76.91)	362 (47.26)	952 (62.11)	110 (90.90)	82 (71.55)	192 (81.45)	700 (78.82)	444 (50.44)	1144 (64.69)

टिप : 1) ही आकडेवारी केवळ अस्थायी व पुढील पडताळणीच्या अधिन राहून आहे.

2) आकडे पूर्णांकाने केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. 3) कंसातील आकडे साक्षरतेची टक्केवारी दर्शवितात. 4) साक्षरतेची टक्केवारी काढतांना एकूण लोकसंख्येमध्ये 0 ते 6 वर्षे वयोगटातील लोकसंख्या वजा करून घेणा-या लोकसंख्येशी काढण्यांत आलेली आहे.

5) स/अर्जुनी हा नविन तालुका दि.15/8/1992 पासून निर्माण करण्यांत आला त्यामुळे यातील माहिती "केवळ अस्थायी" असून पुढील पडताळणीच्या अधिन राहिल.

...164...

तक्का क्रमांक : 8.2

शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची आणि विद्यार्थ्यांची संख्या 1998 - 99

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	शिक्षक संख्या				विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक विद्यार्थी संख्या
			एकूण	स्काना 4 पेकी शिक्षिका	प्रशि-क्षित	स्काना 6 पेकी शिक्षिका		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	पूर्व प्राथमिक शाळा	2009	2007	2007	2007	2007	93895	47
2	प्राथमिक शाळा :-							
	अ) एक शिक्षकी शाळा	-	-	-	-	-	-	-
	ब) कनिष्ठ प्राथ. शाळा	1282	3622	1263	3477	1199	111912	81
	क) उच्च प्राथमिक शाळा	677	5379	1485	5212	1408	189218	35
	ड) एकूण (अ+ब+क)	1959	9001	2748	8689	2607	301130	33
3	माध्यमिक शाळा	252	2756	540	2658	523	101467	37
4	उच्च माध्यमिक शाळा	199	3322	649	3289	645	116617	35
5	सामान्य शिक्षणाची महा-विद्यालये (कला, शास्त्र, वाणिज्य)	33	537	121	537	121	21593	40
जिल्हा एकूण		4452	17623	6065	17180	5903	634702	36

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

...165...

तत्का क्रमांक : 8.3

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी - 1998 - 99

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		पूर्वप्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
1	2	3	4	5	6	7	8
1	पूर्व प्राथमिक	93895	46852	-	-	-	-
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	223793	109454	806	412
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	77377	38933	71416	34784
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	-	-	118529	56606
5	इयत्ता 11 व 12	-	-	-	-	27333	11881
6	उच्च माध्य. नंतर	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		93895	46852	301170	148387	218084	103183

पुढे सुरु...

तत्का क्रमांक : 8.3 पुढे सुरु

अ. क्र.	शैक्षणिक स्तर	संस्थेतील		विद्यार्थ्यांची		संख्या	
		सा. शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण			
		एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1	2	9	10	11	12		
1	पूर्व प्राथमिक	-	-	93895	46852		
2	इयत्ता 1 ते 4	-	-	224599	109366		
3	इयत्ता 5 ते 7	-	-	148793	73717		
4	इयत्ता 8 ते 10	-	-	118529	56606		
5	इयत्ता 11 व 12	4696	2013	32029	13394		
6	उच्च माध्यमिक नंतर	16897	6399	16897	6399		
जिल्हा एकूण		21593	8412	634742	306834		

पुढे सुरु.

...186...

तत्का क्रमांक : ४.३ पुढे सुरु

पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरानिहाय संख्या आणि
मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी 1998 - 99

जिल्हा : भंडारा

अ. शैक्षणिक स्तर	मागासवर्गीय विद्यार्थी संख्या								
	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागासवर्गीय		एकूण मागासवर्गीय		
	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20
1 पूर्व प्राथमिक	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 इयत्ता 1 ते 4	35110	17113	35287	17192	132481	68004	202858	100309	
3 इयत्ता 5 ते 7	25180	12411	20075	10031	85386	42396	130641	64838	
4 इयत्ता 8 ते 10	20993	10028	14080	6574	66696	32176	101769	48778	
5 इयत्ता 11 व 12	7299	2534	64	11	19221	7632	26584	10177	
6 उच्च माध्य. नंतर	4356	1640	893	265	8789	3080	14038	4985	
एकूण	92938	43726	70379	34073	312573	151288	475890	229087	

टिप- 1) यांत प्राथमिक विद्यार्थ्यांची संख्या उपलब्ध नाही.

2) यांत पूर्व प्राथमिक रकान्यात अ. ज. / अ. जा. / इतर व एकूण मागासवर्गीय संस्थेतील विद्यार्थी संख्या उपलब्ध नाही.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्था संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या							
			अनु. जाती		अनु. जमाती		इ. मा. व.			
			एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	9	141	29	92	5	375	62	608	96
2	विधी महा-विद्यालये	1	39	7	8	-	71	12	118	19
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	आयुर्वे. महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	अभि. महाविद्यालये	5	128	15	6	-	212	20	346	35
6	इतर									
	अ. तंत्रनिकेतन	2	152	17	40	3	334	26	526	46
	ब. आय. टी. आय.	28	868	340	522	68	1098	322	2488	730
	क. डी. एड.	6	155	40	113	22	268	89	536	151
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्रमांक : 8.4 पुढे सुरु ...

अ. क्र.	संस्थेचा प्रकार	विद्यार्थ्यांची संख्या				एकूण	
		बिगर मागास		एकूण विद्यार्थी		शिक्षक	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	शिक्षिका
1	2	12	11	14	15	16	17
1	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालये	530	11	1138	212	50	14
2	विधी महाविद्यालये	110	3	228	51	8	1
3	वैद्यकीय महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-
4	आयुर्वेदिक महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-
5	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	1146	17	1492	214	90	9
6	इतर : अ. तंत्रनिकेतन	197	12	723	58	37	-
	ब. आय. टी. आय.	1230	33	3718	1078	358	22
	क. डी. एड.	134	2	670	183	47	8
	ड. जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-

टिप - अ. क्र. 5 अभियांत्रिकी महाविद्यालये, व 6 इतर (अ) तंत्रनिकेतनची माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे 97-98 चीच माहिती देण्यांत आले आहे.

आधार : 1) उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे, 2) तंत्रशिक्षण संचालनालय, पुणे, 3) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्रमांक : 8.5

कार्गिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती 1998-99

जिल्हा : महाराष्ट्र

अ. क्र.	ला	भा	ध्या	ची	सं	ख्या	प्रत्यक्ष		
क्र.	माध्य- मिक	कनिष्ठ महावि- द्यालये 11 वी, 12 वी	उच्च शिक्षण	अभियां- त्रिकी महावि- द्यालये	वैद्यकीय महावि- द्यालये	इतर महावि- द्यालये	इतर संस्था	एकूण (रुपये हजारात)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	0	9772	2400	-	-	-	17035	29207	2745

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

...169...

तत्का क्रमांक : 8.6

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च 1999 - 2000

जिल्हा : मंडारा

(रुपये हजारात)

क्रमांक	योजना	योजनेतर				योजनांतर्गत			
		आवती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांध- काम	एकूण	आवती	बांधकाम अनुदाना- व्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांध- काम	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	जिल्हा परिषद	1283035	-	-	1283035	13005	-	-	13005
2	नगरपरिषद	37917	677	-	38594	-	-	-	-
3	फटक मंडळ	-	-	-	-	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	-	-	-	-	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदाना- ना व्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	1320952	677	-	1321629	13005	-	-	13005

तत्का क्रमांक : 8.6 पुढे सुरु

क्रमांक	योजना	एकूण खर्च			
		आवती	बांधकाम अनु- दानाव्यतिरिक्त अनावती खर्च	बांधकाम	एकूण
2	11	12	13	14	
1	जिल्हापरिषद	1296040	-	-	1296040
2	नगरपरिषद	-	-	-	-
3	फटक मंडळ	-	-	-	-
4	महानगरपालिका	-	-	-	-
5	बांधकाम अनुदानाव्यतिरिक्त इतर खर्च	-	-	-	-
	जिल्हा एकूण	1296040	-	-	1296040

टिप- अ. क्र. 2 नगरपरिषद एकूण खर्चाबाबत माहिती उपलब्ध नाही.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

.....170...
तत्का क्रमांक १८.७

जिल्हयातील व्यवसाय मार्गदर्शन(कनिष्ठ महाविद्यालये) व तांत्रिक शाळा(आठवी ते बारावी)
1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क.	आ	ब	परिमाण	माहिती
1		2.	१	4
1	शाळांची संख्या		संख्या	24
2	पटावरील संख्या	अ. मुले	संख्या	3912
		ब. मुली	संख्या	619
	एकूण (अ + ब)		संख्या	4531
	एकूण खर्च		रुपये (जारात)	791

आधार : जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी, भंडारा.

...171...

तक्ता क्रमांक : 8.8

जिल्हयातील प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम 1999-2000

जिल्हा : भंडारा

क्र.	तहसील	प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	पटावरील उमेदवारा ची संख्या
1.	2	3	4
1	भंडारा		
2	मोहाडी		
3	तुमसर		
4	तिरोडा		
5	गोंदिया		
6	आमगांव	<u>सन 1999-2000 या वर्षी योजना कार्यान्वित नाही</u>	
7	गोखांव		
8	सालेकसा		
9	देवरी		
10	साकोली		
11	अर्जुनी/मोर.		
12	लासांदूर		
13	पवनी		
14	स/अर्जुनी		

जिल्हा एकूण

टिप:- 1) सन 99-2000 या वर्षीत वरील योजनेची एकही केंद्रे कार्यान्वित नव्हती.
आधार : जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी , भंडारा.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	बा	ब	परिमाण	माहिती
1	2		3	4
1	<u>शिक्षकांकरिता प्रशिक्षण संस्था संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	संख्या	9
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- "	6
	क.	शाळास्तर	-- "	उ. ना.
2	<u>पटावरील संख्या</u>			
	अ.	पदवीस्तर	-- "	1188
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- "	670
	क.	शाळास्तर	-- "	उ. ना.
3	<u>एकूण खर्च (रुपये)</u>			
	अ.	पदवीस्तर	रुपये	उ. ना.
	ब.	पदवीपूर्व स्तर	-- "	उ. ना.
	क.	शाळास्तर	-- "	उ. ना.

टिप :- "उ. ना." = उपलब्ध नाही.

आधार : उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तत्ता क्रमांक 9.1 (अ)रेल्वे मार्गाची लांबी (31 मार्च 2000 या वर्षाअसेर)

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मीटर मध्ये
1	2	3
1	1) बाँडगेज	120
	2) दुहेरी	132
	3) तिहेरी व अधिक	-
2	मिटर गेज	-
3	नॅरो गेज	29
	एकूण रेल्वे मार्ग	281

आधार :- विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण पूर्व रेल्वे, नागपूर.

रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी [31 मार्च 2000 अखेर]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकांचे नाव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वे क्षेत्र विभाग
1	2	3	4	5
1	भंडारा	1)भंडारा रोड	मोठे अंतर(बॉडगेज)	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
2	मोहाडी	2) कोका	-----	-----
3	तुमसर	3)तुम. रोड, 4)तुमसर, 5)गोबर- वाही, 6)डोंगरी बुजुर्ग 7)मिठेवाही, 8) चिचोली	-----	-----
4	तिरोडा	9)तिरोडा, 10)मुंडीकोटा, 11) काचेवानी	-----	-----
5	गोंदिया	12)गोंदिया, 13)गंगाझरी, 14)बिरसोला, 15)प्रतापबाग	अरुंद(लहान अंतर)	-----
6	आमगांव	16)आमगांव, 17)धानोली	मोठे अंतर(बॉडगेज)	-----
7	गोखेगांव	18)हिरडामाली, 19)गराडा, 20) गुदमा	-----	-----
8	सालेकसा	21)सालेकसा, 22) दरेकसा	-----	-----
9	देवरी	23)गोंगले, 24)पांढरी, 25)खोड- शिवनी	-----	-----
10	साकोली	26)सौदंड	-----	-----
11	अर्जुनी/मोर.	27)गोंडउमरी, 28)अर्जुनी/मोर, 29)देवलगांव, 30)वडेगांव 31) बाराभाटी	-----	-----
12	लासांदूर	-	-----	-----
13	पवनी	32)पवनी रोड, 33) भूयार रोड	अरुंद(लहान मागी)	दक्षिण-पूर्व रेल्वे
14	स/अर्जुनी	-	-----	-----

अधार : विभागीय व्यवस्थापक, दक्षिण-पूर्व रेल्वे, नागपूर.

प्रकार व पध्दमाग धानुसार रस्त्याची लांबी 31 मार्च, 2000 अखेर

जिल्हा - मंडार		लांबी कि. मी. मध्ये							
अ. क्र.	बाब	रस्त्याची प्रकार							
		राष्ट्रीय महा- मार्ग	प्रमुख राज्य महा- मार्ग	राज्य महा- मार्ग	प्रमुख जिल्हा रस्ते	इतर जिल्हा रस्ते	खेड्या- तील रस्ते	इतर योजने- तर	एकूण रस्त्यांची लांबी
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	<u>सिमेंट काँक्रीट</u>								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	को. न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	-	-	3	3
2	<u>डांबरी</u>								
	अ) सा. बां. वि.	102	10	785	697	-	-	-	1594
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	22	259	108	-	389
	को. न. पा. / म. न. पा.	4	13	11	4	10	-	8	50
3	<u>खडीचे</u>								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	9	376	50	6	-	441
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	140	1149	2185	-	3474
	को. न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	17	-	25	42
4	<u>इतर माल वापरून केलेले</u>								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	21	94	27	10	-	152
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	49	384	1252	-	1685
	को. न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	10	-	11	21
5	<u>इतर</u>								
	अ) सा. बां. वि.	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	-	-	-	-	-
	को. न. पा. / म. न. पा.	-	-	-	-	-	2	-	2
	<u>एकूण लांबी</u>								
	अ) सा. बां. वि.	102	10	815	1167	77	16	-	2187
	ब) जिल्हा परिषद	-	-	-	211	1792	3545	-	5548
	को. न. पा. / म. न. पा.	4	13	11	4	37	2	47	118
	<u>जिल्हा एकूण</u>	<u>106</u>	<u>23</u>	<u>826</u>	<u>1382</u>	<u>1906</u>	<u>3563</u>	<u>47</u>	<u>7853</u>

टिप - सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडील खडीचे (डजिमा) रस्ते जि. प. कडे हस्तांतरित झाल्यामुळे खडीच्या रस्त्याची लांबी वतवर्षापेक्षा कमी झाल्याचे दिसून येते.

आधार : सहाय्यक अधिकाक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

...175...

तक्ता क्रमांक 9.3

वापरात असलेली मोटर वाहनांची संख्या

131 मार्च 2000 वर्षाअखेरीस

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1.	मोटर सायकली, स्कुटर्स/मोपेड इत्यादी	53356
2.	मोटारी/जीप्स/स्टेशन वॅगन	3819
3.	टॅक्सी कॅबज	57
4.	स्वयंचलित रिक्शा	506
5.	<u>स्टेट कॅब्लेस</u>	
	1) डिझेलवर चालणा-या	237
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	<u>कंत्राटी वाहने</u>	
	1) डिझेलवर चालणा-या	17
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	-
6.	<u>मालमोटारी-खाजगी वाहने</u>	
	1) डिझेलवर चालणा-या	312
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	3
	<u>मालमोटारी-सार्वजनिक वाहने</u>	
	1) डिझेलवर चालणा-या	1976
	2) पेट्रोलवर चालणा-या	100
7.	रुग्णवाहिका	16
8.	शाळेच्या बसेस	13
9.	खाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुयान)	54
10.	जोड वाहने	4284
11.	ट्रॅक्टर्स	4482
12.	इतर	19
	जिल्हा एकूण	61251

टिप - या जिल्हयाचे जिल्हा पातळीवर कार्यालय गोंदिया येथे कार्यान्वित असल्याने भंडारा जिल्हयाची माहिती गोंदिया कार्यालयातून उपलब्ध झाल्यानुसार देण्यात देण्यांत आली आहे.

आधार :- प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, नागपूर.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची [प्रवासी] वाहतूक आकडेवारी [99-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाब	उपक्रमाचे नांव महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, भंडारा
1	2	3
1	वर्षाअखेरीस मार्गांची संख्या	346
2	मार्गांची एकूण लांबी [कि. मी.]	29477
3	मार्गांची सरासरी लांबी [कि. मी.]	85.19
4	वर्षातील अस्तित्वात असलेल्या बसगाड्यांची संख्या	322
5	रस्त्यावर धावणा-या बसगाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	291
6	प्रवाशांची दैनिक सरासरी [लाखात]	1.23
7	वाहतुकीमुळे वर्षात मिळालेले उत्पन्न [रु. हजारात]	395843
8	दर दिवशी मिळालेले सरासरी उत्पन्न पैशामध्ये	107902190

आधार - विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, भंडारा विभाग,
भंडारा.

महत्त्वाच्या स्तयावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता
(वाहतूक गणना मे.1999)

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तया- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीप्स	बस- गा- ड्या	माल- मोटा- री ट्रक्स	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकडू- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
(1) राष्ट्रीय महामार्ग (वाहतूक गणना 17.05.99 ते 24.05.99)											
मार्गाचे नांव -			लांबी कि.मी.			जवळपासचे शहर/सेडे					
नागपूर - रायपूर रोड			505/200			जवाहरनगर					
राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 6											
डांबरी	7.00	1356	403	3744	1604	7107	23	2186	1	2210	47507
डांबरी	7.00	1133	331	3119	1178	5761	39	1694	121	1854	39554
डांबरी	7.00	1142	17	3359	1209	5727	34	1956	113	2103	38999
(2) राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 17.05.99 ते 24.05.99)											
मार्गाचे नांव -			लांबी कि.मी.			जवळपासचे शहर/सेडे					
बैतूल-नागपूर-मूल-पटागूडम, राममा-9				78/600		भयार					
डांबरी	5.50	488	349	1268	379	2484	46	615	-	661	16943
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				37/40		जाम					
डांबरी	5.50	1450	144	1493	1344	4431	1443	1692	11	3146	22377
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				59/90		देवहाडी नाका					
डांबरी	5.50	857	101	465	1031	2454	53	3243	6	3302	7255
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				30/00		गुलाबदोला					
डांबरी	5.50	1058	142	1766	1017	3383	800	1008	-	1808	22412
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				36/20		चंद्रभागानाला					
डांबरी	5.50	906	101	869	1129	3005	61	1564	98	1723	12356
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				109/20		मुंडीपार					
डांबरी	5.50	714	101	981	1189	2965	92	1396	-	1488	11490
रोहना-वाढोना-का रंजा-जलालखेडा											
मोवाड रोड, राममा-245				1/20		फूलचूर					
डांबरी	5.50	1052	80	1514	1728	4374	158	4943	-	5101	16919

... 110 ...
तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्वाच्या स्त्यावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्त्या- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपसू	बस- गा- डया	माल- मोटा- र, ट्रक	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण ३ ते ६	जनाव- साय- न ओढ- ली जा- णारी	इतर वाह- ने	एकूण ८ ते १०		

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 17.05.99 ते 24.05.99)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/खेडे										
रोहना-वाढोना-कांजा-जलालखेडा												
मोवाड रोड, राममा-245					1/200		आमगांव					
डांबरी 5.50	845	42	996	1070	2953	384	5913	-	6298	11303		
रामटेक-सात-भंडारा, राममा-252					35/50		सामतलावनाका					
डांबरी 3.75	492	31	667	512	1702	499	1755	-	2254	7326		
हिंगणा-कूही-वेलतूर-आंभोरा, राममा-254					2/20		सिल्ली					
डांबरी 3.75	434	11	656	487	1588	616	2247	-	2863	7366		
सिंदपूरी-लाखांदूर-मोर/अर्जुनी, राममा-270					3/20		भंडाळा					
डांबरी 3.75	1002	36	1105	901	3044	706	1947	-	2703	14147		
सिंदपूरी-लाखांदूर-मोर/अर्जुनी, राममा-270					0/400		लाखांदूर					
डांबरी 3.75	230	56	400	464	1150	117	930	-	1047	4894		
सिंदपूरी-लाखांदूर-मोर/अर्जुनी, राममा-270					12/500		झरपडा					
डांबरी 3.75	1347	11	566	1631	3555	478	2124	-	2602	8380		
निलज-भंडारा-तूमसर-बालाघाट, राममा-271					0/0		निलज					
डांबरी 5.50	347	214	1049	431	2041	102	563	-	665	12560		
निलज-भंडारा-तूमसर-बालाघाट, राममा-271					31/20		अडघाळ					
डांबरी 5.50	1310	188	2273	1197	4968	1149	2470	1894	5513	28600		
निलज-भंडारा-तूमसर-बालाघाट, राममा-271					2/40		भंडारा					
डांबरी 5.50	3177	301	1346	2524	7348	128	3577	1080	4785	22005		
निलज-भंडारा-तूमसर-बालाघाट, राममा-271					20/60		मोहाडी					
डांबरी 5.50	782	194	850	1197	3023	160	2112	3	2275	11833		
निलज-भंडारा-तूमसर-बालाघाट, राममा-271					22/60		बपेरा					
डांबरी 3.75	189	51	138	299	677	127	579	1	707	2131		
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लाखांदूर-वडसा, राममा-272					27/20		नाकाडोंगरी-बावनथडी					
डांबरी 5.50	394	56	379	398	1227	201	783	4	988	5495		
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लाखांदूर-वडसा, राममा-272					2/0		देवहाडा					
डांबरी 3.75	547	30	629	526	1732	125	1605	15	1745	7722		

पुढे चालू

तकता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्वाच्या स्त्यावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्त्या- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने				मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार	
		कार, जीप्स	बस- गा- डया	माल- मोटा- र, ट्रक	मोटार साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- साय- इतर एकूण 8 ते 10	रंकाडू- न ओढ- ली जा- णारी	वाहन- ने		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 17.05.99 ते 24.05.99)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/सेडे											
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लासांदूर-वडसा, राममा-272	5.50	295	96	302	886	1579	2/40	तूमसर	23	265	-	288	4928
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लासांदूर-वडसा, राममा-272	3.75	967	35	571	3379	4952	31/800	सैरलांजी	11	1336	-	1347	8721
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लासांदूर-वडसा, राममा-272	5.50	999	106	349	1253	2707	14/20	सानगडी	133	1783	173	2089	7123
शिवनी-तूमसर-देवहाडा-साकोली- लासांदूर-वडसा-राममा, 272	5.50	322	62	454	313	1151	7/00	सोनी	808	566	229	1103	5551
तिरोडा-सैरलांजीरोड, राममा-273	3.75	288	35	350	836	1509	0/20	सैरलांजी	239	2590	64	2893	4524
एकोडी-गोखेगावरोड-राममा, 274	3.75	136	4	80	314	534	1/20	बोरगांव	93	794	205	1092	1402
व्यंकटपूरही-घोट-गडचिरोली-वडसा- अर्जुनी-बालाघाटरोड, राममा-275	5.50	909	153	1397	2087	4546	30/400	गोखेगांव	922	5055	-	5977	16664
व्यंकटपूरही-घोट-गडचिरोली-वडसा- अर्जुनी-बालाघाटरोड-राममा, 275	5.50	1068	170	1407	2262	4907	42/400	फूलथूर	375	6621	347	7343	16860
व्यंकटपूरही-घोट-गडचिरोली-वडसा- अर्जुनी-बालाघाटरोड-राममा, 275	5.50	777	132	1294	1285	3488	46/40	बिजानगर	455	7607	496	8558	14611
व्यंकटपूरही-घोट-गडचिरोली-वडसा- अर्जुनी-बालाघाटरोड, राममा-275	5.50	847	93	1217	1131	3288	61/400	सातोना	661	2727	-	3388	13627

...189...

तबता क्रमांक 9.5 पुढे चालू.

महत्वाच्या स्तथावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तथा- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपस्	बस- गा- डया	माल- मोटा- र, ट्रकस्	मोटार साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकडू- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

राज्य महामार्ग (वाहतूक गणना 17.05.99 ते 24.05.99)

मार्गाचे नांव -	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/सेडे										
आलापल्ली-कसनसूर-धानोरा-बोरगांव- देवरी-आमगांव-लांजीरोड, राममा-276	0/400	देवरी										
डांबरी	3.75	1341	37	1103	1371	3852	363	2503	-	2866	13743	
आलापल्ली-कसनसूर-धानोरा-बोरगांव- देवरी-आमगांव-लांजीरोड, राममा-276	19/60	तेलीटोला										
डांबरी	3.75	997	54	1408	1102	3561	661	1648	-	2309	16609	
आलापल्ली-कसनसूर-धानोरा-बोरगांव- देवरी-आमगांव-लांजीरोड, राममा-276	36/00	आमगांव										
डांबरी	5.50	1219	57	1744	1553	4573	994	3791	-	4785	20271	
अडयाळ-नवेगांव-चिचगडरोड, राममा-277	3/40	चिचली										
डांबरी	3.75	1120	29	1500	1236	3885	1366	2046	907	4319	18015	
अडयाळ-नवेगांव-चिचगडरोड, राममा-277	21/00	खराशी										
डांबरी	3.75	246	32	430	273	981	387	717	203	1307	5258	

(3) प्रमूस जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 17.05.1999 ते 24.05.1999)

मार्गाचे नांव	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/सेडे										
मोहाडी-आंधळगांव-जांबरोड, प्रजिमा-4	0/0	मोहाडी										
डांबरी	3.70	209	53	80	402	744	115	1172	23	1310	2002	
शहापूर-नवेगांव-सातोना, प्रजिमा-5	0/0	शहापूर										
डांबरी	3.70	456	-	442	427	1325	471	1973	-	2444	5091	
कार्धा-समारीरोड, प्रजिमा-7	2/0	करचसेडा										
डांबरी	3.70	474	34	486	342	1336	43	1370	8	1421	5050	
पलाडी-कोका-करडी, प्रजिमा-8	1/0	पलाडी										
डांबरी	3.70	498	-	622	530	1650	530	1438	-	1968	6733	

पुढे चालू..

तबता क्रमांक 9.5 पुढे चालू..

महत्वाच्या स्तथावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	स्तथा- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जिप्स	बस गा- डया	माल- मोटा- र, ट्रॅक्	मोटर साय- कल/ स्कुटर	एकूण 3 ते 6	जनाव- रांकडू- न ओढ- ली जा- णारी	साय- कल वाह- ने	इतर एकूण 8 ते 10	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 17.05.1999 ते 24.05.1999)

मार्गाचे नांव	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/खेडे									
रा. म. मा. 6 ते पलाडी-कोका-मुंडीकोटा- करडी-देवहाडा-बोपेसर ते रा. म. मा. 249, प्रजिमा-8	0/00	तिरोडा, करडी, गुलाबटोलानाका									
डांबरी	3.70	1104	39	748	552	2443	844	3921	1	4766	9454
सडीये											
अड्याळ-तिरि-केसलवाडारोड, प्रजिमा-10	0/00	तिरोडा-करडी, गुलाबटोलानाका									
केसलवाडा ते रा. म. मा. 249 प्रजिमा-8	0/00	तिरोडा-करडी, गुलाबटोलानाका									
डांबरी	3.70	147	3	227	563	940	171	2010	149	2330	3134
पहेला-आंभोरारोड, प्रजिमा-11	0/00	पहेला									
डांबरी	3.70	126	4	276	213	619	242	1382	-	1624	2921
पहेला-गोलेवाडी-पूरकाबोडीरोड, प्रजिमा-11	3/0	गोलेवाडी									
डांबरी	3.70	194	4	202	200	600	278	431	93	802	2542
इर्ली-किटाडी-गांगली, प्रजिमा-13	0/0	इर्ली									
डांबरी	3.70	161	28	244	294	727	213	734	93	1040	3132
इर्ली-किटाडी-गांगली, प्रजिमा-13	17/68	किटाडी									
डांबरी	3.70	231	23	195	295	744	198	862	33	1093	2770
महालगांव-निपाणी-डोंगरी, प्रजिमा-15	18/0	महालगांव									
डांबरी	3.70	58	2	84	239	383	323	894	-	1217	12222
सिहोरा-गोबरवाही, प्रजिमा-16	17/8	गोबरवाही									
डांबरी	3.70	102	20	168	177	467	149	371	2	522	1995
लाखोरी-खेडेपार-खेोपार-चिखलाबोडीरोड, प्रजिमा-18	2/500	खेडेपारफाटा									
डांबरी	3.70	64	-	325	400	789	425	1002	-	1427	3646
लाखनी-सालेभाटा-मुंडीपार, प्रजिमा-19											
डांबरी	3.70	2018	4	1044	2589	5655	1594	4643	10	6247	15089

पुढे चालू..

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू..

महत्वाच्या स्त्यावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	रस्त्याची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जिप्स	बस गा- ड्या	माल- मोटा र, ट्रॅक्स	मोटर साय- कल स्कूटर	एकूण ३ ते ६	जनाव साय इतर वाह ने	एकूण ८ ते १०	दर दिवशी सरासरी वाहन भार		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 17.05.1999 ते 24.05.1999)

मार्गाचे नांव	लांबी कि.मी.	जवळपासचे शहर/खेडे
मानेगांव-पोहरा-पालांदूसरोड, प्रजिमा-20	0/00	मानेगांव
डांबरी 3.70 1486 33 587 1704 3810		280 2421 448 3149 9091
कोंडा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा-21	0/4	कोंडा
डांबरी 3.70 759 12 1036 806 2816		102 2173 - 3185 12875
कोंडा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा-21	11/0	सनेगांव
डांबरी 3.70 95 4 112 235 446		32 530 39 951 1689
कोंडा-भावड-बेलाटी, प्रजिमा-21	20/5	जेतपूर
डांबरी 3.70 225 60 75 209 569		38 475 111 609 1822
सिंदपूरी-मांगली-इटान-दोनाड-डोवा- बेलाटी-चप्राळ, प्रजिमा-22	3/0	दोनाड
डांबरी 3.70 60 - 153 78 291		13 373 - 551 1603
एकोडी-बामपेवाडा-गिरोला-लाखेगांवरोड, प्रजिमा-23		वगांव
डांबरी/ 3.70 350 23 252 514 1139		40 5235 - 5715 3855
सडीचे		
परसवाडा-मुखाडारोड, प्रजिमा-24	11/600	मरीयाटोला
डांबरी/ 3.70 84 13 116 211 424		5 788 - 873 1611
सडीचे		
काटी-धापेवाडा-परसवाडारोड, प्रजिमा-24	4/800	काटी
डांबरी/ 3.70 126 27 164 234 551		12 1406 - 1534 2363
सडीचे		
परसवाडा-गोंडमोहाडी-धापेवाडारोड ते रा. म. मा. 273, प्रजिमा-24	0/5	परसवाडा
सडीचे 3.70 126 27 164 234 551		12 1406 - 1534 2363
गोंदिया-तिरोडारोड ते हिवरा-धापेवाडारोड प्रजिमा-26	0/800	कूडव
डांबरी/ 3.70 294 16 244 2059 2613		38 3405 - 3791 4109
सडीचे		

पुढे चालू

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू...

महत्वाच्या स्त्यावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता

[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागचा प्रकार	स्त्या- ची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने					मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी वाहन भार
		कार, जीपस ड्या	बस- गा- ड्या	माल मोटा र, ट्रक्स	मोटर साय- कल/ स्कूटर	एकूण 3 ते 6	जनाव रांकडू- न ओढ ली जा णारी	साय- कल वाह- ने	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 17.05.1999 ते 24.05.1999)

मार्गाचे नांव	लांबी कि. मी.	जेवळपासचे शहर/सेडे									
मुर्शि-चूटीयारोड, प्रजिमा-27	0/400	मुर्शि									
डांब/सडी 3.70	290	4	283	891	1468	187	2699	-	2886	3569	
किडकीपार-पांगडी-निलागोंदी-भानपूर, प्रजिमा-28	13/0	निलागोंदी									
डांब/सडी 3.70	81	-	147	161	389	179	1534	-	1713	1568	
कूडवा-जबबारटोला-दासगांवरोड, प्रजिमा-29	0/200	कूडवा									
डांब/सडी 3.70	431	15	356	798	1600	187	3087	-	3274	4575	
तुमसर-तिरोडा-गोंदियारोडा ते बोदलकसा- गोसांवा-ठाणा, प्रजिमा-30(सेक्सन बोदलकसा- गोसांवा ते विहीरगांव-बोदलकसा, प्रजिमा-30)	3/000	मेंढा									
डांब/सडी 3.70	135	18	200	561	914	437	1383	-	1820	2686	
सेक्टर गोसांवा-ठाणारोड	10/200	सोनी									
डांब/सडी 3.70	321	10	474	649	1454	324	1028	-	1352	5206	
ठाणा-गिधाडीरोड, प्रजिमा-30	2/400	धोबीटोला									
सडीचे 3.70	147	4	332	372	855	332	832	-	1217	3631	
गोसांवा-बोदलकसारोड, प्रजिमा-30	-	गोसांवा									
डांब/सडी 3.70	257	19	138	497	911	207	1628	-	1835	2378	
सौंदड-बोपाबोडी-सातलवाडा-गारुटोला- जांबीरोड, प्रजिमा-31	2/400	बोपाबोडी									
डांबरी 3.70	177	-	154	278	609	102	1276	229	1607	1957	
विसर्गि-किन्ही-सावरवाडा, प्रजिमा-32	2/4	विसर्गि									
डांबरी 3.70	369	25	29	450	873	2	924	45	971	1439	
सेंदूरवाफा-उमरी-वडद, प्रजिमा-33	0/8	सेंदूरवाफा									
डांबरी 3.70	367	4	552	1310	2233	426	2056	21	2503	6462	
सानगडी-गोठणगांवरोड, प्रजिमा-35	1/0	नवेगांवबांध									
डांबरी 3.70	150	24	166	535	875	175	1761	297	2233	2380	

पुढे चालू....

तक्ता क्रमांक 9.5 पुढे चालू...

महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतूक गणना 1999-2000 या वर्षाकरीता
[वाहतूक गणना मे. 1999]

जिल्हा - भंडारा

पृष्ठ भागाचा प्रकार	रस्त्याची रुंदी (मिटर मध्ये)	जलदगती वाहने				मंदगती वाहने				दर दिवशी सरासरी भार	
		कार, जीप्स ड्या	बस- गा- ड्या	माल- मोटा र, ट्रॅक्स	मोटार साय- कल/ स्कूटर	एकूण 3 ते 6	जनाव साय- कल न ओढ. ली, जा पारी	इतर वाह- ने	एकूण 8 ते 10		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

प्रमुख जिल्हा मार्ग (वाहतूक गणना 17.05.1999 ते 24.05.1999)

मार्गाचे नांव	लांबी कि. मी.	जवळपासचे शहर/खेडे									
बाँडगांवदेवी-कूनबीटोलारोड, प्रजिमा-37	0/200	बाँडगांवदेवी									
डांब/खडी 3.70	75	2	36	437	550	206	1237	345	1788	1034	
कामठा-छिपीयारोड प्रजिमा-41	9/00	कामठा									
खडीचे 3.70	142	17	210	317	686	507	1030	-	1537	2897	
रावणवाडी-विसर्ग-कामठारोड, प्रजिमा-42	2/00	अर्जुनी									
डांब/खडी 3.70	229	37	311	592	1169	558	1463	-	2016	4344	
कामठा-आमगांवरोड, प्रजिमा-42	22/22	अमगांव									
डांब/खडी 3.70	795	20	1041	1005	2861	931	2438	-	3369	12032	
ठाणा-कोर्तली-नवरगांवकलारोड, प्रजिमा-43	14/800	इर्ग									
खडीचे 3.70	34	6	170	355	565	303	1073	-	1376	2074	
ठाणा-कोर्तली-नवरगांवकलारोडा, प्रजिमा-45	6/600	बिद्याळबांध									
डांब/खडी 3.70	190	-	272	187	649	411	814	-	1232	2940	
मुंडीपार-हरदोलीरोड, प्रजिमा-44	1/00	मुंडीपार									
डांब/खडी 3.70	246	28	353	626	1253	404	1548	-	2152	4691	
मुंडीपार-हरदोलीरोड, प्रजिमा-44	25/200	हरदोली									
डांब/खडी 3.70	40	5	108	174	327	28	411	-	439	1226	
कोसमतोंडी-पांढरी-मुखदोलीरोड, प्रजिमा-48	0/100	मुखदोली									
खडीचे 3.70	236	4	309	311	860	32	394	-	426	3094	
स. अर्जुनी-शेंडारोड, प्रजिमा-49	0/800	सडक अर्जुनी									
डांबरी 3.70	124	4	142	259	529	146	1886	-	1829	1668	
कुराडा-फुक्कीमेटारोड, प्रजिमा-50	1/0	कुराडा									
डांब/खडी 3.70	451	5	566	554	1576	784	1017	149	1950	7092	
चिचगड-ककोडीरोड, प्रजिमा-54	-										
डांबरी 3.70	236	11	391	168	806	176	1094	-	1270	4077	

आधार - 1) अधीक्षक अभियंता, विशेष प्रकल्प, मंडळ नागपूर

2) अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर.

पोस्ट, तारघरे व दुरध्वनी सेवा व दुरदर्शन संच यांची आकडेवारी वर्ष 1999-2000 अखेर ।

जिल्हा - भंडारा.

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3
1	पोस्टांची संख्या	300
2	तारघरांची संख्या	2
3	पत्र पेट्यांची संख्या	1094
4	<u>पोस्टमनांची संख्या</u>	
	अ) नियमित आस्थापने वरिल	70
	ब) नियमित आस्थापने ग्यतिरिक्त	271
5	दुरध्वनी संख्या	27629
6	पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	302
7	शासनाने वाटप केलेल्या दुरदर्शन संचाची संख्या	546

आधार :- 1) प्रवर अधीक्षक, डाकघर, नागपूर ग्रामीण मंडळ, नागपूर.

2) दुरसंचार, जिल्हा अभियंता कार्यालय, भंडारा-441 904.

3) तांत्रिक सहाय्यक, उपविभाग कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, भंडारा.

...186...

तबता क्रमांक-10.1

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च

[वर्ष 1999-2000 करिता]

जिल्हा : भंडारा

[रुपये हजारात]

अ. क्र.	बाब	ग्रामपंचायत	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
1	2	3	4	5
	संख्या	1094 (4 ग्राममंडळे धरून)	1	5
आ	प्राप्ती			
	1) सुरुवातीची शिल्लक	35553	36663	16794
	2) अनुदाने व वर्गणी	54198	2348746	169720
	3) चालू वर्षातील उत्पन्न	48027	2967434	98397
	एकूण प्राप्ती	137778	5352843	284911
ब	खर्च			
	1) चालू वर्षातील खर्च	100705	4571454	268625
	2) अखेरची शिल्लक	37073	781389	16286
	एकूण खर्च	137778	5352843	284911

आधार :- जिल्हा. सांख्यिकी अधिकारी, भंडारा.

जिल्हा - भंडारा

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट ग्रामपंचायतीची संख्या	उत्पन्न			अंशदान
			सुरुवातीची शिल्लक	सहाय्यक शासकीय अनुदाने	इतर	
1	2	3	4	5	6	7
1.	भंडारा	88	5857	2092	-	472
2.	मोहाडी	77	437	7004	-	16
3.	सुमसर	97	4923	4895	-	80
4.	तिरोडा	97	311	4458	-	154
5.	गोंदिया	105	8631	6282	-	13
6.	आमगांव	66	1416	2892	-	103
7.	गोरेगांव	59	993	1273	-	222
8.	सालेकसा	40	588	2944	-	-
9.	देवरी	54	623	2092	-	89
10.	साकोली	111	2093	6388	-	189
11.	अर्जुनी/मोर.	81	3869	1344	-	97
12.	लासांदूर	78	2080	3170	-	109
13.	पवनी	78	3734	3759	-	70
14.	स/अर्जुनी	63	548	3942	-	28
जिल्हा बेरीज		1094	35553	52033	-	1642

पुढे चालू.

तख्ता क्रमांक-10.2 पुढे चालू
ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1999-2000 चा वर्षाकरीता)

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायती व गट. ग्रामपंचायतीची संख्या	उत्पन्न					
			देणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण 5 ते 11	एकूण 4+12
1	2	3	8	9	10	11	12	13
1.	भंडारा	88	79	2174	-	2711	7528	12885
2.	मोहाडी	77	10	1515	176	852	9573	10010
3.	तुमसर	97	8	2659	413	1849	9404	14327
4.	तिरोडा	97	26	643	6	554	5841	6152
5.	गोंदिया	105	-	1192	-	9726	17213	25844
6.	आमगांव	66	78	894	20	1480	5467	6883
7.	गोसांव	59	55	823	208	2546	5127	6120
8.	सालेकसा	40	-	230	-	595	3769	4307
9.	देवरी	54	12	773	-	2533	5499	6122
10.	साकोली	111	77	2028	-	1815	10495	12588
11.	अर्जुनी/मोर.	81	51	1242	19	735	3488	7357
12.	लासांदूर	78	42	1489	142	1227	6179	8259
13.	पवनी	78	25	1334	119	1909	7216	10950
14.	स/अर्जुनी	63	60	728	50	618	5426	5974
जिल्हा बेरीज		1094	523	17724	1153	29150	102225	137778

पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक- 10.2 पुढे सुरु
ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च (1998-99 यावर्षाकरिता)

जिल्हा : भंडारा

(रुपये हजारात)

अ. क्र.	पंचायत समिती	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सामाजिक नैतिक वृद्धी	प्रशासन	सहायक लघुगण	पशुधनाचे संवर्धन	जमीन इतर महसूल व देस भाल	इतर	स्तंभ 14 ते 21 ची बेरीज	अखेरची शिल्लक (13-22)	एकूण 22+23
1	2	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	भंडारा	4222	1634	1147	1742	49	19	-	16	8829	4056	12885
2	मोहाडी	6251	2008	87	1165	38	-	-	-	9549	461	10010
3	तुमसर	5793	1975	357	1274	166	35	-	36	9636	4691	14327
4	तिरोडा	4445	518	185	679	128	28	-	5	5988	164	6152
6	गोंदिया	6436	2572	651	1043	256	31	-	113	11102	14742	25844
6	आमगांव	3731	1439	134	836	140	43	-	22	6345	537	6882
7	गोरेगांव	766	1318	487	619	-	-	-	27	3217	2903	6120
8	सालेकसा	3034	362	144	302	-	34	-	-	3876	431	4307
9	देवरी	2266	1638	469	853	-	135	-	-	5361	761	6122
10	साकोली	1633	5362	1219	2245	30	91	-	-	11030	1508	12538
11	अर्जुनी/मोर.	3220	1320	208	1073	101	35	-	-	5957	1400	7357
12	लासांदूर	3080	1576	132	711	225	53	-	25	5802	2457	8259
13	पवनी	1425	5395	554	1252	-	-	-	19	8645	2305	10950
14	स/अर्जुनी	3878	654	211	514	40	12	-	-	5309	665	5974
जिल्हा एकूण		50180	28271	5985	14308	1173	516	-	263	100696	37082	137778

टिप-आकडे संक्षिप्त(रु. हजारात)केल्याने बेरजा जुळणार नाही. 2)स्तंभ 3 मध्ये गा. प. चे संघेयत मोहाडी पं. स. अंतर्गत-1, तिरोडा प. स. अंतर्गत-2, सालेकसा पं. स. अंतर्गत-1 अशा 4 गा. मंडळाचा समावेश आहे.

आधार : मुख्य कार्यपालन अधिकारी, (ग्रामपंचायत) जिल्हा परिषद, भंडारा.

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च [1999-2000 चा वर्षाकरिता]
जिल्हा - भंडारा [रुपये - हजारत]

अ. क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1998-99	सुधारित 1999-2000	अंदाज 2000-2001
1	2	3	4	5
एक	जमा			
	1) स्वनिर्मित उत्पन्न			
	अ) स्थानिक उपकर सुद्धांक शुल्कासह	9286	11847	9432
	ब) शिक्षण	104513	270412	180707
	क) कृषि	426	1179	201
	ड) इमारत व दळणवळण	1517	1173	953
	इ) इतर	9196	35266	40741
	एकूण (1)	124938	319877	232034
	2) शासकीय अनुदाने			
	अ) सहेतुक अनुदान	886574	1631778	1070693
	ब) आस्थापना अनुदान	261347	280734	230421
	क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	461880	435220	119125
	ड) इतर	46085	4831	15513
	इ) वजा शासकीय प्रस्तावे	(-) 10315	(-) 3817	(-) 90
	एकूण (2)	1645571	2348746	1435662
	3) कर्जे			
	अ) कर्जे व अग्रीम	(-) 157947	311340	450
	ब) ठेवी व अग्रीम	108030	89274	48917
	क) वित्त प्रेषण	1345971	2246943	1300000
	ड) इतर	-	-	-
	एकूण (3)	1296054	2647557	1349367
	4) आस्मीची शिल्लक	120689	36663	781389
	एकूण (1 ते 4)	3187252	5352843	3798452

पुढे चालू.

...191...

तक्ता क्रमांक 10.3 पुढे चालू

जिल्हा परिषदेचे बाबवार उत्पन्न व खर्च (1999-2000 या वर्षाकरीता)

जिल्हा - भंडारा

(रुपये हजारात)

क्र.	लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष 1998-99	सुधारित 1999-2000	अंदाज 2000-2001
1	2	3	4	5
न	खर्च			
	अ) सामान्य प्रशासन	123079	197721	163155
	ब) शिक्षण	781275	1390550	1075404
	क) वैद्यकीय	1361	63544	14130
	ड) पशुसंवर्धन	15460	21961	20519
	इ) इमारती व दळणवळण	179396	171194	110057
	फ) समाज कल्याण	23863	31424	27187
	ग) सिंचन	117367	63933	18581
	ह) कृषि	22786	21150	2237
	न) इतर	458606	254107	235583
	एकूण [अ ते न]	1723193	2215584	1666253
	कर्ज			
	अ) कर्ज व अग्रीम	361	436	450
	ब) ठेवी व अग्रीम	81177	108491	49075
	क) वित्त प्रेषण	1345971	2246943	1300000
	ह) इतर	-	-	-
	एकूण (अ ते ड)	1427509	2355870	1349525
	अखेरची शिल्लक	36550	781329	782074
	एकूण			
	[खर्च + अखेरची शिल्लक]	3187252	5352843	3798452

टिप - 1998-99 आणि 1999-2000 वर्षाची माहिती सुधारीत आहे.

आधार :- मुख्य लेखा तथा वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

तबता क्रमांक 10.4

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
1999-2000 वर्षाकरिता.]

जिल्हा - भंडारा

[रुपये-हजारात]

अ. क्र.	महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	उत्पन्न								
		सुरुवातीची शिल्लक	अनुदाने, वर्गणी शासकीय	इतर	जकात	नगरपालिकेचे घर व जमीन यावरचे कर	दर व इतर कर	एकूण	नगरपालिकेच्या मालमत्ते पासून मिळालेला एकूण महसूल	इतर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	भंडारा	9014	41406	-	1720	4946	10368	17034	3116	3765
2	पवनी	1579	12341	-	314	951	1293	2558	374	165
3	तुमसर	3432	24066	-	584	2688	2902	6174	665	7268
4	तिरोडा	2519	10753	-	275	2748	1485	4508	1837	52
5	गोंदिया	250	81154	-	3672	4393	2805	11370	4970	34541
जिल्हा एकूण		16794	169720	-	6565	16226	18853	41644	10962	45791

पुढे चालू

...193...

तक्ता क्रमांक 10.4 पुढे चालू

महानगरपालिका, कटक मंडळे व नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
(1999-2000 वर्षाकरिता)

जिल्हा - भंडारा

[रुपये-हजारात]

महानगरपालिका/कटक मंडळे/नगरपालिका	एकूण उत्पन्न (4 ते 11)	खर्च							एकूण (13 ते 19)	असेस्ची शिल्लक (3+12-20)
		सामान्य प्रशासन	कर व सुलीचा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर		
2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
भंडारा	65321	1897	4530	2382	19218	9615	9569	18657	65868	8467
पवनी	15438	2460	1212	229	2107	837	7308	1641	15844	1173
तुमसर	38173	1045	5315	2139	10939	5107	10332	4290	39167	2438
तिरोडा	17150	910	2288	1735	2622	5338	4301	185	17379	2290
गोंदिया	132035	3065	7175	7286	24363	14675	13363	54940	130367	1918
जिल्हा एकूण	268117	9377	20520	13771	59249	35622	50373	79713	268625	16286

अधाराः- भंडारा जिल्हयांतील सर्व नगरपरिषदा.

विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च 1999-2000

जिल्हा - भंडारा

[रुपये लाखात]

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना (विगर आ- दिवासी, आदिवासी, आदिवासी क्षेत्राबाहेरील व विशेष घटक योजना मिळून)	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[एक]	कृषी संलग्न सेवा				
	1) पीक संवर्धन	240.72	-	-	240.72
	2) फलोत्पादन	1.15	-	-	1.15
	3) मृद व जलसंधारण	116.95	-	-	116.95
	4) पशुसंवर्धन	48.49	-	-	48.49
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	5.55	-	-	5.55
	6) मत्स्य व्यवसाय	34.57	-	-	34.57
	7) वने	56.69	-	-	56.69
	8) पणन, कोठारे व वसारी	-	-	-	-
	9) सहकार	12.59	-	-	12.59
	एकूण [एक]	516.71	-	-	516.71
[दोन]	ग्रामीण विकास				
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	90.51	-	-	90.51
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-	-
	3) जवाहर रोजगार योजना	263.96	-	-	263.96
	4) रोजगार हमी योजना	118.28	-	-	118.28
	5) जमीन सुधारणा	-	-	-	-
	6) सामुहिक विकास	242.91	-	-	242.91
	एकूण [दोन]	715.66	-	-	715.66
[तीन]	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण				
	1) लघु पाटबंधारे	432.59	-	-	432.59
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-
	एकूण [तीन]	432.59	-	-	432.59
[चार]	विद्युत विकास	150.52	-	-	150.52
[पाच]	उद्योग व खाणकाम				
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	20.25	-	-	20.25
	3) रोजगार	-	-	-	-
	4) सहकार	-	-	-	-
	एकूण [पाच]	20.25	-	-	20.25

पुढे चालू.

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	जिल्हा पातळीवरील योजनांवरील खर्च			
		जिल्हा वार्षिक योजना (बिगर आ-दिवासी, आदिवासी क्षेत्राबाहेरील व विशेष घटक योजना मिळून	स्टेट-पूल	अनु-शेष	एकूण
1	2	3	4	5	6
[सहा]	वाहतूक व दळणवळण				
	1) मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-
	2) अंतर्देशीय जलवाहतूक	-	-	-	-
	3) रस्ते विकास	616.96	-	103.86	720.82
	एकूण [सहा]	616.96	-	103.86	720.82
[सात]	सामान्य आर्थिक सेवा				
	1) पर्यटन	-	-	-	-
	2) स्थानिक विकास कार्यक्रम	10.00	-	-	10.00
	एकूण [सात]	10.00	-	-	10.00
[आठ]	सामाजिक आणि सामूहिक सेवा				
	1) सामान्य शिक्षण	193.16	-	-	193.16
	2) क्रिडा व युवक कल्याण	19.45	-	-	19.45
	3) कला व संस्कृती	0.70	-	-	0.70
	4) तांत्रिक शिक्षण	2.00	-	30.00	32.00
	5) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-
	6) आरोग्य सेवा	117.35	-	-	117.35
	7) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	88.42	-	-	88.42
	8) गृहनिर्माण	1.35	-	-	1.35
	9) नगर विकास	158.09	-	-	158.09
	10) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-
	11) मागासवर्गीयांचे कल्याण	490.83	-	-	490.83
	12) कामगार व कामगार कल्याण	72.92	-	-	72.92
	13) समाज कल्याण	66.12	-	-	66.12
	14) पोषण	18.98	-	-	18.98
	एकूण [आठ]	1229.37	-	30.00	1259.37
	एकूण [एक ते आठ]	3692.06	-	133.86	3825.92

टिप : 99-2000 वर्षासाठी स्टेटपूलची तरतूद नसल्याने खर्च करण्यांत आलेला नाही त्यामुळे स्तंभ 4 मधील माहिती निरंक आहे.

अंधारः जिल्हा नियोजन अधिकारी, भंडारा.

योजनेखालील महत्वाची भौतिक साध्ये 1999-2000 या वर्षाकरीता

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
एक	कृषी व संलग्न सेवा				
	1 पीकसंवर्धन				
	1) सधन कापूस विकास कार्यक्रम				
	अ) तंतर झोन बियाणे वाटप	किंवल	-	-	-
	2) तेलबिया उत्पादन कार्यक्रम				
	अ) सुधारित संच	संच	1	28	47
	3) कडधान्य उत्पादन कार्यक्रम				
	अ) प्रशिक्षणार्थी	संख्या	-	-	5
	4) मागासवर्गीय आणि नवबौध्दाना	लाभार्थी			
	दारिद्र्य रेषेवर आणण्यासाठी विशेष	संख्या	-	282	742
	सहाय्य योजना(विशेष घटक योजना)				
	5) विशेष अन्नधान्य उत्पादन				
	कार्यक्रम(भात)				
	अ) प्रमाणित बिजोत्पादन कार्यक्रम	लाभार्थी	-	-	4
	6) तुषार ठिबक सिंचन				
	अ) संच वाटप	संख्या	-	-	-
	2) फलोत्पादन				
	1) अल्प व सिमांतिक शेतकऱ्यांना				
	फलोत्पादन विकासासाठी भांडवली				
	अनुदान				
	अ) लाभार्थी	संख्या	-	-	-
	ब) क्षेत्र	हेक्टर	-	-	-
	2) बागायती रोपमळ्याचे बळकटीकरण				
	योजना				
	अ) कलमे/रोपे	संख्या	-	-	-
	3) गावठी बोरआंबा व काजू झाडाचे				
	सुधारित जातीत रुपांतर करणे				
	अ) बोरझाडे	संख्या	-	-	-
	3) मृदसंधारण				
	1) एकात्मिक पाणलोट क्षेत्र विकास				
	कार्यक्रम				
	अ) जैविक बांध	हेक्टर	-	-	-
	ब) नाला बांध	संख्या	2	128	-
	क) मजगी क्षेत्र	हेक्टर	-	11	-
	ड) जलसंधारण कामे	संख्या	-	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिणाम	भौतिक साधने		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
4) पशुसंवर्धन					
	1) पशुवैद्यकीय दवाखाना व प्रथमोचार केंद्र बांधणे अ) बांधकाम	संख्या	3	4	-
	2) पशु प्रथमोपचार केंद्र/आधारभूत ग्राम केंद्र कृत्रीम रेतन केंद्राचा दर्जा वाढविणे अ) दर्जावाढ	संख्या	-	-	-
5) दुग्ध व्यवसाय विकास					
	1) दुग्ध उत्पादन, दुग्ध व्यवसाय विकास संस्था	संख्या	-	-	-
	2) निविष्टा कार्यक्रम आदिवासी/अनु. जाती, जमाती तसेच दुर्बल घटका- तील कुटुंबांना प्रशिक्षण	संख्या	-	765	75
	3) भाकड/गाभण म्हशींचा पुरवठा	लाभार्थी	-	-	-
	4) मुंबईच्या तबेल्यातील १ वर्ष वयाच्या उच्च पैदास क्षमतेच्या पारड्यांचा पुरवठा	संख्या	-	14	-
6) मत्स्य व्यवसाय					
	1) मत्स्य बीज उत्पादन क्षेत्राची स्थापना अ) मत्स्यबीज	संख्या (लाखात)	1.30	5.98	-
	2) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्य संवर्धन अ) संचयन ब) मत्स्योत्पादन	(लाखात) मे. टन	1.97 11829	2.90 5803	- 900
	3) मत्स्यव्यवसायोपयोगी आवश्यक सामुग्रीच्या सख्खीसाठी सहाय्य अ) नायलॉन सूत ब) नौका	किलो संख्या	1040 31	697 6	422 2
	4) मत्स्यव्यवसाय विकास संस्था स्थाप- न करणे/मत्स्यसंवर्धन विकास यंत्रणा अ) मत्स्योत्पादन ब) प्रशिक्षणार्थी	मे. टन संख्या	64.00 28	34.65 30	- 3

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदि योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	7) वने				
	1) औद्योगिक व व्यापारी उद्योगासाठी लागणाऱ्या वन झाडांच्या जातीच्या लागवडीची योजना				
	अ) सागवान 4 थे वर्ष	हेक्टर	447	297	-
	ब) बांबू 4 थे वर्ष	हेक्टर	-	237	-
	2) निकृष्ट वनाचे पुनर्वनीकरण				
	अ) रोपवन	हेक्टर	262	322	-
	3) किरकोळ जंगल उत्पन्नाचा विकास				
	अ) चंदम व खैर लागवड	हेक्टर	-	42	-
	8) सहकार				
	1) आदिवासी/अनुसूचित जाती/जमाती नवबौद्ध यांना सहकारी साखर कारखान्याचे भाग स्वैदीसाठी अर्थ सहाय्य	लाभार्थी	568	702	-
	2) पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना				
	अ) सभासद	संख्या	4039	20	746
दोन	ग्रामीण विकासाकरीता विशेष कार्यक्रम				
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास व संलग्न सेवा				
	अ) लाभार्थी	संख्या	138	293	161
	2) अवर्षणप्रवण क्षेत्र कार्यक्रम				
	1) गट वनीकरण	हेक्टर	-	-	-
	2) रस्ता दुतर्फीकरण वनीकरण	कि. मी.	-	-	-
	3) अववन वनाचे पुनर्वनीकरण	हेक्टर	-	-	-
	4) नाला बंदींग	संख्या	-	-	-
	5) गाव तळी	संख्या	-	-	-
	6) तलाव दुतर्फी वनीकरण	कि. मी.	-	-	-
	3) जवाहर रोजगार योजना				
	अ) मनुष्य दिन	लाखात	0.69	0.89	0.32
	4) रोजगार हमी योजना				
	अ) मनुष्य दिन	लाखात	3.06	0.17	-
	5) जमीन सुधारणा				
	अ) अतिरिक्त जमीन दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्थसहाय्य	लाभार्थी	-	-	-
	6) सामुहिक विकास				
	अ) महिला व बाल कल्याण समिती	लाभार्थी	-	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	7) ग्रामीण सफाई कार्यक्रम				
	अ)लाभार्थी	संख्या	-	-	3360
	ब)सार्वजनिक सौचालय	संख्या	360	1144	-
तीन	पाटबंधारे व पूरनिघंत्रण				
	1)लघुपाटबंधारे				
	1)लघुपाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र)				
	अ)सिंचन तलाव	संख्या	-	-	-
	2)लघुपाटबंधारे (राज्यक्षेत्र)				
	अ)नहर	संख्या	-	-	-
	3)अयशस्वी विहीरींना अनुदान				
	अ)लाभार्थी	संख्या	4	-	-
	4)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (स्थानिक क्षेत्र)	संख्या	5	-	-
	5)कोल्हापूर पध्दतीचे बंधारे (राज्य क्षेत्र)	संख्या	1	-	-
	2)आयाकट विकास				
	अ)भूविकास कामे	संख्या	-	-	-
चार	विद्युत विकास				
	1) विद्युत विकास (ग्रामीण)				
	अ)घरगुती दिवे	संख्या	50	100	1682
	ब)औद्योगिक	संख्या	-	23	29
	कोस्ते दिवे	संख्या	5	-	142
	डोलहान विद्युत वाहिनी	कि.मी.	4	-	29
	2)विद्युत विकास (शहरी)				
	अ)घरगुती दिवे/पंसे	संख्या	1094	347	-
	3)पध्दतीसुधार (ग्रामीण)				
	अ)ट्रान्सफार्मर उभारणी	संख्या	3	-	6
	ब)मोठी विद्युत वाहिनी	कि.मी.	1.20	-	5.77
पाच	ग्रामीण लघुउद्योग				
	1)रेशीम उद्योग				
	अ)उद्योग	संख्या	20	-	-
	2)सुशिक्षित बेरोजगारांसाठी बीज				
	भांडवल अर्थसहाय्य				
	अ)सुशिक्षित बेकार	संख्या	21	4	9
	3)जिल्हा उद्योग केंद्र छोट्या उद्योगा-				
	करिता कर्ज योजना				
	अ)लघुउद्योग	संख्या	6	4	6
	4)औद्योगिक सहकारी संस्थांना अर्थ-				
	सहाय्य भागभांडवल				
	अ)संस्था	संख्या	5	4	-

... 200...
 त्कता क्रमांक 11.2 पुढे चालू

अ. क्र.	विकसन शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साधने		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा-सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	5) प्राथमिक हातमजग विणकर संस्थाना आतकसर अंशदान निधी अंस्थाना	संख्या	-	-	-
सहा	वाहतुक व दळणवळण				
	1) जिल्हा रस्ते (किमान गरजा कार्यक्रमभोडून) अंस्थाने	कि. मी.	-	-	-
	बोमोरीकाम	संख्या	39	-	-
	2) किमान गरजा कार्यक्रमाखाली जिल्हा रस्ते अंस्थाने	कि. मी.	3.50	-	-
	बोपूल/मो-या	संख्या	8	-	-
	3) हरिजन वस्त्यांना जोडणारे जोडरस्ते (वि. घ. योजना) अंस्थाने	कि. मी.	-	-	36.25
सात	सामाजिक व सामुहिक सेवा				
	1) सामान्य शिक्षण				
	1) प्राथ. शाळेत बालवाड्या सुरु करणे अं/बालवाड्या	संख्या	-	-	-
	2) प्राथ. शाळेत पुस्तकपेढ्या सुरु करणे अं/विद्यार्थी	संख्या	3952	22728	8825
	3) शैक्षणिक दृष्ट्या, मागासलेल्या भागा-मधील प्राथ. शाळेतील अनु. जाती/जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती अं/विद्यार्थी	संख्या	872	6302	13817
	4) माध्य. शाळेतून पुस्तकपेढ्या उघडणे अं/विद्यार्थी	संख्या	8051	402	6500
	5) नूतन महाविद्यालयांना अनुदान व विद्यमान अशासकीय महाविद्यालयांना त्यांच्या विस्तार कार्यक्रमासाठी परिक्षा अनुदान अं/महाविद्यालय	संख्या	5	-	-
	6) प्राथमिक शाळांच्या इमारतीच्या बांधकामासाठी जिल्हा ग्रामीण विकास प्राधिकरणांना अनुदान अं/सोली	संख्या	-	-	-

पुढे चालू.

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	7)साजगी प्राथमिक शाळांना अनुदान ओशाळा	संख्या	1	-	-
	8)दुर्बल घटकातील मुलींना शाळेत नि- यमित घेण्यासाठी उपस्थिती भत्ता ओविद्यार्थी	संख्या	3118	16907	8945
	9)प्राथमिक शिक्षणाच्या स्वाभाविक विस्तारामुळे शिक्षकांच्या नियुक्ती- करीता नगरपरिषदांना अनुदान ओशिक्षक	संख्या	25	-	-
	2)क्रिडा व युवक कल्याण				
	1)जिल्हा क्रिडा प्रशिक्षण कार्यक्रम व प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना ओखेळाडू	संख्या	1	15	-
	3)तांत्रिक शिक्षण				
	1)+2 स्तरांवरील व्यवसाय शिक्षण व राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणांतर्गत कि- मान कौशल्यावर आधारित कार्यक्रम ओसंस्था	संख्या	1	-	-
	4)आरोग्य सेवा				
	1)राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन ओरुग्ण	संख्या	-	-	-
	बोरकतगट नमुने गोळा करणे	संख्या	391815	-	-
	2)प्राथ. आरोग्य केंद्रे/उपकेंद्रे/ग्रामीण रुग्णा- लये बांधणे अनुशेष/शवविच्छेदन केंद्रे ओप्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	2	2	-
	3)ग्रामीण रुग्णालयाची स्थापना व दुरुस्ती	संख्या	2	-	-
	4)ग्रामीण रुग्णालयाच्या औषध अनुदानात वाढ ओप्राथमिक आरोग्य केंद्र	संख्या	4	-	-
	5)प्राथमिक आरोग्य उप केंद्राच्या औषध अनुदानात वाढ ओउपआरोग्य केंद्रे	संख्या	174	-	-
	6)प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्याच्या औषध अनुदानात वाढ ओप्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	30	-	-

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्दे		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष. घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	6) गामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता				
	1) नळाने पाणी पुरवठा (सास उपाय) अ) नळ योजना	संख्या	4	45	-
	2) जी. एस. डी. ए. चा नलीका खणण्याचा चा कार्यक्रम अ) विंधन विहीरी	संख्या	1	2	-
	3) विहीरी बांधणे (साधे उपाय)	संख्या	-	-	-
	6) गृहनिर्माण				
	1) भू-संपादन व भू-विकास अ) भू-संपादन क्षेत्र	हेक्टर	-	-	-
	2) खेड्यातील गावठाण्यांचा विस्तार व घरे बांधण्यासाठी गावाची तरतूद अ) गावे	संख्या	1	-	-
	7) नगर विकास				
	1) गलिच्छ वस्ती सुधार कार्यक्रम. अ) लोकसंख्या	संख्या	-	-	-
	8) मागासवर्गीयांचे कल्याण				
	1) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क देणे अ) विद्यार्थी	संख्या	-	-	5174
	2) विमुक्त व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकार शिष्यवृत्ती अ) विद्यार्थी	संख्या	99	-	-
	3) मुला-मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे अ) वसतीगृहे	संख्या	-	-	-
	4) व्यावसायिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थ्यां साठी असलेल्या वसतीगृहातील मागा- सवर्गीय विद्यार्थ्यांना निर्वाह भत्ता अ) विद्यार्थी	संख्या	-	-	-
	5) मागासवर्गीयांच्या सरकारी गृह- निर्माण मंडळाला वित्तीय सहाय्य अ) संस्था	संख्या	-	-	20
	6) हरिजन वस्त्यांची सुधारणा अ) वस्त्या	संख्या	-	-	70

अ. क्र.	विकास शीर्ष/ उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साधने		
			बिगर आदि. योजना	आदिवा- सी योजना	विशेष घटक योजना
1	2	3	4	5	6
	7) आंतरजातीय विवाहास प्रोत्साहन ओजोडपे	संख्या	-	-	18
	8) गलिच्छवस्ती व्यवसायात असलेल्या मुलांना शालांत पूर्व परिक्षेसाठी शिष्यवृत्ती ओविद्यार्थी	संख्या	-	-	1994
	9) मागासवर्गीयांना मंगलौरी कौले, जी. आय. शीट्स बदलण्यासाठी व्यक्तीगत आर्थिक सहाय्य देणे ओलाभार्थी	संख्या	18	50	750
	9) समाजकल्याण				
	1) स्त्रियांसाठी पुस्कृत योजना आणि निराश्रीत स्त्रियांसाठी विविध व्यव- सायातील व्यावसायिक प्रशिक्षण ओलाभार्थी	संख्या	-	-	-
	2) निराश्रीत मुलांसाठी संस्थाबाह्य सेवा बालसदनाला सहाय्यक अनुदान ओसंस्था	संख्या	1	-	-
	3) 7वी व 8वी पर्यंतच्या शारिरीकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य शिष्यवृत्त्या ओलाभार्थी	संख्या	230	-	-
	4) अपंगांना लघु उद्योग सुरु करण्यासाठी अर्थसहाय्य ओलाभार्थी	संख्या	8	-	-
	5) स्वयंरोजगार योजनेसाली व्यक्तीगत अनुदान ओलाभार्थी	संख्या	100	-	-
	10) पोषण				
	1) शालेय आहार कार्यक्रम ओविद्यार्थी	संख्या	-	-	-

... 204 ...

तकता क्रमांक 11.2 पुढे चालू

अ. क्र.	विकास शीर्ष/उपशीर्ष/बाब	परिमाण	भौतिक साध्ये		
			बिगर आदि योजना	आदिवासी योजना	विशेष घटक योजना
1.	2.	3.	4.	5.	6.
11) कामगार व कामगार कल्याण					
	1) चालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांची तृटी भरून काढणे ओसंस्था	संख्या	3	3	-
	2) जागतिक बँक प्रकल्पांतर्गत महिलांसाठी नवीन औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना ओसंस्था	संख्या	-	-	-
	3) संजय गांधी स्वावलंबन योजना ओलाभार्थी	संख्या	-	102	954
	4) कामगार कंत्राट सहकारी संस्थाना अर्थसहाय्य/भागभांडवल संस्था ओसंस्था	संख्या	-	-	-

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी मंडारा.

रोजगार हमी योजना [1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क.	बाब	कामाचा प्रकार					
		सिंचन	सावजनिक कामे(रस्ते)	कृषि	वनीकरण	इतर	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	नियोजित कामाची संख्या	289	541	915	325	-	2070
2.	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	171	383	373	239	-	1166
3.	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	144	275	354	237	-	1010
4.	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	45	79	111	225	-	460
5.	मध्येच बंद केलेल्या कामाची संख्या	-	-	-	-	-	-
6.	कामासाठी केलेली तरतूद [रु. लाखात]	801.64	1181.26	191.76	503.99	-	2678.65
7.	कामावर झालेला एकूण खर्च (रु. लाखात)	773.06	514.35	87.01	270.16	-	1644.58
8.	रोजगार निर्मिती(मनुष्य दिवस)(लाखात)	11.79	3.70	2.03	18.21	-	35.73

टिप:- 1)बाब 5 पावसाळ्यात स्तत्याची कामे व इतर कामे तात्पुरती बंद ठेवण्यात येतात.

पावसाळा संपताच सर्व कामे परत सुरु करण्यात येतात त्यामुळे कामाच्या प्रकारामुळे बंद केलेल्या कामाची संख्या उपलब्ध नाही.

2)गोंदिया जिल्हाची माहिती उपलब्ध नाही.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, भंडारा.

...206...

तक्ता क्रमांक 11.4

रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व स्वर्च
1999-2000 चा वर्षाकरिता

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	महिना	स्वर्च [रुपये - लाखात]		मनुष्य दिवस (लाखात)	रोजगार हमी योजनेखालील कामाची संख्या
		प्रत्यक्ष	संचित		
1	2	3	4	5	6
1.	एप्रिल 1999	1.53	1.53	0.03	उ. ना.
2.	मे 1999	276.40	277.93	4.67	..-
3.	जून 1999	598.07	876.00	12.77	..-
4.	जुलै 1999	98.20	974.20	1.42	..-
5.	ऑगस्ट 1999	83.62	1057.82	1.03	..-
6.	सप्टेंबर 1999	71.70	1129.52	12.29	..-
7.	ऑक्टोबर 1999	14.78	1144.30	0.11	..-
8.	नोव्हेंबर 1999	52.68	1196.98	0.54	..-
9.	डिसेंबर 1999	50.51	1247.49	0.58	..-
10.	जानेवारी 2000	25.23	1272.72	0.19	..-
11.	फेब्रुवारी 2000	50.46	1323.18	0.72	..-
12.	माच 2000	321.40	1644.58	1.43	1010

टिप:- 1) रकाना 6. मध्ये महिना निहाय माहिती उपलब्ध नाही.

2) गोंदिया जिल्हाची माहिती उपलब्ध नाही.

आधार :- जिल्हाधिकारी कार्यालय, रोजगार हमी योजना, भंडारा.

पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाई संबंधी केलेल्या उपचयोजना [1999-2000 वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाबी	तहसील						
		भंडारा	मोहाडी	तुमसर	तिरोडा	गोंदिया	आमगांव	गोंगाव
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या [91 च्या जनगणनेनुसार	142	100	135	117	141	89	97
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	17	3	35	41	100	73	73
3	बारा महिने पुसे पाणी उपलब्ध असलेल्या							
	अ] गावांची संख्या	94	60	75	90	107	39	80
	ब] त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	17	3	32	41	95	38	60
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना							
	अ] टँकरने पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	3. टँकरची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	ब] बैलगाडीने पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-	-	-
	क] इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या							
	1. गावांची संख्या	48	40	60	27	34	50	17
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	3	-	5	15	13
	3. साधने	-	-	-	-	-	-	-

पुढे चालू...

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	बाबी	तहसील						जिल्हा एकूण	
		सालेकसा देवरी	सांकोली	अर्जुनी	लाखांदुर	पत्तनी	स/अर्जु		
1	2	10	11	12	13	14	15	16	17
1	वस्तीच्या एकूण गावांची संख्या 191 च्या जनगणनेनुसार	78	120	145	151	105	134	100	1654
2	गावांतील वाड्या व वस्त्यांची संख्या	126	136	35	41	20	19	91	810
3	बारा महिने पुसे पाणी उपलब्ध असलेल्या								
	अ) गावांची संख्या	47	102	112	87	79	95	74	1141
	ब) त्याखालील वाड्या वस्त्यांची संख्या	94	121	35	41	18	18	61	674
4	पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेली गावे व त्यासाठी केलेली उपाय योजना								
	अ) टंकरने पुरवठा होणा-या								
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	3. टंकरची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	ब) बैलगाडीने पुरवठा होणा-या								
	1. गावांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. त्यातील वाड्या वस्त्यांची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	3. बैलगाडीची संख्या	-	-	-	-	-	-	-	-
	क) इतर साधनांनी पुरवठा होणा-या								
	1. गावांची संख्या	31	18	33	64	26	39	26	513
	2. गावांतील वाड्या वस्त्यांची संख्या	32	15	-	-	2	1	30	116
	3. साधने	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप : 1) एकूण वस्तीच्या गावांची संख्या 1991 च्या जनगणनेनुसार दर्शविण्यात आली आहे.
आधार : अधीक्षक अभियंता महा. जीवन प्राधिकरण मंडळ, भंडारा.

... 209 ...

तक्ता क्र. 11. 6

संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र

[1999-2000 वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

[क्षेत्र हेक्टरमध्ये]

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	भात	19790	-	-	भात	2198
		गहू	4100	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	ज्वारी	221
2	मोहाडी	भात	25220	-	-	भात	2802
		गहू	3300	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
3	तुमसर	भात	21420	-	-	भात	2380
		गहू	1300	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	ज्वारी	5
4	तिरोडा	भात	27109	-	-	भात	3012
		गहू	1100	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	ज्वारी	10
5	गोंदिया	भात	26640	-	-	भात	2960
		गहू	1035	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
6	आमगांव	भात	21330	-	-	भात	2370
		गहू	450	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
7	गोरेगांव	भात	20835	-	-	भात	2315
		गहू	300	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
8	सालेकसा	भात	12780	-	-	भात	1420
		गहू	400	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
9	देवरी	भात	18621	-	-	भात	2069
		गहू	710	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-

पुढे चालू.

...210...

तक्ता क्रमांक 11.6 पुढे चालू

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकाच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र
1999-2000 वर्षाकरीता

(क्षेत्र - हेक्टरमध्ये)

अ. क्र.	तहसिल	अधिक उत्पादन देणारी पिके		संकरित पिके		सुधारित पिके	
		पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
1	2	3	4	5	6	7	8
10	साकोली	भात	29430	-	-	भात	3270
		गहू	2900	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	भात	20340	-	-	भात	2260
		गहू	2065	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
12	लासांदूर	भात	25020	-	-	भात	2780
		गहू	2600	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	ज्वारी	307
13	पवनी	भात	24790	-	-	भात	2755
		गहू	4100	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	ज्वारी	1900
14	स/अर्जुनी	भात	17710	-	-	भात	1968
		गहू	710	-	-	-	-
		ज्वारी	-	-	-	-	-
जिल्हा बेरीज		भात(स. व उ.)	311035	-	-	भात(स्था.)	34559
		गहू(सरीप)	25570	-	-	-	-
		ज्वारी(रब्बी)	-	-	-	ज्वारी(रब्बी)	2443

टिप- 1)जिल्ह्यातील कोणत्याच तालुक्यात संदर्भिय वर्षाकरीता संकरित पिकासालील क्षेत्र नाही.

आधार- कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

...211...

तक्ता क्रमांक 11.7

जिल्ह्यांतील रासायनिक सतांचे वाटप [वर्ष 1999-2000 चा वर्षाकरीता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	रासायनिक सतांचे वाटप [मै. टनात]			शेरा
		नियंत्रित संस्थाकडून	स्वाजर्गी संस्थाकडून	एकूण	
1	2	3	4	5	6
1	भंडारा	2297	3445	5742	
2	मोहाडी	2925	4388	7313	
3	तुमसर	2485	3727	6212	
4	तिरोडा	3146	4719	7865	
5	गोंदिया	3092	4637	7729	
6	आमगांव	2474	3711	6185	
7	गोखाम	2416	3624	6040	
8	सालेकसा	1481	2221	3702	
9	देवरी	2160	3239	5399	
10	साकोली	3417	5125	8542	
11	अर्जुनी/मोर.	2388	3582	5970	
12	लाखांदूर	2304	4356	7260	
13	पवनी	2878	4318	7196	
14	स/अर्जुनी	2055	3083	5138	
जिल्हा एकूण		36118	54175	90293	

टिप:-सन 1998-99 मध्ये सन 1997-98 मधील नैसर्गिक आपत्तीमुळे बांधील शेतकऱ्यांना सत स्वरूपात मदत वाटप करण्यात आल्यामुळे सन 1998-99 वर्षात सत्ताचा वापर जास्त होता. त्यामुळे सन 1999-2000 मध्ये मागील वर्षापेक्षा कमी दिसून येतो.

अधार : कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, भंडारा.

तत्का क्रमांक : 11.8

जिल्ह्यातील साखर कारखाने : 1999-2000 गाळप हंगामासाठी

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	तहसील	साखर कारखान्याचे नाव	सहकारी/साजगी	गळीत क्षमता मे. टन	प्रत्यक्ष गाळप मे. टन	साखरेचे उत्पादन मे. टन
1	2	3	4	5	6	7
1	भंडारा					
2	मोहाडी	दि वैनगंगा साखर कारखाना मर्या. देवहाडा(बु)ता. मोहाडी, जिल्हा भंडारा	सहकारी	1250	31666.00	3060
3	तुमसर					
4	तिराडा					
5	गोंदिया					
6	आमगांव					
7	गोसांव	<u>जिल्ह्यातील इतर 13 तालुक्यात साखर कारखाने नाहीत</u>				
8	सालेकसा					
9	देवरी					
10	साकोली					
11	अर्जुनी/मोर.					
12	लासांदूर					
13	पवनी					
14	स/अर्जुनी					
जिल्हा एकूण				1250	31666.00	3060

आधार : कार्यकारी संचालक, दि वैनगंगा सहकारी साखर कारखाना मर्या. देवहाडा(बु)ता. मोहाडी

...213...

तक्ता क्र.11.9

दुग्ध संस्थांची संख्या [वर्ष 1999-2000]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसिल	दुग्ध सहकारी संस्थांची संख्या	एकूण सभासदांची संख्या	गोळा केलेले दुध एकूण दुध प्रतिदिन सरासरी [000 लिटर]	शीत गृहांची संख्या	शीत गृहांची क्षमता [000 लिटर]	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	भंडारा	44	2347	4245	12	2	50
2	मोहाडी	42	2520	2624	7	-	-
3	तुमसर	21	1113	2081	6	1	10
4	तिरोडा	17	884	1033	3	-	-
5	गोंदिया	13	728	3139	9	1	20
6	आमगांव	10	540	237	1	-	-
7	गोरेगांव	14	742	577	2	-	-
8	सालेकसा	2	113	120	1	1	5
9	देवरी	1	63	329	1	-	-
10	साकोली	18	1062	2117	6	-	-
11	अर्जुनी/मोर.	9	477	416	1	-	-
12	लासांदूर	13	670	960	3	-	-
13	पवनी	21	1271	2278	6	1	20
14	स/अर्जुनी	11	580	157	1	1	10
जिल्हा एकूण		236	13110	20318	59	7	115

टिप:-1) एकूण संस्थांमध्ये दुग्धसंघ, प्राथमिकसंघ, दुग्धसंस्था व इतर संस्था समाविष्ट आहेत

2) भंडारा जिल्ह्यात एकूण 591 दुग्ध संस्था असून सालील प्रमाणे तालुक्यातील दुग्ध संस्था बंद पडल्यामुळे दुग्ध सह. संस्थांची संख्या, सभासदांची संख्या व गोळा केलेल्या दुध यामध्ये तफावत दिसून येते.

बंद पडलेल्या दुध संस्था भंडारा 24, मोहाडी 30, तुमसर 28, तिरोडा 24, गोंदिया 52, आमगांव 22, गोरेगांव 21, सालेकसा 11, देवरी 5, साकोली 60, अ/मोर. 16, लासांदूर 21, पवनी 22 व सडक/अर्जुनी 19.

आधार:- 1) जिल्हा दुग्ध विकास अधिकारी भंडारा

2) भंडारा जिल्हा दुग्ध उत्पादन सह. संघ मर्या. भंडारा.

जिल्हयातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
त्यावरील तरतूद व स्वर्च [वर्ष 1999-2000]

जिल्हा - भंडारा

कार्यक्रमाखाली	1) तालुक्यांची संख्या = 8	4) 1991 च्या जनगणनेप्रमाणे
असणा-या	2) गावांची संख्या = 396	अनुसूचित जमातींची
	3) एकूण लोकसंख्या = 238213	लोकसंख्या = 309822 (रु. हजारात)

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	99-2000 साठी तरतूद		99-2000 मध्ये झालेला स्वर्च		टक्केवारी	
		आदि. क्षेत्र	ओ.टी. एसपी	आदि. क्षेत्र	ओ.टी. एसपी	आदि. क्षेत्र	ओ.टी. एसपी
1	2	3	4	5	6	7	8
[एक]	कृषी संलग्न सेवा						
	1) पीक संवर्धन	23.45	26.55	23.37	26.44	99.66	99.58
	2) फलोत्पादन	0.01	0.21	0.01	0.18	100.00	85.71
	3) मृदा व जलसंधारण	5.00	38.57	4.64	38.50	92.80	99.82
	4) पशुसंवर्धन	10.85	17.10	9.21	13.89	84.88	81.23
	5) दुग्ध व्यवसाय विकास	3.60	0.50	3.60	0.50	100.00	100.00
	6) मत्स्य व्यवसाय	19.65	2.03	19.67	2.02	100.10	99.51
	7) वने	11.04	10.82	11.04	10.82	100.00	100.00
	8) पणन, कोठारे व वसारी	-	-	-	-	-	-
	9) सहकार	4.85	0.79	4.85	0.79	100.00	100.00
	एकूण [एक]	78.45	96.57	76.39	93.14	97.37	96.45
[दोन]	ग्रामीण विकास						
	1) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	5.85	40.12	5.85	40.12	100.00	100.00
	2) अवर्षण प्रवण क्षेत्र कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
	3) जवाहर रोजगार योजना	95.80	8.36	95.80	8.36	100.00	100.00
	4) रोजगार हमी योजना	5.00	-	5.00	-	100.00	-
	5) जमीन सुधारणा	-	-	-	-	-	-
	6) सामुहिक विकास	-	-	-	-	-	-
	7) ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम	4.00	44.89	4.00	41.00	100.00	91.33
	एकूण [दोन]	110.65	93.37	110.65	89.48	100.00	95.83
[तीन]	पाटबंधारे व पुर नियंत्रण						
	1) लघु पाटबंधारे	81.91	287.35	80.91	249.21	98.77	86.73
	2) जलप्रदाय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
	3) आयाकट विकास	-	-	-	-	-	-
	4) पुर नियंत्रण कामे	-	-	-	-	-	-
	एकूण [तीन]	81.91	287.35	80.91	249.21	98.77	86.73
[चार]	विद्युत विकास	22.34	58.00	20.32	23.15	90.96	39.91
[पाच]	उद्योग व स्थाणकाम						
	1) मोठे व मध्यम उद्योग	-	-	-	-	-	-
	2) ग्रामीण व लघु उद्योग	0.90	0.88	0.90	0.88	100.00	100.00
	एकूण [पाच]	0.90	0.88	0.90	0.88	100.00	100.00

जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती
न्यावरील तरतूद व खर्च [वर्षे १९९९-२०००]

जिल्हा - भंडारा

<u>कार्यक्रमाखाली</u>	१) तालुक्यांची संख्या = ८	४) १९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे
<u>असणा-या</u>	२) गावांची संख्या = ३९६	अनुसूचित जमातींची
	३) एकूण लोकसंख्या = २३३२१३	लोकसंख्या = ३०९८२२ (रु. हजारात)

अ. क्र.	विकास शिर्ष व उपशिर्ष	९९-२००० साठी		९९-२००० मध्ये		टक्केवारी	
		तरतूद	आदि. क्षेत्र	आलेला खर्च	आदि. क्षेत्र	आदि. क्षेत्र	आदि. क्षेत्र
१	२	३	४	५	६	७	८
[सहा]	<u>वाहतूक व दुरुगवळण</u>						
	१) मोठी व लहान बंदरे	-	-	-	-	-	-
	२) अंतर्देशीय जलवाहतूक	-	-	-	-	-	-
	३) रस्ते विकास	२४.५०	१०५.१६	२४.५०	१०५.१६	१००.००	१००.००
	एकूण [सहा]	२४.५०	१०५.१६	२४.५०	१०५.१६	१००.००	१००.००
[सात]	<u>सामान्य आर्थिक सेवा</u>						
	१) पर्यटन	-	-	-	-	-	-
	२) स्थानिक विकास कार्यक्रम	-	-	-	-	-	-
	एकूण [सात]	-	-	-	-	-	-
[आठ]	<u>सामाजिक आणि सामूहिक सेवा</u>						
	१) सामान्य शिक्षण	२०.५५	२९.५८	२०.५०	२९.५०	९९.७६	१००.००
	२) क्रिडा व युवक कल्याण	३.५०	१.८५	३.५०	१.८५	१००.००	१००.००
	३) कला व संस्कृती	-	-	-	-	-	-
	४) तांत्रिक शिक्षण	-	-	-	-	-	-
	५) वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये	-	-	-	-	-	-
	६) आरोग्य सेवा	५०.५०	२४.८२	३७.९५	२२.८१	७५.१५	९१.९०
	७) ग्रामीण पाणी पुरवठा व स्वच्छता	१०.७६	५०.००	१०.७५	५०.००	९९.९०	१००.००
	८) गृहनिर्माण	-	-	-	-	-	-
	९) नगर विकास	-	-	-	-	-	-
	१०) माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-	-	-	-
	११) मागासवर्गीयांचे कल्याण	८९.९१	५०.१५	८५.६४	५०.१५	९५.२५	१००.००
	१२) कामगार व कामगार कल्याण	१६.००	०.९०	१६.००	०.९०	१००.००	१००.००
	१३) समाज कल्याण	३.००	१५.६०	२.६६	१४.८१	८८.६६	९४.९३
	१४) पोषण	२१.००	-	१८.९८	-	९०.३८	-
	एकूण [आठ]	२१५.२२	१७२.९०	१९५.९८	१७०.१०	९१.०६	९८.३८
	एकूण [एक ते आठ] टी. एस. पी.	५३३.९७	८१४.२३	५०९.६५	७३१.१२	९५.४५	८९.७९
[नऊ]	<u>महाडा याजनेखालील तरतूद</u>	-	-	-	-	-	-
[दहा]	<u>अनुषंग जिल्हा स्तर</u>	-	-	-	-	-	-
[अकरा]	<u>न्युक्लीस बजेट [पि. के. सहाय्य]</u>	-	-	-	-	-	-

आधार: प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, देवरी जिल्हा भंडारा.

जिल्हा - भंडारा

कलम	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य
1	2	3	4	5
1.	अ.एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	लाभधारकांची संख्या	7827	4813
	ब.जवाहर रोजगार योजना	लास मनुष्य दिवस	22.67	16.04
	क.लघु उद्योग स्थापन करणे	उद्योग संख्या	450	452
5.	अ.अतिरिक्त जमिनीचे वाटप	हेक्टर	-	-
	ब.लाभधारक	संख्या अनु. जमाती	-	-
		अनु. जमाती	-	-
		इतर	-	-
7.	पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	सेडी संख्या	39	18
8.	मुलांची रोग प्रतिकार शक्ती वाढविणे			
	1.1 डी.पी.टी.	मुले संख्या	56886	52273
	2.1 पोलिओ	मुले संख्या	56886	52273
	3.1 बी.सी.जी.	मुले संख्या	56886	54526
9.	अ. कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया	शस्त्रक्रिया संख्या	17000	17259
	ब.समतुल्य शस्त्रक्रिया			
	1.1 आयुडी	लाभार्थी संख्या	12300	10063
	2.1 सी.सी.युझर्स	-----	13797	13797
	3.1 ओ.पी.वापरणारे	-----	17900	15452
11.	अ. अनुसूचित जातींच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	5680	3649
	अर्थसहाय्य			
	ब. अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबाना	लाभार्थी संख्या	5608	3120
	अर्थसहाय्य			
14.	सर्व सामान्यांसाठी गृहनिर्माण			
	क) इंदिरा आवास योजना	लाभार्थी संख्या	1630	304
	ड) आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी	लाभार्थी संख्या	1157	-
	घर बांधणी			
	इ) कमी उत्पन्न घटकांसाठी घर बांधणी	लाभार्थी संख्या	-	-
15.	गलिच्छ वस्ती सुधारणा	लोकसंख्या	1250	547
16.	वनीकरणांसाठी नवीन धोरण			
	अ) झाडे लावणे	संख्या लाखात	13.00	7.91
18.	रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या	-	-
19.	ब) पंप संचाचे विद्युतीकरण	पंप संख्या	1500	823
	क) सुधारित चुली	चुली संख्या	5350	5250
	ड) बायोगॅस सच बसविणे	संयंत्र संख्या	500	508

टिप - सदर वर्षासाठी कलम क्र. 2 ते 4,6,10,12,13,17 व 20 यांचा अंतर्भाव करण्यांत आलेला नाही.

आधार : जिल्हा नियोजन अधिकारी, भंडारा

...217...

तक्ता क्रमांक-11.13

विशेष घटक योजना [1999-2000 वर्षाकरिता]

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	मुख्य विकास शिर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद [रुपये लाखात]	झालेला खर्च [रुपये लाखात]	खर्चाची टक्केवारी
1	2	3	4	5
1.	कृषि व संलग्न सेवा	207.91	206.10	99.13
2.	ग्रामीण विकास	156.70	127.15	81.14
3.	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	-	-	-
4.	विद्युत विकास	111.00	63.12	56.86
5.	उद्योग व साणकाम	4.06	4.06	100.00
6.	वाहतूक व दळणवळण	369.67	293.54	79.40
7.	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	-	-	-
8.	सामाजिक व सामुहिक सेवा	570.83	557.92	97.74
जिल्हा एकूण		1420.17	1251.89	88.15
विशेष केंद्रीय सहाय्य		4.13	2.96	71.67
एकूण विशेष घटक योजना		1424.30	1254.85	88.10

आधार :- जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, वर्ग-1, भंडारा.

जिल्हा - भंडारा

(रुपये - हजारत)

क्र.	मतदार संघाचे नांव	मतदार		मंजूर कामांची संख्या		मंजूर कामांची अंदाजित किंमत	संदर्भ वर्षात झालेला एकूण स्वर्च
		संघाला मंजूर तरतूद	मंजूर	जुनीअपूर्ण कामे	संदर्भ वर्षी-एकूण तील नवीन कामे		
1	2	3	4	5	6	7	8
(अ) लोकसभा सदस्य							
1	श्री ठाकूर	20000	-	120	120	22480	18863
2	श्री प्रफुल्ल पटेल	-	-	78	78	-	-
3	श्री दिवटे	3500	-	27	27	3210	734
	एकूण	23500	-	225	225	25690	19097
(ब) विधानसभा मतदार संघ							
1	भंडारा	6500	68	63	131	5643	5177
2	गोंदिया	6500	42	87	129	10010	6009
3	गोखांव	7696	33	83	116	10559	4872
4	आमगांव	6500	146	119	265	11233	5520
5	साकोली	7654	87	107	194	7285	5235
6	लासांदूर	6443	95	96	191	8709	4970
7	अड्याळ	6500	53	43	96	5466	7875
8	तिरोडा	6500	35	68	103	10900	6455
9	तुमसर	6500	55	80	135	7151	5415
	एकूण	60793	614	746	1360	76936	51528
(क) विधान परिषद सदस्य							
10	श्री गडकरी	250	-	1	1	250	-
11	श्री अग्रवाल	6500	27	42	69	7399	2540
12	श्रीमती इंदूताई नाकाडे	500	5	6	11	493	85
	एकूण	7250	32	49	81	8142	2625
(ड) राज्यसभा सदस्य							

..... नि रंक .....

जिल्हा एकूण	91543	646	1020	1666	110768	73250
-------------	-------	-----	------	------	--------	-------

टिप - 1) श्री प्रफुल्ल पटेल यांच्या मंजूर तरतूद व मंजूर कामाची अंदाजित किंमत आणि संदर्भ वर्षात झालेला एकूण स्वर्च उपलब्ध नाही.

2) राज्यसभा सदस्याकरीता मंजूर तरतूद नसल्यामुळे माहिती निरंक आहे.

आधार - जिल्हा नियोजन अधिकारी, जिल्हा नियोजन समिती, भंडारा व गोंदिया.

...219...

तक्ता क्र. 12.1

जिल्हयातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी धारुक किंमती

एप्रिल-1999 ते मार्च-2000.

जिल्हा:- भंडारा

[प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात]

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टेंबर 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	तांदूळ	लुचई	1150	1168	1170	1190	1225	1225
2.	गहू	2189	750	790	815	825	825	833
3.	ज्वारी	देशी	622	636	628	633	639	643
4.	तुर	लाल	1882	1885	1878	1885	1880	1895
5.	हरबरा	देशी	1410	1420	1432	1452	1460	1450
6.	उंडीद	काळा	1632	1640	1640	1680	1695	1665
7.	मसूर	देशी	1420	1433	1446	1457	1481	1492
8.	जवस	मध्यम	1822	1831	1845	1850	1857	1864
9.	मूग	देशी	1829	1835	1840	1838	1849	1863
10.	सोयाबीन	काळा	1040	1052	1069	1075	1190	1198
11.	सोयाबीन	पांढरा	1333	1345	1358	1369	1393	1367
12.	पोपट	देशी	1443	1420	1453	1468	1474	1485

पुढे चालू...

... 220 ...

तक्ता क्र. 12.१ पुढे चालू

जिल्हातील निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती

एप्रिल-1999 ते मार्च-2000.

जिल्हा:- भंडारा

[प्रती क्विंटल मूल्य रुपयात]

अ. क्र.	शेती मालाचे वर्णन	शेती मालाचा प्रकार	ऑक्टोबर 1999	नोव्हेंबर 1999	डिसेंबर 1999	जानेवारी 2000	फेब्रुवारी 2000	मार्च 2000	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	तांदूळ	लुचई	1250	1200	1200	1250	1270	1300	1216	1130
2.	गहू	2189	835	842	850	860	860	850	828	733
3.	ज्वारी	देशी	651	655	667	670	661	647	646	551
4.	तुर	लाल	1905	1915	1880	1890	1900	1900	1891	1665
5.	हरभरा	देशी	1475	1490	1512	1535	1530	1542	1476	1369
6.	उडीद	काळा	1685	1690	1672	1681	1674	1687	1670	1576
7.	मसुर	देशी	1509	1529	1538	1543	1559	1570	1498	1437
8.	जवस	मध्यम	1871	1877	1883	1886	1867	1870	1860	1678
9.	मुग	देशी	1883	1890	1912	1915	1919	1892	1872	1661
10.	सोयाबीन	काळा	1169	1212	1240	1270	1290	1290	1175	1028
11.	सोयाबीन	पांढरा	1340	1310	1338	1360	1367	1351	1353	1197
12.	पोपट	देशी	1412	1438	1400	1439	1461	1478	1448	1367

आधार:- जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या, जिल्हा भंडारा.

...221...

तक्ता क्र. 12.2

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किमती. (किंमत 0.00 रु. त)

वर्ष:- 1999.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1999	फेब्रु. 1999	मार्च 1999	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	18.00	18.00	20.00	20.00	21.00	22.00
2.	तांदुळ	मध्यम	-	12.00	13.00	14.00	14.00	16.00	16.00
3.	तांदुळ	हलका	-	8.50	9.00	10.00	10.00	10.00	11.00
4.	गहू	उत्तम	-	9.50	11.00	9.00	9.00	9.50	10.50
5.	गहू	मध्यम	-	9.00	9.00	7.50	7.00	7.50	7.00
6.	ज्वारी	रूबी	-	7.00	10.00	10.00	11.00	12.00	12.00
7.	ज्वारी	संकरित	-	उना	उना	उना	उना	उना	उना
8.	बाजरी	मध्यम	-	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	26.00	26.00	23.00	32.00	32.00	30.00
10.	चना डा.	-	-	16.00	17.00	15.00	17.00	17.00	16.00
11.	मुग डा.	-	-	22.00	24.00	25.00	25.00	25.00	25.00
12.	उडीद डा.	-	-	20.00	20.00	20.00	20.00	20.00	25.00
13.	मसूर डा.	-	-	21.00	21.00	20.00	20.00	20.00	22.00

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु. बा.	किलो	15.50	15.50	15.00	15.50	15.50	15.00
15.	साखर	स्वधादु	-	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	-	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00

पुढे चालू...

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किमती. (किमंत "0.00" रु. ता)

जिल्हा - भंडारा

वर्ष - 1999

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टें. 1999	ऑक्टो. 1999	नोव्हें. 1999	डिसे. 1999	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

धान्ये:-

1.	तांदुळ	उत्तम	किलो	24.00	21.50	22.00	22.00	23.00	18.00	20.79	18.96
2.	तांदुळ	मध्यम	"	16.00	16.00	15.00	15.00	13.00	12.00	14.33	12.08
3.	तांदुळ	हलका	"	11.00	10.50	10.50	10.50	9.00	9.00	9.92	9.38
4.	गहू	उत्तम	"	9.50	9.50	11.00	11.50	11.00	11.00	10.16	10.15
5.	गहू	मध्यम	"	8.00	7.50	8.75	9.00	9.00	9.00	8.19	8.10
6.	ज्वारी	रूबी	"	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	9.00	9.33	6.08
7.	ज्वारी	संकरित	"	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना	3.00
8.	बाजरी	मध्यम	"	7.50	8.00	8.00	8.00	8.00	7.00	7.37	6.79

डाळी :-

9.	तूर डा.	मध्यम	किलो	28.00	28.00	30.00	22.00	28.00	24.00	27.42	28.50
10.	चना डा.	"	"	16.50	16.50	19.00	18.00	18.00	18.00	17.00	18.96
11.	मुग डा.	"	"	24.00	24.00	23.00	23.00	24.00	24.00	24.00	24.54
12.	उडीद डा.	"	"	24.00	24.00	25.00	26.00	27.00	27.00	23.16	18.83
13.	मसूर डा.	"	"	24.00	24.00	26.00	26.00	25.00	24.00	22.75	23.08

साखर व गूळ :-

14.	साखर	सु. बा.	किलो	15.00	15.00	15.00	16.00	15.50	15.00	15.29	15.80
15.	साखर	स्वधादु	"	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05	9.05
16.	गूळ	म./पि.	"	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	16.00	16.50	16.50

पुढे चालू.

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत 0.00 रु. त)

वर्ष:- 1999.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1999	फेब्रु. 1999	मार्च 1999	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

तेल:-

17.	गोडेतेल	भूईमूग	किलो	48.00	48.00	48.00	48.00	46.00	44.00
18.	सो. तेल	सुटे	-"	64.00	64.00	72.00	72.00	72.00	72.00
19.	वन. तुप	डालडा	-"	58.00	58.00	58.00	58.00	58.00	58.00

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
21.	शुद्ध तुप	-"	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)		किलो	80.00	90.00	80.00	80.00	80.00	80.00
23.	ताजे मासे स्था. म.		-"	50.00	50.00	50.00	50.00	40.00	40.00
24.	अंडी/कांबडीची		डझन	18.00	18.00	15.00	15.00	18.00	18.00

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	28.00	28.00	28.00	28.00	27.00	27.00
26.	खोबरे	सु. वाटी	-"	72.00	64.00	64.00	64.00	64.00	64.00
27.	मिरची	सु. संके.	-"	55.00	55.00	40.00	35.00	40.00	40.00

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	8.00	8.00	उना	उना	उना	10.00
29.	कांदे	मध्यम	किलो	10.00	6.00	6.00	5.00	5.00	8.00
30.	बटाटे	मध्यम	-"	6.00	4.00	5.00	6.00	5.00	8.00

पेये:-

31.	चहा	CTC पत्ती	किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00
32.	काँफी	पावडर	100 g	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00

पुढे चालू.

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या मासिक
सरासरी किरकोळ किंमती. (किंमत "0.00" रु. त)

वर्ष:- 1999.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/मात	परिमाण	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टें. 1999	ऑक्टो. 1999	नोव्हें. 1999	डिसे. 1999	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

तेल:-

17.	गोडेतेल	भूईमूग	किलो	42.00	46.00	48.00	46.00	44.00	44.00	46.00	51.50
18.	खो. तेल	सुटे	-:-	75.00	72.00	72.00	72.00	72.00	72.00	70.92	72.00
19.	वन. तुप	डालडा	-:-	48.00	48.00	48.00	48.00	48.00	40.00	52.33	50.83

दुध व दुग्धजन्य पदार्थ:-

20.	सुटे दुध	म्हशीचे	लिटर	12.00	12.00	12.00	13.00	13.00	13.00	12.25	11.33
21.	शुद्ध तुप	-:-	किलो	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	160.00	150.00	148.33

मांस व मासे:-

22.	मांस (बोकडाचे)		किलो	80.00	80.00	90.00	90.00	80.00	80.00	82.50	80.00
23.	ताजे मासे	रथा. म.	-:-	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	39.16
24.	अंडी/कोबडीची		डझन	18.00	15.00	18.00	18.00	18.00	20.00	17.42	16.50

मसाल्याचे पदार्थ:-

25.	शेंगदाणे	मध्यम	किलो	26.00	28.00	28.00	28.00	25.00	28.00	27.42	29.42
26.	खोबरे	सु. वाटी	-:-	64.00	64.00	72.00	64.00	64.00	64.00	65.33	74.33
27.	मिरची	सु. संके.	-:-	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	40.00	42.08	35.66

फळे व भाजीपाला:-

28.	केळी म.	जळगाव	डझन	8.00	8.00	8.00	6.00	8.00	8.00	6.00	7.42
29.	कांदे	मध्यम	किलो	8.00	8.00	10.00	14.00	10.00	6.00	8.00	17.42
30.	बटाटे	मध्यम	-:-	6.00	6.00	6.00	8.00	6.00	6.00	6.00	9.00

पेये:-

31.	चहा	CTC	पत्ती किलो	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	140.00	80.00
32.	काँफी	पावडर	100 g	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00

पुढे चालू..

...225...

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किंमती. (किंमत "0.00" रु.त)

वर्ष- 1999.

जिल्हा- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जाने. 1999	फेब्रु. 1999	मार्च 1999	एप्रिल 1999	मे 1999	जून 1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

जळण व दिवाबत्ती:-

33. रॉकेल	--	लिटर		2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95
34. लाकूड	जळाऊ	40की.		60.00	60.00	60.00	60.00	60.00	65.00
35. कोळसा	लाकडी	--	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.	उ. ना.

कपडे:-

36. साडी	4.5 मी.	1 नग		150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
37. शर्टिंग	टेरीकॉ.	मिटर		55.00	55.00	55.00	55.00	55.00	50.00
38. पोलका कापड	2 X 2	1 नग		50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00

भांडी:-

39. पातेले	स्टील	किलो		110.00	120.00	100.00	110.00	120.00	100.00
40. पातेले	पितळ	--		120.00	125.00	110.00	115.00	120.00	120.00

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41. प्रसाधन साबण	लक्स	100 ग्रॅम		9.50	10.50	10.50	10.50	10.50	10.50
42. धुण्याचा साबण	501	250 ग्रॅम		14.50	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50
43. दुधपेस्ट	कोलगेट	100 ग्रॅम		22.50	22.50	22.50	22.50	22.50	22.50
44. केशतेल	टाटा हे. ऑ.	100 ग्रॅम		11.00	11.00	11.00	13.50	13.50	13.50
45. सुपारी	मध्यम	किलो		120.00	120.00	160.00	160.00	160.00	160.00
46. विडी	--	25नग		2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47. सिगार	पनामा	10नग		7.50	7.50	7.50	7.50	7.50	8.00

पुढे चालू..

तक्ता क्र. 12.2 पुढे चालु

जिल्ह्यातील मुख्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किंमती किंमती. (किंमत 0.00 रु. ती

वर्ष:- 1999.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	वस्तुचे नाव	वस्तुची प्रत/जात	परिमाण	जुलै 1999	ऑगस्ट 1999	सप्टें. 1999	ऑक्टो. 1999	नोव्हें. 1999	डिसे. 1999	वर्षाची सरासरी	मागील वर्षाची सरासरी
1	2	3	4	11	12	13	14	15	16	17	18

जळन व दिवाबत्ती:-

33.	रॉकेल	---	लिटर	2.95	2.95	2.95	2.95	2.95	3.10	2.96	2.95
34.	लाकूड	जळाऊ	40की.	65.00	70.00	70.00	70.00	70.00	70.00	65.00	57.50
35.	कोळसा	लाकडी	---	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना	उना

कपडे:-

36.	साडी	4.5 मी.	1 नग	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00	150.00
37.	शर्टिंग	टेरीकॉ.	मिटर	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	52.08	55.00
38.	पोलका	2 X 2	1 नग	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00

भांडी:-

39.	पातेले	स्टील	किलो	100.00	100.00	100.00	100.00	110.00	100.00	105.83	114.16
40.	पातेले	पितळ	---	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	120.00	119.16	130.00

वापरातील संकीर्ण वस्तू:-

41.	प्रसाधन लवस	साबण	100	10.50	10.50	10.50	10.50	10.50	10.50	10.42	9.25
42.	धुण्याचा	साबण	501	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50	14.50
43.	टुथपेस्ट	कोलगेट	100	22.50	22.50	22.50	23.50	24.50	24.50	22.92	20.72
44.	केशतेल	टाटा हे. ऑ.	100	13.50	13.50	13.50	13.50	14.00	14.00	12.96	15.66
45.	सुपारी	मध्यम	किलो	160.00	180.00	180.00	180.00	180.00	180.00	161.66	106.83
46.	विडी	--	25नग	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50	2.50
47.	सिगार	पनामा	10नग	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	8.00	7.79	5.83

टिप:- यांत दर्शविण्यांत आलेल्या किंमती निवडलेल्या दुकानातील निवडलेल्या

प्रतिच्याच असल्यामुळे त्यांत प्रतिनिधीक किंमती म्हणून म्हणता येणार नाहीत त्यामुळे बिलाच्या छाननीच्या अथवा तत्सम कामाकरीता उपयोगास आणणे योग्य होणार नाहीत.

आधारा:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा

...227...

तक्ता क्र. 12.3

कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक सन.1999-2000

[पायाभूत वर्ष :-1982 = 100]

केंद्र :- नागपूर

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	महिना	वर्ष	अन्न गट	पान, सुपारी तंबाखू इ.	इंधन व दिवाबत्ती	घरबां- धणी	कापड, बिछाने व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	एप्रिल	1999	414	628	391	611	273	457	432
2.	मे	1999	412	657	391	611	273	458	432
3.	जून	1999	418	648	391	611	273	458	435
4.	जुलै	1999	424	679	391	622	273	460	440
5.	ऑगस्ट	1999	434	679	387	622	273	460	445
6.	सप्टेंबर	1999	432	679	387	622	273	460	445
7.	ऑक्टोबर	1999	435	681	387	622	273	461	447
8.	नोव्हेंबर	1999	426	669	390	622	273	461	442
9.	डिसेंबर	1999	414	670	390	622	283	458	435
10.	जानेवारी	2000	413	690	391	636	283	461	438
11.	फेब्रुवारी	2000	408	691	392	636	283	461	435
12.	मार्च	2000	423	703	412	636	283	479	447
वार्षिक सरासरी 1999-00			421	673	392	623	276	461	439

आधार :- कामगार अप्रकृत यांचे कार्यालय, मुंबई.

जिल्हयातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या,

सन 1999-2000.

जिल्हा: भंडारा

अ. क्र.	बाब	संख्या
1	2	3

1. पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या:-		
का) पोलीस उप महानिरीक्षक. [वर्ग-1]		-
ख) पोलीस आयुक्त.		-
गा) अप्पर पोलीस आयुक्त.		-
घ) पोलीस उप आयुक्त.		-
चा) पोलीस अधिक्षक(व अप्पर पो. अधि.)		3
छ) पोलीस उप अधिक्षक.		6
जा) पोलीस निरीक्षक.		19
झ) पोलीस उप निरीक्षक(व सहा. पो. नि.)		105
टा) पोलीस जमादार.		-
ठा) पोलीस हवालदार.		485
डा) पोलीस शिपाई.		1677
ढ) इतर.		82

एकूण पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची संख्या 2377

2. पोलीस ठाणे.	24
3. आऊट पोस्ट.	14
4. सब पोस्ट.	3
5. लॉकअप्स.	22
6. पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट व सब पोस्ट आदिंची सोय असलेली गावे व शहरे	43

7. पोलीस दलांचा एकूण खर्चा रु. लाखात 305510.44

- टिप 1) वरील माहितीत अप्पर पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग
नागपूर यांचे माहितीचा समावेश आहे.
2) अ. क्र. 1 मधील झ मध्ये बदली, सेवानिवृत्ती व
पदोन्नती मुळे संख्या कमी दिसून येते.
3) अ. क्र. 1 मधील ट व ढ यांची संख्या एकत्र देण्यात

आधार - 1) जिल्हा पोलीस अधिक्षक, भंडारा.
2) पोलीस अधिक्षक, लोहमार्ग, नागपूर

जिल्हयातील गुन्ह्या संबंधीची आकडेवारी, सन 1999-2000

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	गुन्हयांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षाची कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबीत प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	दखलपात्र गुन्हयात मदत करणे.	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	दखलपात्र गुन्हयाबाबत कट करणे.	-	-	1	-	-	-	-	1
3.	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायाबाबतचे गुन्हे.	221	7	439	215	171	116	55	483
4.	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे.	1094	110	5980	1011	374	324	50	6617
5.	व्यक्ती व मालमत्ता विषयक किंवा फक्त मालमत्तेविषयक गंभीर गुन्हे.	391	45	1502	157	147	133	14	1512
6.	व्यक्तीविषयक किरकोळ गुन्हे.	650	21	1311	647	404	323	81	1554
7.	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे.	1198	134	2914	471	359	280	79	3026
8.	वर न नोंदलेले इंडीयन पिनलकोड सालिल इतर गुन्हे.	1139	90	1344	1033	735	567	168	1642

एकूण 11 ते 81   4693   407   13491   3534   2190   1743   447   14835

पुढे चालू...

... 230 ...

तक्ता क्र. 13.2 पुढे चालू

जिल्ह्यातील गुन्ह्यां संबंधीची आकडेवारी, सन 1999-2000.

जिल्हा : भंडारा

अ. क्र.	गुन्ह्यांचे प्रकार	प्रकरणांची संख्या	चौकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षांचा काटांत चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात चौकशीसाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने काढून टाकलेली, शिक्षा दिलेली, जामीन दिल्यासह निकाली काढलेली प्रकरणे	निर्दोष म्हणून सोडलेली प्रकरणे	दोषी असलेली प्रकरणे	वर्षाचे शेवटी न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.

काविशेष किंवा स्थानिक कायद्यां-
सालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे. 8388 278 27218 8405 6731 4912 1819 28892

स्त्री बी. एच. ओ. आर, 1947 या कायद्यासालील गुन्हे. - 3 3 3 - - - 6

एकूण (9 (क+ख))	8388	276	27221	8408	6731	4912	1819	28898
एकूण 1 ते 8 व 9 (क+ख)-	13031	633	40712	11942	8921	6655	2206	43753

आधार:- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, भंडारा

तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार, सन 1999-2000.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5
1.	रेल्वे अधिनियम.	-	-	-
2.	मुंबई पोलिस अधिनियम.	287	-	287
3.	मुंबई दारुबंदी अधिनियम.	4871	680	5551
4.	क्रिमीनल प्रोसीजर कोड अधिनियम.	7949	185	8134
5.	घरफोडी आणि चोरी.	1184	26	1210
6.	सोटे दस्तऐवज व फसवणूक.	122	8	130
7.	खून.	144	11	155
8.	डाके आणि दरोडे.	43	-	43
9.	हल्ला व दुस्सापत करणे.	1600	138	1738
10.	फुस लावून पळविणे व बलात्कार.	121	1	122
11.	लष्करी गुन्हे.	-	-	-
12.	इतर.	3459	532	3991
एकूण		19780	1581	21361

आधार :- जिल्हा पोलीस अधिक्षक, भंडारा

तुरुंगात दाखल केलेल्या मुन्हेगाराचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण, सन 1999-2000.

जिल्हा :- भंडारा

अ. क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
1	2	3	4	5

1.	18 वर्षाखालील			
1.1	अशिक्षित	2	-	2
1.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	4	-	4
1.3	वाचता व लिहिता येणारे	10	-	10
2.	18 ते 21 वर्ष			
2.1	अशिक्षित	20	-	20
2.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	80	2	82
2.3	वाचता व लिहिता येणारे	245	5	250
3.	22 ते 30 वर्ष			
3.1	अशिक्षित	50	10	60
3.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	235	8	243
3.3	वाचता व लिहिता येणारे	500	6	506
4.	31 ते 40 वर्ष			
4.1	अशिक्षित	50	15	65
4.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	240	5	245
4.3	वाचता व लिहिता येणारे	560	10	570
5.	41 ते 60 वर्ष			
5.1	अशिक्षित	100	5	105
5.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	10	2	12
5.3	वाचता व लिहिता येणारे	203	25	228
6.	61 वर्षावरील			
6.1	अशिक्षित	15	-	15
6.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	20	-	20
6.3	वाचता व लिहिता येणारे	10	-	10
7.	एकूण			
7.1	अशिक्षित	238	30	268
7.2	अशिक्षित फक्त वाचता येणारे	589	17	606
7.3	वाचता व लिहिता येणारे	1528	46	1574

आधार:- अधीक्षक, जिल्हा कारागृह, भंडारा

...283...

तक्ता क्र. 13.5

दिवानी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे,

सन 1999-2000.

जिल्हा :- भंडारा

दिवानी				फौजदारी			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
1	2	3	4	5	6	7	8
3095	2046	409	165	5183	15959	955	372

टिप : जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी ज्या ज्या प्रकरणावर निकाल दिला आहे अशा प्रकरणाचा समावेश नाही

आधार :- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, भंडारा.

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	बँकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे	बँकेतील कर्मचा-यांची संख्या	वर्गी-कृत बँका	वर्गीकृत बँकांची शाखा, कार्यालये	वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी [रु. लाखात]	वर्गीकृत बँकांच्या अमाऊरकमा [रु. लाखात]	सहकारी बँका व त्यांच्या शाखा
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	भंडारा	9	630	13	16	-	-	15
2.	मोहाडी	9	249	6	7	-	-	9
3.	तुमसर	10	270	8	12	-	-	8
4.	तिरोडा	9	158	6	9	-	-	8
5.	गोंदिया	14	970	16	22	-	-	9
6.	आमगांव	5	88	4	6	-	-	5
7.	गोरेगांव	8	30	1	5	-	-	4
8.	सालेकसा	5	45	2	4	-	-	3
9.	देवरी	5	72	3	5	-	-	4
10.	साकोली	11	352	10	12	-	-	11
11.	अर्जुनी मोर.	8	111	4	9	-	-	7
12.	लासांदूर	9	71	1	6	-	-	6
13.	पवनी	8	139	6	10	-	-	7
14.	सडक अर्जुनी	2	115	5	7	-	-	4
जिल्हा बेरीज-		112	3300	85	130	33924	25443	100

टिप : 1) यातील माहिती सुधारित आहे.

2) रकाना क्र. 6 मधील ग्रामीण बँक आमगांवचे 2, गोरेगांव 1, व लासांदूरचे 1 शाखा बंद करून ते मोहाडी, साकोली, अ/मोरगांव व पवनी तालुक्यात नवीन शाखा उघडण्यात आले आहे.

3) वर्गीकृत बँक कार्यालयाच्या माहितीमध्ये भंडारा ग्रामीण बँकेचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

4) सहकारी बँक शाखांच्या माहितीमध्ये जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, महाराष्ट्र राज्य कृषी व ग्रामीण विकास बँक अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक आणि जनता को-ऑपरेटिव्ह बँकांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

5) रकाना क्र. 7 व 8 करीता तहसीलनिहाय माहिती उपलब्ध नाही.

6) सह. बँक शाखा लासांदूरचे 2 बँक बंद करून ते अ/मोर. तालुक्यात 1 व पवनी तालुक्यात 1 सहकारी बँक सुरु करण्यात आले.

आधार : अग्रणी जिल्हा व्यवस्थापक, बँक ऑफ इंडिया, भंडारा

... 235...

तक्ता क्र. 14.2

जिल्हयातील 31 मार्च 2000 रोजी चालू असलेल्या
संयुक्त भांडवली संस्था.

जिल्हा :- भंडारा

मर्यादित भागभांडवल असलेल्या संस्था		हमीद्वारे मर्यादित असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संस्था		एकूण
सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	
1	2	3	4	5
9	47	-	-	56

आधार:- कंपनी व्यवहार खाते, उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार,
नवी दिल्ली.

तक्ता क्र. 14.3

उत्तरविलेच्या विमापत्रांची संख्या व
विम्याची रक्कम, सन 1999-2000.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	तपशिल 1999-2000
1	2	3	4

1. शाखा.	संख्या	4
2. उत्तरविलेली विमापत्रे.	संख्या	38577
3. व्यपगत विमापत्रे.	संख्या	उ.ना.
4. विम्याची रक्कम.	रु. हजारात	1929200

उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार:- भारतीय जीवन बिमा निगम, नागपूर

जिल्हा - भंडारा

अ. क्र.	तहसील	कायमस्वरुपाची चित्रपटगृहे		फिरती चित्रपट गृहे		विहडीओ केंद्रे		वसूल केलेला करमणूक कर [रु. "000"]
		संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	संख्या	प्रत्येक खेळासाठी असलेली आसनक्षमता	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	भंडारा	2	1547	-	-	4	132	1897
2.	मोहाडी	-	-	-	-	7	331	70
3.	तुमसर	2	1271	1	400	6	315	716
4.	तिरोडा	1	510	1	150	1	63	279
5.	गोंदिया	3	2506	-	-	6	234	2125
6.	अमगांव	1	581	-	-	-	-	398
7.	गोरेगांव	-	-	-	-	1	75	14
8.	सालेकसा	-	-	-	-	1	30	4
9.	देवरी	1	600	-	-	3	154	63
10.	साकोली	2	1047	-	-	9	439	409
11.	अर्जुनी/मोर.	-	-	1	200	7	412	131
12.	लासांदूर	-	-	2	690	2	63	278
13.	पवनी	1	308	3	602	4	275	322
14.	स/अर्जुनी	-	-	1	400	5	255	171
जिल्हा बेरीज :-		13	8370	9	2442	56	2778	6872

टिप - 1) तालुका तुमसरला 1 फिरते चित्रपटगृहाची वाढ झाली आहे.

2) तालुका भंडारा- 4, तुमसर-3, तिरोडा-1, गोंदिया-1, गोरेगांव-1, सालेकसा-1, देवरी-4, अर्जुनी/मोर.-5 विहडीओ केंद्र बंद झाले आहेत.

3) तालुका साकोली येथे 2 विहडीओ केंद्र सुरू झाले आहेत.

आधार : जिल्हाधिकारी कार्यालय, (करमणूक शाखा) भंडारा

... ४०७ ...
लक्षता क्र. 15.2

गोळा केलेली अल्पबचत गुंतवणूक व खातेदारांची संख्या, सन 1999-2000.

जिल्हा - भंडारा

[रु. लाखांनी]

अ. क्र.	योजनेचे नाव	सन 99-2000 अखेर खाते- दारांची संख्या	सन 1998-99 मधील गुंतवणूक		सन 1999-2000 मधील गुंतवणूक	
			ढोबळ	नक्द	ढोबळ	नक्द
1	2	3	4	5	6	7
1.	टपाल बचत खाते.	181237	1243.59	(-)3.01	709.69	18.46
2.	संचित मुदत ठेव.	1702	-	-	-	-
3.	पुनरावर्ती ठेव.	182104	2721.03	968.07	1866.57	672.85
4.	समयबद्ध ठेव.	872	100.71	18.56	104.80	29.03
5.	सार्वजनिक भ. नि. निधि स्टेट बँक.	4210	1359.89	770.18	442.72	406.55
6.	सार्वजनिक भ. नि. निधि टपाल खाते.	38	-	-	6.98	6.98
7.	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे. (2 ते 4 मालिका) अ) 8 वी मालिका.	-	-	-	-	-
8.	इंदिरा विकास पत्रे.	-	608.12	434.77	503.01	395.47
9.	किसान विकास पत्रे.	-	241.29	146.08	38.93	(-)7.81
10.	मासिक प्राप्त्य योजना.	1941	1673.13	1090.57	1008.46	431.60
11.	रा. ब. यो. -87.	-	427.41	321.26	356.06	327.61
12.	सामाजिक सुरक्षापत्रे.	102	-	44.38	-	(-)10.03
13.	इतर सर्व योजना.	-	-	(-)0.85	-	-
14.	राष्ट्रीय बचत योजना-1992.	79	2.04	(-)9.29	0.72	(-)1.70
एकूण		373285	8377.21	3691.96	5037.89	2288.96

जिल्हयांतील अल्पबचतीचे लक्ष्य : 1) वर्ष 1998-99 करिता रु. 3800.00 लाख

2) वर्ष 1999-2000 करिता रु. 1800.00 लाख

आधार :- सहायक संचालक, अल्पबचत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा

... 2008 ...
 तक्ता क्र: 15.3

तहसीलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल, सन 1999-2000.

जिल्हा :- भंडारा

[रु. हजारात]

अ. क्र.	तहसील	चालू वर्षाची जमीन महसूलीची एकत्रित मागणी (पूर्वीची जमा रकम सोडून)	एकत्रित जमीन महसूलाची थकबाकी [अधिकृत व अनाधिकृत]	एकत्रित जमीन महसूलाची एकूण मागणी	सुट	निलंबित वसुली	वसुली पात्र	प्रत्यक्ष वसुली	जमीन महसूल देणा-या खातेदारांची संख्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1.	भंडारा	135	53	188	-	-	188	339	30760
2.	मोहाडी	93	68	161	-	-	161	237	29691
3.	तुमरूर	223	9	232	-	-	232	252	29341
4.	तिरोडा	100	39	139	-	-	139	99	38869
5.	गोंदिया	126	19	145	-	-	145	100	51453
6.	आमगांव	31	66	97	-	-	97	62	24930
7.	गोसांव	42	2	44	-	-	44	44	26338
8.	सालेकसा	19	2	21	-	-	21	20	18362
9.	देवरी	14	20	34	-	-	34	34	15563
10.	सांकोली	167	4	171	-	-	171	306	20209
11.	अर्जुनी/मोर	71	-	71	-	-	71	71	40318
12.	लासांदूर	101	58	159	-	-	159	138	30447
13.	पवनी	138	-	138	-	-	138	231	30820
14.	स/अर्जुनी	25	82	107	-	-	107	106	18133

जिल्हा एकूण :- 1285. 422 1707 - - 1777 2039 406034

टिप 1) वर्ग-2 ची जमीन वर्ग-3 मध्ये रूपांतरीत केल्यामुळे जमीन महसूलीच्या मागणीत 1998-99 पेक्षा वाढ दिसून येते.

2) जमीन महसूलात सुट जाहिर होण्याआधीच प्रत्यक्ष वसुली करण्यात आल्यामुळे वसुली पात्र रकमेपेक्षा प्रत्यक्ष वसुली जास्त दिसून येते.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (राजस्व शाखा) भंडारा.

... 289 ...
 तबता क्र. 15.4

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे
आणि नियतकालिके, 31.8.2000 या दिवशी.

जिल्हा:- भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
			दैनिक					साप्ताहिक					
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1.	भंडारा	22	1	-	-	-	1	14	-	-	-	-	14
2.	मोहाडी	8	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
3.	तुमसर	22	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
4.	तिरोडा	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	गोंदिया	4	-	6	-	-	6	-	17	-	-	-	17
6.	आमगांव	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	गोसांव	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	सालेकसा	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	देवरी	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
10.	साकोली	1	1	-	-	-	1	-	5	-	-	-	5
11.	अर्जुनी मोर	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	लासांदूर	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	पवनी	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1
14.	स/अर्जुनी	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
जिल्हा एकूण		16	3	6	-	-	9	18	24	-	-	-	42

पुढे चालू...

... 240 ...

तक्ता क्र. 15.4 पुढे घालू..

मुद्रणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे

आणि नियतकालिके, 31.8.2000 या दिवशी.

जिल्हा- भंडारा

अ. क्र.	तहसील	मुद्रणालयांची संख्या	छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियतकालिके										
			पाक्षिक					मासिक					
			मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	मराठी	हिंदी	इंग्रजी	इतर	एकूण	
1	2	3	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1.	भंडारा	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	मोहाडी	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	तुमसर	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	तिरोडा	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	गोंदिया	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	आमगांव	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	गोरेगांव	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	सालेकसा	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	देवरी	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.	साकोली	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.	अर्जुनी मोर	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	लासांदूर	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	पवनी	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	स/अर्जुनी	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जिल्हा एकूण		153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप - भंडारा जिल्ह्यांतील काही तालूक्यांतील दैनिक व साप्ताहिक वर्तमान पत्रे 99-2000 या वर्षात बंद झाल्यामुळे सन 98-99 च्या आकडेवारीपेक्षा कमी दिसते.

आधार:- 1) जिल्हा माहिती अधिकारी, भंडारा
2) जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा

...241...

तक्ता क्र. 15.5

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदूळ, गहू व साखर,
सन 1999-2000.

जिल्हा - भंडारा

[आकडे '00' टनामध्ये]

तांदूळ			गहू			साखर			नियमित
जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [1+2]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [4+5]	जिल्हा मुख्यालय	जिल्हया- तील इतर ठिकाणी	एकूण [7+8]	स्वस्त धान्य वाटप दुकाने [संख्या]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
46	1355	1401	37	2650	2687	37	1099	1136	1830

तक्ता क्र. 15.6

जिल्हयातील मागणी व वसुली केलेले धान्य,
सन 1999-2000.

जिल्हा - भंडारा

[आकडे '00' मॅ. टनामध्ये]

मागणी	लेव्ही						मागणीशी वसुलीची टक्केवारी
सर्व एकूण धान्याची मागणी	तांदूळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	इतर	एकूण	
1	2	3	4	5	6	7	8
150000	1616	-	-	-	-	1616	1.08

टिप :- गहू, तांदूळ व साखर चे वाटप भंडारा व गोंदिया जिल्हा मिळून
दाखविण्यात आले आहेत.

आधार :- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, भंडारा.

जिल्ह्यातील 1999 मधिल लोकसभा व 1999 मधिल विधानसभा
निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	एकूण मतदारांची संख्या	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या			मतदारांची टक्केवारी	पक्षनिहाय मते मिळालेल्यांची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण		काँग्रेस आय	भा. ज. पा.	शिवसेना
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

लोकसभा निवडणूक:- 1999

1. भंडारा	923	399	324	663	71.88	288	291	-
2. चिमूर (जि. चंद्रपूर)	1012	417	364	781	77.17	-	301	-

लोकसभा एकूण :-	1935	756	688	1444	74.68	288	592	-
----------------	------	-----	-----	------	-------	-----	-----	---

विधानसभा निवडणूक:- 1995

1. तुमसर	137	54	49	103	75.18	26	32	-
2. भंडारा	155	60	52	112	72.26	28	40	-
3. अडयाळ	156	63	55	113	75.64	55	-	17
4. तिरोडा	144	52	46	98	68.05	-	34	-
5. गोंदिया	165	54	54	108	65.00	28	-	40
6. गोरगांव	137	4	50	104	75.91	37	39	-
7. आमगांव	184	6	73	138	75.00	63	66	-
8. साकोली	153	6	57	120	78.43	49	41	-
9. लाखांदूर	173	7	65	139	80.35	63	47	-

विधानसभा एकूण	1404	58	501	1040	74.07	349	299	57
---------------	------	----	-----	------	-------	-----	-----	----

पुढे चालू...

... 243 ...

तक्ता क्र. 15.7 पुढे चालू ..

जिल्ह्यातील 1999 मधिल लोकसभा व 1999 मधिल विधानसभा
निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा :- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संघाचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		दूरदर्शी	स्वतंत्र पार्टी	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी	जनता दल	बहुजन समाजवादी पार्टी	लोक दल	भारतीय समाजवादी काँग्रेस	महाराष्ट्र इंदिरा काँग्रेस
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18

लोकसभा निवडणूक :- 1999

1. भंडारा	-	2	-	-	11	-	-	-	-
2. चिमूर (जि. चंद्रपूर)	-	59	231	-	4	-	-	-	-

लोकसभा एकूण :- - 61 231 - 15 - - -

विधानसभा निवडणूक :- 1999

1. तुमसर	-	22	-	-	6	-	-	-	-
2. भंडारा	-	23	-	-	12	-	-	-	-
3. अडयाळ	-	20	-	-	3	-	-	-	-
4. तिरोडा	-	18	21	-	1	-	-	-	-
5. गोंदिया	-	13	-	11	-	-	-	-	-
6. गोसांवा	-	9	-	-	-	-	-	-	-
7. आमगांव	-	5	-	-	1	-	-	-	-
8. साकोली	-	-	-	-	1	-	-	-	-
9. लासांदूर	-	8	-	-	1	-	-	-	-

विधानसभा एकूण :- - 118 21 11 25 - - -

पुढे चालू ...

जिल्ह्यातील 1999 मधिल लोकसभा व 1999 मधिल विधानसभा
निवडणूक संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- भंडारा

(आकडे हजारात)

अ. क्र.	मतदार संप्राचे नाव	पक्ष निहाय मते मिळालेल्यांची संख्या							
		एस काँग्रेस	खोरिप इंडिया	भा. रि. प. बहुजन महासंघ	ऑल इ. द. मु. मा सुरक्षा महासंघ	कम्युनिस्ट	भा. बाल सेवा पा.	राष्ट्रवादी काँग्रेस	गोंडवाना पार्टी
1	2	19	20	21	22	23	24	25	26

लोकसभा निवडणूक :- 1999

1. भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	88	11
2. चिमूर (जि. चंद्रपूर)	-	-	-	-	-	-	-	147	-

लोकसभा एकूण :-

विधानसभा निवडणूक :- 1999

1. तुमसर	-	10	-	-	-	-	-	6	4
2. भंडारा	-	-	-	-	-	-	-	16	-
3. भडघाळ	-	-	-	-	-	-	-	16	-
4. तिरोडा	18	-	-	-	-	-	-	-	-
5. गोंदिया	3	-	-	-	-	6	-	-	-
6. गोसांव	14	-	-	-	-	-	-	-	-
7. आमगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. साकोली	-	-	7	-	-	-	-	15	-
9. लाखांदूर	-	-	2	-	-	-	-	11	1

विधानसभा एकूण:-

आधार : जिल्हाधिकारी (निवडणूक शाखा) याचे कार्यालय, भंडारा व गडचिरोली.

जिल्हातील 31.3.2000 रोजीची अधिकारी व प्रवासी यांचेसाठी असलेल्या
विश्रामगृहांची तालुकानिहाय यादी.

जिल्हा:-भंडारा

अ. क्र	तहसील	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
1.	भंडारा	1) विश्राम भवन, भंडारा [सा. बां. विभाग, भंडारा] 2) विश्राम गृह, भंडारा [सा. बां. उपविभाग, भंडारा] 3) निरीक्षण कुटी, भंडारा [वनविभाग, भंडारा] 4) निरीक्षण कुटी, गिरोला [वनविभाग, भंडारा]	6 4 2 2
2.	मोहाडी	1) निरीक्षण विश्रामगृह, कोका [सा. बां. उपविभाग, भंडारा] 2) विश्रामगृह, मोहाडी [सा. बां. उपविभाग, मोहाडी] 3) सराईचाळ, मोहाडी [सा. बां. जि. प. भंडारा] 4) निरीक्षण कुटी, कोका [वनविभाग, भंडारा] 5) निरीक्षण विश्रामगृह, लेंडेंझरी [वनविभाग]	2 2 1 1 2
3.	तुमसर	1) विश्रामगृह, नाकाडोगरी [सा. बां. उपविभाग, भंडारा] 2) विश्रामगृह, देवहाडी [सा. बां. उपविभाग, क्र. 2 जि. प. भंडारा] 3) निरीक्षण कुटी, चिचोली [वनविभाग, भंडारा] 4) निरीक्षण कुटी, रनेरा [भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया] 5) निरीक्षण गृह, तुमसर [बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया] 6) निरीक्षण गृह, बघेडा [बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया]	2 2 1 1 3 2
4)	तिरोडा	1) विश्रामगृह, तिरोडा [सा. बां. उपविभाग, जि. प. गोंदिया] 2) निरीक्षणगृह, चोरसमारा [भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया] 3) निरीक्षण गृह, गोविंदटोला [वनविभाग, गोंदिया] 4) निरीक्षण कुटी, बोदलकसा [भंडारा पा. ब. विभाग, गोंदिया]	3 2 1 4
5)	गोंदिया	1) विश्रामगृह, गोंदिया [जुना] [सा. बां. उपविभाग, गोंदिया] 2) विश्रामगृह, गोंदिया [नविन] [सा. बां. उपविभाग, गोंदिया]	4 4

अ. क्र.	तहसील	विश्रामगृहाचे नाव व प्रतला	कक्षांची संख्या
1	2	3	4
		3) निरीक्षण कुटी, रजेगांव [बाघ-इटियाडोह सिंचन प्र. वि. गोंदिया]	3
6.	आमगांव	4) निरीक्षण कुटी खैरबंदा [भंडारा पाट. वि. गोंदिया]	2
		1) विश्रामगृह, आमगांव [सा. बां. उपविभाग, जि. प. आमगांव]	2
		2) विश्रामगृह, आमगांव [सा. बां. राज्यतर आमगांव]	2
7.	गोश्यांव	1) निरीक्षण गृह मुरदोळी [वन विभाग गोंदिया]	1
		2) निरीक्षण गृह, मुरदोळी [भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया]	2
		3) विश्राम गृह गोश्यांव [सा. बां. विभाग गोंदिया]	2
8.	सालेकसा	1) विश्राम गृह सालेकसा [सा. बां., जि. प. उपविभाग आमगांव]	3
		2) विश्राम गृह सालेकसा [वनविभाग गोंदिया]	2
		3) निरीक्षण गृह सालेकसा [वनविभाग, गोंदिया]	1
9.	देवरी	1) निरीक्षण कुटी, शिरपूर [बाघ-इटियाडोह सिंचन विभाग, गोंदिया]	3
		2) निरीक्षण भवन डोंगरगांव [वनविकास महामंडळ, नागपूर]	3
		3) निरीक्षण गृह चिचगड [वनविभाग, गोंदिया]	2
		4) विश्राम गृह, देवरी [वनविभाग, गोंदिया]	2
		5) विश्राम गृह, देवरी [सा. बां., जि. प., उपविभाग, आमगांव]	2
		6) विश्राम गृह, देवरी [राष्ट्रीय महामार्ग विभाग, साकोली]	2
		7) विश्राम गृह, नागझिरा [उपवन संरक्षक, वन्य प्राणी नागपूर]	2
10.	साकोली	1) निरीक्षण गृह साकोली [वनविभाग, भंडारा]	2
		2) विश्राम गृह साकोली [भंडारा पाटबंधारे विभाग गोंदिया]	2
		3) विश्राम गृह पिटेझरी [वनविभाग, भंडारा]	1
		4) विश्राम गृह लाखनी [राष्ट्रीय महामार्ग क्र. 55 भंडारा]	2
		5) विश्राम गृह साकोली [राष्ट्रीय महामार्ग साकोली]	2
		6) विश्राम गृह सावंगी [राष्ट्रीय महामार्ग साकोली]	1
		7) वन विश्राम गृह पूर्काबोडी [वन विभाग भंडारा]	1

अ. क्र	तहसील	विश्रामगृहाचे नांव व पत्ता	कक्षांची संख्या
1	2	3	4

11)	अर्जुनी- मोरगांव	1) निरीक्षण विश्राम गृह भिवखिडकी [वन विभाग भंडारा]	1
		2) निरीक्षण कुटी, गोठणगांव [बाघ-इटियाडोह, सिंचाई विभाग, गोंदिया]	3
		3) विश्रामगृह, गोठणगांव [वनविभाग, गोंदिया]	2
		4) निरीक्षण गृह, अर्जुनी-मोर. [वन विभाग, गोंदिया]	2
		5) विश्राम गृह, नवेगाव बांध [सा. बां., जि. प., उपविभाग, साकोली]	2
		6) निरीक्षण कुटी सानगडी [वन विभाग, भंडारा]	1
		7) विश्राम गृह, नवेगाव बांध [उपवनसंरक्षक, वन्य प्राणी, नागपूर]	2
12)	लाखांदूर	1) विश्राम गृह, लाखांदूर [सा. बां. उपविभाग, जि. प., भंडारा]	2
		2) निरीक्षण कुटी किटाळी [वन विभाग, भंडारा]	1
13)	पवनी	1) विश्राम गृह, पवनी [सा. बां. उपविभाग, जि. प., भंडारा]	3
		2) निरीक्षण गृह, पवनी [सा. बां. उपविभाग, भंडारा]	2
		3) निरीक्षण कुटी, पवनी [वन विभाग, भंडारा]	2
14)	सडक- अर्जुनी	काही नाही ..	

- आधार :- 1) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, गोंदिया
 2) कार्यकारी अभियंता [बांधकाम], जिल्हा परिषद, भंडारा
 3) कार्यकारी अभियंता, बाघ इटियाडोह, सिंचन वि., गोंदिया
 4) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, गोंदिया
 5) विभागी वन अधिकारी, गोंदिया, वन विभाग, गोंदिया
 6) विभागीय वन अधिकारी, भंडारा, वन विभाग, भंडारा
 7) कार्यकारी अभियंता, भंडारा, पाटबंधारे विभाग, गोंदिया
 8) कार्यकारी अभियंता, बावनथडी प्रकल्प विभाग, गोंदिया

जिल्हा: भंडारा

अ. क्र.	बाब	एकक	वर्ष						
			1960	1970	1980	1990	1997	1998	1999
			-61	-71	-81	-91	-98	-99	2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(1) क्षेत्रफळ व लोकसंख्या:- (1961, 1971, 1981 व 1991)

1. क्षेत्रफळ:	चौकिमी	9384	9280	9280	9280	9280	9280	9280
2. एकूण लोकसंख्या:	संख्या "000"	1273	1586	1838	2108	2246	2264	2282
3. लोकसंख्येची घनता:								
	[दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या]	135	172	199	227	242	244	246
4. शेतकरी व एकूण शेतमजू	टक्केवारी	79.94	70.56	72.38	72.92	72.92	72.92	72.92
शेती एकूण काम करणा-								
-यांशी टक्केवारी								

(2) कृषी व सिंचन:-

1. जंगलाखालील क्षेत्र	हेक्टर "00"	1256	2519	2641	2664	2293	2293	उ. ना
2. लागवडीलायक क्षेत्र		5466	4477	4640	4607	4625	4625	उ. ना
3. प्रत्येक कृषी काम करणा-या	हेक्टर	1.05	1.17	1.96	0.65	0.66	0.66	उ. ना
मागे शेतमजूर व शेतकरी								
लागवडी योग्य क्षेत्र								
4. एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर "00"							
क) अन्नधान्याखालील क्षेत्र	"	4452	4573	4504	4572	4348	4348	उ. ना
ख) उसाखालील क्षेत्र	"	7	7	6	16	13	13	उ. ना
ग) भूईन्माखालील क्षेत्र	"	5	6	3	5	4	4	उ. ना
घ) कापसाखालील क्षेत्र	"	-	-	-	-	-	-	उ. ना
5. निवडक पिकाखालील क्षेत्र	"	3833	3869	3817	4041	4048	4048	उ. ना
6. प्रत्येक कृषी काम करणा-या	हेक्टर	0.10	0.74	0.77	0.57	0.57	0.57	उ. ना
मागे शेतकरी व शेतमजूर								
पेरलेले निवडक क्षेत्र								
7. एकापेक्षा अधिकवेळा	टक्केवारी	35.36	31.59	24.06	29.45	24.18	24.18	उ. ना
पेरलेल्या क्षेत्राची निवडक								
पेरलेल्या क्षेत्राशी टक्केवारी								
8. सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	हेक्टर "00"	1254	1376	1654	2079	3099	3099	उ. ना

पुढे चालू ...

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1997-98	1998-99	1999-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. एकूण सिंचनाखालील क्षेत्राची टक्केवारी 24.30 26.87 35.64 39.73 61.65 61.65 उ. ना

एकूण पिकाखालील क्षेत्राची टक्केवारी.

10. निव्वळ सिंचन क्षेत्र	हेक्टर"00"	1154	1365	1425	1585	1869	1869	उ. ना
11. कालव्याद्वारे सिंचित क्षेत्र	"-	226	157	1340	1445	1579	1579	उ. ना
12. विहिरीद्वारे सिंचित क्षेत्र	"-	44	48	85	140	259	259	उ. ना
13. इतर साधनाने सिंचित क्षेत्र	"-	1001	1060	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
14. सिंचनाखालील क्षेत्र								
का) अन्नधान्ये	हेक्टर"00"	1211	1317	1654	1897	2833	2833	उ. ना
ख) उस.	"-	-	-	6	16	13	13	उ. ना
ग) भुईमूग	"-	-	-	-	2	3	3	उ. ना
घ) कापूस.	"-	-	-	-	-	-	-	-
च) फळे व भाजीपाला.	"-	उ. ना	उ. ना	30	44	55	55	उ. ना

(3) मृदसंधारणाची कामे:-

का) बांधबंधिस्त केलेली जमीन हेक्टर"00" उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना
ख) मजगीखालील क्षेत्र	"-	उ. ना	18	30	35	उ. ना	उ. ना
ग) पुनःप्राप्त केलेले क्षेत्र	"-	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना

(4) कृषि अवजारे:-

1. का लाकडी नांगर	संख्या"000"	144	137	137	170	174	174	174
ख) लोखंडी नांगर	"-	-	2	2	14	59	59	59
2. सिंचनाकरीता तेलावर चालणारे पंप	"-	-	2	2	2	4	4	4
3. सिंचनाकरीता विद्युत पंप	"-	-	3	3	7	7	7	7
4. उसाचे चरक	संख्या							
का) शक्तीवर चालणारे	"-	45	51	51	53	39	39	39
ख) बैलाच्या मदतीने चालणारे	"-	284	242	242	244	160	160	160

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1997-98	1998-99	1999-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(5) पशुधना-

1. एकूण पशुधन.	संख्या '000'	893	955	955	1213	1283	1283	1283
2. प्रत्येक बैलजोडीमागे लागू वड केलेले निव्वळ क्षेत्र.	हेक्टर	2.5	2.08	2.08	2.54	1.36	उ. ना	उ. ना
3. दुभत्या गायी.	संख्या '000'	-	61	63	91	75	75	75
4. दुभत्या म्हशी.	-	-	14	28	30	42	42	42
5. शेळ्या व मेंढ्या.	-	-	196	217	299	314	314	314
6. कॉबड्या व तत्सम पक्षी.	-	-	307	615	673	884	884	884

(6) मत्स्य व्यवसाय:-

1. समुद्रातील मत्स्य उत्पादन.	मे. ट. '000'	-	-	-	-	-	-	-
2. गोड्या पाण्यातील मत्स्य ऊ.	मे. टन	-	-	284	8840	20564	29977	30096
3. मत्स्य व्यवसायाच्या सहकारी संस्था.	संख्या	-	59	128	191	239	241	198

(7) नावणीकृत कारखाने व कर्मचारी:-

1. चालू कारखाने.	संख्या	276	174	252	470	617	629	456
2. कामगारांची दे. स. उपस्थिती.	-	-	273	274	287	301	300	6623
3. दर लाख लोकसंख्येमागे नोंद केलेल्या कामगारांची संख्या.	-	-	104	155	239	349	310	290

(8) विद्युत:-

1. विद्युत निर्माती (दशलक्ष कि. वॉ./तासा)	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	उ. ना	
2. वापरलेली वीज.	-	40	16	15	469	495	442	659
3. विद्युतीकरण झालेली शहरे.	संख्या	5	5	5	7	8	8	8
4. विद्युतीकरण झालेली गावे.	-	37	583	1042	1726	1698	1698	1698

(9) सहकार:-

1. संस्था.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या.	783	798	689	724	715	715	715
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	31	134	735	142	231	261	230
ग) बिगर शेती बिगर पतसंस्था.	-	203	271	413	1029	1372	1359	1049
2. सभासद.								
क) शेती पतसंस्था.	संख्या '000'	73	131	176	242	264	314	277
ख) बिगर शेती पतसंस्था.	-	4	17	44	130	117	129	135
ग) बिगर शेती पत संस्था व इतर संस्था.	-	17	28	77	63	159	156	142

अ. क्र.	बाब	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960 -61	1970 -71	1980 -81	1990 -91	1997 -98	1998 -99	1999 2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3. सेवते भांडवल.

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	377	101	721	705	25535	29887	36389
खा बिगर शेती पतसंस्था.	--	14	124	395	6707	22117	23722	23319
गा बिगर शेती बिगर पतसंस्था.	--	18	61	692	953	712	500	5418

4. दिलेली कर्जे.

का शेती पतसंस्था.	रु. लाखात	347	203	211	1723	5093	8010	10758
खा बिगर शेती पतसंस्था.	--	-	उ. ना	-	-	13545	16498	10601
गा बिगर शेती पत संस्था व इतर संस्था	--	2	उ. ना	-	-	17107	उ. ना	उ. ना

(10) शिक्षण:-

1. प्राथमिक.

का संस्था.	संख्या.	931	1267	1389	1788	1958	1959	उ. ना
खा विद्यार्थी.	संख्या "000"	40	166	229	295	316	301	उ. ना
गा शिक्षक.	संख्या	3432	5943	5778	7926	8799	9001	उ. ना
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	12	28	40	37	36	38	उ. ना

2. माध्यमिक व उच्च माध्यमीक.

का संस्था.	संख्या.	60	140	168	357	430	451	उ. ना
खा विद्यार्थी.	संख्या "000"	21	40	86	94	216	218	उ. ना
गा शिक्षक.	संख्या	904	1902	2828	3015	6022	6078	उ. ना
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	23	21	30	31	36	36	उ. ना

3. महाविद्यालयीन.

का संस्था.	संख्या.	उ. ना	13	11	14	33	33	उ. ना
खा विद्यार्थी.	संख्या "000"	उ. ना	7	6	15	20	22	उ. ना
गा शिक्षक.	संख्या	उ. ना	202	248	396	548	537	उ. ना
घा प्रति शिक्षक विद्यार्थी.	संख्या	उ. ना	35	24	38	36	40	उ. ना

4. साक्षरतेची टक्केवारी.

का पुरुष.	टक्केवारी	39.90	50.01	58.31	78.82	78.82	78.82	78.82
खा स्त्रिया.	--	8.19	20.59	29.49	50.44	50.44	50.44	50.44
गा एकूण.	--	14.00	35.40	43.92	64.69	64.69	64.69	64.69

अ. क्र.	बाब.	परिमाण	संदर्भ वर्ष						
			1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1997-98	1998-99	1999-2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(11) वैद्यकीय व आरोग्य सेवा:-

1. दवाखाने.	संख्या	7	102	121	179	82	82	82
2. रुग्णालये.	-	10	10	10	16	17	17	19
3. प्रा. आ. केंद्र.	-	8	14	16	64	66	69	72
4. खाटा.	-	197	514	571	1267	1724	1768	1509
5. दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	-	28	82	86	69	77	78	66
6. उपचार केलेले रुग्ण.								
का) बाह्य रुग्ण.	संख्या '000'	300	857	1370	773	1379	1386	1193
ख) आंतर रुग्ण.	-	18	18	89	192	116	122	868
7. जन्माचा दर.	दर हजार उ. ना	उ. ना	36	23	22.06	19.99	20.00	22.22
8. मृत्यू दर.	-	उ. ना	15	9	7.54	6.64	8.58	6.97

(12) वाहतूक व दळणवळण:-

1. रस्ते लांबी (न. पा. वगळून)	कि. मी.	632	1804	3517	5974	7552	7693	7735
2. दर 100 चौ. कि. मी. क्षेत्रामागे रस्त्याची लांबी (न. पा. रस्ते वगळून)	-	6.73	19.43	40.43	64	81	83	83
3. रस्त्याची लांबी, दर लाख लोकसंख्येमागे.	-	49.8	113.8	191.4	233.4	336.4	339.7	344.1
4. एकूण रेल्वेमार्गाची लांबी.	कि. मी.	162	253	253	253	281	281	281
5. डाक कार्यालये.	संख्या	219	226	285	289	297	297	300
6. तार कार्यालये.	संख्या	-	-	-	2	2	2	2

(13) स्थानिक स्वराज्य संस्था:-

1. पंचायत समिती.	संख्या	13	13	13	13	14	14	14
2. ग्रामपंचायत.	-	954	986	1004	1038	1094	1094	1094
3. नगरपालिका.	-	5	5	5	5	5	5	5
4. कटक मंडळे.	-	-	-	-	-	-	-	-
5. महानगरपालिका.	-	-	-	-	-	-	-	-

(14) संकीर्ण:-

बँक शाखा (सर्व बँका)	संख्या	16	24	88	190	210	210	215
----------------------	--------	----	----	----	-----	-----	-----	-----

टिप - 98-99 ऋतू व पिके अहवाल प्राप्त न झाल्यामुळे 1997-98 चीच माहिती पुनर्मूद्रित केली आहे.

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, भंडारा